ACTA ET DECRETA

CONCILII PROVINCIALIS

MEXICANI QUINTI

ACTA ET DECRETA
CONCILII PROVINCIALIS
MEXICANI QUINTI

CELEBRATI

AN. DOM. MDCCCXCVI

METROPOLITA

ILLUSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO D. D.

PROSPERO MARIA ALARCON Y SANCHEZ DE LA BARQUERA

EDITIO SECUNDA

MELIUS DIGESTA ET NOTABILITER AUCTA

MEXICI
APUD HERRERO FRATRES, BIBLIOPOLAS
Via vulgo dictae Cinco de Mayo, n.° 4
1899

INDEX

Paginae.

EX ACTIS CONCILII

DECRETA

PARS I

De Administr. Magisterii Eccl.

PARS II.

De Administr. regiminis ecclesiastici.

Paginae.

PARS III

De Administr. cultus div. Sacramentor. et Sacramentalium.

Paginae.

PARS IV

De Bonis ecclesiasticis et eorum administratione.

Paginae.

PARS V

DE HUIUS CONCILII DECRETIS

APPENDIX

Litterae recognitionis ex S. C. Concilii.

Perillustris ac Rme. Domine uti Frater.

Diu multumque desiderata et apprime accepta obvenerunt Emis. S. H. C. Patribus acta et decreta Concilii Mexicani V. Ex tempore enim sacrosanctae Tridentinae Synodo proximo, id est ab anno 1585, episcopales huiusmodi conventus in Mexicana Provincia haud amplius habiti erant, si unum excipias, qui anno 1771 celebratus, legis vim obtinere non valuit, quia revisioni subiectus non fuit, quam Sixtus V Const. *Immensa* praescribit.

Ideoque tibi, Amplissime Praesul, ceterisque istius Provinciae Episcopis laudi et honori plurimum vertendum est, quod praesentibus gravibusque istarum ecclesiarum necessitatibus consulere volentes rem per se arduam invicto animo aggredi et ad exitum strenue perducere non distulistis.

Gaudere ergo nunc licet de tam prospero successu, atque in primis singulares gratias Deo agere oportet, qui, intercedente B. M. V. de Guadalupe, inclita Mexicanae reipublicae patrona ad tam sanctum, salutare ac

necessarium opus animum Vobis virtutemque addidit. Nec sane frustra ea invocari poterat, quae in omnibus semper ac maxime in rebus asperis columen Ecclesiae fuit ac praesidium, nec frustra sub eius auspiciis Concilium inchoari, sicut non sine felici praesagio fieri poterat, ut uno ante Concilium anno sacrata eius imago de Guadalupe S. Pontificis nomine, universo clero et populo plaudente, aurea corona redimeretur.

Quod tamen inter tot egregie statuta maxime commendari oportet sedula clericorum institutio est. Nil enim magis utile aut necessarium, nec ulla nimia cura dicenda est quae pro seminariis impenditur. Ideoque indefessum debet esse Episcoporum studium iugisque conatus ad clericorum educationem magis in dies scientia ac pietate provehendam.

Sed praeter dioecesana seminaria alia duo habentur clericorum instituta, quae utpote pro communi bono sunt fundata ita communi quoque studio ac favore sunt sustinenda, superior scilicet studiorum Facultas, quam ex Episcoporum voto, SSmus. Dominus Noster isthic nuper erexit, et Collegium Pium latinum in Urbe. Expedit namque plurimum et ut nonnulli e clero ad errores facilius refellendos et ad fidei veritates aptius propugnandas, in scientiis prae ceteris erudiantur; et ut alii, prope limina Apostolorum educati, ex ipso fonte hauriant fidei et ecclesiasticae vitae alimenta.

. . . .

. . . .

Ceteras correctiones quas in Concilii textu inducendas S. C. censuit, in adiuncto folio conscriptas tibi mitto.

Simulque meo et aliorum Emorum. Patrum nomine de momentoso opere tam animose suscepto, et opitulante Deo, ad exitum fauste feliciterque perducto, tecum et cum ceteris Mexicanae Provinciae Episcopis toto corde gratulari gestio.

Modo autem pro viribus satagendum est ut quae sancte constituta sunt solertia ac prudentia pari executioni paullatim mandentur: quod tuo et tuorum Suffraganeorum zelo ac Dei gratia futurum confido, et ex intimo animi voto auspicor et opto.

Ex Sacra Congregatione Concilii
die 19 Augusti 1898.

Amplitudinis Tuae uti Fr.

A. CARD. DI PIETRO, *Praefectus.*

† B. ARCHIEP. NAZIANZEN, *Pro Secretarius.*

Rmo. Archiep. Mexicano.

DECRETUM
PROMULGATIONIS CONCILII

NOS

PROSPER MARIA ALARCON ET SANCHEZ DE LA BARQUERA

DEI ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA
MEXICANAE PROVINCIAE METROPOLITA

Venerabilibus Episcopis Provinciae Mexicanae, Capitulis Metropolitano, Cathedralibus et Collegiali B. V. M. de Guadalupe, ceterisque Synodalibus qui Concilio Provinciali Mexicano Quinto interfuerunt: Salutem in Domino.

Ecclesiae mandatis libentissime obsequentes, sub finem Concilii Provincialis, quod, auspice Deo, solemniter inchoavimus die 23 Augusti anni 1896, et die 1 Novembris eiusdem anni laeti clausimus, Acta ipsius et Decreta Romam mittenda de consensu Rmorum. Patrum decrevimus, ut canonicae recognitioni subiicerentur, priusquam rite promulgari ac vim suam legitime exerere possent.

Postquam igitur, ea qua solent accurata sedulitate, apud S. C. Concilii Eminentissimi Patres, de Apostolica autoritate, Acta et Decreta praefati Concilii perpendentes, emendationibus ac modificationibus adiectis, supremam perfecerunt illius recognitionem; iucundum

equidem Nobis est Acta et Decreta Concilii canonica promulgatione sancire.

Nos igitur, ea qua valemus Metropolitana auctoritate, Decreta omnia et singula a Patribus Concilii Provincialis Mexicani Quinti lata et ab Apostolica Sede recognita, prout in exemplari Romae typis vaticanis edito continentur, praesentibus litteris solemniter promulgamus ac pro rite promulgatis haberi volumus et mandamus; ita tamen ut a proxima die 12 Decembris, anniversaria Apparitionis Beatae Mariae Virginis de Guadalupe Mexicanae Reipublicae Patronae Praecipuae, obligare incipiant: id autem minime vetare volumus quominus, iuxta ea quae in eodem Concilio statuta fuerunt, singuli Episcopi Comprovinciales, sive in Dioecesana Synodo sive extra illam, ad maiorem solemnitatem et divulgationem Acta et Decreta nunc promulgata denuo curent publicare.

Datum Mexici ex aedibus nostris, die duodecima Octobris anno Dom. millesimo octingentesimo nonagesimo octavo.

PROSPER MARIA
Archiepiscopus Mexicanus.

L. ✠ S.

DR. MELESIUS A IESU VAZQUEZ, *Secr.*

EX ACTIS CONCILII

EDICTUM SYNODI CONVOCATORIUM

Nos Prosper Maria Alarcon et Sanchez de la Barquera, Dei et Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopus Mexicanus et Mexicanae Provinciae Metropolita, etc., etc.

Reverendissimis Fratribus Episcopis, Venerabilibus Capitulis Metropolitano, Cathedralibus et Collegiali, ceterisque Nostrae Provinciae personis ecclesiasticis quae de jure vel consuetudine Concilio Provinciali interesse tenentur: Salutem in Domino.

Scite quidem a Tridentinis Patribus sancitum fuit, et quam maxime procul dubio Ecclesiae salutare, quod «provincialia Concilia pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controversiis componendis, aliisque ex sacris canonibus permissis, renoventur». (Conc. Trid. sess. XXIV c. 2 de Ref.)

Quibus autem de causis nihilominus in hac regione iamdiu coacta non fuerint Concilia provincialia, neminem latet, quum omnes probe sciant quae rerum perturbationes, qui bellorum tumultus, quae Reipublicae Nostrae discidia animos omnium intentos habuerint et Mexicanam Ecclesiam angore maximo afficeret inde ab initio labentis saeculi. Illa autem rerum omnium perturbatione transacta, nihil sanctius Episcopis esse potest quam ut saluberrima Conciliorum Provincialium disciplina, collatis viribus ea omnia opportune providerentur, quae maxime ad ecclesiasticam disciplinam servandam et augendam populique mores efformandos et corrigendos facere videantur.

2

Nos igitur praedecessoris nostri vestigiis insistentes, qui anno 1889, conventu habito undecim Episcoporum, ineundi Concilii quaestionem est aggressus, sed morte praereptus rem hanc inceptam reliquit; Rmis. Episcopis Comprovincialibus opportune litteras missimus, ut maturo consilio ea omnia quae proponenda vel tractanda erant sedulo perpenderent.

Auxiliante igitur Deo et Salvatore Nostro Iesu Christo, qui ubi duo vel tres congregati sunt in nomine eius, in medio eorum se pollicitus est inveniri et nobiscum promissit esse usque ad consummationem saeculi; auspice quoque Bma. Virgine Dei Genitrice Maria de Guadalupe, Mexicanae totius Reipublicae Patrona Principe, auctoritate nostra metropolitana utentes, Concilium Provinciale Mexicanum cogendum esse statuimus, et hisce nostris litteris celebrandum indicimus in nostra Metropolitana Ecclesia, illudque in diem 23 Augusti inchoandum decernimus.

Quamobrem Rmos. Fratres Comprovinciales nostros Angelopolitanum, de Chilapa, de Tulancingo, de Cuernavaca et de Vera-Cruz, ut in Concilium a nobis indictum conveniant monemus et requirimus: Capitulis autem Ecclesiae Nostrae Metropolitanae, Angelopolitano, de Tulancingo et de Vera-Cruz necnon Ecclesiae Collegiatae Sanctae Mariae de Guadalupe, Seminariorum Rectoribus, Regularium Praepositis et omnibus et singulis qui de iure vel consuetudine interesse debent praecipimus et mandamus ut adsignata die in Concilium conveniant. Si autem eorum, quos his litteris advocamus, quis legitimo detineatur impedimento, opportuno tempore illud patefaciendum et iudicio nostro probandum meminerit.

Ut vero neminem lateat qui de iure vel consuetudine Concilio adesse teneantur et quo ordine omnia et singula in Concilio fient, normam peculiarem efformandam curavimus iuxta cl. Martinucci praescripta, simul mandantes ut omnia et singula in praefata norma contenta ab omnibus serventur.

Grande quidem opus sumus aggressi; attamen fausta omnia et felicia futura confidimus si Advocatum, quem habemus apud Patrem, precibus et obsecrationibus nobis propitium reddiderimus. In Domino igitur Rmos. Fratres Comprovinciales hortamur ut singuli in suis Dioecesibus preces publicas indicant aeque ac nos a clero et populo fundendas decrevimus.

Quandoquidem Romanus Pontifex per Apostolicum Visitatorem nobis significaverit huius Synodi celebrationen ei omnino gratam et periucundam futuram, nemo expressam Pontificis veniam, alioquin petendam, desideret.—Praesens decretum affigatur ad valvas Ecclesiae Metropolitanae, aliarum Ecclesiarum Cathedralium necnon spectabiliorum Ecclesiarum huius Provinciae, ut hac promulgatione se citatos sciant qui convocandi sunt.

Datum Mexici, ex aedibus nostris, die 29 Maii an. 1896.

Prosper Maria, Archiep. Mexican.

Melesius a Iesu Vazquez, *Secretarius.*

Acta Congregationis Generalis praeparatoriae habitae die 22 Augusti an. 1896.

Hac die hora 4 p. m. cum dimidio, post habitum conventum privatum Episcoporum, omnes qui ad Synodum vocati fuerant in aula maxima Aedium Archiepiscopalium, iuxta quod ipsis intimatum erat, interfuerunt. Unusquisque a Magistris ceremoniarum in sua sede locatus fuit. Metropolita statim post orationem «Adsumus» sequentem orationem ad omnes praesentes habuit:

Venerables Hermanos, Sinodales y Consultores.

Desde el momento en que fué expedida la convocatoria de este Concilio provincial, ha venido á preocuparme un pensamiento que ha sido objeto de mi mayor reflexión mientras más se iba acercando este día que nunca olvidaré, día de gratísimo recuerdo para todos vosotros, y día que no podrá borrarse de los fastos de la Iglesia mexicana.

Sirva, pues, ese pensamiento, que de continuo me ha dominado, de exordio á mi sencilla alocución.

Nunca jamás me imaginé que al sublimarme el Señor, por su misericordia y sin ningún mérito de mi parte, á

esta Sede Metropolitana, regida siempre por insignes Prelados, desde el venturoso Sr. Zumárraga, hasta el inolvidable Sr. Labastida, estuvieran reservados para mi pontificado hechos tales y tan gloriosos que, al mismo tiempo que hacen rebosar mi corazón de la más pura alegría, me hacen estremecer de temor y reverencia. Entre esos gloriosos acontecimientos ocupa con justicia altísimo puesto la celebración de este Concilio provincial que, aunque indigno, me ha tocado convocar, y ahora correspóndeme presidir.

Mas al verme hoy rodeado de celosísimos Prelados, que no han vacilado en abandonar su grey para acudir á mi llamamiento; al observar la dedicación y constancia con que se han entregado, en unión de todos los que os encontráis aquí presentes, á preparar las materias importantísimas de que vamos á tratar, me siento verdaderamente confundido y no acierto á explicarme lo que estoy presenciando.

Siempre he admirado, pero ahora más que nunca, ese maravilloso espíritu que la Iglesia católica sabe infundir en el ánimo de sus verdaderos hijos, en fuerza del cual, en habiendo un legítimo superior, por indigno que sea, es obedecido con prontitud, es respetado con veneración y escuchado con docilidad, así por el santo, como por el sabio y literato, aunque aventajen á ese superior en toda clase de méritos y virtudes. Es que, sin pararse en las exterioridades, y ahondando con ayuda de la fe, descubren bajo formas humildes y defectuosas la investidura de Aquel por quien los reyes reinan y los legisladores decretan lo justo.

Fiado, pues, en esa consideración, y sin la menor confianza en mi propio valimiento, paso á cumplir en breves conceptos el sagrado deber que me impone mi sublime ministerio.

Ante todo hemos de estar íntimamente convencidos

de que en nada debemos ni podemos contrariar á la Maestra y Madre de todas las Iglesias, la Santa Iglesia Romana, á la cual desde este momento el Concilio tiene que prometer absoluta adhesión, amor y reverencia.

Debiendo, además, en las Congregaciones generales, entrar forzosamente en discusiones graves y delicadas, excusado paréceme advertir que no sólo debemos evitar cuestiones inútiles y demasiado metafísicas, sino también, y con mayor cuidado, todo aquello que, así en las palabras como en los ademanes, pueda ofender en lo más mínimo la caridad cristiana. Porque ¿cómo podría Jesucristo nuestro Salvador estar en medio de nosotros si llegara á verse ofendido en alguno de nuestros hermanos?

Y si lejos de nosotros debe encontrarse el veneno de la ofensa y del dicterio, ¡que ni por un momento germine y ni siquiera se siembre la cizaña de la discordia y de los partidos! Por el contrario, nuestro mayor cuidado tendrá que ser el unirnos todos estrechamente en un solo corazón, en el Corazón sacratísimo de Jesús, que es todo dulzura, mansedumbre y caridad; y en una sola alma, el alma santísima del Redentor, que no piensa sino pensamientos de paz y reconciliación. Encaminemos á este fin nuestras oraciones, nuestros trabajos y nuestras mortificaciones.

Mas parecíame insípida esta exhortación si la terminara sin haber nombrado á nuestra excelsa Patrona, María Santísima de Guadalupe: consagrémosle desde ahora, con la ternura de hijos, todos nuestros trabajos, que, patrocinados por Ella, no podrán dejar de ser útiles al pueblo que tanto ama. Ella haga (y así se lo pido con toda la efusión de que es capaz el corazón de un Pastor) que de todos nuestros labios y de todos nuestros corazones, como verdaderos hermanos, uno sólo sea el ge-

mido, uno mismo el afecto y una misma la plegaria. Alcánzanos, ¡oh Soberana Reina y Madre misericordiosa!, alcánzanos de tu Hijo divino, luz, valor y fortaleza para que, cual aguerridos capitanes, seguidos de ejército victorioso, entremos á la patria celestial, cantando el himno eterno del triunfo ante el Príncipe de los Pastores y el Obispo de nuestras almas, Jesucristo nuestro Rey y nuestro Dios. Amén.

Instante deinde Promotore Concilii, Metropolita per Secretarium Concilii publicari voluit decretum «De Concilio ineundo». Secretarius ipse deinde legit Catalogum omnium qui Concilio interesse tenebantur. Post haec discussioni et examini subiectae fuerunt litterae seu mandata quibus Procuratores suos constituebant, tum Rmus. Episcopus Angelopolitanus adversa valetudine impeditus quominus Concilio adstaret, tum Capitula dioecesium suffraganearum, tum denique Rectores Seminariorum. Ad petitionem Promotoris admissi fuerunt ad hanc sessionem R. D. Philemon Fierro, Canonicus Eccl. Durangensis et R. D. Pontianus Perez.

Lecto deinde a Secretario Decreto «De secreto servando» Episcopi primum, ceteri omnes deinde, coran Metropolita rite secreti custodiam spoponderunt. Lecta postea fuere decreta «De Fidei professione», «De praeiudicio non afferendo» et «De non discedendo», quorum omnium decretorum lectio et solemnis promulgatio sancita fuit pro sollemni sessioni proxima, quae indicta fuit in sequentem diem Dominicam, quae erat hoc anno decima tertia post Pentecosten. Tandem assentientibus ceteris Rmis. Patribus congregationes generales habendas esse feriis II, IV et VI cuiusque hebdomadae et privatas sessiones RR. Episcoporum feriis III, V et sabbato Metropolita decrevit. Per preces a Metropolita factas huic congregationi praeviae finis impositus.

Acta primae sessionis sollemnis die 23 Augusti an. 1896.

Hora octava matutina omnes convenerunt in Sacrarii Ecclesia quae Metropolitanae est coniuncta: incedentes omnes loco ac veste a ritu praescriptis processionaliter Ecclesiam Metropolitanam perlustrarunt: sua quisque deinde assignata loca tenuit sive in Presbyterio sive in choro. Missam sollemni ritu Metropolita litavit. Post missam Metropolita pluviali indutus ad faldistorium venit in medio presbyterii ibique medius sedit inter Episcopos statuto ordine. Intonuit Metropolita Añam *Exaudi Dñe.* Cantato psalmo *Salvum me fac*, dictae sunt orationes *Adsumus* et *Omnipotens.* Omnibus deinde in genua procumbentibus cantatae sunt *Litaniae Omnium Sanctorum*, et Metropolita ex ritu Synodum benedixit ac postea orationem *Da quaesumus* decantavit. Cantatis Evangelio et Hymno *Veni Creator*, Metropolita ita omnes alloquutus est:

Quum vos omnes hic praesentes, ad ineundum Provinciale Concilium intueamur, et ora ipsa vultusque vestri maxima quidem laetitia perfusi, rem quam aggredimur magnam esse et insolitam cuilibet significare valeant; quo et quanto gaudio cor nostrum afficiatur, verbis exprimere vix possumus.

Et re quidem vera, neminem vestrum latent (ut antiquiora tempora praeteream) angores maximi difficultatesque quamplurimae quibus praedecessores nostri detenti, tum primum bello emancipationis, tum deinde civilibus dissidiis, prohibiti fuerunt quominus huiusmodi conventus haberet; licet ex una parte magna eorumdem utilitas rem suaderet, et ex alia, urgens Ecclesiae ussum rem ipsam statutis temporibus praeciret. Vehementer quidem magnus ille Lazarus de la Garza et Ballesteros sapientissime huic legi Conciliorum satisfacere optavisset, nisi tempora adeo adversa eidem contigissent. Quod enim ipse fuerit integerrimus custos,

non tantum bonorum, verum etiam iurium ecclesiasticorum, disciplinae ecclesiasticae invictus propugnator, scelerum inexorabilis vindex, litterae et quotquot monumenta vitae eiusdem supersunt, demonstrant. Quid vero amplius a viro persecutionibus insectato, undequaque iniquis legibus impetito et tandem exilio donato, exigere quis posset?

Si vero ad Pelagium Antonium de Labastida et Davalos oculos convertamus, cuius memoria viva adhuc apud vos omnes, sed apud me praecipue extat, deprehendimus, ut alia praetermittamus, ipsum anno millesimo octingentesimo octogesimo nono, habito conventu undecim Episcoporum, hanc de Conciliis quaestionem agitasse, tempus ad id opportunum advenisse existimantem.

Verumtamen nobis hanc gloriam Deus servatam voluit; ut, reddita stabili pace, opera praesertim et studio Summi in praesentiarum Reipublicae Moderatoris, ingenti animi nostri gaudio nunc primum, nullo angore nullaque anxietate solliciti, huc quiverimus convenire.

Ast gloria haec non impedit quominus simul timore correpti, rationem pensemus quam Deus a nobis exquiret de animarum nobis commissarum sanctificatione, ope huius Concilii praesertim procuranda. Ea tamen sunt quae nos solari debent, ut merito quisque timorem procul abiiciat.

Christus Iesus primum, cui collata est omnis potestas in coelo et in terra, pollicitus est nobiscum esse et nobiscum laborare, statim ac duo vel tres in nomine eius ubicumque congregati inveniremur. Dei Magna Parens deinde, Maria de Guadalupe, quam huius nationis Matrem potius quam Patronam dixerimus, nihil est quod suis precibus assequi non possit. Sapientia tandem, consilium, pietas ac rerum usus omnium Ves-

trum, spem magnam nobis ingerunt, leges huius Concilii morum correctioni, disciplinae ecclesiasticae restitutioni, totius demum cleri et populi bono, aptissimas esse futuras.

Reliquum est, Venerabiles fratres, ut antequam ulterius progrediamur, labor omnis in hoc Concilio peragendo, maiori semper Dei gloriae dicetur, et omnes, uno ore totisque viribus efflagitemus lumen caeleste, ab eo qui est Deus benedictus in saecula. Nostra igitur oratio his verbis erumpat:

Veni, Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple superna gratia,
Quae tu creasti pectora.

Allocutione peracta Secretarius Concilii haec perlegit decreta, instante Promotore, et Metropolita ceterisque Rmis. Patribus consentientibus:

Decretum de inchoanda Synodo.

In nomine Sanctae et individuae Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus Sancti.—Prosper Maria Alarcon et Sanchez de la Barquera, Dei et Apostolicae Sedis gratia Archiepiscopus et Metropolita.—Invocato divino Nomine, implorata Dei Genitricis Mariae de Guadalupe intercessione, ad maiorem Dei gloriam, ad laudem Bmae. Virginis Mariae, in honorem S. Petri Principis Apostolorum, Sanctorum Dioecesium huius Provinciae Patronorum, ad utilitatem cleri et populi; de consilio et consensu Rmorum. Episcoporum Comprovincialium, decernimus et declaramus Concilium Provinciale, metropolitana auctoritate nostra indictum et convocatum, hac ipsa die 23 Augusti incipere et inceptum esse.—Datum Mexici etc.

Decretum de secreto servando et statutis restituendis.

Prosper Maria etc.—Neminem latet quae et cuanta sequerentur incommoda, si quae in secretis comitiis quis proposuerit, si argumenta quae adhibuit, ratiocinandi modus quo usus est, responsa denique quae data fuerunt aliis non synodalibus sive clericis sive laicis revelarentur.

Hac igitur de causa decernimus et mandamus, ut omnia et singula quae in Concilio peragantur, alto religiosoque silentio ab omnibus tecta serventur; necnon ut omnes et singuli synodales coram Metropolita spondeant, in prima congregatione generali, se donec decreta promulgentur nihil divulgaturos.

Cum servatum praeterea in Ecclesia fuerit, et Sixtus PP. V expresse sanxerit, Conciliorum Provincialium statuta et acta ad Sedem Apostolicam transmittenda, tum ut quae forte corrigenda videantur, emendentur; tum ut canonica approbatione, quae Concilium statuerit, fulciantur; mandamus et decernimus ut in ultima congregatione generali acta omnia et statuta Concilii Promotori restituantur.—Datum Mexici etc.

Decretum de emittenda fidei professione.

Prosper Maria etc.—Quum nihil sanctius pastorali nostro officio esse possit quam fidelis illam in hac Mexicana Provincia conservare et fovere, quam ut fidelis Matris Romanae filia ab ipso suae vocationis initio in Evangelii lucem, firmiter se tenere adhuc gloriata est: nos Concilii huius initium ab unanimi fidei, quam corde credimus, publica professione ducendum censemus. Inhaerentes ergo Sacros. Concilii Trid. decretis, professionem fidei formula a Pio Papa IV praescripta et a Pio Papa IX aucta, a Nobis et Rmis. Coepiscopis, ceterisque in hac Synodo congregatis palam nunc emittendam esse decernimus.—Datum Mexici etc.

Decretum de praeiudicio non afferendo.

Prosper Maria etc.—Ne postquam Concilium actum fuerit quaestiones oriantur de iure aut privilegio acquisito vel amisso propter

huius Synodi Edictum convocatorium, statuta de ordine sedendi et alias quascumque synodales actiones; decernimus ac declaramus nulli omnino ex praedictis omnibus, quae in Concilio fient, ius aut praeiudicium generari.—Datum Mexici etc.

Decretum de modo vivendi.

Prosper Maria etc.—Quandoquidem eo maioribus indigemus coelestibus praesidiis quo graviora sunt opera ad quae accingimur; omnes et singulos, qui ad hanc synodum convenerunt, per viscera Dei nostri hortamur et in Domino monemus, ut, perdurante huius Concilii celebratione, precibus et sacrificiis, ieiuniis et eleemosynis, a Deo postulemus Assistricem Sapientiam, quae nobiscum sit et nobiscum laboret, unde ovium nobis commissarum sanctificationem adepti, maximo et aeterno gaudio perfundamur.—Datum Mexici etc.

Decretum de non discedendo.

Prosper Maria etc.—Rmos. Episcopos, Concilii Patres, qui nobiscum convenerunt, in Domino hortamur, ne priusquam decretum *de finiendo Concilio* promulgatum sit, discedant; nisi ex legitima causa a nobis dignoscenda et approbanda. Quod si quis, accepta venia discedat, idoneum virum in *procuratorem* prius deputet, qui suo et Mandantis nomine Concilii acta suscipiat atque subscribat. Ceteris vero Concilii sodalibus auctoritate nostra prohibemus quominus ante Concilii finem discedant; nisi causa prius a Iudicibus Synodalibus cognita, et a nobis probata fuerit.—Datum Mexici etc.

Decretum de Iudicibus Synodalibus et Concilii Officialibus.

Prosper Maria etc.—Ut cuncta in Concilio Provinciali peragenda recto ordine et maximo quo fieri potest decore, peragantur; Ceremoniale Episcoporum monet necessarios ad id officiales deputandos: de consensu igitur Rmorum. Patrum, quosdam Synodales ad

varia officiorum Concilii munera religere decrevimus. Constituimus itaque:

Iudices Synodales:

Adm. R. D. D. Ioseph Ioachim Uria, Decanum et Vicarium Generalem.

Adm. R. D. Antonium Plancarte et Labastida, Abbatem S. Mariae de Guadalupe.

R. D. D. Ambrosium Lara, Provisorem et Canonicum.

R. D. Lic. Franciscum Xav. Jainaga, Canonicum.

Promotorem:

R. D. D. Antonium a J. Paredes.

Secretarios:

R. D. D. Leopoldum Ruiz, Poenit. Guad.

R. D. D. Ioannem Herrera.

Notarios:

R. D. D. Franciscum Orozco.

R. D. Franciscum Gomez Plata.

Caeremoniarum magistros:

Adm. R. P. Fr. Maximum Jurado.

R. D. D. Franciscum Orozco.

R. D. Emmanuel Jaimes.

R. D. Michaelem Contreras.

R. D. Emmanuel Orvañanos.—Datum Mexici etc.

Lecto decreto de fidei professione emittenda, Metropolita elata voce sollemnem fidei professionem emissit; ceteri omnes deinde idem peregerunt.

Post lectionem omnium decretorum Secretarius perlegit Cathalogum Synodalium, qui omnes adstantes erant, silicet:

Illmus. ac Rmus. D. D. Prosper Maria Alarcon, Archiepiscopus Mexicanus.

Illmus. ac Rmus. D. D. Raymundus Ibarra et Gonzalez, Episcopus Chilapensis.

Consultores eiusdem:

R. D. Titus Miranda.

R. D. D. Franciscus Orozco.

Illmus. ac Rmus. D. D. Ioseph M. Armas, Episcopus Tulancingensis.

Illmus. ac Rmus. D. D. Fortinus Hippolytus Vera, Episcopus Cuernavacensis.

Consultores eiusdem:

R. P. Laureanus Veres, S. I.

R. P. Stephanus Anticoli, S. I.

Illmus. ac Rmus. D. D. Ioachim Arcadius Pagaza, Episcopus de Vera-Cruz.

Consultor eiusdem:

R. P. Ignatius de la Borbolla, S. I.

Procurator Illmi. ac Rmi. D. D. Francisci M. Vargas, Episcopi Angelopolitani.

R. D. Vitus Modestus Barreda, Canonicus Poenitentiarius Cath. Angelopolitanae (1).

Procuratores Capituli Metropolitani:

R. D. Canonicus Lic. Vitus Cruz.

R. D. Canonicus Lic. Paulus a I. Sandoval.

Procuratores Capituli Angelopolitani:

R. D. Canonicus Lectoralis Ioseph a I. Castillo.

R. D. Canonicus Poenit. Vitus Modestus Barreda.

Procurator Capituli Tulancingensis:

R. D. Canonicus Franciscus Campos.

Procurator Capituli Ialapensis:

R. D. Canonicus Franciscus Correa y Diaz.

Procuratores Capituli Collegiatae Guadalupensis:

R. D. Canonicus Lic. Vincentius de P. Andrade.

R. D. Canonicus Theologus D. Aristaeus Aguilar.

(1) Processioni huius diei interfuit ipse Rmus. Episcopus Angelopolitanus, sed aegritudine qua tenebatur statim discedere coactus est.

R. D. D. Emmanuel Solé, Pro-Cancellarius Pont. Univ. Mexicanae.

R. D. D. Canonicus Gerardus Herrera, Seminarii Mexicani Rector.

R. D. Canonicus Ioseph Bernardus Fuentes, Sem. Angelop. Rector.

R. D. Titus Miranda, Sem. Chilap. Rectoris Procurator.

R. D. Canonicus Emmanuel Piña, Sem. Tulancing. Rector.

R. D. Ioseph S Gonzalez, Sem. Cuernav. Rect. Procurator.

A. R. P. Ioseph Alzola, Prov. S. I.

R. P. Franciscus Labastida, Praep. Congr. Oratorii.

R. D. Ildephonsus del Moral, Visitator Presbyteror. Missionis a S. Vinc. a Paulo.

R. D. Dominicus Solá, Prov. Cong. SS. Cordis Mariae.

A. R. P. Fr. Maximus Jurado, Prov. Ord. Eremit. S. Augustini.

A. R. P. Fr. Aegidius Tenorio, Prov. Ord. B. M. V. de Mercede.

A. R. P. Fr. Nicolaus Arias, Prov. Ord. Praedicator.

A. R. P. Fr. Augustinus Miranda, Prov. Min. Observ.

A. R. P. Fr. Ioannes Rivero, Prov. Franciscanorum S. Didaci.

A. R. P. Fr. Raphael Checa, Prov. Ord. Carmelitar.

Officiales Concilii.

Promotor:

R. D. D. Antonius a I. Paredes.

Secretarii:

R. D. D. Leopoldus Ruiz, Poenit. Guad.

R. D. D. Ioannes Herrera.

Notarii:

R. D. D. Franciscus Orozco.

R. D. Franciscus Gomez Plata.

Iudices Synodales:

Adm. R. D. D. Ioseph Ioachim Uria, Decanus Eccl. Metrop. et Vicarius Generalis.

Adm. R. D. Antonius Plancarte y Labastida, Abbas S. Mariae de Guadalupe.
R. D. D. Canonicus Provisor Ambrosius Lara.
R. D. Canonicus Lic. Franciscus Xav. Jainaga.

Caeremoniarum Magistri:

A. R. P. Fr. Maximus Jurado.
R. D. D. Franciscus Orozco.
R. D. Michael Contreras.
R. D. Emmanuel Jaimes.
R. D. Emmanuel Orvañanos.

Ceteri Concilii Consultores:

R. D. Canonicus Lic. Vincentius Estrada.
R. D. Canonicus Lic. Emmanuel Herrera.
R. D. Praeb. Lic. Samuel Argüelles.
R. D. D. Melesius a I. Vazquez, Cancellarius Metropolitae.
R. D. Lucius Estrada.
R. D. Antonius Icaza.
R. D. Crescentius Rivera Soria.
R. D. Dominicus Macias.
R. D. Emetherius Valverde Tellez.
R. D. Matthaeus Palazuelos.
R. D. D. Michael Muñoz.
R. D. Lic. Franciscus T. Gordillo.
R. D. D. Philippus Pineda.
R. D. D. Ioseph M. Mendez.
R. D. Lic. Alphonsus Villagran et Heras.
R. D. Iulianus G. Villalain.
R. P. Ioseph Soler S. I.
R. D. D. Daniel L. Escobar.
R. P. Aloysius Guisasola, ex Congr. Oratorii.
R. D. Crescentius Torres, ex Congr. Missionis.
R. P. Fr. Secundinus Martinez, Ord. Praed.
R. D. Ioseph M. Vilaseca, e Congr. S. Ioseph.

R. D. Angelus Piccono, e Congr. Sales.
R. D. Pontianus Perez.

Ostiarii Concilii.

R. D. Ignatius Aguilar.
R. D. Henricus Mondragon.

Secretarius deinde legit decretum indictionis proximae sessionis sollemnis in diem decimam Septembris: Notarius a Promotore monitus fuit ut acta horum conficeret. Dein per Promotorem Metropolita omnes certiores fecit se nuntium telegraphicum ab Emo. Card. D. Mariano Rampolla, SS. Domini N. Leonis XIII Status Secretario accepisse, per quem significabatur Smum. libenter concessisse Benedictionem Apostolicam pro Concilio inito facultatemque facere ut Papalem benedictionem in ultima Concilii sessione elargiretur Metropolita. Excmus. ac Rmus. D. D. Visitator Apostolicus a Metropolita invitatus ut Concilio interesset significavit se ab hoc prohiberi multis curis sui numeris.

Acta II sessionis sollemnis die 20 Septembris.

In Sacra Metropolitana Ecclesia hora 8 matutina convenerunt Rmi. Episcopi et Synodales. Sacrum sollemne litavit Rmus. Episcopus Ialapensis. Sacro peracto, e suggestu concionem ad populum habuit Episc. Chilapensis, pluviali indutus et mitram ferens. Haec ferme sunt quae dixit: Ostendit in primis huius Concilii celebrationem, ad opus eximium in Ecclesia et ad mores corrigendos, ad ecclesiasticam disciplinam restabiliendam, initam fuisse sub auspiciis Bmae. Virginis de Guadalupe: quia ipsa postquam corona aurea fuisset circumornata S. Pontificis nomine, viam stravit ad hoc Concilium celebrandum. Multa equidem in eo ad laudem Dei et commodum animarum tractata, quae non opus est referre, sed de aliquo inibi sancito libet loquendum, nimirum de Sacris Missionibus fovendis in hac Nostra Republica; Excellentiam Catholicarum Missionum in primis ostendit ex eo quod Christo Domino in deliciis fuissent, cum in terris versaretur. Utilitatem ex ipsis perceptam a populo Christiano, ut ostenderet, aliquid ex transactis saeculis lustravit; nimirum ex quinto, octavo et decimosexto; nempe ea per

summa capita retulit, quae Missionarii in bonum Nordicarum Gentium, in Anglia, Suevia, Slavia et alibi peregerunt. Sed praecipue retulit quae hic peregerunt Missionarii, in nostra hac Republica. Nunc vero, iam hic instituto Collegio Missionariorum, oportet omnino ut omnium auxiliis coadiuvetur. Post concionem cetera ex ritu praescripta peracta sunt. Hinc omnes perrexerunt ad Aulam Capitularem, ubi lecta sollemniter fuere decreta omnia primae partis Conc. Assensus Episcoporum exquisitus a Secretario fuit; et omnes consentientes in omnibus fuere. Post haec omnes reversi sunt ad Altare Maius: Secretarius, post PP. approbationem, legit decretum indicens proximam futuram sessionem sollemnem. Dein Metropolita sollemnem benedictionem impertitus est.

Acta III sessionis sollemnis die 4 Octobris.

In sancta Metropolit. Ecclesia hora 8 matutina convenerunt Rmi. Episcopi et Synodales. Hoc anno praedicto die celebrabatur Solemnitas Rosarii B. V. Mariae, et erat Dominica 19 post Pentecostem: Sacrum sollemne litavit Rmus. Episcopus Chilapensis. Eo peracto et Psalmo, Evangelio ac ceteris expletis, e suggestu concionem populo adstante habuit Rmus. Episcopus Tabasquensis. Textum adhibuit hunc, «Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo et in Ecclesia» Sermo versatus est circa excellentiam Matrimonii Christiani, circa obligationes sanctissimas coniugum, circa vigilantiam parentum adhibendam in tuendis antequam matrimonium celebretur iuribus tum religiosis tum civilibus praesertim sponsae. Germanam doctrinam exposuit de origine, natura et aliis huius sacramenti: loquutus etiam fuit de civili caeremonia quae matrimonium civile vocatur. Post concionem omnes processionaliter de more ad Aulam Capitularem perrexerunt ut lectio haberetur solemnis decretorum quae ex duabus sectionibus II partis huius Concilii discussa et approbata fuerant. *Placet* Patrum solemniter emisso, omnes ad altare maius reversi sunt, ibique Metropolita per Secretarium sequentem sessionem indixit in diem 12 Octobris anniversariam solemnis Coronationis B. V. Mariae de Guadalupe, in eius perinsigni Collegiata, ac solemnem benedictio-

nem iuxta ritum et morem omnibus impertitus est, ac omnes in pace discesserunt.

Acta IV sessionis sollemnis die 12 *Octobris.*

Quandoquidem hac die recurrat anniversaria dies qua huius Reip. Mexicanae populo plaudente percelebris atque mira B. V. Mariae Guadalupensis Imago aurea corona Summi Pontificis nomine sollemni ritu fuerat redimita, hinc Patribus placuit faustissima hac recurrente die, sollemnem habere Concilii sessionem in ipsa Collegiata Guadalupensi, eo vel magis quod aliqui ita eiusdem Imaginis cultum et traditionem impetere aggressi sunt, ut nihil amplius in votis habeant quam religionem Mexicanorum erga tantam Patronam delere. Templum perinsigne a maioribus extructum in praesentiarum vero perbelle et magnifice instauratum replebat ingens multitudo populi. Patres et ceteri synodales processionaliter incesserunt per mediam Ecclesiam usque ad altare maius. Metropolita postquam Sacrum sollemni ritu celebravit, Antiphonam *Exaudi Domine* intonavit, et Psalmum *Salvum me fac* schola decantavit. Post Evangelium Episcopus Chilapensis concionem ad populum habuit e suggestu : in ea vero eleganti sermone demonstravit fundamenta solidissima quibus et nostra et maiorum devotio erga B. V. Mariam Guadalupensem innititur. Finita concione omnes processionaliter perrexerunt ad Cappellam ubi asservari solet SS. Sacramentum, ibique a Secretario perlecta fuerunt decreta omnia II sectionis secundae partis, necnon decreta quae de cultu B. V. Mariae de Guadalupe agebant. Solitis caeremoniis PP. declararunt decreta ibi lecta sibi placere : indicta fuit deinde proxima sessio sollemnis in diem 25 Octobris, quae est Dominica 22 post Pentecostem. Denique sollemnem benedictionem Metropolita impertivit.

Acta V sessionis sollemnis die 25 *Octobris.*

Omnibus de more in Ecclesiam Cathedralem convenientibus sacrum sollemne celebravit Rmus. Episcopus Cuernavacensis. Post

Antiphonam, Psalmum et Evangelium, Metropolita intonavit *Veni Creator*. Deinde R. D. Episcopus Veracrucensis seu Ialapensis concionem habuit in qua postquam nonnulla attigit de gravissimo Episcoporum officio, demonstravit magnam et specialem curam habendam de indis: inter media vero quae Patrum sapientia ac consilio excogitanda erant ad indorum culturam et christianam institutionem, non spernenda certe erant haec, Sacerdotum ferventiorum missiones permanentes et institutio scholarum speciatim pro ipsis indis, et praesertim pro puellis, in quibus linguam hispanicam ita edoceantur ut eam aeque calleant ac vernaculam. Expleta concione omnes in aulam Capitularem perrexerunt processionaliter, ibique a Secretariis legenda erant decreta quae duas sectiones III partis comprehendunt: quia nimis vero protrahebatur lectio omnium decretorum quae parata erant, relicta est lectio aliquorum pro feria VI proxime sequenti. Omnes PP. de more decreta omnia approbaverunt per *placet* sollemniter emissum. Deinceps Metropolita ad altare maius benedictionem sollemniter impertivit.

Acta solemnium exequiarum pro Episc. defunctis, feria VI post Dominicam 22 post Pentecostem, quae incidit in diem 30 Octobris.

Hora 8 matutina omnes Cathedralem Ecclesiam convenerunt: expleto Officio Defunctorum Missam solemnem celebravit Rmus. Episcopus Tulancingensis. Post Missam Rmus. Episcopus Potosiensis funebrem orationem habuit in qua virtutes celebravit omnium Episcoporum defunctorum, a IV Concilio Mexicano celebrato usque ad praesens, praesertim vero aggressus est laudes eorum, tum ob divitiarum et honorum contemptum, qui semper in eis elluxit; tum ob munus pacificatorum quo functi sunt perdurantibus tot dissidiis, bellis animorumque contentionibus. Expleta missa processionaliter omnes PP. et Synodales in aulam Capitularem se contulerunt, ibique per Secretarios Concilii lecta fuerunt decreta ex IV et V parte Concilii, item decreta quae in suspenso manserant quoad primae dignitatis, aliarum dignitatum, canonicatuum ac praebendarum provisionem, necnon titulos ultimus Concilii de eius decre-

tis. Omnia et singula patribus placuerunt. Dictis precibus gratiarum actionis, omnes dimissi sunt.

Acta VI sessionis sollemnis, quae postrema extitit, die I *Novembris in Festo Omnium Sanctorum.*

Huic sessioni interfuit Excmus. et Rmus. D. Visitator Apostolicus. Processionaliter omnes incesserunt totam ecclesiam Cathedralem percurrentes usque ad altare maius. Sacrum sollemni ritu celebravit Rmus. Metropolita.

Finita missa ipse Metropolita intonavit Antiphonam, schola prosequente et cantante Psalmum. Dictis orationibus et cantato per Diaconum Evangelio, Metropolita intonavit Hymnum *Veni Creator*. Expleto Hymno, Promotor instavit promulgari decretum «De Testibus Synodalibus», quod de mandato Metropolitae Secretarius legit. Promotor iterum instavit ut promulgaretur decretum «De subscribenda Synodo»: lecto decreto per Secretarium, singuli PP. accesserunt ad altare ibique decretis subscripserunt. Ad instantiam Promotoris promulgatum etiam fuit decretum «De indictione futuri Concilii» necnon et «De huius Concilii conclusione».

Decretum de Testibus Synodalibus.

Prosper Maria Alarcon et Sanchez de la Barquera, Dei et Apostolicae Sedis gratia Archiepiscopus et Metropolita. — Libenter obsequentes antiquae Synodorum provincialium consuetudini, vi cuius, ex unaquaque Provinciae Dioecesi duo saltem seliguntur ecclesiastici viri, doctrina et probitate conspicui qui munere synodalium testium rite fungantur; sollemni hoc decreto de assensu Rmorum. Patrum in testes synodales eligimus et rite electos palam declaramus: pro Archidioecesi Mexicana R. D. Provisorem Canonicum D. Ambrosium Lara et R. D. Canonicum D. Gerardum Herrera. Pro dioecesi de Chilapa: R. D. Petrum Moctezuma, Curiae Cancellarium, et R. D. Gavinum Acevedo. Pro dioecesi de Tulancingo: R. D. Archidiaconum Ausentium Herrera et R. D. Iosephum E. Spindola, Curiae Cancellarium. Pro dioecesi de Cuerna-

vaca: R. D. Iosephum M. Vargas et Porras et R. D. Iosephum Guadalupe Gonzalez. Pro dioecesi de Veracruz: R. D. Canonicum Franciscum Correa et Diaz et R. D. Canonicum Mutium a I. Arriaga. Pro dioecesi Angelopolitana: R. D. Archidiacon. Guadalupe Torres et R. D. Canonicum Lic. Ioannem N. Guarnero. Horum testium erit ea qua par est diligentia animadvertere an in sua quisque dioecesi aliquid adhuc deprehendat corrigendum vel emendandum; inspicere etiam an minus provisum in aliquibus fuerit per huius Concilii statuta: quae omnia ad nos et comprovinciales nostros in proximo Synodo significabunt. Episcopi vero singuli suos testes uberius instruent de commissi muneris officiis. Ut arctius vero hac obligatione gravissima testes synodales devinciantur, heic praesentes solemniter vocamus ut ad requisitum iuramentum praestandum accedant.—Datum Mexici etc.

Post lectum hoc decretum Rmi. Dni. Canonici Ambrosius Lara, Gerardus Herrera et Franciscus Correa y Diaz forma consueta iuramentum praestiterunt.

Decretum de Synodo subscribenda et eadem interpretanda.

Prosper Maria etc.—Cum Rmi. Fratres Coepiscopi in sessionibus publicis, quas Deo adiuvante celebravimus, omnibus et singulis decretis rite promulgatis assensum praebuerint: Metropolitici nostri officii est authenticum assensus praestiti urgere testimonium, idcirco metropolitana nostra auctoritate Rmos. huius Synodi Confratres Episcopos provocamus ut una nobiscum ad altare accedentes omnibus et singulis subscribant quae collatis fraternis consiliis in Domino decernere existimavimus. Si quod autem dubium emerserit in huius Synodi statutis interpretandis, de consensu omnium Rmorum. Patrum decernimus ad Metropolitam recurrendum esse pro legitima interpretatione usque ad concilium provinciale proximum, salva tamen et integra auctoritate Ecclesiae Romanae, cui omnia et singula huius Concilii acta et decreta ea qua par est reverentia libenter subiicimus interpretanda, emendanda et prout in Domino visum fuerit confirmanda.—Datum Mexici etc.

Decretum de futuro Concilio Provinciali.

Prosper Maria etc.—Provincialia Concilia consueverunt sub fine cuiusque synodi proxime sequentem indicere: de assensu igitur Rmorum. Fratrum Comprovincialium nostrorum, vi specialis privilegii a S. Sede Episcopis harum regionum concessi, decernimus proximum subsequens Concilium anno 1908 habendum esse, qui terminus libere contrahi possit si rerum adiuncta aliud expostulaverint.—Datum Mexici etc.

Decretum de Concilio finiendo.

Prosper Maria etc.—Quum Deo adiuvante ea omnia absolverimus quae in hoc Provinciali Concilio pertractare nobis mens fuit; de assensu Rmorum. Fratrum decernimus et statuimus huic Concilio iam finem fieri et de facto finem iam factum esse.—Datum Mexici etc.

Post lectionem decreti de Concilio finiendo, Metropolita sequentem orationen habuit:

Venerabiles Antistites, Filii Dilectissimi.

Si quod umquam, venerabiles Antistites, vestris laboribus vigiliisque in vinea Domini exantlatis, solamen fessi studuistis, procul dubio praesens haec dies, omnium laetissima adeo omnium vestrum corda alacritate perfundet, ut, aerumnas moeroresque pastoralis officii vestri penitus oblivioni mandandas esse censeatis. Quid enim hoc dulcius magisque iucundum? Longa enim porrecta dierum serie in hac urbe principe, ceteris omnibus curis posthabitis toti in hoc unum incubuistis, ut vestra opera et labore disciplinae ecclesiasticae leges restabilirentur, mores omnium corrigerentur, atque Ecclesiasticae huius Provinciae bono provideretur. Hodierna autem dies, quam nulla aetas fastis nostris est

obliteratura, finem hisce omnibus imposuit; sicque vos omnes, venerabiles fratres, propositam metam, multo sudore et algore attigistis. Ex hoc autem quam maximas Deo miseranti grates perfundere licet; quum nobis sperare detur fore ut tot malis hisce nostris temporibus irruentibus oppugnaculum posuerimus ipsaque Religionis vincula arctiori nexu devinxerimus.

Sed enim in conspectu omnium vestrum adest malorum omnium interminabilis turba, quae humano generi ruinam excidiumque portendit. Supremarum veritatum, quibus tamquam fundamentis humanae societatis status continetur, subversio ubique gentium protrahitur. Ingeniorum protervia a teneris annis, paternae ac cuiuscumque alterius potestatis impatiens ubique grassatur. Dissidiorum studium, unde intestinae concertationes, saeva et cruenta bella, contemptus legum, quae mores instruunt iustitiamque tutantur, omnium animos acuit. Ad haec accedit fluxarum rerum inexplebilis cupiditas, aeternarumque ea oblivio, quae Deum ipsum ac Christum eius, Religionemque ipsam in contemptum ponit. Quid mirum igitur si passim bonorum publicorum administratio pessumdetur, effundatur atque intervertatur? Lugenda etiam ex hoc eorum impudentia, qui cum maxime fallunt, id agunt, ut patriae, ut libertatis et cuiuslibet iuris propugnatores esse videantur. Denique in conspectu vestrum est illa quae per artus serpit intimos humanae societatis lethifera quaedam pestis, quae eam perpetuo irrequietam commovet, ipsique novas rerum conversiones et calamitosos exitus portendit. In specie autem quis partem illam gentis nostrae haud numero spernendam, quae ex indis coalescit, non deploret, cum eorum mites sensus ac comitatem persentiat, aliunde vero rerum omnium ignorantia, culturaeque neglectu ad omnia vitia, ad interitum trahi non videat?

Sed alacres modo omnes estote: quandoquidem ex

huius Concilii celebratione meliora in populo, in clero, in tota hac nostra Provincia auspicandi locus est. Scitis enim a primordiis Ecclesiae hunc fuisse morem inductum, ut Concilia celebrarentur ad mores in populo et clero corrigendos, plurimumque horum Conciliorum auctoritatem omni unquam tempore valuisse. Nos pariter huc de communi consensu, ac Dei Omnipotentis auxilio suffulti, de communibus religionis negotiis una deliberaturi convenimus. Pia igitur Mater Virgo Guadalupensis, totius Gentis nostrae Advocata et Regina, sub cuius auspiciis hoc opus grande incepimus ac perfecimus, benigna de coelo adsit, suam opem nobis omnibus ferat, ac coelestia omnia munera nobis exoret.

Vos autem, Sacrorum Antistites, cooperatores ministerii nostri, Deus ac Dominus Iesus ubique comitetur; eius autem Spiritus vestras illuminet mentes, ac corda dirigat.

Post orationem Metropolitae Excmus. et Rmus. D. Apostolicus Visitator hanc orationem habuit ad Patres.

Fratres charissimi.

Quod a Deo Optimo Maximo et ab Immaculata Virgine Guadalupensi, principali praesidio ac Patrona Vestra, instantissime sum precatus, statim ut ad hanc remotissimam pervenerim regionem; quod Summo Romano Pontifici ac bonis omnibus erat in votis, iam confectum est, atque ad felices exitus, Deo lumen sapientiae suae ac veritatis mentibus vestris praeferente, eiusque opitulante gratia, quam optime deductum.

Maxime in Domino laetor; et tibi, amantissime Praesul, qui opus hoc magnum libenter quidem es aggressus, et vobis amplissimi Patres, et vobis, solliciti et optimi cooperatores, vehementer gratulor ex animo. Quod

enim a vobis omnibus laeto animo summoque studio in Sacris Comitiis actum est, in bonum vertit Religionis, in Cleri utilitatem, in fidelium aedificationem, in patriae vestrae decus, ornamentum et gloriam.

Cum in hac temporum acerbitate, in qua nec ipsa tolleratur lex cordibus nostris insculpta, Religio insanis fluctibus iactetur, improborumque conviciis impellatur, iuvat saepe, imo oportet vi unita, quae fortior est, publice et solemniter ostendere, Ecclesiae incolumitatem non mortalium viribus niti, non potentiorum praesidio. Deus enim immotam ac firmissimam Petri Cathedram fortunare pergit, et rei christianae hic in terris quoque tempore laboranti volens ac propitius adest. Verba quippe Salvatoris Nostri, nullo hominum odio impedita, ad extremos terrarum fines perrumpunt, in aeternum duratura.

Ad hoc potissimum spectat Conventus vester, Fratres carissimi, ad hoc et aliorum Sacrorum Antistitum spectabit Conventus, ut ex collectiva, ut ita dicam, Pastorum actione et exemplo, Mexicanae gentis in Deum ac Religionem pietas coalescat, altisque radicibus defigatur, ne impiorum voce, vel scriptis, neque minis, vel irrisione possit imminui. Omnis enim Pastorum vita, «quos Spiritus Sanctus possuit regere Ecclesiam Dei», sic se habere debet: quo maiores sint adversariorum christiano nomini conatus, et clariores Religionis vindices, tanquam fortes militiae duces, pro unitis viribus adstent.

Hinc sancti ac praestantissimi viri iam ab antiquioribus Ecclesiae saeculis Provinciales Synodos, veluti praecipuum ex pastoralibus Metropolitani officiis, maximopere commendarunt, summaque laude extulerunt. «In Synodo Provinciali, prout Coloniensis Concilii Patres optime scripserunt, reintegratur unitas, et studetur corpus in sua integritate conservando; sunt enim

Concilia provincialia salus Ecclesiae, terror hostium eius, et ita catholicae fidei stabilimentum, ut, iis neglectis, non aliter ecclesiasticus diffluat ordo, quam si corpus humanum nervis solvatur.»

Nunc equidem si Clerus omnia, quae hac in Synodo constituta sunt et a Sancta Sede, ut mihi spes est, erunt confirmata, sarta tectaque habeat, quisque Sacerdos erit alter Christus, qui antea coepit facere, et postea docere; et ita christianum populum ad Christi et Ecclesiae mandata fideliter servanda mirifice allicit. Verba enim movent, exempla trahunt. Hinc ordo, hinc concordia et unitas, hinc pax et publica tranquilitas, et quot inde uberrime ab omnibus percipiantur fructus, unusquisque vestrum probe noscit. Omnes enim munere suo fungentes, aliena reverentur iura, auctoritati obedient, et ita recte ipsa familia constituitur, quae primum est societatis elementum et totius Reipublicae seminarium; et Clerus et populus Religionem sanctissime servantes, eamque pro viribus tuentes, validum apponunt aggerem iniquitatis torrenti, qui in politicam simul et domesticam societatem irrumpit.

Huius autem ordinis, huius, quae fideles inter et Clerum debeat esse, concordiae et unitatis, quaeque et in patriae vestrae decus vertit, ornamentum et gloriam, vos primo, amplissimi Patres, in Conventu ipso maximum dedistis specimen, omnimodam Apostolicae Sedi, ac Supremo Sapientissimo Catholici Orbis Moderatori, Summo Patri ac Principi subiectionem iterum iterumque exprimendo, in omnibus nullis circumscriptam limitibus obedientiam promittendo, et opportune quidem aperte declarando, nihil prorsus vos unquam ab intimiori posse ligamine seiungere, quo nos omnes cum prima omnium Sede et Pontifice Maximo devinciri gloriamur. In hac unitate firmiter manentes, per ipsam in anxietatibus consilium, in oppugnationibus fortitudi-

nem, in omnibus contra hostes triumphis invenietis gloriam.

Me sinite tandem, quaeso, Fratres carissimi, me sinite, ingenti laetitia suavique animi iucunditate hodie perfusum, bonum patefacere omen: Faxit principalis Mexicanae gentis Patrona, faxit Deus, ut patria vestra, et vestra praesertim Ecclesia, legibus et regulis, aliisque, ex Sacris Canonibus permissis, sapienti ac maturo consilio constitutis, novis temporum necessitatibus aptioribus recreata, super ceteras Americae Ecclesias caput extollat, et nova quasi luce in omnium oculis nitescat.

Postea Illmus. D. Episcopus Tabasquensis pulpitum ascendit, acclamationes Patrum intonavit, omnibus in cantu solemni respondentibus:

℣. Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu: laudemus et superexaltemus eum in saecula.

℟. Coelestium munerum datori canamus; quia qui coepit hoc opus bonum Concilii, ipse perfecit.

℣. Dulcissime Cor Iesu amore nostri flagrans, tuo amore corda nostra accendas, crucemque fac nos tuam libenter feramus.

℟. Oh! In corde hoc Regis, Patris et Amici, hostes profligantur, pietas florescit, charitas viget.

℣. Praeexcelsae Dei Genitricis in coelum gloriosam Assumptionem corde acclamemus.

℟. Ipsa enim Regina potentissima, Mater nostra amantissima, spes nostra certissima.

℣. Almae coelesti Virgini Mariae Guadalupensi, Patronae nostrae vigili. Tutamen ac propugnaculum fidei nostrae.

℟. Domina nostra, Virgo Guadalupensis: Per te nobis, Alma Parens, fides bonaque cuncta coelitus donata.

℣. Per te, cuius Imago nobis divinitus relicta, Gens

nostra vigeat felix, immotamque servet usque fidem.

℟. Virgo potentissima, respice et visita vineam istam quam plantavit dextera tua, et perfice eam.

℣. Virginum Custos, Deiparae Castissime Sponse, quem patres Gentis nostrae alterum Patronum nuncuparunt.

℟. Dulcissime Patrone, peramantissimae Gentis nostrae Custos, exsurge in adiutorium nostrum ut de plena victoria gratuleris.

℣. Philippe Sancte, Mexicanae ditionis Martyrum primitiae Deo et Agno Immaculato Christo.

℟. Per te Mexicanae Gentes Christo Principi fideles perpetuo maneant.

℣. Sanctissimo in Christo Patri et Domino Nostro Leoni Papae decimotertio, Christianae Reipublicae Moderatori, Christique Vicario.

℟. Vivas usque felix: Dominus conservet te repleatque Spiritus Sancti donis.

℣. Archiepiscopo et Metropolitae Nostro, qui in humilitate et mansuetudine praeest, quem Deus gratia replevit ut magna videret atque perficeret:

℟. Dies pleni in senectute bona: impleas, Domine, omnes petitiones eius.

℣. Sedis Apostolicae Visitatori, Leonis XIII Parentis Optimi digno apud nos Vices gerenti.

℟. Deus faxit ut recte sapienterque in omnibus incedat, ut Supremo Pastori gaudium afferat.

℣. Episcopis huius Provinciae, eorumque adiutoribus, qui gregem sibi commissum tuendo Apostolica vestigia sectantur.

℟. Pastor aeterne, Princeps Pastorum; tui Vicarios perpetuo custodias.

℣. Huius Concilii Officialibus, Consultoribus atque Sacerdotibus omnibus, Ecclesiae Dei Ministris atque in vinea Domini operariis.

℟. Sacerdotes tuos, Domine, in partem laboris vocatos imple Spiritu Sapientiae et Intellectus et dirige pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona.

℣. Reipublicae Mexicanae eiusque Supremo Moderatori pax, felicitas et prosperitas.

℟. Salvam Domine fac Rempublicam, Praesidem et omnes ordines dirige per viam salutis aeternae.

℣. Fideles omnes pastoralis Officii nostri curae commissi iuste et pie vivant in hoc saeculo.

℟. Tribue eis Domine in fide constantiam et in tentatione virtutem.

℣. Petri fidem teneamus Romanae Cathedrae consociemur.

℟. Romanam Ecclesiam Magistram profitemur. Haec est fides Patrum, haec est fides nostra. Hoc est verbum fidei quod praedicamus.

℣. Ducat nos Deus incolumes et in pace perducat ad propria.

℟. Dirige pedes nostros in viam pacis, Domine Deus noster.

℣. Amen, Amen.

℟. Fiat, fiat.

Post acclamationes, PP. sibi invicem amplexum et osculum pacis dederunt; ceteri vero omnes Synodales accedentes ad Thronum manum Metropolitae deosculati sunt.

Post quam decantatum fuit *Te Deum* Secretarius ex pulpito omnes docuit benedictionem, quam iam iam Metropolita erat impertiturus, esse *Benedictionem Papalem*, cuius impertiendae facultas Rmo. Metropolitae ab ipso Romano Pontifice facta fuerat. Metropolita igitur benedictionem impertivit, ac a Diacono dicto *Recedamus in pace* et omnibus respondentibus *In nomine Christi*, *Amen*, omnes processionaliter discesserunt.

Ita finis impositus Concilio Provinciali Mexicano Quinto.

Excerpta haec sunt ex Actis Concilii Provincialis Mexicani Quinti, quae ad maiorem Dei gloriam pro meo officio conscripta fuerunt a

me primo eiusdem Concilii Notario, testibus vocatis et rogatis Dominis Doctoribus Antonio a I. Paredes et Ioanne Herrera, horum primo Concilii Promotore, altero vero eiusdem Concilii Subsecretario, qui mecum subscripserunt Mexici, die nona Novembris an. Dom. millesimo octingentesimo nonagesimo sexto.

L. S.

Primus Concilii Notarius,

Franciscus de P. Orozco Jimenez

Antonius a I. Paredes — Ioannes Herrera

DECRETA

PARS I

DE ADMINISTRATIONE MAGISTERII ECCLESIASTICI

TITULUS I

DE FIDE FIDEIQUE PROFESSIONE

1.—Cum sine fide impossibile sit placere Deo, et fides sit vitae christianae principium et radix ex qua vivit iustus, per quam una cum gratia sanctificante salvantur homines, Nos, Patres huius Concilii Provincialis Mexicani V totam fidei doctrinam in Sacris Litteris et in divina Traditione contentam, prout ab Ecclesia Catholica, sive solemni iudicio, sive ordinario et universali magisterio, ut divinitus revelata credenda proponitur, firmiter credimus solemnique professione confitemur et docemus.

2.—Credimus et docemus depositum fidei fidelissime custodiendum a Christo Domino commissum fuisse Apostolis eorumque successoribus; sed praesertim B. Petro eiusque successori in primatu iurisdictionis in universam Dei Ecclesiam, scilicet Romano Pontifici vero Christi Iesu in terris Vicario, totius Ecclesiae visibili Capiti et omnium christianorum Patri et Doctori,

cui omnes et Pastores et fideles devincimur: probe enim scimus cum Concilio Vaticano Const. *Pastor aeternus* quod ubi Petrus ibi Ecclesia, et quod manet dispositio veritatis, et B. Petrus in accepta fortitudine petrae perseverans, suscepta Ecclesiae gubernacula non reliquit, sed habere perpetuum successorem Episcopum scilicet Ecclesiae Romanae.

3.—Omnia et singula quae tum de Primatus institutione, vi et ratione, tum de infallibili ipsius Romani Pontificis magisterio a Concilio Vaticano definita sunt, prout ab eodem sacrosancto Concilio tradita sunt, toto corde credimus ac totis viribus confitemur. Nihil ergo antiquius Episcopis ac clero universo huius provinciae sit quam obedientiam obsequium, reverentiam, amorem et devotionem erga Romanum Pontificem promovere ac omni studio fovere.

4.—Supremam temporalem seu civilem potestatem Romani Pontificis, non tantum honestam ac legitimam, verum etiam apprime convenientem, ac moraliter necessariam agnoscimus et profitemur: ideoque cum Pio Papa IX damnamus temeritatem illorum qui dicunt: De temporalis regni cum spirituali compatibilitate disputant inter se christianae et catholicae Ecclesiae filii: abrogatio civilis imperii, quo Apostolica Sedes potitur, ad Ecclesiae libertatem felicitatemque vel maxime conduceret.

5.—Reprobamus omnes errores, sive a Conciliis Generalibus, praesertim Tridentino et Vaticano, sive a Romanis Pontificibus damnatos: illos nominatim detestamur qui proscribuntur in Litteris Encyclicis Pii IX *Quanta cura* cum adnexo Syllabo, et SS. D. N. Leonis Papa XIII *Arcanum*, *Diuturnum illiud*, *Humanum genus*, *Immortale Dei*, *Libertas*, *Sapientiae christianae* et *Rerum novarum*.

6.—Professio fidei sub formula a Pio IV et Pio IX

praescripta (1), quam firma mente et toto cordis affectu durante celebratione synodali Nos Patres huius Concilii pronuntiavimus, elici debet iuxta Apostolica mandata:—*a*) ab omnibus qui de iure vel consuetudine Concilio Provinciali vel dioecesanae Synodo intersint:—*b*) a Vicariis Generalibus et Provisoribus et Vicariis Foraneis:—*c*) a Dignitatibus, Canonicis et Beneficiatis residentialibus ecclesiarum Cathedralium, et quidem per seipsos intra duos menses ab adepta possessione:—*d*) ab omnibus titulo etiam amovibili curam animarum habentibus intra duos menses a die susceptae possessionis sive Paroeciae, et quidem per seipsos:—*e*) ab omnibus pariter sive moderatoribus et professoribus, sive clericis sive laicis, qui publice regunt vel legunt in Universitate Mexicana, vel in Seminariis provinciae maioribus et minoribus, vel in Collegiis Catholicis studiorum superiorum antequam sui muneris possessionem suscipiant:—*f*) a reliquis scholarum catholicarum, sive moderatoribus sive magistris, sub formula tamen breviori lingua vernacula conscripta, quae eiusmodi poterit esse: «Yo, N. N., firmemente creo y profeso todos y cada uno de los misterios de nuestra Religión, y todo aquello que nuestra Madre la Iglesia nos manda creer y confesar. Condeno y abomino todos los errores condenados por la Iglesia católica, apostólica, romana. De este modo Dios me ayude y me proteja. Amén.»—*g*) Denique ab omnibus apostatis et haereticis ad Ecclesiam venientibus, adhibita tamen speciali abiurationis formula, ante absolutionem a censuris.

7.—Curam animarum habentes fidei professionem emittent coram Ordinario loci vel eius delegato.

8.—In Universitate lectores coram Magno Cancella-

(1) V. Append. n. I.

rio, vel Collegio Doctorum, vel eorum personam gerentibus.

9.—Seminarii moderatores coram Ordinario loci vel eius delegato; professores autem coram eiusdem Seminarii Moderatore, adstantibus reliquis professoribus et alumnis.

10.—Magistri vero reliquorum, sive Collegiorum sive Scholarum, coram Parocho proprio singulis annis antequam scholaris annus incipiant et, quoad fieri potest, adstantibus etiam discipulis.

TITULUS II

DE PRAEDICATIONE VERBI DEI

Caput I.—*De concionibus.*

11.—Curent Episcopi litteras, vulgo dictas pastorales, simplices, graves ac opportunas iterum atque iterum fidelibus mittere.

12.—Nemini missio canonica ad verbi Dei praedicationem conferatur nisi prius examinatus riteque approbatus fuerit.

13.—Examen versabitur praesertim circa Theologiam Dogmaticam et doctrinam in catechismo Romano S. Pii V contentam.

14.—Si lapsu temporis improbandam ob negligentiam impares se reddiderint concionatores ad rite verbum Dei fidelibus exponendum, Episcoporum erit remedium apponere.

15.—Meminerint Episcopi et Parochi caeterique animarum curam habentes, ex Concilii Tridentini (sess. 5, cap. 2, de Ref.) praescripto, sese stricta obligatione teneri ad proprias oves pascendas per se, vel, si legitime

impediti fuerint, per alios saltem diebus dominicis et festis per verbi Dei praedicationem.

16.—Optandum quoque ut idem faciant Rectores Ecclesiarum tam saecularium quam regularium.

17.—Ne vero verbi Dei praedicatione careant qui in oppidulis, pagis, praediisque rusticis commorantur, praecipimus Sacerdotibus, qui praedictis diebus Missam ibidem celebrant, ut in qualibet Missa evangelii expositionem, licet brevissimam et oretenus, vel saltem librum ab Ordinario designatum perlegendo, populo adstanti perficiant, vel Fidei mysteria, vel alias nostrae Religionis veritates exponant.

18.—Pariter hortamur Parochos caeterosque curam animarum habentes ad frequentiorem verbi Dei praedicationem tempore sive Adventus sive Quadragesimae, iuxta praescriptum Concilii Tridentini (sess. 24, cap. 4, de Ref.). Concio autem hoc tempore versetur praecipue circa novissima. (Innocent. XI in Epist. Card. Cibo ad Nuntium Hispaniarum.)

19.—Verbi Dei praecones SS. Scripturas non interpretentur nisi iuxta eum sensum quem tenuit et tenet sancta mater Ecclesia, et iuxta unanimem consensum sanctorum Patrum.

20.—Populum cohortentur concionatores ad obediendum praepositis suis etiam discolis, salva, ut par est, Deo et Ecclesiae debita obedientia.

21.—Conciones ut plurimum versentur circa Fidei mysteria populo explananda, vitia fugienda et virtutes sectandas: non autem circa magistratuum sive ecclesiasticorum sive civilium defectus, aut circa quaestiones de quibus controversiae agitantur in scholis. (Conc. Mex. III.)

22.—Sicubi errores qui modo societatem affligunt irrepserint vel propagari coeperint, praedicatorum inter alios erit populo christiano praesto adesse, tantumque

malum tamque pestiferum pro viribus arcere. In hoc tamen adimplendo munere maxima prudentia utantur oportet. Quocirca ipsis commendamus methodum a S. Francisco Salesio adhibitam. Quum ipse coram haereticis concionabatur, omnem abhibebat curam ne illos offenderet. Eorum conversionem intendens, non vero confusionem, veram doctrinam exponebat, validis quoque firmabat argumentis, quin tamen ostenderet se contra haeresim aperte dimicare. Sicubi res controversas attingeret, adeo caute sese gerebat, ut ne adversarii quidem suspicarentur sese illis appeti sermonibus. Ita dogmata caeterasque Religionis veritates exponebat, ut quo tempore eum unice intentum putares in veritatis ostendenda pulchritudine, suaque thesi comprobanda, adversariorum diluebat obiectiones quin de ipsis mentionem faceret, rationes tantum exhibens adeo firmas et inconcussas ut erroris aedificium haud ullo niti fundamento, auditores facili negotio perviderent. Omnem tandem adhibebat curam in auditorium excitando in affectus devotos ac teneros, motivo aliquo desumpto ex argumento de quo sermonem habebat. Ipsum enim saepius repetere audires: «Post triginta annos in praedicando a se absumptos ipsum didicisse homines ad Deum converti eorum animos per amorem devinciendo.» (Syn. Dioec. Chilapen. I.)

23.— Orationes *fúnebres* ne habeantur nisi de speciali Episcopi licentia, qui et laudationem scriptam antea probare debet: quoad illiud autem novum genus praedicationis, quod modo *conferencias* audit, serventur praescripta a S. C. EE. et RR. in Instructione ad Episcopos Italiae et Praelatos Regulares diei 31 Iulii 1894 (1).

24.— Ubicumque prudenter fieri poterit conciones

(1) V. Append. n. 2.

noctu aut post solis occasum ne habeantur ob plurima quae inde enasci possunt incommoda: ideoque templa generatim claudantur a sonitu *Angelus Domini* ad auroram, excepto tempore solito in pervigiliis vel noctibus Nativitatis Domini, Resurrectionis, Feriae V in Coena Domini, Feriae VI in Parasceve et 31 Decembris cuiuscumque anni.

25.—Igitur si bonum fidelium expostulet ut ianuae aliquarum Ecclesiarum apertae maneant post solis occasum ad pia exercitia serotino tempore publice celebranda, certior reddatur Episcopus, eius licentia in scriptis obtineatur, et tunc Ecclesiae debite illuminentur.

26.—Concionibus ne admisceantur repraesentationes illae sensiles quasi theatrales, quae potius quam devotionem et profectum spiritualem animarum, hilaritatem aut scandalum in auditorio gignunt, et saepe saepius risui et contemptui pravorum exponunt Fidei mysteria.

27.—Per poenas etiam canonicas arbitrio Ordinarii puniantur illi concionatores qui verbum Dei polluere non verentur, in laudes prorumpendo dum illud exponunt hominum perditorum, vel Ecclesiae insectatorum.

28.—Caveant praedicatores a vana eloquentia. Ne praetextu orationis panegiricae vel festi solemnioris potius quam verbum Dei se ipsos praedicent; sed capta occasione á virtutibus quoque Sanctorum vel ab alia materia, de qua forte agatur, studiosissime insistant in vitiis arcendis, virtutibus commendandis et perfectione christiana in fidelibus promovenda. Quaestiones mere theoreticas evitent et ne immorentur in rebus parvi aut nullius momenti.

29.—Si quando concio fiet coram Sacratissimo Eucharistiae Sacramento, praecipimus ut velo serico ostensorium oculis fidelium subtrahatur.

30.—Brevitati et perspicuitati consulant verbi Dei praecones, et vitent nimiam formae venustatem. Opti-

mum esset si diebus dominicis et festis intra Missarum solemnia viginti aut viginti quinque horae minuta conciones non excederent.

31.—Meminerint concionatores ex frequenti praesertim meditatione ignem illum assumpturos quo fideles accendant.

32.—Meminerint etiam efficaciora fore verba quae bonae vitae et virtutum exemplo comprobentur. (Conc. Mex. III.)

33.—Omnibus verbi Dei praeconibus iterum atque iterum commendamus lectionem et observantiam eorum, quae in supra citata Instructione praescribuntur a S. C. EE. et RR., necnon decretorum, quae hac de re tulit atque edixit quam sapientissime Conc. Mex. III (1).

34.—Sciant vero verbi Dei praecones, Episcopos huius Ecclesiasticae Provinciae, iuxta Concilii Tridentini (sess. 5, cap. 2, de Ref.) Praescriptionem, contra ipsos processuros, qui statua supradicta servare neglexerint.

Caput II.—*De institutione catechetica.*

35.—Inter gravissima onera eorum qui gregem Christi pascere tenentur praecipuum locum occupat christiana catechesis. Quapropter strictissima obligatione teneri meminerint omnes curam animarum habentes ad populum sibi commissum in christiana catechesi rite erudiendum.

36.—Quo vero in dioecesibus nostris numquam deficiant sacerdotes animarum zelo commendabiles, qui populum christianum diligentissime doctrinam christianam edoceant, hortamur Parochos ut in huius muneris

(1) Vid. Append., n. 24.

adimpletione Vicarios sibi socios adhibeant; ita enim fiet ut ipsi quoque praeparentur ad tam salutari alimonia pascendos fideles quo tempore ipsis aliqua paroecia demandetur.

37.—Optamus ut christianae catechesi tradendae operant navarent Rectores quoque Ecclesiarum, sive saecularium sive regularium.

38.—Patresfamilias, non minori quam Parochi obligatione tenentur ad proprios filios in christiana instituendos catechesi.

39.—Heri vero, prae oculis habentes illud Apostoli (I Tim., v, 8): «*Si quis autem suorum et maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit et est infideli deterior*», consiliis et hortationibus famulos inducant ad concurrendum explicationibus catechismi, ut sufficientem doctrinae christianae scientiam acquirant; necnon ad christiani munera fideliter adimplenda tempus necessarium illis minime denegent.

40.—Pari ratione ludimagistri Scholarum catholicarum discipulos christianam edoceant Catechesim. Quod si huius muneris adimpletionem neglexerint, Ordinarii locorum hortando primum, praecipiendo deinde, ipsos sive clericos sive laicos, sive ad id muneris sint conducti sive non, cogant at christianam catechesim pueros rudesque scholares edocendam. (S. C. C. 17 Iulii ann. 1688, rel. a Ben. XIV Inst. IX.)

41.—Quum haec obligatio personalis sit, Parochi nisi legitime fuerint impediti, per se ipsos singulas etiam, Paroeciae Scholas debita cum frequentia perlustrabunt, ut pueris instructionem tradant catecheticam. Hoc, in quantum fieri potest, pariter intelligendum de Scholis non parochialibus.

42.—Catechismi textus, in institutione puerorum adhibendus, erit liber a P. Hieronymo Ripalda S. I. Conscriptus.

43.—In bonum praecipue rudiorum, qui facili negotio obliviscuntur quae semel dedicere, renovamus praescriptionem a Concilio Mexicano III (tit. I, cap. De doctrina christiana rudibus tradenda, § 2) hisce terminis concinnatam: «*Curati omnes, tam saeculares quam regulares, in tabella adscriptum apud se retineant Doctrinae christianae contextum, videlicet: Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolorum, Antiphonam* Salve Regina, *duodecim Articulos Fidei, decem Legis Divinae praecepta, quinque Ecclesiae mandata, septem Fidei Sacramenta, septem capitalia vitia. Quae omnia, non tamen inter Missarum solemnia, recitari faciant singulis Dominicis Adventus et a Dominica Septuagesimae usque ad Dominicam Passionis inclusive. Haec enim saepius repetita commemoratio nostrae Fidei initia nostrae figet memoriae.*» Huic Doctrinae contextui adiici quam convenientissime poterit catechesis brevissima P. Bartholomaei Castaño.

44.—Pueri a puellis separentur. Cura Parochorum erit non solum ut pueri coeterique, qui forte catechesi intersunt, memoriae mandent textum Doctrinae christianae, ast maxime ut intelligant quae memoriter addiscunt.

45.—In expositionibus catecheticis lingua uti oportet auditorii captui accommodata. Quapropter expositores nimias evitent subtilitates in dicendo; quaestiones, de quibus magnae sunt in Scholis controversiae, fugiant, aeque ac inutiles errorum disquisitiones ac refutationes. Quin potius toto pectore incumbant in explanandis Fidei Articulis, Sacramentis, Dei Ecclesiaeque praeceptis coeterisque omnibus ad salutem vel ad cognitionem virtutum necessariis.

46.—Ne vero pueros praesertim explicationes catecheticae fastidient, expositoribus brevitatem commendamus.

47.—Ut omnes possint Catechismo interesse, Parochis coeterisque qui publice Doctrinam Christianam exponent commendamus ut dies et horas seligant quibus maxima habebitur populi frequentia.

48.—Quoad methodum autem in supradictis explicationibus adhibendam omnes sese accommodent Directorio ab hac Synodo confecto.

49.—Ut institutio catechetica facilior reddatur copiaque maior habeatur expositorum, Episcopi pro viribus curent, pro sua quisque Dioecesi, ut nulla in posterum inveniatur Paroecia, ubi canonice erecta non sit tam maxime commendanda *Sodalitas Doctrinae Christianae* a S. Pio V indulgentiis largissime ditata.

50.—Parochorum erit, dum haec Sodalitas in sua Paroecia non instituatur, specialiori sollicitudine invigilare ut ludimagistri in Scholis, parentes domi, heri et bonae voluntatis viri diligentius et solertius huic salutari incumbant exercitio pueros rudesque Doctrinam Christianam edocendi.

CAPUT III.—*De sacris Missionibus ad populum.*

51.—Pius VI in Constitutione *Auctorem Fidei* obloquentes in missiones ad populum redarguit et maximi facit missionum fructus. Ad hoc attendentes sequentia statuimus atque decernimus.

52.—Episcopi pro sua quisque Dioecesi, in singulis Paroeciis missiones frequentius haberi curabunt; ita ut si fieri posset quinquennium non transigatur quin sacrae ibidem missiones peragantur.

53.—Hoc autem haud vetat quominus, quotiescumque Episcopis opportunum videbitur, Missiones habeantur, et Parochi renuentes cogantur ad ipsas sine mora recipiendas.

54.—Pariter Parochorum super hoc conscientiam onerantes, statuimus ac praecipiendo praecipimus, ne missionibus priventur in pagis, oppidisque ruri longe ab Ecclesia parochiali degentes. Hi omnes aeque ac coeteri ad gregem pertinent Parochis commissum, eodemque potiuntur iure ad christianam institutionem et pastum spiritualem verbi Dei. Missionarii ergo post peractam in Ecclesia Parochiali missionem percurrere quoque deberent, quoties fieri posset, coetera Paroeciae loca, saltem quando ibidem commorantes nonnisi magno cum incommodo alias missionarii vocem audire possent.

55.—Sicubi haberi possint Sacerdotes Regulares vel alicuius Religiosae Congregationis ex proprio instituto vel officio sibi commisso ad huiusmodi sacras expeditiones seu missiones dediti, hi, quando opus fuerit, ad missiones tradendas coeteris praeferantur.

56.—In missionariorum tamen defectu Episcopi Parochis, salva spirituali respectivorum parochianorum cura, missionandi munus committant in propria vel aliena forania, prout opportunius sibi videbitur.

57.—Quo vero idonei missionarii non deficiant praestoque sint, Collegium Apostolicum prope Provinciae metropolim instituetur ad missionarios efformandos. Hunc in finem Episcopos hortamur ut coniunctim vires conferant ad tam salutiferum institutum erigendum ac conservandum. Curabunt idcirco, ut in sua quisque Dioecesi *Opus* instituat *Apòstolicum Missionariorum Mexicanorum*, ut expensis supradicti Collegii Apostolici fiat satis, prae oculis habentes quod inde exibunt viri Dei zelo pleni, qui non solum inter catholicas, verum etiam inter barbaras nostrates gentes bonum semen seminabunt, vitamque insument esurientibus frangendo panem.

58.—Concionum in huiusmodi sacris expeditionibus habendarum materia, praeter explicationem catechismi,

quam maxime commendamus, semper sit praecipuarum Fidei veritatum explanatio et meditatio; praeceptorum, quae mores respiciunt, ex ordine propositio; peccatorum patratorum in amaritudine animae memoriae refricatio, et alia huiusmodi.

59.—Ne in suarum usu facultatum missionarii debitos limites excedant, quam maxime illis commendamus lectionem earumdem et studium.

60.—Parochi laeto atque alacri animo, veluti coeleste Dei donum, missionem recipiant; comites quoque sese praebeant missionariis, eorum operibus proprias adiiciant vires, liberaliter in omnibus sese gerentes, ut abundantior ex Missionibus colligatur fructus. Prae oculis habeant difficultates, quae occasione missionum oriuntur aliquando, auctorem habere diabolum, zizaniarum ex officio satorem.

61.—Parochi quoque fructum missionum conservare et ignem per illas accensum fovere curent, tum instando praedicationi, tum ope consociationum piarum efficiendo, ne vitia a missionariis profligata renascantur.

Caput IV.—*De spiritualibus exercitiis.*

62.—Inter alia media, quibus Parochi huius Provinciae Missionum fructus conservare curabunt, illud erit Spiritualium Exercitiorum; quae tum publice in Ecclesia, tum privatim, in piis aptisque domibus ad hoc destinatis, christifidelibus peragenda proponantur.

63.—Quum tanta sit efficacia Exercitiorum Spiritualium ad morum vitaeque reformationem, laicos ipsos confessarii et Parochi inducere curabunt ad ea frequentius pro viribus peragenda.

64.—Ne vero ullus inveniatur laicus, qui propter ni-

mias locorum distantias ad Spiritualia Exercitia nequeat accedere, Parochos hortamur ut in sua quisque paroecia Spiritualia Exercitia, non solum in Ecclesia parochiali pro omnibus fidelibus, sed etiam, si fieri possit, in aliquo sacello, vel pia aptaque domo de Ordinarii licentia, pro laicis utriusque sexus alternatim instituat. Ne vero parochiani terreantur, quin vero sese faciles praebeant, expensae ad minimum reducere curent. Quo vero fideles alliciant, eos reddant certiores de pace, conscientiae tranquillitate coeterisque bonis quae inde reportare poterunt.

65.—Ne copia desit Sacerdotum, qui rite Exercitia Spiritualia tradere possint, clericos omnes praesertim Parochos, hortamur, ut studeant normae eadem aliis tradendi.

66.—Normae vero a S. Ignatio Loyolense propositae singuli sese accommodare conentur.

TITULUS III

DE SCHOLIS

Caput I.—*De scholis in genere.*

67.—In comperto apud omnes est in societatum conservatione maximam certe partem esse tribuendam studiosae iuventuti quae in spem succrescit earundem. Cum igitur cuilibet ius sit ad propriam conservationem nil mirum si Ecclesia, quae habuit divinam missionem docendi omnes gentes, et ob finem longe praestantissimum omnium est societatum nobilissima, iure proprio sibi facultatem vindicet super scholas invigilandi primosque puerorum incessus ad virtutem dirigendi. Neque enim ignorat sententiam illam Spiritus Sancti: *Adolescens*

iuxta viam suam, *etiam cum senuerit non recedet ab ea* (Prov. xxi. 6). Quapropter Episcopi erit super Dioecesis Scholas specialissimam, constantem et assiduam vigilantiam exercere. Quo vero Episcopis Comprovincialibus huius muneris adimpletio facilior evadat, haec Synodus sequentia statuit atque decernit.

68.—In singulis Dioecesibus saltem unus Sacerdos peritus designetur cui, adhibitis aliis sacerdotibus ad inspectionem scholarum facilius et frequentius peragendam, onus incumbat inspiciendi et efficaciter promovendi observantiam omnium huius Concilii decretorum Scholas inspicientium. His vero Sacerdotibus pro labore suscepto aequam retributionem Episcopi largiantur.

69.—Inter alia eiusmodi Sacerdotes inquirent de horis quibus christiana catechesis traditur in Scholis, de textibus ad id adhibitis et methodo, deque numero discipulorum. De hisce autem omnibus saltem semel in anno Sacerdos vigilantiae omnium scholarum praepositus certiorem reddat Episcopum.

70.—Tam laici quam clerici scholam instituere cupientes, cuiuscumque gradus ea sit, ab Ordinario veniam postulabunt et instrumentum testimonium exhibens de catholicitate scholae. Eiusmodi instrumentum, scripto datum vel typis etiam editum, Ordinarii tamen subscriptione sigilloque munitum, statim ac obtentum fuerit omnibus videndum parietibus Scholae figatur.

Caput II.—*De Scholis acatholicis et neutris.*

71.—Scholae a quibus omnimode arcetur institutio religiosa in tres veluti classes dispesci possunt. Primo generi accensendae veniunt illae, in quibus pro religione falsae et erroneae doctrinae discipulos edocentur, pro

amore Ecclesiae ipsis odium infunditur, eorumque mores ad quamdam decantatam naturalem honestatem, non vero ad firmam, constantem, sanam solidamque virtutem, quae Fide nititur, efformantur.

72.—Ad secundum pertinent genus eae in quibus religio sanique mores directe ac aperte minime quidem impetuntur, mediis tamen indirectis et occultis discipulorum animis lethale virus inseritur, et sensim sine sensu eorum cordibus naturalis ille adimitur horror, quo quisque probus corripi solet quoties, animo pacato praeiudiciisque vacuo, ingruentia mala considerat longe lateque per societatem, quae omne fraenum religionis excusit, diffusa. Ita fit ut eiusmodi horrore deiecto, studiosa iuventus non amplius pertimescat morum corruptionem mentisque perversionem; quinimo gradatim foedioribus etiam vitiis assuescat, Fideique thesaurum amittat. Huiusmodi scholas nemo est qui non videat tanto prae caeteris periculosiores esse dicendas, quanto maior adhibetur astutia in discipulorum intellectu a vero avertendo, tenerisque flexibilibusque sensibus ad prava trahendis.

73.—Tertii demum generis sunt illae, in quibus religio quidem neque indirecte impugnatur, ab ipsa tamen ita praescinditur, ut nulla Doctrinae Christianae vel minima tradatur notio.

74.—Praeter eiusmodi scholas, quae quum a Gubernio civili institutae sunt *officiales* solent appellari, aliae sunt sub praetextu scientias naturales vel litteras tradendi a Protestantibus, ut plurimum, aliisque sectariis erectae, quibus *mixtarum* inditum nomen ea sane de causa, quia ad ipsas omnes indiscriminatim admittuntur tam catholici quam acatholici, quaecumque tandem eorumdem sit confessio. Ast quum eiusmodi scholae ad tres supradictas classes facili negotio reduci possint, idem ac de illis iudicium ferendum.

75.—Lugenda sane ruina ex his scholis tum Ecclesiae tum civili societati proveniens! Quapropter sedulo curent Episcopi et Parochi ut pueri catholici ad solas scholas catholicas mittantur; et nullo modo permittant ut acatholicorum magistrorum scholas, et mixtas vel laicales frequentent. Quod si gravissimae difficultates occurrant quae in aliquibus casibus particularibus aliqualem tolerantiam ad tempus suadeant, Episcopi prae oculis habeant decreta et declarationes Sanctae Sedis, praesertim Instructiones S. Officii ad Episcopos Helvetiae diei 26 Martii 1866 et ad Episcopos Americae Septentrionalis Foederatae diei 24 Novembris 1875 (1), et in casibus difficilioribus recurrant ad eamdem S. Sedem expositis omnibus et singulis rerum adiunctis.

Caput III.—*De Scholis primariis, praecipue Parochialibus.*

76.—Vicarii foranei unam saltem Scholam primariam pro pueris alteramque pro puellis habere in suae Paroeciae districtu tenentur, eo loci iisque sub conditionibus ut commode frequentari possit et nihil in ea desideretur pro religiosa et civili puerorum institutione.

77.—Ceteris vero Parochis praecipimus ut idem perficere enixe curent in sua quisque Paroecia.

78.—Onus hoc gravissimum rite Parochi minime obirent, si negligentes sese ostenderent in professorum delectione et personali Scholarum vigilantia.

79.—Ad Episcopos pertinet designatio textum normaeque in supradictis Scholis sequendae.

80.—Praecipuae partes Religioni tribuantur, ita ut

(1) V. Append. n. 3 et 4.

singulis diebus aliquod temporis spatium huic studio assignetur.

81.—Scholarum expensas quisque Parochus satisfacere curet, speciales ad hoc a fidelibus oblationes expetendo semel saltem in mense, sodalitatem *Piarum Scholarum* instituendo, aliisque mediis quae ipsis propria suggesserit experientia.

82.—Si paroecia aliqua adeo incongrua sit ut nec Parochus nec fideles Scholam sufficienter sustentare possint, Episcopum adeant, eisdem meliori quo potest modo prospiciet ut eiusmodi defectui occurrere valeant; super quo tamen oneratur Parochorum conscientia.

83.—Scholae Parochiales, gratuitae prorsus esse debent, ita ut ne titulo quidem eleemosynae aliquid a puerorum sive parentibus sive tutoribus exigi possit. Hoc tamen non vetat quominus eleemosynae sponte oblatae recipiantur.

84.—Scholae nocturnae et dominicales maximi faciendae sunt, easque semel atque iterum Parochis enixe commendamus.

Caput IV.—*De Scholis Mediis et Superioribus.*

85.—Ut debitam servent dependentiam ab ecclesiastica auctoritate quotquot instituantur huius generis scholae, quicumque eas regat, sive clericus sive laicus, ab Ordinario loci semper exquirat textuum adprobationem, regularum domesticarum sanctionem, et nullam intermittant curam ad adolescentium animos, ea quae par est perfectione, cum scientia tum etiam pietate imbuendos.

86.—Curent huiusmodi scholarum rectores ut aliquis clericus spectatae scientiae ac virtutis pueris morales

ac catecheticas tradat explanationes, Sacramentorum frequentiam inter eosdem promoveat, caeteraque doceat pietatis officia; salva tamen firmaque singulorum magistrorum obligatione circa catholicam institutionem discipulorum.

87.—In qualibet Sede Episcopali Scholam Normalem instituere teneatur Ordinarius ad professores utriusque sexus efformandos. In huiusmodi schola pro viribus enitendum ut disciplinae Scholares ea perfectione tradantur, ut nil eorum desideretur quae temporum ratio scientiarumque incrementum expostulant.

88.—Eo etiam animo ut scholis officialibus per concursum sub debitis cautelis praefici valeant, qui in hisce catholicis scholis studiorum curricula perficient, enixe conabuntur in scholis officialibus periculum obeuntes, diploma seu instrumentum a civilibus magistratibus obtinere de eorum ad docendum idoneitate testimonium reddens.

89.—Schola Normalis pro masculino sexu Sacerdoti, pro inspectione Scholarum et vigilantia deputato, quique proinde Sacerdotibus inspectoribus scholarum dioecesis praeest, regenda commendetur; quae vero pro foeminis statuatur, alicuius piae foeminarum Societatis curae subiiciatur.

90.—Supradicta decreta in robore persistere ac manere volumus usque dum praesentes temporum angustiae non mutabuntur. Quod si processu temporis Sodalitas aliqua pia Scholarum Christianarum, tum virorum tum mulierum, ut in omnium est votis, Catholicarum Scholarum huius Provinciae directionem assumere velit, locorum Ordinarii poterunt statuta praedicta moderare prout opportunius videbitur, attentis Sodalitatis regulis agendique ratione.

TITULUS IV

DE INSTITUTIONE CLERICORUM

CAPUT I.—*De Seminariis.*

91.—Quanta fuerit quovis tempore Ecclesiae sollicitudo in studiosa iuventute praecipue clericis imbuendis cum pietate tum etiam scientiis, vel ex hoc uno patet, quod ab antiquissimis temporibus hunc in finem ubique locorum scholae fuerint erectae ab iis quibus gregis Christi cura demandata est.

92.—Forma vero in Seminariis servanda ita a Concilio Tridentino fuit praescripta, ut nequaquam Episcoporum arbitrio relictum sit pro lubitu illam amplecti vel reiicere seu moderare, quin imo ipsi adhaerendo ad praxim est reducenda.

CAPUT II.—*De Seminariorum forma ad normam Tridentini redigenda.*

93. Quum laeti conspiciamus nullam in nostra Provincia inveniri Dioecesim in qua Seminarium erectum non sit, hoc unum pro viribus curandum, ut finem quem sibi proposuit hac in re Concilium Tridentinum assequi in nostra Provincia conemur. Quapropter:

94.—Episcopos Comprovinciales hortamur ut prope Ecclesiam Cathedralem Seminarium constituatur, nisi contrarium suadeant gravissima rerum adiuncta: ita enim alumni poterunt sine magna temporis iactura in ecclesiasticis ritibus exerceri solemnioribus in festis ibidem inservientes.

95.—Quamvis Tridentina Synodus (sess. 23, cap. 18 de Ref.) Seminarium Magnum a Parvo minime distinguat, sed generatim de Seminario loquatur; utrumque tamen, menti eiusdem obsequentes, praecipimus erigendum. Sicubi enim ex Episcoporum relationibus Sacr. Congr. Concilii reperit Magnum tantum adesse, illud scilicet in quo superiores disciplinae seu philosophicae et theologicae tradi solent, sedulo curat eosdem excitare ad Parvum pro inferioribus disciplinis erigendum, sive ampliatis Seminarii iam existentis aedibus, sive aliis funditus excitatis.

96.—Tam in Parvo quam in Magno Seminario, pro modo facultatum et singularum Dioeceseon amplitudine, certus numerus locorum gratuitorum, vulgo *becas*, constituatur ad totidem pueros Dioecesis instituendos, vel aliarum Dioecesium, si in Dioecesi minime reperiantur.

97.—Gratuita eiusmodi loca pauperum filiis praecipue concedantur, qui perfecti seminaristae partes in propria retulerint persona.

98.—Praeter eiusmodi gratuita loca et alia instituantur oportet, in quibus ad arbitrium Episcopi pars tantum expensarum ab alumnis pro victu exigatur et institutione, in eorum praecipue favorem qui, ceteroquin digni, non adeo affluunt divitiis ut omnes sumptus pro se erogatos a Seminario numerata pecunia possint aequare.

99.—Filii illegitimi arceantur a Seminario. Si vero sermo fiat de adulterinis, hi etiam legitimati minime recipiendi. (S. C. C. in *Nullius* 15 Aug. 1836.)

100.—Pariter arcendi sunt, generatim loquendo, qui aliqua irregularitate laborant; profugi vel expulsi ab ordinibus et congregationibus religiosis; qui legere competenter et scribere non valent; qui duodecimum ad minus aetatis annum nondum attigerint; et quorum in-

doles et voluntas spem nullam afferant, eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros.

101.—Supradictis qualitatibus indefectibiliter ornari debent quotquot ad sacerdotium aspirant, et locum ibidem gratuitum aut reductionem pensionis ad expensas expostulant. Si enim propriis expensis alantur, nihil vetat quominus cum ipsis quoad aetatem dispensetur.

102.—Quum praecipuus Seminariorum finis sit adolescentes ad pietatem et religionem clericis consentaneam informare, quumque incredibile sit quantum eiusmodi finis praepediatur per commercium cum adolescentibus qui ad temporalem saeculi pompam potius quam ad clericalem militiam aspirant; nulla de causa in Seminario recipiantur, ii quorum indoles et voluntas nullatenus spem afferant eos ecclesiasticis muneribus perpetuo inservituros, etiamsi sumptus, quos pro eorum institutione Seminarium erogaverit, sese integre satisfacturos, ad hoc etiam data cautione, promittant.

103.—Ne tamen institutio christiana negligatur eorum qui ad clericalem militiam minime aspirant, hortamur Episcopos ut quamprimum Collegium humaniorum litterarum erigant, in quo doceatur quidquid necessarium sit ut discipuli rite praeparentur ad disciplinas Professionum civilium.

104.—Omnes alumni Seminarii Magni interni sint. Similiter ad Parvum Seminarium alumni interni tantum admittantur.

105.—Si vero redditus et obventiones non sufficiant ad sustentationem sufficientis numeri alumnorum in Seminario Parvo, totis viribus occurrendum erit huic haud levi incommodo: interim tamen tolerari poterit ut nonnullis etiam externis alumnis praefati Seminarii Parvi accessus pateat: quo in casu curabit Episcopus ut aditus istorum externorum sit ipsis proprius a principali diversus, et quo tempore in Seminario externi commorantur

ab internis omnino secernantur, contubernio ipsorum proprio designato.

106.—Iuxta praescriptum Conc. Trid. (sess. 23, cap. 18 de Ref.) quilibet Episcopus deputationem instituat ad ea quae pertinent ad administrationem bonorum temporalium Seminarii moderanda: quae deputatio constare debebit duobus canonicis et duobus clericis civitatis. Canonicorum unus ab Episcopo, alter a Capitulo est eligendus; clericorum quoque unus ab Episcopo, alter a Clero eligi debet.

107.—Semel ita deputati inamovibilitate gaudent; unde nonnisi legitima intercedente causa ab Episcopo poterunt amoveri.

108.—Deputati absentes vel impediti per alios subrogentur; subrogatio vero facienda ab iis, a quibus facta est electio deputati absentis vel impediti. (S. C. C. in *Arboren* 31 Mart. 1855.)

109.—In iis quae pertinent ad adminstrationem bonorum temporalium Seminarii, licet supradictae Deputationis consilio stare Episcopi minime teneantur, ipsam tamen tenentur audire; adeo ut, non auditis deputatis, peracta omni prorsus valore destituantur, si una excipiatur compulsio ad portionem Seminario debitam, cuius facultas ad unum Episcopum spectat. (S. C. C. in *Nullius* 1595.)

110.—Nihil vetat quominus pro hac deputatione eligatur qui forte ab Episcopo antea fuerit electus pro Deputatione, cui vigilantia supra Seminarii disciplinam debet demandari. (S. C. C. in *Buscoducen.* 21 Iunii 1879.)

111.—Ad deputatorum munus eligi nequeunt Regulares vel Religiosi votorum simplicium, vel qui ad instar religiosorum vitam agunt communem sub regula ab Apostolica Sede probata, cuiusmodi sunt Patres Oratorii. (S. C. C. in *Auximana* 15 Iul. 1893.)

112.—Moderatores et officiales Seminarii ad Deputa-

tos eligi minime decet: nemo enim iudex in causa propria. Ast si clerus in civitate deficiat, ad tempus eligi poterunt etiam officiales Seminarii, saltem ubi Seminarii bonorum temporalium administratio ipsis minime sit commisa. (S. C. C. in *Cantonis Ticini* seu *Luganen.* 20 Ian. 1893.)

113.—Quum difficulter posset totus clerus Dioeceseos ad deputatos eligendos convenire, electio deputati de clero civitatis fiat ab ipso clero urbano.

114.—Quod si cleri copia in urbe deficiat, poterit, ad tempus iisdemque perdurantibus rerum adiunctis, electio etiam per schedas committi Vicariis Foraneis, tanquam cleri dioecesani repraesentantibus. (S. C. C. in *Cantonis Ticini* seu *Luganen.* 20 Ian. 1893.)

115.—In electione deputati de clero civitatis ab ipso clero canonici ad suffragium ferendum una cum clero non sunt admittendi.

116.—Cum ex praescripto Concilii Tridentini (sess. 23, cap. 18 de Ref.) constet rationes reddituum Seminarii Episcopum annis singulis accipere debere *praesentibus duobus a capitulo et totidem a clero civitatis deputatis;* praeter dictam deputationem, et alia ab episcopo singulis annis adhiberi deberet ad reddituum Seminarii rationem accipiendam. Haec autem deputatio constare debebit duobus canonicis, electis a Capitulo, et duobus clericis civitatis, ad hoc etiam a clero pariter deputatis. Ast ubi neque canonicorum, neque clericorum copia sufficiens habetur, deputatio pro bonorum temporalium administratione huius alterius deputationis una cum Episcopo munus adimpleat.

117.—In revisione tamen et solidatione computorum, Episcopus deputatorum consilium audire quidem tenetur, non tamen sequi. (S. C. C. in *Fundana* 26 Mart. 1689.)

118.—Sicubi Capitulum Ecclesiae Cathedralis minime

sit erectum, administrationi Seminarii «providendum per deputationem graviorum et seniorum de clero, loco deficientium capitularium, ad formam in reliquis S. Concilii Tridentini». (S. C. C. in *Pinhelen.* 15 Ian. 1791.) —(Denique prae oculis habeatur Instructio S. C. Concilii ad Episcopos Americae Meridionalis 15 Martii 1897 [1].)

CAPUT III.—*De disciplina in Seminariis servanda.*

119.—Ea est ecclesiasticae disciplinae consuetudo, ut ubi aliqua multorum capitum communitas coalescit, ibi peculiarium constitutionum corpus redigatur, ac perpetuo servandum demandetur. Hinc huius Ecclesiasticae Provinciae Seminaria habeant suas leges et constitutiones ad normam dicendorum condendas vel reformandas, quibus alumni in scientiae et sanctitatis Christi ministri congruae assecutionem dirigantur.

120.—Sic autem statutis legibus pro Seminariis, invigilent sedulo Episcopi ut adamussim observentur. Hunc in finen saepius per annum Seminarium invisent.

121.—Potissima autem cura Episcoporum in condendis Seminariorum legibus haec debet esse, ad alumnos praeprimis in honestate effingendos, in excolendis virtutibus, in sincero pietatis studio fovendo corroborandoque: nisi enim vitiorum labe eorum animi penitus expurgentur, et virtutibus paulatim acquisitis fulciantur, haud digni evadent Christi ministri: ipsi enim virtutum omnium exemplaria, quae fideles imitentur, esse debent. Sed quia fideles etiam edocere debent, oportet ut pietatem ac sanctimoniam apta scientia comitetur; hoc enim

[1] V. Append. n. 5.

sacerdotalis dignitatis perfectio exigit secundum S. Bernardi (Serm. in Nativit. S. Ioannis) effatum: «Tantum lucere, vanum; tantum ardere, parum; lucere et ardere, perfectum.» Igitur ut Seminariorum alumni, qui in spem Ecclesiae succrescunt, deinde sacerdotali munere rite fungantur et strenui sint fidei christianae adsertores, oportet ut eorum mentes animique sensim sine sensu per aptam vivendi rationem in Seminariis instituantur ac excolantur; sicque eorum animis ad pietatem ac scientiam domesticae disciplinae observantia perpolitis, commendabiles fidelibus imo et extraneis reddentur Christique Ecclesiae commodo et utilitati erunt.

122.—Moderatores et Curatores Seminariorum erunt: Rector, qui cum per se, tum per alios ad singula munera deputatos, Seminarii curam habet; Vice-Rector seu qui immediate curam habet de custodia disciplinae; Vice-Rectoris Substitutus seu Minister (qui et Praefecti studiorum munere fungi potest) cuius est famulis invigilare, deque domus supellectili et munditie curam habere; Magister Spiritus, qui rebus ad spiritum et conscientiam pertinentibus praerit; Alumni qui sub nomine praefecti singulis contubernis a Rectore designatis praesunt, qui Vice-Rectori suberunt, eumque, prout ipse constituerit, per se vel per suum Substitutum in disciplinae custodia iuvabunt.

123.—Praeter supradictos deputatos ad moderandam bonorum temporalium Seminarii administrationem, et alios praecipit Con. Trid. (l. c.) constituendos ad internum Seminarii regimen.

124.—Haec deputatio, constare debebit duobus canonicis senioribus et gravioribus ab Ordinario eligendis.

125.—Hi eodem iure ac ceteri deputati inamovibilitate gaudent. (S. C. C. in *Salern.* rel. a Bened. XIV de Synod. V, 11.)

126.—Horum consilium tenetur Episcopus audire,

non autem sequi, in efformandis constitutionibus Seminarii, in electione admittendorum, in electione Rectoris, moderatorum, magistrorum, librorum et confessariorum, in punitione discolorum et expulsione eorumdem; brevi, tam circa institutionem quam circa disciplinam et mores clericorum. (Bened. XIV, l. c.).

127.—Alumni Seminarii tum Magni tum Parvi etiam vacationum tempore inibi degat, quin illis fas sit ad proprias domos nec vacationum tempore transire. Quod si ob peculiares difficultates haec adhuc perfecte servari non possint, tunc sedulo curandum est ut eis diligentissime invigilent respectivi Vicarii Foranei vel Parochi; eo nempe consilio, ut vitam Seminarii alumno minime dissentaneam semper et ubique servent. Quapropter in Seminarium non recipiantur nisi testimonialibus Vicarii Foranei vel Parochi fidem de vitae ratione uti par est exacta fideliter exhibeant.

128.—Die in constitutionibus praesignato, tum ii qui tempore vacationum gravibus de causis, ut supra dictum est, e Seminario exierint, tum novi alumni, absque mora in Seminarium conveniant. In primo autem novi alumni ingressu in Seminarium sit ipse per octo dies sub custodia antiquioris spectatissimique alumni, qui eum erudiat de legibus et moribus tum generalibus Seminarii, tum peculiaribus uniuscuiusque contubernii; dein talari veste, prout circumstantiae ferant, etiamsi grammaticae dabit operam, induetur. Quo die autem quis clericali veste sese induet, preces aliquas in Sacello Seminarii fundat coram omnibus alumnis, ut a Deo gratiam impetret fructuose vestem illam ferendi et a Sanctis eiusdem Seminarii Patronis opem et auxilium exoret.

129.—Ad domesticam disciplinam quod attinet, et communem vivendi rationem, ex quibus maxime pendet Seminarii vigor et intenti finis consecutio, omnia in Seminariis aequis legibus regantur et ad praescriptum

accurate agatur. Eiusmodi debet esse pro singulis diebus horarum partitio, ut plures quidem sive studiorum labori sive pietatis officis assignentur horae, nonnullae vero honestae animorum relaxationi et mutuis habendis colloquiis commode tribuantur.

130.—Singulis feriis V, nisi aliud festum in ea hebdomada incidat, Scholae prorsus vacabunt. Ad hoc autem ut hisce diebus et aliis feriatis vires corporis alumni possint relaxaret, ut sine valetudinis iactura et toto pectore possint in studium incumbere, curent Episcopi totis viribus quamprimum pro Seminariis suis aliquam ruri domum comparare: hoc enim in votis est S. C. Concilii, ut patet ex iteratis eius ad Episcopos rescriptis.

131.—Maioribus feriis, quae per duos menses ruri producuntur, ita tempus terant alumni, ut suis horis pietatis officiis studiisque tributis ne animos tepescat, reliquum deambulationibus et virium exercitationibus concedatur.

132.—Partitiones horarum pro unoquoque die et pro quolibet tempore diligentissime ac religiosissime ab omnibus serventur. Omni vero tempore quo alumni sive studiis sive pietatis offiicis vacabunt silentium ita religiose ab omnibus servari debet, ut signo dato per tintinnabulum omnes sileant, nec amplius loqui aut confabulare liceat, nisi tempore recreationi destinato. Praemium autem maximum statuatur donandum in praemiorum distributione ei, qui in huiusmodi legum domesticarum custodia et pietate antecellat.

133.—Tria in unoquoque Seminario contubernia statuentur: unum pro Theologis, alterum pro Philosophis, tertium pro iis, qui humanis litteris et grammaticae latinae dant operam; ita tamen ut divisi alumni in huiusmodi classes loca pro domesticis usibus separata habeant, nec fas sit alumnis cum alterius contubernii ephebis commisceri, nisi in Sacrario aut in triclinio. Quae divisio est ad mentem Concilii Tridentini (loc. cit.)

cum ait: «hos pueros, Episcopus, in tot classes, quot ei videbitur, etc.»

134.—Unicuique ex his contuberniis praesit aliquis ex theologis vel alius bonis moribus et domesticae disciplinae observantia praecellens, qui praefecti munere fungens, Vice-Rectorem adiuvabit in disciplina custodienda. Huic accedet in eius auxilium alius alumnus ad subpraefecti munus obeundum.

135.—Antequam alumni postremo philosophiae anno finem imponant, re consulta et explorata imprimis coram Deo, tum cum Magistro Spiritus; quisque sine ambage aperiat Rectori proprium animum, num scilicet firmiter statuerit clericalem statum inire: Rector autem Professores et Praefectos interrogare non omittat, ut de externa agendi ratione externisque qualitatibus alumni pleniorem notitiam habeat.

136.—Sin minus ad Sacros Ordines vocari se sentiant, hoc sciant, sibi e Collegio exeundum statim ac philosophiae cursum emensi fuerint.

137.—Theologiae auditores, ut ad munus docendi fideles apti evadant, diebus festis catechesis explicationes in diversis urbis ecclesiis bini et melius terni a Rectore mittantur.

138.—Illi, quos in pietate, in doctrina et in functionibus sacris rite expediendis satis profecisse moderatores iudicaverint, ad Sacros Ordines provehentur, animis per exercitia spiritualia de more excultis.

139.—Ad Sacerdotiun autem non promovebuntur, nisi qui saltem tribus annis theologiae dogmaticae et morali operan dederint.

140.—Ea adhiberi debet in litterarum scientiarumque studiis ratio ac industria, quae ita mentem excolat, ut nec nimia defatigatione corporis vires labefactet, nec immoderato ardore pietatis igniculos restinguat.

141.—Diversae autem studiorum classes convenienti

tempore absolventur, et debito ordine sese excipient. Litterarum studiis absolutis, quae praeter linguam latinam, graecam, vernaculam et alias indigenas iudicio Episcopi, quidquid ad humanitatis institutionem pertinet, complectuntur, per triennium Philosophiae dabitur opera. Theologia quatuor annis perficietur; intra quod tempus studio Iuris Canonici saltem Institutionum iuvenes vacabunt.

142.—Quot vero materias huiusmodi studia complectuntur, in Constitutionibus Pontificiis datis nuper pro Universitate Mexicana habentur.

143.—Volentes autem Sanctae Sedis votis et desideriis obsequi, statuimus ut, in quantum fieri potest, huiusmodi constitutiones pro studiis regendis vigeant in omnibus Seminariis Ecclesiasticae Provinciae. (Litterae S. Congreg. Studiorum ad Archiep. Mexici, 30 Mart. 1895.)

144.—Quia vero non omnes Seminariorum alumni aequali ingenii acumine gaudent, neque ab omnibus iidem fructus vel ob aetatem provectiorem in studiis peractis percipi licet, ideo ii alumni quibus ingenii vires haud suppetunt ad altiora studia, conficient Philosophiae et Theologiae (praemisso tamen humaniorum litterarum regulari studio) curriculum saltem compendiario modo: Philosophiae nempe duobus annis, itemque Theologiae Dogmaticae breviori cum Theologia morali tribus saltem annis vacabunt sub speciali professore.

145.—Quoad disciplinas Philosophicas Theologicasque nonnisi doctrinae Doctoris Angelici eiusque tutissima ac inconcussa dogmata tradantur. Cura autem omnis impendatur, ut aurea eius doctrina, iuxta Encycl. *Aeterni Patris* SSmi. D. N. Leonis XIII, adolescentes imbuantur.

146.—Volumus ut in unoquoque Seminario schola instituatur, tum S. Liturgiae et Computi ecclesiastici,

tum cantus Gregoriani; quae omnia accurate discant qui sacerdotium iniant.

147.—Ut professores Seminariorum magis idonei et periti evadant in disciplinis tradendis, curent Episcopi ut, quantum fieri potest, stabiles sint in munere sibi commiso, dummodo eo rite fungantur.

Caput IV.—*De pietate in Seminariis fovenda.*

148.—Sacerdotio initiandi curare maxime debent ut maturius germano pietatis sensu animus imbuatur, sine quo morum sanctitatem, Sacerdote dignam, neque consequi, nec retinere possunt. Quare constanter vitae Sacerdotalis, illis praesertim qui adhuc in Seminario degunt, amor ita inspiretur, ut ab omnibus quae saecularibus magis quadrant, prorsus arceantur.

149.—Quolibet mane, statim ac a somno, signo dato, alacriter se expedierint Seminarii alumni mente Deum cogitent, ore laudent atque invocent precationibus rite probatis.

150.—Preces matutinas recitent omnes in sacello cum animo intento et corpore bene composito; quibus expletis, per dimidiam saltem horam piae mediationi vacent: deinde Sacrosancto Missae sacrificio quam devotissime adsistant.

151.—Ante prandium, itemque antequam sese somno tradant, diligenter examinent quid eo temporis vel patrarint vel deliquerint, ut meliora statuant in posterum.

152.—Post prandium et coenam SSmum. Eucharistiae Sacramentum, brevi tempore adoraturi conveniant. A meridie tertiam Rosarii mariani partem in Sacello omnes simul pie recitent: deinde per aliquod temporis spatium spirituali lectioni vacent.

153.—Alumni, qui Superiorum facultatum scholas frequentant, singulis hebdomadis, alii vero quintodecimo saltem quoque die, Sacerdoti peccata sua confiteantur. Ad sacram autem Synaxim iisdem diebus accedant vel etiam frequentius iuxta proprii Confessarii consilium.

154.—Sacratissimum Cor Iesu, Sanctissimam Deiparam sub titulo de Guadalupe, in cujus honorem peculiaris sodalitas servatis servandis instituetur, ad normam Primae Primariae, quae Romae invenitur erecta, speciali cultu prosequantur. Non solum enim per id aetatis sed totius vitae cursu, tam benevolam Matrem colere debent omni obsequio, ut potentissimum eius patrocinium obtineant. Sanctos etiam Patronos, praesertim S. Iosephum cui ipsa innocentia Christus Iesus et Virgo Mater commissa fuit, S. Aloisium Gonzaga castimoniae adsertorem et exemplar, S. Thomam Aquinatem discentium ducem, venerentur quam saepissime.

155.—Theologiae Auditores sacras interdum e domestico suggestu ad sodales conciones habeant, quas ipsi per se conscripserint, quas quidem Concionum promotori a Rectore designato, seu melius professori eloquentiae sacrae praelegendas tradent.

156.—Tempore in Seminarii constitutionibus designando per sex saltem continenter dies, et semel in mense, quoad fieri possit, per integrum diem, spiritualibus exercitiis vel sacro recessui dent operam. Super detinendis alumnis in spiritualibus exercitiis prae oculis habeatur Constitutio Clementis VIII *Ea semper fuit* 23 Ian. 1592.

157.—Valde exoptandum est ut in spiritualibus exercitiis peragendis admirabilis illius libri ratio adoptetur, quem S. Ignatius Loyolensis composuit, Sedis Apostolicae iudicio et omnium utilitate comprobatum. Hoc

autem maxime eis inserviet ut methodum discant ea tradendi populo christiano.

158.—Spiritualium Exercitiorum tempore et aliquoties per annum, ad alumnorum confessiones extraordinarios Confessarios Episcopi Seminario mittere curent, super quod eorum conscientiam oneramus.

CAPUT V.—*De Moderatoribus caeterisque personis Seminario addictis.*

159.—Rector est proximus et praecipuus Seminarii praesul, cui committitur disciplinare, litterarium oeconomicumque moderamen, et cui auctoritate solummodo praestat Episcopus, cuius vices gerit: qua de causa omnes, tum professores tum alumni, ipsi obedientiam et obsequium praestare debent.

160.—Rector erit praeses omnium coetuum, quos professores celebraverint.

161.—Rectori nihil magis cordi esse debet quam semper excrescens alumnorum Seminariique progressus. Hinc in sui muneris executione sedulo perpendat atque in praxim adducat monita S. Caroli Borromaei (Instit. Sem. P. II, cap. II, de Rectore) aientis: «Illud saepius Rector animo reputet, quam grave suis humeris onus incumbat, cum ab eorum, qui in Seminario vivunt, recta institutione totius dioeceseos reformatio pendeat. Quapropter, ut qui illius fidei commissi sunt, eos e Seminario fructus percipiant, quos Ecclesia Sancta et Trid. Conc. praecipue sibi proposuit, quam diligentissime curet, ut in se ipso eas ad vivum virtutes exprimat, quas in clericis requiret; ita ut qui illi subiecti sunt, in eo tanquam in speculo expressam videant eius virtutis imaginem, quae illis omni studio sit effingenda; meminerit-que, exemplum vivam esse doctrinam nec ipsi minus,

cum taceat quam cum loquatur, esse alios ad pietatem incitandos. Divinae in primis gloriae amplificationem, clericorum in omni virtute perfectionem semper ante oculos habeat, et ad eum finem omnes cogitationes et curas referat. Studeat ut quae ad spiritualem profectum pertinent, recte atque ordinate administrentur, ut quotidianae et aliae statae exercitationes nisi necessaria de causa non intermittantur.»

162.—Communitatis exercitiis ad pietatem spectantibus fidelissime pro viribus adsit. Maxima cura invigilet ut quae in Seminario doceantur, neque a fide orthodoxa, neque a morum severitate, neque ab Ecclesiae sensu et praxi dissonent, ad oculos semper habens ea omnia quae sapientissime a SSmo. D. N. Leone XIII in Encycl. *Aeterni Patris*, praestitutae sunt: curet assidue ut scholaris servetur disciplina, statuta generalia nec non Episcopi mandata, utque Professores, Officiales et alumni munera sua observantissime adimpleant. De eventibus alicuius momenti, sive prosperis sive adversis, qui in Seminario contingant, certiorem reddat Episcopum. Vel per se vel per studiorum Praefectum, scholares aulas invisitet, ut de methodo qua utuntur magistri, deque discipulorum obsequio, studio, profectu et contentione certior evadat. Prospiciat etiam ut redditus collecti fideliter convenienterque impendantur, et moderationes oeconomicas inducat, quae fieri in sumptibus possint, quin iacturam in necessariis afferant.

163.—Vice-Rector, ut nomen ipsum indicat, Rectoris vices gerit. Hinc tanta concordia cum ipso procedere curet ut cor unum habere videantur et animam unam. Nihil proinde praecipiat quod ipsius dispositionibus adversetur; quin imo ut quae ipse praescripserit ab omnibus in Seminario serventur enixe curabit.

164.—Rectorem absentem quoad omnia supplere debet: ipsoque etiam praesente, pro bono Seminarii regi-

mine sedulo invigilare debet, ac si ipse unus hac de re Deo rationem esset redditurus. Quaenam tamen in specie sint eius muneris officia, ex singulorum Seminariorum constitutionibus apparebit.

165.—Studiorum praefecti est invigilare, non solum utrum Professores constantes sint et assidui in lectionibus tradendis diebus et horis statutis, verum etiam ut scholasticae disciplinae ab ipsis ea methodo exponantur, ordine, perspicuitate et ratione qua par est ut discipuli in studiis certo proficiant.

166.—Hic ut obtineatur finis, quoties ipsi placuerit scholas perlustrabit, ut opportunis interrogationibus de scholari alumnorum progressu certior evadat.

167.—Si quid fortasse deprehenderit emendandum, magna charitate et circumspectione, nunquam vero coram testibus sed privatim professores admoneat; remediaque adhibeat, quae ipsi propria suggesserit experientia; quae omnia si, ut christianum decet, sana intentione fiant, professores non aegre sed libenter animadversiones excipient, omniaque rite procedent.

168.—Quanti sit facienda spiritualis alumnorum directio neminem latet: ideo Episcopi serio perpendant, cuinam viro onus iniungant tirones informandi virtutibus et spiritu ecclesiastico; res enim tanta nonnisi sacerdoti experto, a longo tempore in directione animarum assueto, prudenti, docto et pietate conspicuo fas est committere.

169.—Sub cura Magistri Spiritus cadit quidquid ad cultum Deo in Seminario exhibendum plenamque animarum directionem spectat. Hinc tam privatim in confessionali quam publice in Sacello Seminarii per frequentes exhortationes alumnos ad pietatem impellat, pia exercitia disponat, sacrosque dirigat ritus. Quae statuta Seminarii vel ipse Rector illi commendent circa pietatis vitaeque devotae exercitia, alacri vultu expleat. Nihil

tamen immoderato fervore ductus vel iubeat vel agat a Superiorum praeceptis absonum; nihil immutare, nihil inducere novi praesumat inconsulto Rectore, quin potius eius sistat mandatis.

170.—Praecipuum tamen eius officium in eo est ut eorum, qui in Seminario commorantur, cum charitate et zelo ferventi confessiones excipiat, eosque dirigat qui sub eius ductu et praesidio in via perfectionis velint incedere. Praeter Magistrum Spiritus et alii sint qui in Seminario confessariorum ordinariorum munere fungantur.

171.—Vetitum sit Spiritus Magistro sese ingerendi in disciplinam externam Seminarii: unde hoc munere inhibemus donari eiusdem Seminarii Moderatores. Ubi namque contrarium fieret, «ex parte alumnorum valde timendum foret ne cum animae suae periculo, eis sui cordis maculas sordesque detegere reformident, *quibus* imperium ac potestas est sese exterius imperandi ac poenis coercendi. Ex parte vero *Moderatoris* periculum adest, ne notitiis in confessione acquisitis videatur uti in exercendis extrinsecus sui ministerii partibus, quae res odium contra sanctissimum Poenitentiae Sacramentum in animis adolescentium creare possit.» (Lucidi, De Visitatione SS. Liminum, t. II, c. VI. De Seminar., § 2, n. 30.)

172.—Disciplinae Praefecti tam in Magno quam in Parvo Seminario: I° Sollicito labore ac toto pectore incumbant, ut officiis sibi propriis, pro suo quisque munere, subditi fungantur, nec Maiorum transgrediantur praecepta: II° Magna etiam circumspectione, considerate, prudenterque cum inferioribus agant, atque ita in disciplina tuenda ac sustendanda sese gerant, ut neque infringi statuta pusillanimes patiantur, neque adolescentum animos ad iracundiam provocent verborum asperitate vel nimia seu immoderata in defectibus reprimendi

severitate: III° De vita et moribus eorum, qui sibi fuerint commissi, rationem exactissimam Rectori tempore opportuno reddant.

173.—Seminarii Rector designabit, quem sibi, probante Episcopo, bene visum fuerit, ut Secretarii munere fungatur, cuius erit alumnorum inscriptionem in albo conficere; acta conventuum, quos Seminarii Moderatores celebraverint, redigere; necnon testimoniales litteras, quibus alumni interdum indigent, expedire. Poterit etiam Episcopus praefatum Secretarium designare, audito tamen Rectore. Ipse denique Secretarius sigillum Seminarii sedulo custodire debet.

174.—Professores ad lectionem tradendam numquam accedant imparati; quinimmo, etiamsi a longo tempore in scholis versati sint, opportunam praeparationem lectionibus religiose praemittant, ad aulas sese conferant tempestive, discolis discipulis ne nimis indulgeant, in exponendis disciplinis auditorum captui sese accommodent, ne territi discipuli studiorum difficultatibus existiment insuperabili pondere premi, atque desperantes a proposito recedant.

175.—Perpendant quoque professores quibus vinculis adstringantur cum Deo et Ecclesia e die qua in Magisterio constituti fuere; non ut adolescentes doceant honores et substantiam huius saeculi quaeritare, sed nobilissimum illum ob finem, ut scilicet scientiarum lumine ita exornentur, ut digni et idonei evadant Ecclesiae Ministri.

176.—Professores itaque non tantummodo humanioribus litteris et scientiis imbuti esse debent, verum etiam pietate, charitate, prudentia, comitate caeterisque virtutibus clarescere, prae oculis habentes se totos Seminario mancipari, non sibi Seminarium. Hinc a mussitationibus detractionibusque vel levissimis de Rectoris aut caeterorum Moderatorum praescriptis abhorreant;

quumque aliquid corrigendum animadverterint, causam Superiori referant, ut ipse mala devitare vel succidere valeat.

177.—Oeconomo, qui clericus sit oportet, cura concredita est bonorum ad Seminarium pertinentium sub proxima Rectoris subiiectione.

178.—Eius attributiones sunt: I° Exactiones redituum et proventuum diligenter agitare, debitaque opportune solvere. II° Victui necessaria quotidie suppeditare. III° Invigilare ut cibaria sint munda, linteamina aliaque omnia utensilia nitida, congrua decenterque parata. IV° Cellarium, et coquinam frequenter inspicere officialibusque et operaiis invigilare, ut nihil sordidum, laceratum, fractum aut alio modo ad usus domesticos inutile redditum inveniatur; operam item dare, ut quae usu detrita resarciantur, quae prorsus corrupta subrogentur. V° Rationem dati et acepti perspicue in scriptis referre, syngraphas caeterasque testimoniales litteras studiose ac ordinatim asservare. VI° Singulis mensibus Rectorem de bonorum statu certiorem facere; per computationem vero generalem duodecim anteactorum mensium vicibus annuis administrationis rationem Episcopo reddere, praesentibus duobus canonicis et totidem e clero civitatis deputatis. VII° Famulos quoque invigilet, neque pro Seminarii servitio admitti permittat nisi qui humilitatem, prudentiam, sobrietatem et comitatem exhibeant.

Caput VI.—*De relationibus Seminariorum inter se.*

179.—Ubi Episcopo visum fuerit praeter Conciliare Seminarium aliam sua auctoritate munire clericalem institutionem, haec adamussim et religiose observabuntur: I° Collegium de novo erectum sub plena Seminarii

Conciliaris dependentia constituetur. II° Nisi rerum adiuncta contrarium suadeant, haud aliae disciplinae, quam ad cursum Humaniorum Litterarum pertinentes, auctoritate sua illic tradentur. III° In hisce tradendis disciplinis ratio servabitur, quae in dicto Seminario vigeat.

180.—Integrum erit alumnis ab uno Seminario vel Collegio clericali ad aliud migrare atque in hoc studia continuare, quin ad novum experimentum teneantur, dummodo in illis Collegiis vel Seminariis, auctoritate Episcopi munitis, idem servetur ordo eademque studiorum ratio; secus enim ad ratihabenda studiorum curricula, alibi ab ipso peracta, novis probationibus subiici poterunt.

181.—Ab aliena Dioecesi nullus in Seminarium excipietur alumnus absque litteris commendatitiis eius Ordinarii, cuius est suos ad clericalem militiam candidatos agnoscere, dirigere ac invigilare. Ipse quoque decernet ad quasnam disciplinas admittendus sit, ad quemnam etiam cursum. Ad expensas quod attinet, alumnus haud dioecesanus generatim nulla ex parte Seminarii fruetur gratia. Si vero aliquis alienigena legitimum in Dioecesi constituat domicilium, pari iure tractandus erit ac ceteri dioecesani.

182.—Si quis Episcoporum Comprovincialium, ob defectum praesertim professorum vel moderatorum, nequeat propria Seminaria ad normam in hac Synodo statutam acommodare, adolescentes probatissimos e sua Dioecesi ad alienam committat ubi Seminarium maxime floreat. Praecipue commendandum est Collegium Pium Latino-Americanum, Romae erectum sub Pio IX Pontifice Maximo, ad Americae Latinae Ephebos in scientiis ac pietate imbuendos. Ita debitum Christi Vicario obsequium praestabitur, qui nuper per S. Studiorum Congregationem haec minime dedignatus est conscri-

bere: «Ut tam benemerito Collegio Pio Latino-Americano in Urbe honoris gratique animi testimonium exhibeatur, eique novae adiungantur vires, Rmi. huius Archidioecesis Archiepiscopi, incoeptis usque insistentes, valentiores iuvenes celebrioribus in Urbe Professoribus erudiendos et insigniori laurea donandos, almo illi Collegio adhuc certo committent, ut inde e limine Petri Doctorum et Professorum purior origo habeatur.» (Constit. Univ. Mex., c. v, art. 54.)

Caput VII.—*De Universitate Studiorum Ecclesiasticorum.*

183.—Constitutiones a Sede Apostolica probatas pro Universitate Mexicana adamussim religioseque serventur.

184.—In Dioecesibus ubi privilegio et auctoritate Apostolica aliqui gradus academici per Ordinarium conferi possunt, quoad studia, probationes eaque omnia quae graduum collationem debent praecedere, Constitutiones serventur Universitatis Mexicanae, nisi propria habeantur statuta a S. Studiorum Congregatione recognita et probata.

185.—Moderatores Seminarii Mexicani, intra cuius parietes Publica Studiorum Facultas invenitur erecta, sedulo ac pro viribus conabuntur disciplinis gymnasialibus ac lycealibus, quae superioribus anteire debent facultatibus, tam alte Seminarii Parvi alumnos imbuere, ut, qui ingenii acumine et studiorum assiduitate idonei videntur, parati dein inveniantur, quum in Seminarium Magnum ingressi fuerint, ad studia superiora tanta cum alacritate arripienda, ut tempore in constitutionibus praefinito sub conditionibus ibidem praesignatis, gradibus academicis possint insigniri.

186.—Eosdem Seminarii moderatores hortamur, ut consilio primum, dein praeceptis, valentiores alumnos inducant ad periculum pro gradibus subeundum.

187.—Episcopos Comprovinciales, in quorum dioecesi nulla Publica Studiorum Facultas a S. Sede invenitur erecta, pariter hortamur, ut praestantiores iuvenes ad Mexicanam Universitatem vel ad Pontificiam Gregorianam Urbis mittere curent, ut gradibus academicis insigniti, in propriis possint deinceps Dioecesibus scientias ecclesiasticas alios edocere, studiorum uniformitatem promovere, iisque muneribus fungi, quae iuxta canones lauream vel licentiam expostulant.

188.—Ut ecclesiasticae eruditioni debitus honor exhibeatur Episcopi prae oculis habeant, Ecclesiae leges non indecorum ducere clericus gradibus academicis insignitos, ceteris paribus, reliquis dioeceseos clericis praeferre.

189.—In Studiorum Universitate lectores satagant, altiorem in dies scientiam adipisci ac valentiores evadere.

TITULUS IV

DE CENSURA ET DIVULGATIONE LIBRORUM ET EPHEMERIDUM

190.—Circa censuram, divulgationem et prohibitionem librorum aliorumque scriptorum frequenter legantur et fideliter serventur normae et regulae a SSmo. D. N. Leone Papa XIII statutae in Constitutione Apostolica *Officiorum et munerum*, edita die 21 Ian. 1897 (quae ante revisionem huius Synodi publici iuris facta est) (1) aliaque apostolica praescripta.

(1) V. Append. n. 6.

191.—Curent Episcopi et Parochi ephemeridum catholicarum scriptoribus et editoribus necnon librorum venditoribus praescriptiones et prohibitiones eiusdem Constitutionis *Officiorum et munerum* vulgari sermone explanare eiusque observantiam promovere.

192.—Scriptores ephemeridum seu diariorum catholicorum prudentiam, charitatem humilemque Episcopis obedientiam aliasque virtutes, quae defensores ac promotores veritatis et christianae honestatis ac pietatis exornare debent, sedulo colere studeant; prae oculis habitis iteratis saluberrimisque monitis Leonis XIII ad catholicos scriptores, quae habentur in plurimis Encyclicis et Epistolis eiusdem Pontificis Maximi.

TITULUS V

DE CATHOLICIS CONSESSIBUS

193.—Unionem animorum inter catholicos, et qua ipsis et societati universae plurima obvenient bona, curent Episcopi sedulo promovere. Sic autem catholicorum mole arctius coadunata, debita cum subiectione et dependentia a propriis Episcopis et Parochis, commune fideles bonum curabunt; ita ut unusquisque quas partes in societate civili peragit, eas recte et christiana honestate exerceat, sibi hunc finem praefigens ut ea civilia iura, quae habent, ad bonum societatis christianae conferant, ad commodum utilitatemque ipsius et ultimo ad christianae religionis tutamentum et fulcimen.

194.—Ut autem haec unio ad huiusmodi fines inter catholicos rite promoveatur, curent Episcopi fideles sensim sine sensu ad eam, qua scripto qua verbis, perducere. Quum denique ita sint inter se catholici uniti et subiecti auctoritati ecclesiasticae ut corpus unum

cum uno capite videantur, debita dexteritate curam impendent Episcopi, ut simul collatis inter se consiliis occasionem opportunam temporis et circumstantiarum nanciscantur, quatenus, quum opus fuerit, Consessus catholici celebrentur sub ipsorum dependentia, eaque forma et ratione, quae adhiberi solet in catolicis nationibus. Ita Gens Mexicana facilius percipiet maxima religionis beneficia.

PARS II

DE ADMINISTRATIONE REGIMINIS ECCLESIASTICI

SECTIO PRIMA

De officio et potestate praelatorum ecclesiasticorum aliorumque clericorum.

TITULUS I

DE METROPOLITA

195.—Sapienter equidem constitutum est, et ab ipsis Ecclesiae primordiis servatum, ut in singulis provinciis invenirentur quorum inter fratres haberetur prima sententia, quique Archiepiscopi ac Metropolitae dicuntur. Per eosdem autem de plenitudine supremae potestatis Romani Pontificis plenius participes factos, maiori bono provinciae, vigori ecclesiasticae disciplinae arctiorique unitati cum Apostolica Sede consulitur.

196.—Praerogativae ac iura, quae per Apostolicas Constitutiones, ac praesertim per S. Concilium Tridentinum, Metropolitis facta sunt, reverenter ab omnibus agnoscantur.

197.—Metropolitae est Concilium provinciale convocare ac eidem praesidere, quod apud nos ex Apostolico indulto (Const. Leoni XIII, *Trans Oceanum*) duode-

cimo quoque anno differri potest. Synodus autem haec Metropolitam pro tempore existentem rogat enixe, ut in posterum hic terminus non praeterlabatur quin Concilium Provinciale convocetur ac celebretur; plura enim faustissima ex hac praxi speranda. Quod si ob temporum calamitates aliisve de causis huic obligationi nequeat fieri satis, Metropolita, in gravioribus saltem negotiis, frequens commercium ac consuetudinem mutuamque consiliorum communicationem cum Episcopis suffraganeis instituere satagat.

198.—Conc. Trid. (sess. 23, cap. 18 de Ref.) Metropolitis praecipit invigilare super erectionem ac conservationem Seminariorum in dioecesibus suffraganeis, ad hoc ut omnia iuxta ipsius Concilii praescripta procedant.

199.—Curet Metropolita ut Curiae Cancellarius sedulo ac fideliter ad suffraganeos transmittat Litteras Encyclicas ceteraque documenta ab Apostolica Sede accepta, necnon ut facultates ac Privilegia, quae Episcopis Provinciae ad tempus concedi solent et per Metropolitanum transmitti, opportune renoventur.

200. — Dioeceses suffraganeas Metropolita visitare potest, causa tamen in Concilio provinciali cognita et approbata et dioecesi sua plene visitata.

201.—Metropolita in casibus a iure expressis appellationem suscipit a suffraganeorum sententiis in causis tum civilibus tum criminalibus: ea vero sit agendi ratio in tribunali Metropolitae, ut sacri canones et Apostolicae Constitutiones adamussim serventur.

202.—Si Capitulum Sedis suffraganeae vacantis intra tempus a S. Conc. Trid. constitutum Vicarium Capitularem non deputaverit, ad Metropolitam pertinet Vicarium Capitularem constituere. Si vero Sedes vacans Capitulo careat, et Apostolica Sedes aliter non providerit, Metropolitae est huiusmodi Vicarium designare.

203.—Pallium aliaque insignia suae potestatis Metropolita per totam suam provinciam adhibere potest.

204.—Benedicendi etiam ius per totam provinciam Metropolitae tribuitur, idque tam solemni quam simplici benedictione, etiam extra casum visitationis.

205.—Indulgentias quadraginta dierum concedere possunt, non solum in propria diocesi, sed et in tota provincia ad normam decret S. C. Indulg. 16 Nov. 1711 et 28 Febr. 1847.

TITULUS II

DE EPISCOPIS

206.—Praeter Summum Pontificem alios Pastores Christus instituit minori dignitate et auctoritate praeditos, qui portionem ecclesiastici territorii, seu proprias Dioeceses sibi ab ipso supremo Christianae Reipublicae Moderatore commissas, regerent ac gubernarent. Maximum igitur discrimen inter potestatem Petri factam, et privilegia et iura ceteris Apostolis concessa intercedit.

207.—Sunt vero Episcopi divino iure presbyteris superiores, ut constat ex Tridentina declaratione. Hinc etsi Episcopi potestas supremae Romani Pontificis auctoritati subordinetur, intra limites tamen suae dioecesis, principes et ipsi constituti sunt, eisque triplex ex iure regiminis est attributa potestas, videlicet leges ferendi, iudicandi ac crimina coercendi.

208.—Hinc Episcopus in sua dioecesi, servatis de iure servandis, beneficia erigit et supprimit; Ecclesias parochiales dividit et beneficia rectoribus confert; populum docet ea quae ad aeternam salutem necessaria sunt; clericos, qui indignos sese proprii ministerii exhibent, cen-

suris ecclesiasticis punit; in laicorum crimina animadvertit; bona temporalia, quae ad Ecclesias aut ad loca pia spectant, vel immediate administrat vel eorum administrationi invigilat; denique cultui ac sacramentis rite administrandis vacat.

209.—Memores sint omnes fideles, sive clerici sive laici, adesse Episcopis ius ad obedientiam ex parte subditorum vi eorum ministerii, magisterii et regiminis: hinc, sive in dioecesana Synodo sive extra Synodum, leges ab Episcopo ferantur, adamussim ab omnibus observande erunt.

210.—Omnes, sive laici sive clerici, a suo Episcopo doctrinam humiliter accipiant, eumque revereantur tamquam Doctorem et Magistrum sibi a Deo datum.

211.—Cum Episcopus de suae Dioeceseos administratione non subditis sed Romano Pontifici, et post mortem supremo omnium Pastori Christo Iesu, rationem sit redditurus; nemini liceat quae ab Episcopo in Dioecesis administratione disponuntur, censura notare, verbis mordere vel quomodocumque carpere. Quia vero hoc, ut quisque videt, in maximum rei christianae detrimentum cedit, volumus ut graviter coerceantur si qui aliquando fuerint susurrones vel alias detrahentes Episcopo in eius regendi munere.

212.—Ad obitum Episcopi singuli sacerdotes semel rem sacram pro eo peragant, intra quatuor dies ab accepta defunctionis notitia: intra octo vero dies in singulis Ecclesiis Dioeceseos Missa solemnis celebretur *de Requie:* idque sine magnis Ecclesiarum sumptibus fiat. (Cfr. Conc. Mex., III.)

213.—Episcopi, tamquam lucernae in domo Dei ardentes simul et lucentes, eam degant vitam quae viva lex quaedam sit ad quam aliorum mores sunt conformandi. Hinc iuxta monitum S. Caroli Borromaei, perfectam illam Episcopi imaginem digito Dei ab Apos-

tolo descriptam (I Timoth., III, 2) veluti exemplar sibi proponant.

214.—Quam imaginem ut in se perfecte referant, ea omnia religiose impleant, quae a Tridentino Concilio de residentia, et ab eodem ac antiquis canonibus de vita et honestate Episcoporum praescripta inveniuntur.

215.—Meminerint Episcopi ita praeesse sibi subditis oportere, ut non eis dominentur; sed illos tamquam fratres et filios diligant, elaborentque ut hortando et monendo ab illicitis deterreant, ne ubi contumaciter deliquerint debitis eos poenis coercere cogantur.

216.—Episcopis in memoriam revocamus clerum uberiorem fructum ex spiritualibus exercitiis percepturum, si qua ipsi valent libertate, peritia et charitate personaliter ea dirigant.

217.—Magni facienda est et fideliter peragenda Dioecesis visitatio a Conc. Trid. praescripta, quo facilius eius status percipiatur. Eam igitur visitent quotannis magna saltem ex parse et quidem per se, vel si legitime impediti fuerint, per idoneos viros.

218.—Numerosiora fercula, exquisitiores epulas etiam ultro delatas, sibi apponi Episcopi prohibeant in sacra visitatione, sed frugali victu contenti sint.

219.—Cum autem nihil tantum auctoritati detrahat, quam si impune ea quae statuta fuere negligantur; omnibus viribus satagant Episcopi ut ea, quae sacrae visitationis tempore, vel alia quacumque occasione praecepta sint, religiose a cunctis serventur.

220.—Sanctorum Apostolorum Limina intra decennium visitent Episcopi, rationem status Ecclesiae suae Supremo Pastori Christi Vicario reddituri iuxta Instr. Bened. XIII, sicut solemni iuramento promiserunt.

221.—Norma vero ad computandam hanc decem annorum seriem ea est, ut singuli anni qui numero quinque clauduntur, anni sint designati ad visitationem peragen-

dam, quocumque demum anno facta fuerit Episcopi promotio vel dioecesis erectio.

222.—Episcopi Provinciae nostrae studiose servare curabunt ut Episcopum qui aliunde venerit benigne hospitio accipiant, cum eoque agant ut si fieri possit die festo si permanserit sermonem in primis ad populum habeat. Hoc etiam facere cogant sancta quadam vi charitatis ut populo benedicat.

223.—Si quando Coepiscopum in belli, famis, pestis, aut alias eiusdem generis calamitates incidere contingat, reliqui Provinciae Episcopi opem illi ferant tum oratione, tum publicis supplicationibus, tum eleemosynarum, prout quis poterit, largitione.

224.—Episcopus statim ac Dioeceseos administrationem assumit, testamentum sine mora conficiat iuxta normam legis canonicae et omnibus cautionibus civilibus adhibitis.

225.—Spolia autem ad Ecclesiam Cathedralem pertinent, quae iuxta litteras apostolicas *Cum illud* Pii PP. IX, 1 Ian. 1847, hoc modo erunt computanda: «Sacra utensilia, quae..... Ecclesiis Cathedralibus debentur haec esse edicimus: mitras scilicet, planetas, pluvialia, tunicellas, dalmaticas, sandalia, chirothecas, albas cum cingulis, lineos amictus et his similia; item missalia, gradualia, libros cantus firmi et musicae, libros pontificales, alterum cui titulus *Canon missae;* item calices, patena, ostensoria, thuribula, vasa aquae benedictae cum aspersorio, pelvim cum urceo, vasa sacra oleorum et urceolos una cum pelvibus et tintinnabulo, palmatorias, icones pacis, cruces archiepiscopales, candelabra cum cruce pro altaris usu, baculum pastoralem, faldistorium aliasque res sacras, sive paramenta, sive ornamenta, sive vasa si quae sunt etiam ex sui natura usui profano congrua, dummodo non per accidens sed permanenter divino cultui sacrisque functionibus fuerint

destinata. Exceptis annulis et crucibus pectoralibus et his omnibus utensilibus cuiusvis generis quae legitime probentur ab Episcopis defunctis comparata fuisse bonis ad Ecclesiam non pertinentibus, neque constet Ecclesiae fuisse donata. Volumus autem teneri ac debere Episcopos conficere in forma authentica inventarium, in quo pro rei veritate exprimant quando acquisita fuerint, et speciali nota describant quae ex Ecclesiae redditibus et proventibus sibi comparantur, ne alias praesumi debeat ea omnia redditibus Ecclesiae comparata fuisse.»

226.—Reliquiae SSmae. Crucis, iuxta nuperrimas Sanctae Sedis declarationis, successori relinquendae sunt.

227.—Si quis in Metropolitana civitate non fuerit Episcopus ordinatus, id optimum esse decernimus, ut intra duos menses se metropolitani sui repraesentet aspectibus, ut ab eo monitis ecclesiasticis fraterna charitate instructus quid observare debeat facilius recognoscat.

TITULUS III

DE CURIA EPISCOPALI EIUSQUE OFFICIALIBUS

228.—Personae quibus generatim apud nos curia Episcopalis constituitur hae sunt: 1° Vicarius Generalis; 2° Iudex pro testamentis, capellaniis et piis operibus; 3° Vicarius monialium; 4° Cancellarius; 5° Promotor fiscalis; 6° Defensor matrimoniorum; 7° Revisor computorum; 8° Aliquatenus etiam ad curiam pertinet Vicarius foraneus. Hi omnes, si excipias revisorem computorum, sacerdotes sint oportet; eorumque electio

et remotio ad unum Episcopum, inconsulto Capitulo, spectat.

229.—Cancellarius, etsi secretarius apud nos vocatur, non est mere scriba; sed nonnullae facultates penes eum sunt quae ipsum quasi secundarium Episcopi Vicarium in multis constituunt: ipsius est episcopalia documenta manu sua signare. Vice-cancellarius si oportuerit, ipsi concedatur, qui Cancellario auxilio sit et eo absente vices gerat.

230.—Munus Cancellarii praeterea est scripturas librosque ad Episcopalem cancellariam spectantes fideliter servare ac custodire; ipsius scripturis ex officio confectis durante munere omnis fides in iudicio et extra adhibenda est.

231.—Cancellarius debet fideliter retinere: 1° Scripturas tam actorum civilium quam criminalium integre distinctis in locis ac armariis aptis; 2° Librum bene compactum in quo adnotentur et registrentur supplices libelli, decreta et rescripta gratiosa: provisiones et permissiones episcopales in quibus processus non conficiuntur; 3° Librum actuum visitationis dioeceseos; 4° Librum pariter bene compactum et cartulatum in quo adnotentur ea omnia quae pertinent ad moniales vel sorores votorum simplicium; 5° Librum cum elencho sacerdotum omnium in dioecesi degentium; 6° Librum in quo adnotentur ordinationes generales et particulares, aliasve Episcopi pontificales functiones; 7° Debet acta ordinandorum distincte et ordinate servare et custodire; 8° Inventarium omnium scripturarum et processuum.

232.—Omnes supradicti libri habere debent in frontispicio sub titulo subscriptionem et approbationem Episcopi vel vicarii generalis et cancellarii illius temporis quo fuerunt compacti et a principio inscripti.

233.—Scripturae et instrumenta quae conficiuntur et

rogantur a Cancellario Episcopi tamquam Cancellario servari debent in Episcopi cancellaria.

TITULUS IV

DE CAPITULIS ECCLESIARUM CATHEDRALIUM

CAPUT I.—*De capituli Cathedralis munere et officio quad proprium Episcopum.*

234.—Ab exordiis Ecclesiae Catholicae Episcopi singuli, in sollicitudinem partis Ecclesiae vocati, *presbyterium* suum constituerunt, coetum scilicet clericorum, cuius opera et consilio facilior ac rectior ecclesiarum sibi commissarum administratio redderetur. Presbyterium hoc Capitulo Ecclesiarum Cathedralium in praesenti disciplina constituitur, cuius consilium, et in casibus a iure expressis etiam consensum, Episcopus saepe requirere debet, ut iuxta canonicas sanctiones procedat. Unde S. Ignatius M. ad Trallianos verba facit de «Consiliariis et assessoribus Episcopi in locum senatus Apstolorum» et Conc. Trident. (sess. 24, cap. 12, de Ref.) honorificenti senatus nomine Ecclesiae Capitulum vocat. Ast praeter hoc excellens munus et aliud aeque praecipuum Capitulo incubit: publica scilicet Divini Officii recitatio, munus quidem angelicum, angelica mente et voluntate implendum.

235.—In rebus arduis generatim, in omnibus casibus a iure expressis, et semper ac Episcopo placuerit consilium vel consensum Capituli Episcopus exquiret.

236.—Episcopo celebranti, aut alia quaecumque pontificalia exercenti, assistant et inserviant Ecclesiae Cathedralis Canonici; quae omnia praestare debet non modo in Ecclesia Cathedrali, sed etiam in aliis civitatis Ecclesiis.

237.—Quotiescumque Episcopus pontificalia quaecumque Episcopo extraneo committat in Cathedrali Ecclesia peragenda, eidem assistere ac inservire Canonici tenentur.

238.—Canonicorum opera Episcopos uti oportet et decet ad spectabiliora officia in dioecesis administratione necesaria, veluti Provisoris, Cancellarii ac Seminarii Rectoris. Liberum tamen sit eidem Episcopo aliter providere prout in Domino indicaverit expedire.

239.—Episcopo graviter aegrotante Canonicorum est coepiscopos praesertim arctiori amicitia coniunctos monere ac sedulo invitare, ut charitatis officia erga ipsum adimpleant.

240.—Demortuo Episcopo quantocius Capitulum certiores reddat Metropolitanum, caeterosque Provinciae Episcopos, eorumque respectiva Capitula, et praesertim Visitatorem vel Delegatum Apostolicum, si quis existat in regione nostra. Si Episcopus vita functus Metropolita fuerit, pontificalibus indutus pallio etiam ornetur.

241.—Exequiae capitulariter celebrentur tam in Cathedrali Ecclesiae viduatae quam in ceteris provinciae Cathedralibus. Capitulum vero Ecclesiae viduatae, post honorificam Praelati sepulturam, Capitularem Vicarium deputare tenetur, prae oculis habens quae a Sancto Conc. Tridentino de hac re statuta sunt.

Caput II.—*De Capituli Cathedralis officio et munere quoad officium divinum persolvendum.*

242.—Veluti Almae Sionis aemuli, dum Canonici in Choro versantur, illa prae oculis habeant Rmi. D. Fr. Alphonsi Montufar Archiep. Mexican. f. r. verba: «In hoc enim decus et honor status officii et vocationis nostrae praecipue sistit, iustitiaque exigente, eniti de-

bemus ut in conspectu Dei ad eius gloriam et honorem hominumque appareamus devoti, religiosi, peculiaresque Dei cultores; ita ut summopere gloriemur et invigilemus, ut attente recitemus et canamus.» (Ord. servand. in Choro a Rmo. D. Fr. Alph. Montufar praescriptus.)

243.—Ordo igitur servandus in choro adamussim servetur, et chori praeses perdiligenter invigilet ut omnes omnino, tum canonici, tum cantores et omnes servitio chori addicti praedicto ordini sese accommodent, sub poenis etiam pecuniariis, quae in legitimo more sint, infligendis.

244.—Quoad ipsius cultus formam, ea omnia serventur quae circa rubricas, cantum, musicam, paramenta et alia huiusmodi in hoc Concilio provinciali statuta inveniuntur: imo Chatedrales Ecclesias se normam esse quibus aliae Ecclesiae accommodentur meminerint.

245.—Ad quod efficacius obtinendum intra sex menses a promulgatione decretorum huius Concilii, Constitutiones singulorum Capitulorum ita emendentur (vel ubi opus fuerit conficiantur) ut plene respondeant decretis et declarationibus S. Sedis praesertim circa consuetudines quae servari possint uti laudabiles, vel eliminari debeant uti illegitimae. Constitutiones autem ita emendatae ab Episcopo examinentur, et intra alios sex menses approbentur. Quod si aliqua gravis difficultas circa emendationes et caetera oriatur, Episcopi recurrant ad S. Sedem expositis exponendis.

Caput III.—*De iuribus Capitulorum Cathedralium.*

246.—Capitulum Cathedralis Ecclesiae ius habet ut ad Concilium Provincialem vocetur.

247.—Capitula tum Ecclesiarum Cathedralium tum Collegiatae ius habent habitum deferendi honorabiliorem quo a ceteris clericis distinguuntur.

248.—Habitum tamen canonicalem extra propriam Ecclesiam deferre non possunt canonici et praebendati, nisi Episcopum comitentur, aut tres simul Capituli nomine alicui assistant Ecclesiae. Capitulum capitulariter incedens quibuscumque clericis praecedit et post Episcopum prima loca tenet.

TITULUS V

DE CAPITULO ECCLESIAE COLLEGIATAE

249.—Una tantum cum extet Collegialis Ecclesia in Provincia nostra, ipsius Capitulum veluti sibi dicta habeat quaecumque in praecedenti titulo de officio ipso divino persolvendo habentur.

250.—Synodus haec Mexicana hac arrepta occasione Episcopis, clero populoque universae ditionis ex intimo corde gratias agit propter singularem pietatem liberalitatemque erga perinsignem Ecclesiam, ubi mira Imago Bmae. Virginis Mariae de Guadalupe custoditur; necnon erga Canonicorum et Sacerdotum coetum qui apud eamdem toto orbe miraculis percelebrem diu noctuque sacras excubias agere gloriantur.

251.—Optandum sane foret quod singulae Reipublicae dioeceses, si fieri posset, aut saltem singulae Provinciae, de praevia cum Metropolitano Mexicano inteligentia, servatisque servandis, singulos deputarent canonicos aut praebendatos, qui Mexicano Archiepiscopo omnino subiecti, sed totius Ecclesiae Mexicanae nomine, Beatae Mariae Virginis de Guadalupe perpe-

tuo laudes concinant ac eiusdem servitio iugiter mancipentur.

252.—Quapropter Antistites singulos et laicorum ditiores vehementer hortamur ut in praebendas constituendas, iuxta formam quae ipsis tradetur, sedulo pieque incumbant.

253.—Cum Capitulum Collegiale nondum specialibus regatur statutis, mandamus ut intra tres menses ab huius Concilii promulgatione idonea exarentur statuta, a Metropolita tamen approbanda.

254.—Cum saepe Episcopi diversarum regionum Collegialem Ecclesiam adeant sacrum solemne vel alia pontificalia legitime peracturi, non tantum assistere verum etiam inservire eidem praebendati ac canonici teneantur.

TITULUS VI

DE VICARIO GENERALI

255.—Vicarius Generalis ab Episcopo constitutus est Vicarius *datus*, qui ex mandato vel delegatione iurisdictionem exercet in tota dioecesi: Vicario igitur Generali obedientia debetur, aeque ac ipsi Episcopo, quippe qui unum tribunal cum eo constituit.

256.—Ex praxi a iure non improbata, nihil impedit quominus iurisdictio voluntaria Vicario Generali committatur, alteri reservata iurisdictione contentiosa, qui apud nos vocatur *Provisor*.

257.—Vicarius generalis inter clerum iure praecedentiae gaudet; in choro primum post Episcopum locum tenet dummodo, etiamsi fuerit canonicus, habitu vicariali incedat.

258.—Iurisdictio Vicarii Generalis ad eos usque limites protendatur, ad quos generale mandatum extendi debet: quoad ea igitur quae non comprehenduntur generali mandato Vicarius Generalis indiget speciali mandato.

259.—Meminerit Vicarius Generalis quanta sit ipsi in administrandis et expediendis negotiis adhibenda diligentia, ut iustitia semper praeluceat et omnis contraria suspicio prorsus removeatur.

260.—Vicarius Generalis eo quia vi officii iurisdictionem exercet et est delegatus ad universitatem causarum, aliis poterit servatis servandis partem iurisdictionis vel actum subdelegare.

261.—Si quando iurisdictio contentiosa alicui specialiter committatur, numquam sese immisceat in iis quae sunt extra ipsam contentiosam iurisdictionem.

262.—Si in aliqua Dioecesi praeter Vicarium Generalem habetur etiam Provisor, Episcopi uni Vicario Generali iurisdictionem tum voluntariam tum contentiosam demandare poterunt, si id attentis circumstantiis Dioecesis opportunum videatur.

TITULUS VII

DE VICARIIS FORANEIS

263.—Cum Episcopi nequeant aut per seipsos aut per proprium sive Vicarium Generalem sive Provisorem, si quem habent, omnia quae in dioecesi geruntur sufficienter prospicere, ad salutem commissi gregis perfectius procurandam et maiorem vigilantiam exercendam, Vicarios foraneos in adiutorium assumere consueverunt.

264.—Generatim Vicarii foranei munus est de clericorum laicorumque vita et moribus diligenter inquirere, et de hisce Episcopum reddere certiorem: eiusdem est solerter inquirere num cultus debitus in Ecclesiis adhibeatur, num sacra supellex debito nitore conservetur et alia huius generis.

265.—Quod ad Vicarii foranei iura et potestatem attinet ipse cognoscit causas minores parochorum et clericorum sui districtus.

266.—Ceterum Episcoporum erit Vicariis foraneis facultates plus minusve amplias concedere, perspectis adiunctis, necnon solertia, diligentia, prudentia aliisque qualitatibus eorumdem Vicariorum, prae oculis habitis decretis et declarationibus S. Sedis circa iura et institutionem Vicariorum huiusmodi.

267.—Clerico quopiam sui districtus graviter aegrotante Vicarius foraneus, per se vel per alium, ad eum invisendum accedat eiusque spiritualia et saecularia negotia fraterna charitate prudenter componere curet.

268.—Vicarius foraneus, meliori quo fieri possit modo, paroeciis vacantibus ad tempus provideat, scilicet usque dum Episcopus de ipsius paroeciae provisione non definiat, servato tenore facultatum ad hoc a proprio Ordinario acceptarum.

269.—Visitationem sui districtus Vicarius foraneus nullo modo peragat nisi de Episcopi speciali mandato, et hoc in casu sedulo mandati limites servet.

270.—Vicarii foranei loco, tempore et modo ab Episcopo constituendis, cum parochis sui districtus conventum ineant ad instituendam collationen de re theologica, morali et liturgica ab Episcopo designanda.

TITULUS VIII

DE PAROCHIS

271.—Parochorum, qui in adiutorium infirmitatis nostrae vocati sunt, munus praestantissimum nobilissimumque agnoscimus, «ars enim artium, aiebat S. Gregorius Magnus, est regimen animarum». Quapropter sequentia de eorum potestate et iuribus, et praecipue de ipsorum obligationibus, vel in memoriam revocanda vel decernenda statuimus.

272.—Solius Episcopi est Vicarios parochorum seu coadiutores nominare atque removere.

273.—Parochi nedum obligationem sed etiam ius habent ad hoc ut fideles ab ipsis sacramenta accipiant baptismi, communionis paschalis et in forma viatici, extremae unctionis, necnon ut eorum matrimoniis assistant.

274.—Parochus in propria Ecclesia iure praecedentiae potitur, quoties nulla dignior adsit persona cui de iure competat praecedentia.

275.—Quae de potestate et iuribus parochorum, vel in hoc titulo vel alibi dicta sunt, et quae de ipsorum obligationibus dicta sunt vel dicenda erunt, pari modo de Vicariis perpetuis apud nos dictis *Vicarios fijos* intelligenda sunt.

276.—Parochos hortamur ac in Domino obsecramus ut diligenter perpendant ac serio meditentur gravissima haec Concilii Tridentini verba: «Praecepto divino mandatum est omnibus quibus animarum cura commissa est oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini praedicatione; sacramentorum administratione ac bonorum omnium operum exemplo pasce-

re; pauperum aliarumque miserabilium personarum paternam curam gerere, et in cetera munia pastoralia incumbere: quae omnia nequaquam ab iis praestari et impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt.» (Sess. 23, cap. 1, de Ref.)

277.—Prima igitur et personalis parochorum obligatio est residentia, a qua minime excusabit aetas senilis, parvus parochianorum numerus, aëris intemperies, pestilentia aut inimicitiae.

278.—Non tamen sufficit residentia in domo parochiali, sed requiritur insuper, si partes officii sui diligenter adimpleat, proprio munere ita fungi ut agnoscat vultum pecoris sui, et queat ad exemplum Christi asserere: «Cognosco oves meas et cognoscunt me meae.» (Io., x, 14.)

279.—Hinc Parochi visitent, quam frequenter fieri poterit, pagos, vicos et parvos degentium coetus: ut non solum in christiana religione illos parochianos instituant, eisque sacramenta administrent; sed etiam inspiciant an extent in eis concubinarii, aliique perditi homines, an, praecipue inter indos, cultus idolatricus daemoni exhibeatur, sive in cavernis, sive in aliis occultis locis, an actus superstitiosos exerceant, atque alia eiusmodi ediscere satagant, ut totis viribus in ea eradicanda incumbant.

280.—Meminerint insuper gravissima obligatione teneri indos speciali cura per catechesim eorum etiam lingua explanatam, per scholas pro parvulis et adolescentibus utriusque sexus perque alias pastoralis zeli industrias in vita christiana pascere, educare et adiuvare.

281.—Oratione assidua maxime indiget Parochus; mediator est enim inter Deum et populum; quare cunctis dominicis festisque diebus etiam suppressis, nisi

dispensatio a Sancta Sede obtenta fuerit, missae sacrificium pro populo offerre sub gravi tenetur, tum quoque cum solum praecario titulo parochiale munus gerit.

282.—Quae alibi de mediis eradicandi vitia laicorum pro omnibus clericis decernuntur, potiori iure parochi sibi dicta, commendata vel praecepta reputent; quippe qui maiori tenentur obligatione fidelium suorum saluti prospiciendi.

283.—Sciant Parochi se nedum ex charitate, sed ex iustitia et proprii officii ratione, teneri ad sacramenta administranda sine quibus salus aeterna obtineri nequit vel saltem anima sine illis languescit.

284.—Cum tempus infirmitatis generatim sit tempus specialis propiciationis, Parochi, etiam non vocati, ad aegrotos accedant, ut eis non modo sacramenta administrent, verum etiam ut eis assistant, eos consolentur et consilium ipsis praebeant.

285.—Sequentes libros habeant Parochi apte et diligenti opera compactos et ordinatim compaginatos et distributos, nempe: 1° Librum baptizatorum pro filiis ex legitimo matrimonio ortis; 2° Librum baptismalem pro filiis illegitimis; 3° Librum confirmationis; 4° Librum ubi acta matrimonialia constent; 5° Librum obituum; 6° Librum ad statuta, ordinationes et monita, vulgo *Providencias diocesanas*, destinatum. Ubi id fieri possit, Liber qui de *statu animarum* inscribi solet, in quo intra limites paroeciae census degentium constat, accuratissime conficiatur.

286.—Ne parochi alienis curis a sacris ministeriis abstrahantur, ac praesertim ne avaritiae notam apud fideles incurrant, ad mentem Conc. Mexicani III (lib. III, tit. 20) prohibemus ne in paroecia sua, sive in vicinis, agros per seipsos excolant vel administrent, nisi de licentia Episcopi. Potiori de causa illis interdicimus ne

in negotiationibus, et quod damnabilius esset, in lucris pecuniae illicitis se immisceant. Haec nostra prohibitio et interdictio afficit eos omnes sive per se sive per interpositam personam id facientes. (Cfr. Conc. Anteq., tit. 2, n. 29.)

287.—Parochi in domo parochiali nullatenus stabile praestent domicilium personis connubio iunctis, nisi Episcopus certior factus omnibusque mature perpensis nihil obstare iudicaverit.

288.—Omni qua possunt diligentia vitent ne familiares vel domestici, praesertim si quae femina servatis servandis illis assistit, in negotiis parochialibus intersint, decernant atque invigilent; imo vero aditus ad officinas ubi negotia aguntur parochialia eis omnino intercludant.

289.—Coadiutores sive Vicarii ad hoc parochis dati sunt ut ipsis in sacramentorum administratione sint adiutores, non vero ut illos absolute ab hoc onere eximant; hinc partem laboris cum suis Vicariis partiantur: sed Parochi per seipsos diligenter sacramenta ministrent, praesertim cum nominatim eorum opera a fidelibus demandatur et cum aliqua specialis difficultas vel gravis casus in praedicta administratione praevidetur.

290.—Parochos hortamur ut cum suis Vicariis frequentem sermonem habeant, ipsis in ministerio exercendo consilium praebeant, eosque de iis quae ab ipso parocho fieri solent, cuiusmodi sunt ad matrimonium inquisitio praevia et examen et petitiones dispensationum, erudiant, et in praedicationis evangelicae munere exerceant.

291.—Meminerint parochi coadiutores ipsorum fratres et sodales esse, eadem ac ipsi sacerdotali dignitate insignitos. Eos igitur reverentia et charitate prosequantur: de eorum defectibus numquam cum laicis col-

loquantur, neque coram aliis eos corripiant. Curent tandem parochi ut, quae suis Vicariis animadvertenda, commendanda vel praecipienda sunt, per seipsos, numquam vero per domesticos et multo minus per consanguineos iniungant.

TITULUS IX

DE VICARIIS PAROCHORUM

292.—Vicariorum est parochum adiuvare in propriis muneribus adimplendis, et eius vices gerere cum iusta ratio id requirit. Obedientiam igitur parocho praestent fideliter. Quod si plus aequo gravatos se sentiant, ipsi parocho fiducialiter rem exponant, et si opus fuerit Vicario foraneo vel Ordinario rem deferant.

293.—Nihil Vicarii praecipiant, nullos publicos abusus corrigere aggrediantur, nullam innovationem inducant inconsulto parocho.

294.—A parochianis invisendis sedulo abstineant, nisi ratio offici aliud expostulet, praesertim si de illis agatur qui minus bene affecti erga parochum inveniuntur.

295.—A Paroecia cui inserviunt haud secedant sine legitima facultate. Et nisi gravibus de causis aliter Ordinario visum fuerit Vicarius commorari tenetur in ipsa parochiali domo; ibi autem comiter se gerat.

296.—Meminerint Vicarii maximae aedificationi parochianis esse vinculum pacis ipsos inter et parochos. Vitent igitur quam maxime de parochi defectibus verbum facere, imo coram omnibus sollicitos se praebeant de proprii parochi honore.

297.—Maxima Vicariis opus est charitate, mansuetudine et patientia ut cum fidelibus, praesertim morbo periclitantibus vel rudibus, fructuose agant.

298.—Vicariis denique enixe commendamus ut fidenter sese erudiendos parochis committant, ipsos in dubiis prudenter consulendo, et sub eorumdem cura tum conciones tum catechesis explicationes conficiendo.

299.—Omnes et singulas monitiones, quas parochus Vicariis perficiendas existimet, hi demisso animo ac reverenter suscipiant; ita enim fiet ut postea parochos agere sciant.

TITULUS X

DE ECCLESIARUM RECTORIBUS ET CAETERIS CLERICIS

300.—Nonnullae sunt praesertim in civitatibus ecclesiae non parochiales, quae clericis traduntur ad cultum divinum ibidem curandum. Hi clerici ad ea omnia ius habent, quae culti providendo necessaria vel utilia censentur, iuxta normas in iure praescriptas.

301.—Ecclesiam ipsam necnon mobilia omnia maxima diligentia curare tenentur: quoad restaurationes aedificii aggrediendas ea omnia accurate servent quae de Ecclesiarum aedificatione vel reparatione alibi traduntur.

302.—Maxime curent concordiam cum Parochis fovere, et nullo modo iuribus parochialibus praeiudicium afferre.

303.—Prae oculis habeant ac serio meditentur quae de concionibus, catechesi tradenta et piis sodalitatibus ipsis passim edicuntur.

304.—Ceteri clerici, quibus nullum speciale officium commissum ab Episcopo fuerit, alicuius Ecclesiae servitio vel paroeciae ab ipso Ordinario adscribantur: atque in eis parocho vel rectori auxilium praebeant ad nor-

mam canonicarum praescriptionum. (Cfr. Conc. Trid., sess. 13, cap. 16, de Ref. et Const. *Apostolici Ministerii.* Innoc. XIII, 13 Maii 1723.)

305.—Cetera quae de huiusmodi clericis suis locis statuimus attente ipsi perpendant ac diligenter servent.

SECTIO SECUNDA

De communibus clericorum obligationibus

306.—Qui in erudiendis atque instituendis populis ad virtutem praeerit, necesse est ut in omnibus sanctus sit, et in nullo reprehensibilis habeatur. Qui enim alium de peccatis arguit ipse a peccato debet esse alienus: nam qua fronte subiectos arguere poterit, cum ille possit statim correctus ingerere: Ante doce te quae recta sunt? (S. Isid., lib. 2 off.) Perpendant igitur frequenter ac meditentur clerici sequentia S. Conc. Tridentini verba (cap. 1, sess. 22, de Ref.): «Nihil est quod alios magis ad pietatem et Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita et exemplum, qui se divino ministerio dedicarunt: cum enim a rebus saeculi in altiorem sublati locum conspiciantur, in eos tamquam in speculum reliqui oculos coniiciunt, ex iisque sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino clericos in sortem Domini vocatos vitam moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone aliisque omnibus rebus nihil nisi grave, moderatum ac religione plenum praeseferant: levia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur quo maiori in Ecclesia Dei et utilitate et ornamento haec sunt, ita etiam diligentius sunt observanda: statuit Sancta Synodus ut quae alias a Summis Pontificibus et a Sacris Conciliis de clericorum vita, honestate, cultu doctrinaque re-

tinenda, ac simul de luxu, comessationibus, choreis, aleis, lusibus ac quibuscumque criminibus, necnon saecularibus negotiis fugiendis, copiose ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum, iisdem poenis vel maioribus arbitrio Ordinarii imponendis, observentur.»

TITULUS I

DE VITA ET HONESTATE CLERICORUM

Caput I.—*De habitu et tonsura.*

307.—Caveant clerici ne, praetextu legum civilium contra ecclesiasticam disciplinam in natione nostra existentium, vestem omnimo laicalem deferant ita ut a laicis non secernantur.

308.—Non tantum in Sacramentorum administratione verum etiam domi clerici veste talari incedant.

309.—Cum vero vestis talaris usus legibus civilibus apud nos prohibeatur, utantur clerici vestibus omnino nigri coloris, in quibus et sordes simul ac immoderatus luxus vitentur.

310.—Vestis qua clerici per vias publicas incedent conditioni clericali accommodetur, quantum fieri potest, et a singulis Episcopis forma statuatur uniformitati consulentibus.

311.—Episcoporum iudicio relinquitur permissio coloris subobscuri vestium clericorum pro calidis regionibus, dummodo modestiae et honestati clericalis status quantum fieri potest respondeat, servataque uniformitatis lege, ut in articulo praecedenti.

312.—Annulo, odoribus aliisque ornamentis saecularibus clerici numquam utantur.

313.—Sub poenis a iure statutis clerici omnes semper et ubique in summitate capitis clericalem coronam deferant singulis ordinum gradibus proportionatam.

314.—Nec barbam nec comam nutrire, nec eorum statum malitiose celare clericis liceat. Contra facientes opportune corrigantur et, emendatione non sequuta, puniantur; imo, si opus fuerit, canonicis poenis prudenter infligendis coerceantur.

CAPUT II.—*De vitae sanctitate.*

315.—Pietas clericis praesertim est necessaria, ne dum aliorum saluti prospiciunt ipsi reprobi efficiantur.

316.—Clerici omnes huius Provinciae saltem singulis bienniis exercitia spiritualia peragere teneantur: quod ut facilius obtineatur, Episcopi curabunt bis in anno loco opportuno et per idoneum directorem huiusmodi exercitia haberi.

317.—Episcopi erit clericos statutis temporibus vocare ad spiritualia exercitia peragenda.

318.—Si quis huiusmodi exercitiis pro clericis interesse iusta de causa prohibeatur, alibi de Episcopi consensu ea peragat.

319.—Optandum sane foret quod, tum Vicarii foranei in suo districtu de mandato Episcopi, tum Episcopi in civitate episcopali, singulis mensibus diem designarent pro sacro recessu clericis, qui occasione conferentiae simul conveniunt pro quaestionibus liturgicis et theologicis solvendis, destinato.

320.—Quotidie, si fieri potest, sacram Eucharistiam clerici ferventi libentique corde adoraturi accedant, etiamsi per breve temporis spatium id fiat: publice vero hoc agendum ad fidelium aedificationem, seclusa tamen vana ostentatione.

321.—Valde commendandum est clericis omnibus ut in oratione mentali sese quotidie exerceant, animae latebras quotidie quoque perscrutentur ac numquam B. M. Virginis rosarium recitare omittant.

322.—Optimum foret quod in singulis dioecesibus promoveretur *Associatio Sacerdotum adoratorum*, quae ut experientia docet, aptissimum est subsidium ad sacerdotalem sanctitatem fovendam.

323.—Curent sacerdotes aliique ministri sacri necnon alumni theologicis facultatibus incumbentes semel in hebdomada, clerici vero in minoribus ordinibus constituti saltem pluries in mense, ad Poenitentiae Sacramentum accedere.

324.—In sacris initiati et alumni theologicae facultatis singulis saltem dominicis et festis diebus ad Sacram Synaxim accedere satagant.

325.—Clerici modesta mensa ac frugali victu contenti sint.

326.—Cum excessus potationis immane sit vitium et scandalum gignat, praecipimus ut si quis clericus huic vitio indulserit, spiritualibus exercitiis aliisque opportunis remediis corrigatur et, emendatione non sequuta, post tertiam admonitionem ab ordinum exercitio suspendatur.

327.—Nulla ratione conferatur officium aut animarum cura iis qui in hoc vitium proni sint.

328.—Cauponas et tabernas clerici numquam ingrediantur: popinas autem, quae *cafés* vel *fondas* apud nos audiunt, et alia huiusmodi loca nonnisi necessitate coacti adeant; tunc vero semper curent de bono nomine et sedulo devitent quidquid fidelium admirationem suscitare possit.

329.—Quotiesqumque fideles negotiorum causa ad clericum accedunt, hic comiter sed graviter eosdem recipiat, et vitet personarum acceptionem.

330.—Meminerint clerici avaritiam procul ab ipsis habendam; pestis enim est quae sterilem sacri ministerii laborem reddit.

331.—Beneficentia e contra et liberalitas virtutes sunt clericorum maxime propriae: qua in re duo clericis maxime commendamus; ne sumptus immoderatos cognatos ditandi causa ponant de iis, quae in altaris servitio accipiunt, neve aures suas pauperum clamoribus obcludant.

332.—Meminerint etiam beneficiati superflua, scilicet quae honestae sustentationi non sunt necessaria, pauperibus deberi.

333.—Numquam clerici aliquid a fidelibus exigant praeter id quod taxa episcopali vel legitima consuetudine statutum est: cum indigentibus vero facile se praebeant ac indulgentes, consuetas quoque retributiones si opus fuerit condonando.

334.—Clerici omnes sedulo meditentur quae Nicaena Synodus, leges ecclesiasticae, Sancti Ecclesiae Patres ac praesertim Tridentinum Concilium iterato de ecclesiastico coelibatu edicunt atque praedicant.

335.—Clerici nulla ratione cum mulieribus, exceptis consanguineis primi gradus, habitent in eadem domo, nisi de Episcopi consensu, cuius erit pro rerum adiunctis et sub debitis cautelis prudenter facultatem facere.

336.—Familiaritatem cum mulieribus, secreta colloquia cum iisdem, frequentes visitationes ipsarum, convivia sedulo fugiant.

337.—Immediate ante vel post mulierum confessiones cum eis sacerdos ne adloquatur.

338.—Clericis prohibentur colloquia cum mulieribus in sacristia. Quod si aliquando breve aliquod colloquium huiusmodi necessarium sit, tunc ianuae sacristiae omnino aperte maneant, et colloquentes in loco ita patenti sistant, ut facillime videri possint ex ipsa Ecclesia.

339.—Invigilent Episcopi ne clerici habitent in domibus dignitati clericali parum consentaneis.

340.—Publica diversoria clerici non adeant, nisi necessitate compulsi; quo tamen in casu illa seligant in quibus bonum nomen sartum tectumque sit.

341.—Si in clericum suboriatur concubinatus vel damnabilioris criminis suspicio, a Curia ecclesiastica, iuxta S. Conc. Trid. praescripta, processus opportune instituatur, si crimen fuerit publicum; secus Episcopus in eum ex informata conscientia servatis servandis procedat.

342.—Mandamus sub poenis arbitrio Ordinariorum imponendis, ut nullus clericus audeat in locis publicis, theatris, choreis, comoediis, saltationibus et similibus spectaculis adesse.

343.—Romanenses libros, praesertim obscenos, aliasque periculosas et perniciosas lectiones clerici fideliter vitent; quando vero ratione officii lectioni alicuius libri prohibiti clericum vacare contingat, legitimam licentiam praehabeat et caute fidelium admirationem et scandalum vitet. Meminerint insuper clerici omnino prohibitos esse libros qui res lascivas vel obscenas ex professo tractant, narrant aut docent. (Leo XIII, Const. *Officiorum.*)

344. Sensus, oculos praesertim, clerici cohibeant, quo facilius animae puritatem custodiant.

345.—Charitatis et bonae famae clericorum ratio habeatur in poenis hac super re infligendis.

346.—Eo facilior reddetur morum correctio et virtutis incrementum in fidelibus, quo arctius vinculum clericos Episcoposque constringat: hinc magna non tantum utilitas verum necessitas fidelis atque sincerae obedientiae clericorum erga ecclesiasticos praelatos.

347.—Obedientia canonica, quam clericus vel beneficiatus suo Episcopo praestare tenetur, generatim in hoc

consistit, ut ipsius legibus et praeceptis, sententiis et correptionibus, doctrinis et monitis, prompte obsecundet. (Cap. 2, 4, 9, Decretal. de Maior. et Ob.)

348.—Inobedientia iuxta qualitatem legis vel praecepti violati debitis puniatur poenis.

349.—Ipsa sacerdotalis officii ratio quam maxime postulat, ut scientiarum ecclesiasticarum studium clerici numquam intermittant. Omnibus igitur clericis iterato praecipimus ut in sacrarum disciplinarum studium diligenter et assidue incumbant.

350.—Loco, tempore et modo, a singulis Episcopis praefiniendo, collationes habeant, clerici de re morali, canonica, liturgica et dogmatica.

351.—Sub poenis arbitrio Episcopi infligendis clerici adigantur ad huiusmodi collationes frequentandas.

TITULUS II

DE SAECULARIBUS NEGOTIIS CLERICIS PROHIBITIS

352.—Plura quidem, quae laicis sunt permissa, clericis optimo iure prohibentur; tum propter singularem clericalis status dignitatem, tum quia in Dei servitium totus incumbere debet quisque in sortem ipsius adeo singulari ratione vocatur.

353.—Alearum et taxillorum ludis clerici ne publice vacent vel intersint.

354.—Si vero hisce ludis oblectationis causa privatim operam det clericus, prae oculis habeat sequentia Conc. III Mexicani verba: «Si autem in occulto, ludos huiusmodi licitos exercuerint, numerosa pecunia in eis non intercedat: aliter enim pro qualitate excessus corrigantur.»

355.—Negotiatio proprie dicta, quae et lucrativa nuncupatur, iuxta sacros canones, clericis omnibus stricte prohibetur, sive per se, sive per alios, sive pro se, sive pro aliis exerceatur, sive etiam ad charitatis opera promovenda.

356.—Negotiatio autem vere et proprie oeconomica clericis est permissa.

357.—Negotiationem prohibitam clericis Episcopus permittat, si in aliquo casu haereditate ad clericum perveniant bona, quae nonnisi negotiatione administrantur, et negotiatio statim dimitti nequeat absque detrimento; sub conditione tamen ut per alium et ad breve tempus exerceatur, remotoque scandalo.

358.—In bonis patrimonialibus administrandis ratio pariter habeatur ordinis clericalis, et caveat clericus ne aere alieno gravetur.

359.—Exercitium artis medicae et chirurgicae clericis omnino est interdictum: medicamina vero pauperibus praesertim charitatis gratia prudenter praebere non prohibetur.

360.—Studio medicinae et chirurgiae in publicis civilibus scholis vacare clericis interdicitur. Prohibemus insuper Clericis ne studio iuris civilis in scholis officialibus vacent; ideoque huiusmodi scientia una cum iure canonico comparanda in solis scholis Episcoporum iurisdictioni subiectis clericis tradenda est.

361.—Civilia officia Notarii, Procuratoris et Curatoris clericis interdicuntur; possunt tamen, de Episcopi venia, tutoris legitimi partes agere quoad cognatos et personas a iure exceptas.

362.—Iudicis partes agere vel aliter intervenire in iudicio sanguinis, nullimode clericis licet.

TITULUS III

DE RESIDENTIA ET ADSCRIPTIONE CLERICORUM

363.—Residentia, quae est assidua commoratio alicuius beneficiati in loco beneficii officii ecclesiastici obeundi causa, a cunctis sedulo servetur iuxta sacrorum canonum statuta.

364.—Quamvis Episcopus quolibet in loco suae dioecesis residere possit, exceptis diebus et temporibus quibus in sede episcopali inveniri debet, nisi episcopalia munia eum alio advocent; tamen in ipsa civitate episcopali ordinario residere curet.

365.—Canonici talem sibi eligant residentiam quae facilem ipsis praebeat accessum ad propriam Ecclesiam.

366.—Parochi atque eorum vicarii in loco ubi Paroecia invenitur sita; Vicarii, autem qui apud nos audiunt *Vicarios fijos*, in loco Vicariae, residere tenentur.

367.—Rector Seminarii et caeteri Moderatores Magister spiritus et Professores resideant in ipso Seminario.

368.—Ad efficacius vitandos abusus ex nimis instabili residentia quorumdam clericorum, qui citra necessitatem et iustam causam pro lubitu ad maiores praesertim civitates demigrant, ibique nulli fere auctoritati subiecti otiosam vitam agunt, volumus ut omnes clerici obligationi adscriptionis severe subiiciantur ut sequitur.

369.—Omnes clerici, cuiuscumque ordinis sint et dignitatis, alicui Ecclesiae ab Episcopo adscribantur, nisi vi officii adscriptionem sortiantur.

370.—Huic adscriptionis legi subiiciantur etiam cle-

rici peregrini, qui ultra mensem alicubi commorari debeant.

371.—Nulli clericorum venia sit indefinite sistendi in civitatibus huius provinciae, nisi per multos annos Ecclesiae laudabiliter inservierit, vel adversa valetudine ibidem commorari cogatur, idque sufficienter constet per medicorum praesertim attestationem.

372.—Clericis, quavis de causa ad civitates accedentibus, ibidem commorandi ab bimestre tantum venia generatim concedatur: elapso hoc termino ad aliud bimestre venia prorogari poterit; elapso vero hoc secundo bimestri ulterior prorogatio ordinario minime concedatur.

373.—Clerici omnes, quibus sive ad tempus sive indefinite venia concedatur residendi in civitatibus, determinatae paroeciae adscribantur, ut ibi in sacris ministeriis parochum adiuvent; prorogatio autem huius veniae denegetur, si ad tempus, si vero indefinite fuerit concessa, revocetur vel suspendatur quoties de auxilio parocho praestito attestationem ipsius parochi minime deferant.

374.—Parochi tenentur invigilare clericis suae paroeciae adscriptos, ac statim ac aliquid improbandum et corrigendum in ipsis deprehenderint, Episcopo, servato ordine charitatis et iustitiae, deferre.

375.—Severissime animadvertant Episcopi in parochos et Rectores Ecclesiarum, qui scienter permittant clericis suspensis ministerium exercere: et ubi opus fuerit in delinquentes suspensionem inferant.

376.—Clerici extranei, 1° praebere tenentur testimoniales litteras proprii Episcopi et domicilium in dioecesi constituere; 2° si vero ad tempus tantum sint permansuri, exhibere tenentur Episcopi proprii licentian; 3° qui vero velint in dioecesi fixam sedem habere, examini generatim subiiciantur.

377.—Religiosi extra claustra viventes, vel domum seu hospitium proprii Instituti in civitatibus in quibus commorantur vel ad quas legitime se conferant non habentes, alicui Ecclesiae aut sacello proprii Ordinis a suis Superioribus adscribantur, ut isti facilius certiores fiant de religiosa piaque conversatione subditorum.

378.—Nemo absque legitima venia ultra tres dies a loco residentiae sive adscriptionis discedat. Quod si curam animarum habeat, quotiescumque discedit idoneo sacerdoti Paroeciae administrationem committat. Quicumque vero ultra tres dies a loco adscriptionis absit, graviter moneatur, et emendatione non sequuta, usu facultatum ministeria sacra exercendi privetur.

379.—Vicarii foranei et Parochi catalogum conficiant sacerdotum adscriptorum Ecclesiis sui districtus aut Paroeciae, in quo praeter nomen sacerdotum, forma et limites facultatum eorumdem ac locus residentiae inscribenda erunt.

380.—Absque facultatibus ab Episcopo datis et a Cancellario signatis nemini licet sacerdotale munus exercere. Generatim haud expedit ut Episcopus viva tantum voce huiusmodi facultates concedat.

381.—Omnibus sacerdotibus commendamus ut attente perpendant tenorem facultatum, quas ab Episcopo acceperint, ne limites earum praetergrediantur.

382.—Facultates alicui concessae ordinario saltem suspectae habeantur, si in eis residentiae aut adscriptionis mentio nulla fiat.

383.—Religiosi, qui quovis titulo Episcopi iurisdictioni subduntur, his etiam legibus adstringuntur ad normam iuris.

384.—Documentum facultatum, quod in curia Episcopali expeditur, in ipsa curia coram Cancellario Episcopi quilibet sacerdos subscribere atque signare debet,

nisi Episcopus hac in re dispensaverit cum aliquo sacerdote notorie et indubitanter dignissimo.

385.—Facultates ab Episcopo concessae morte ipsius Episcopi non excidunt, sed manent quousque tempus ad quod fuerunt concessae non labatur, vel successor eas revocare expresse declaraverit.

TITULUS IV

DE MEDIIS ERADICANDI VITIA LAICORUM

386.—Nihil efficacius excogitari poterit ad populorum aedificationem perditissimosque hominum mores corrigendos, quam sanctitas ipsa et virtutum sacerdotalium splendor eorum, quibus populorum salus est commissa. Curent igitur omnes, praesertim vero Parochi, bonae vitae exemplo et ferventis Dei amore conversationis omnibus praelucere.

387.—Verbi Dei praedicatio efficacissimum est vitiis remedium: quae igitur alibi de concionibus dicta sunt denuo omnibus praecipimus ac commendamus.

388.—Verbi Dei efficacia maiorem quamdam vim habere compertum est in spiritualibus exercitationibus, quas ideo iterum enixe commendamus.

389.—Domus refugii ad mulierculas in bonam frugem redactas recipiendas, Episcoporum et Parochorum maiorum civitatum erit, in quantum fieri potest, instituere. Et hac in re nihil fiat inconsulto Ordinario, qui sedulo invigilare debet ut omnia prudentissime et saluberrime disponantur.

390.—Satagant parochi ut fideles suae curae concrediti piis sodalitiis nomen dare non omittant iuxta uniuscuiusque devotionem. Capta vero occasione ex harum

sodalitatum conventibus, parochus vel rector earumdem identidem in communiora vitia invehat.

391.—Inter ceteras sodalitates illae praesertim commendatae a SS. D. N. Leone Papa XIII, utpote temporum exigentiis maxime accommodatae, in deliciis habeantur; scilicet Tertii Ordinis S. Francisci, Sacrae Familiae ac Mariani Rosarii.

392.—Cum pia sodalitas, apud nos recens erecta, quae Apostolatus Crucis nuncupatur, ad evellendum sensualismum hominesque inducendos in viam Crucis potissimum ordinata sit; praedictam institutionem enixe commendamus optantes, ut in singulis dioecesibus erigatur, et ubi erecta sit, diligenter foveatur.

393.—Associationes dictas charitatis a S. Vincentio a Paulo, quae infirmorum visitationi prospiciunt, ut eisdem animae et corporis aegritudinem medeantur, quam maxime commendamus, tum clericis tum fidelibus huius provinciae.

394.—Pro pueris vero praesertim indigentibus maximi facienda est institutio, quam D. Bosco *Oratorium festivum* nuncupavit. Adolescentibus vero aliisque cultioribus hominibus optimum erit providere per coetus illos quos *Círculos católicos* vocamus.

395.—Societates similiter temperantiae curent parochi instituere statutis ab Ordinario approbandis. Pias sodalitates vocatas *mutualistas* seu *de Socorros mutuos* parochi foveant: opifices vero atque artifices eis adscripti tum ad temperantiae observantiam tum ad festorum dierum sanctificationem adigantur. Optimum erit si Episcopus coetibus huiusmodi sodalitatum non raro praesideat.

396.—Curent Episcopi ut *Montes pietatis* instituantur; in dies enim excrescit apud nos huius pii operis necessitas.

TITULUS V

DE RATIONE SE GERENDI CLERICORUM ERGA CIVILES MAGISTRATUS

397.—Veluti principium hac in re habendum clericos debere omni quo possunt studio obedientiam erga civiles magistratus in rebus non iniustis urgere atque fovere.

398.—Alienum omnino clericis sit in rebus politicis, in quibus iuxta fines doctrinae catholicae et leges christianas libera iudicia esse possunt, publice sese immiscere; praesertim vero cavere debent ab iniuste vel imprudenter impetendis actibus civilium magistratuum in publicis foliis, sive diariis sive periodicis; et quoad diaria prae oculis habeant tum proprii Ordinarii instructiones et mandata, tum praesertim art. 42 Const. *Officiorum et munerum*, 21 Ian. 1897.

399.—Etsi lugenda sit absoluta illa separatio Ecclesiam inter et statum in natione nostra vigens, comiter tamen se gerant clerici erga civiles magistratus, et salvis iuribus veritatis et iustitiae, salvisque Ecclesiae praescriptis, auxilium opportunum eis praebeant quoties rogati fuerint.

400.—Obsecrationibus et orationibus pro iis qui in sublimitate sunt Deum enixe cuncti exoremus ut meliora pro Ecclesia tempora nanciscamur.

401.—Quotiescumque gravis aliqua difficultas oriatur circa modum se gerendi erga civiles auctoritates, clerici Episcopum adeant eius consiliis aut mandatis stare parati.

402.—Ea vero requiritur in hac re prudentia, ut nec nimia exigentia difficultatibus implicentur clerici, nec nimia indulgentia officiis suis sanctissimis desint.

PARS III

DE ADMINISTRATIONE CULTUS DIVINI ET SACRAMENTORUM

SECTIO PRIMA

De administratione cultus divini.

TITULUS I

DE PERSONIS CULTUI DIVINO DEPUTATIS

Caput I.—*De Clericis.*

403.—Sacerdotes et caeteri clerici in sacris functionibus veste talari semper utantur, ea autem si commode alibi fieri potest non in sacristia induantur; praeterea ut mos est collare albo linteo praecinctum deferant. Nunquam vero, sub praetextu difficultatum civilium contra delationem habitus ecclesiastici per urbem, saecularium pallio induti vel galerum manibus gestantes intersint sacris functionibus in ecclesiarum presbyteriis.

404.—Parochi et ecclesiarum rectores penes se habeant talares vestes nigri aut rubri coloris quibus adolescentuli qui ad altare solent inservire induantur. Adolescentes huiusmodi honestis moribus ornati sint et in rubricis necessariis rite instituantur et exerceantur.

405.—Clericis omnibus et adolescentibus eorum vices agentibus modestia et gravitas commendatur; nam

omnes sacrae functiones ita peritia, dignitate, animi et corporis puritate debent moderari, ut a fidelibus et ab iis qui se in religiosa re indifferentes dicunt, haud despiciantur. Ad hoc autem plurimum confert silentium religiosissime servatum; non modo intra septa templi, sed et in Sacristia: hoc autem in omnibus sacris functionibus, et praecipue in Baptismi et Matrimonii celebratione custodiatur.

406.—Quandoquidem praeter orationes ab Ecclesia praescriptas et approbatas dantur aliae quamplurimae preces, ut novendiales; ex his omnibus publice nullae in ecclesiis recitentur nisi quae ab Episcopo vel Vicario Generali fuerint approbatae. In publica autem horum recitatione nec morose, nec festinanter, neque verba mutilando procedatur; ne fideles quocumque modo taedio afficiantur.

407.—Certum est quemlibet ordinem in Ecclesia peculiare ministerium habere; ideoque clerici, qui tantum minoribus ordinibus sunt initiati, nonnisi in necessitatis casu ministerium subdiaconi, sine manipulo tamen, exerceant.

408.—Clerici omnes in urbe episcopali vitam degentes, nisi legitime impediti fuerint, interesse teneantur in festo Corporis Christi et diebus Litaniarum processioni in ecclesia Cathedrali. (Conc. Trid., sess. 25, cap. 13, de Reg. et S. R. C. 27 Iul. 1628.) Idem dicendum de clericis Collegiatae S. Mariae de Guadalupe adscriptis respectu ipsius Collegiatae. Praeterea Ministri sacri, qui ab Episcopo ut intersint Oleorum consecrationi in feria V Coenae Domini designabuntur singulis annis, si haud interfuerint, arbitrio Episcopi puniatur, nisi legitima causa fuerint excusati. Tandem sacerdotes caeterique clerici, si qui sint, alicui Parochiae foraneae adscripti, maioris solemnitatis gratia in ecclesia Parochiali omnino intersint in praecipuis festi-

vitatibus, scilicet: Titularis ecclesiae, Paschatis Resurrectionis, Corporis Christi et Litaniarum.

CAPUT II.—*De Regularibus et de Institutis Votorum Simplicium.*

409.—Regularium utriusque sexus inclita merita et beneficia erga nationem nostram grato celebramus animo, Deum enixis precibus orantes ut, cessante separatione Status ab Ecclesia, rebusque disciplinam ecclesiasticam respicientibus ad meliorem conditionem revocatis, ea libertate ac pace perfrui possint quam Ecclesia exoptat ac bonum christianae civitatis postulat.

410.—Regulares civiliter dispersi eorumque moderatores prae oculis habeant ac servent praescriptiones ac declarationes S. Sedis circa canonicam eorum conditionem; serio perpendant quidquid occasione suppressionis civilis Regularium in Italia et in Gallia decernendum vel declarandum duxerunt S. Congr. super disciplina Regular. et S. Poenitentiaria; et totis viribus curent propriis obligationibus satisfacere sub vera et efficaci obedientia et reverentia respectivis Praelatis et Ordinariis debita ad normam iuris.

411.—Cum leges canonicae circa novitiatum, professionem et vitam religiosam plenum vigorem habeant; absque S. Sedis expressa facultate ne quidem ex parte praetermitti possunt.

412.—Curent Ordinarii ut praescriptiones decretorum S. C. Episc. et Regul. *Quemadmodum* 17 Dec. 1890, *Auctis admodum* 4 Nov. 1892, et *Singularis* 27 Martii 1896, diligenter serventur ab omnibus qui in praefatis decretis designantur (1).

(1) Vid. Append. nn. 7, 8 et 9.

Caput III.—*De Confraternitatibus laicalibus.*

413.—Ita parochi et ecclesiarum rectores pietatem tum verbis, tum etiam exemplo promoveant, ut pia sodalitia non solum conserventur in pristina pietate, sed ad maiorem excitentur perfectionem.

414.—In eadem Ecclesia non instituantur novae sodalitates, si quae iam institutae sunt sufficiant: nemo enim non videt quod novitatis amore aliae sodalitates in discrimen ducuntur.

415.—Nec licet in eadem Ecclesia plures erigere confraternitates *eiusdem instituti et generis*, nec in aliis ecclesiis quae saltem convenienti spatio non distent ab illis in quibus iam inveniuntur erectae, exceptis tamen Sodalitatibus Sanctissimi Sacramenti, Doctrinae christianae, Honorificae Sacratissime Cordis Iesu vulgo *Guardia de Honor* et Filiarum Mariae.

416.—Confraternitates omnes, in ecclesiis etiam regularium, erigendae et aggregandae sunt de consensu et approbatione Ordinarii et cum eiusdem litteris testimonialibus: ad eum etiam pertinet, statuta concedere examinare, corrigere et innovare: et quamvis sodalitas alicui Archiconfraternitati fuerit aggregata, tamen subest Episcopi visitationi, etiamsi in ecclesiis regularium exemptorum sit instituta. (Clem. VIII Const. *Quaecumque.*)

417.—Nulla ergo confraternitas immutare potest statuta et signum proprium nisi prius obtinuerit Episcopi consensum; Episcopus tamen non potest mutare statuta Confraternitatum, quae approbata fuerit a S. Sede.

418.—Auctoritate Ordinarii, servatisque de iure servandis, confraternitates possunt ab Ecclesiis in quibus fuerunt erectae, discedere et transferri, si adsit rationa-

bilis causa; haec autem translatio fiat de consensu maioris confratrum partis. Haec vero veleant etiam de bonis ad sodalitium pertinentibus.

419.—Sodalitia quae in ecclesiis parochialibus vel intra terminos paroeciae sunt instituta et proprium directorem non habent, a iure directorem habent parochum (S. R. C. 10 Dec. 1703) nisi aliter Ordinario visum fuerit.

420.—Ipsi confratres prae oculis semper habeant nunquam posse eleemosynas impendere, nec quid aliud alicuius momenti facere sine consensu aut venia directoris: tandem si aliquid faciendum sit in templo parochiali, in omnibus pendent a Parocho.

421.—Quaelibet confraternitas intra annum ab eius erectione canonica debet aggregari ad primariam eiusdem tituli: Hoc tempore elapso, institutio nullius est roboris, imo revocata censetur. (Clem. VIII Const. *Quaecumque*, § II.)

422.—Gratiae et indulgentiae alicui confraternitati concessae non debent promulgari sine consensu Episcoporum, quorum est praescribere etiam formam eleemosynas aliaque subsidia excipendi, et invigilare ne pecunia vel extraneis vel inutilibus rebus consumatur.

TITULUS II

DE REBUS CULTUI DIVINO SACRATIS

CAPUT I.—*De sanctorum reliquiis et sacris imaginibus.*

423.—Quoniam Deus est laudandus in omnibus sanctis eius, oportet ut sanctorum reliquias et imagines, debito honore et veneratione prosequamur. Itaque man-

damus omnibus parochis et ecclesiarum rectoribus ut de reliquiarum honore et usu fideles diligenter instruant, praecipue occasione expositionis alicuius reliquiae.

424.—Ne autem in sancta et salubri Religionis praxi aliquis irrepat abusus aut turpis quaestus, magna diligentia et cura ab Episcopo adhibenda est. Quapropter, iuxta praescriptum a Tridentina Synodo (sess. 24, cap. De invocatione, etc.) ut abusus omnis excludatur, nemo novas aut ignotas reliquias publice venerandas offerat, nisi prius ab Ordinario visae et legitime approbatae fuerint. Sacrae reliquiae quarum authentia satis probata fuerit, ea qua par est reverentia et securitate custodiantur; et quando publicae venerationi fidelium exponendae erunt praescriptiones liturgicae serventur. (S. R. C. 12 Augusti 1854.) Non exponantur nisi luminibus accensis, nec ullo modo pateant Sanctissimo Sacramento exposito.

425.—Quoad cultum Sanctissimae Crucis aliorumque instrumentorum Passionis D. N. I. C. accuratissime serventur praescriptiones S. R. C.

426.—In omnibus ecclesiis accuratus catalogus conficiatur omnium reliquiarum quae in ipsis ecclesiis custodiuntur, ubi constet de suis authenticis attestationibus, ut de novo inspiciantur novaque approbatione, si expedire videatur, ab Episcopo donentur.

427.—Rite fideles instruantur de iis quae ad Ecclesiam tenentur circa Sanctorum imagines. Parochi igitur iuxta Tridentini decretum doceant: «imagines Christi Deipare et aliorum sanctorum in templis praesertim habendas et retinendas; eisque debitum honorem et venerationen impertiendam» (sess. 25, De invocatione, etc.); legitimum esse usum imaginum atque maximum percipi fructum ex earum veneratione.

428.—Imagines Christi Domini, Deiparae Virginis aliorumque Sanctorum praestanti non vero abiecta sint

forma. Nihil profanum prae se ferant, nihilque in eis appareat quod ex approbata Ecclesiae consuetudine prototypis et exemplaribus, praesertim circa vestes, non conveniat. Ruri praecipue in pagis indorum subinde inveniuntur imagines valde deformes et indecorae, quas prudenter removere oporteret, maxime ubi earumdem veneratio aliqua superstitione infecta appareat: non tamen removeantur nisi consulto Episcopo, et prudenter procedendo; ne boni intenti occasione rudibus aut malevolis praetextus turbis excitandis praebeatur.

429.—Sanctorum imagines, quae in posterum effingentur, vel depingantur, vel si sculpantur ita constructae sint, ut eas linteis vestibus indui non oporteat. Eae vero quae hactenus hoc modo confectae fuerint, proprias habeant vestes ad alterius imaginis ornatum nunquam adhibendas: nec unquam toleretur ut una eademque imago mutatis vestibus diversas invocationes diversosque sanctos repraesentet.

430.—Imagines ex materia fragili confectae benedici, sed minime indulgentiis ditari possunt: quae vero publice fidelium venerationi exponuntur, prius benedici convenit ad facultatem habente. (Rit. et Pont. Rom. et S. R. C. 12 Aug. 1856.)

431.—Imago Patroni seu Titularis Ecclesiae loco principali collocetur, a quo spoliari nequit nisi de licentia Sedis Apostolicae (27 Aug. 1836). Si de aliis vero imaginibus removendis agatur, id nunquam fiat inconsulto Episcopo, et accurate servatis praescriptionibus canonicis et praesertim decretis S. R. C.

432.—Nullum altare erigatur imaginibus quae ad alicuius personae dominium pertinent, nisi prius Ecclesiae donatae fuerint: donec vero hoc non fiat, ne permanenter quidem in altaribus collocentur.

433.—Curent parochi et ecclesiarum rectores, ne sanctorum imagines aliquo modo profanentur, ne etiam

vestibus extraneis seu saecularibus induantur neque cultus superstitiosus eis solvatur.

Caput II.—*De cultu Beatissimae Virginis Mariae de Guadalupe.*

434.—Hortamur omnes parochos omnesque verbi Dei praecones, ut saepissime in fidelium memoriam revocent miraculosam Beatissimae Virginis Mariae de Guadalupe apparitionem, quam constanti et antiqua traditione a maioribus accepimus: beneficia quoque recolant eiusdem in universam Nationem nostram singulosque fideles.

435.—Quo Mexicanorum religio erga ipsam Patronam, Reginam et Matrem palam fiat, imago eiusdem aut altare ceteris ornatius componatur: mandamus autem ut nulla sit Ecclesia quae eiusdem Beatissimae V. M. de Guadalupe altari aut saltem imagine careat.

436.—Iuxta pium morem inductum die 12 cuiuslibet mensis preces publicae atque solemnes singulis in ecclesiis fiant in honorem eiusdem Beatissimae Mariae Virginis de Guadalupe, et quolibet die sabbato litaniae lauretanae, aut saltem Antiphona *Salve Regina*, ad altare eiusdem B. Virginis solemniter decantetur.

437.—Quoad ipsam vero apparitionem atque miram Beatissimae Virginis Mariae de Guadalupe Effigiem, vestigia Concilii Antequerensis prementes, sequentia ad memoriam revocare, declarare et statuere duximus:

438.—I° Mirabilem illam apparitionem quamvis mysterium vel fidei dogma non sit, tamen ut antiquitus probatam, omnique fide dignissimam (quippe quae traditione nunquam interrupta validisque monumentis fulcitur) esse recipiendam ac venerandam. Adeoque patere huius facti veritatem historicam, adeo ut omnes

Episcopi, uterque Clerus saecularis et regularis, universi fideles, uno ore, ab Sede Apostolica enixe impetraverint, ut ipsa Beatissima Virgo Maria de Guadalupe totius ditionis, simulque ecclesiae Mexicanae Patrona Princeps cooptaretur: sicuti habita prolixa et prudenti disquisitione a sapientissimo Pontifice Benedicto XIV f. r. declaratum fuit, qui etiam proprium officium missamque sub ritu primae classis cum integra Octava benigne indulsit.

439.—II° Summus Pontifex Leo XIII nunc temporis gloriose regnans, novis Praesulum Mexicanorum precibus lubentissimo animo annuens, Virginis Effigiem prodigiis et cultu percelebrem, aurea corona suo nomine et auctoritate decrevit solemni ritu condecorandam, eiusque laudes his verbis celebravit: (Ep. ad Episc. Mexican. 2 Aug. 1894.) «In his autem, venerabiles fratres, fateri libet, id etiam voluimus speciali argumento testatum, quantopere delectemur de summa animorum consensione, quae, ut in vestro ordine sic inter clerum omnem et populum feliciter viget; unde vincula item cum Apostolica hac Sede firmiora consistunt. Cuius quidem consensionis cum effectricem et custodem optimam vosmet agnoscatis benignissimam ipsam Dei Parentem, Guadalupensi titulo venerandam, magna ideo charitate Mexicanam nationem per vos hortamur, ut reverentiam et amorem eius sic tueatur perinde ac decus eximium et praestantissimorum fontem bonorum. De fide catholica in primis, qua nihil quidem ut excellentius, nihil tamen gravius per haec tempora conflictatur, certum omnino exploratumque sit, eam apud vos tamdiu integram et stabilem fore, quamdiu eadem steterit pietas constanter digna maioribus.»

440.—III° Ne quis unquam in hac provincia vel imprudentiae, vel temeritatis, vel audaciae, vel scandali atque impietatis causa ab Apostolica Sede redarguatur,

vel summopere reprehendatur eius agendi loquendique modus contra miraculum seu apparitiones Beatissimae Virginis Mariae de Guadalupe, omnino prohibemus, ne quid in contrarium loqui, scribere vel docere ullus praesumat.

Caput III.—*De vasis et vestibus sacris.*

441.—Quaecumque ad divinissimum Eucharistiae Sacramentum et ad Missae Sacrificium referuntur, ni splendida et pretiosa, saltem munda et decentia sint; nil igitur lacerum, nil vilioris quam decet pretii in rebus sacris faciendis sacerdos admittat.

442.—Sacrae Rituum Congregationis stricte serventur decreta quae ad materiam sacrorum vasorum referuntur: sciant specialiter parochi et ecclesiarum rectores, cuppam calicis et pyxidis necnon et patenam debere esse argentea intusque deaurata.

443.—Meminerint custodes ecclesiarum, propter reverentiam rebus sacris debitam, conveniens non esse quod laici tangant aut deferant vasa sacra, nisi mediante aliquo linteo. Idem dicendum est de sacris linteaminibus, id est, de corporali, palla et purificatorio, postquam ad celebrationem Missae adhibita fuere. (S. R. C. 24 Septembris 1624.) Meminerint etiam sacram Rituum Congregationem die 24 Sept. 1857, decrevisse moniales non posse, *etiam cum licentia Ordinarii*, abluere corporalia, pallam et purificatoria; quod tamen intelligitur de prima lotione.

444.—Omnes vestes sacrae, nempe: amictus, alba, cingulum, mappae altaris, palla, corporalia, purificatoria, ex lino esse debent.

445.—Adolescentuli, qui acolythorum vices gerunt,

dum ad altare inserviunt, utantur veste talari nigri aut rubri coloris et superpelliceo seu cotta, et absolute prohibemus vestes alterius coloris et usum bireti, fasciae et pallioli humerorum.

446.—Sacra paramenta ne lacera sint, sed decentia, munda ac decora, prout Sacrificii sanctitas requerit, et omnimode liturgicis sint praescriptionibus, quoad *materiam*, *colorem et formam*, accommodata.

447.—Confecta sint autem ex pannis sericis, auries vel argenteis, iuxta consuetudinem ab Ecclesia susceptam, proinde, ad haec conficienda gossypium vel lana prohibetur. (S. R. C. 25 Septembris 1837.)

448.—Sacra paramenta celebrantis, ministrorum et altaris, sint coloris Officio et Missae diei convenientis, iusta Ecclesiae morem, quae quinque coloribus uti consuevit, albo nimirum, rubro, violaceo, viridi et nigro.

449.—Apud nos, paramentum caerulei coloris adhiberi potest ex apostolico indulto in Missis Immaculatae Conceptionis B. M. V. in ecclesiis quibus concessum ab Ordinario fuerit.

450.—Quoad formam paramentorum nihil absque Sedis Apostolicae venia innovare licet: potest apud nos conservari forma illa quae antiqua hispana communiter dicitur: ut tamen uniformitati consulatur adlaborandum est ut potius forma paramentorum sacrarum usui Ecclesiarum Urbis accommodetur. Sed tum in illa, tum in ista forma, nihil ridiculum admittatur.

451.—Parochis et rectoribus ecclesiarum fas non est vendere, permutare, destruere, aut in profanos usus convertere paramenta sacra iam lacera, scissa et usu trita, nisi consulto Episcopo, servatisque canonicis praescriptionibus et decretis S. R. C.

452.—Instituatur in dioecesibus suffraganeis, et foveatur quantum fieri possit, in Archidioecesi « *opus Tabernaculorum* » ab Illmo. D. D. Pelagio Antonio

de Labastida Archiepiscopo Mexicano f. r. fundatum atque laudatum in eius Litteris 8 Septembris 1890, quarum scopus est ecclesiis pauperioribus paramenta suppeditare.

453.—Ad vitanda furium sacrilegia praecipimus parochis et ecclesiarum rectoribus ut vasa, vestes et paramenta sacra in loco omnino tuto et clavi obserato serventur. Curent iidem ut sacristae sint non modo probi et religiosi, sed et quam studiosi ac diligentes. Optamus denique, ut in omnibus ecclesiis in quibus asservatur Sanctíssimum Eucharistiae Sacramentum, Tabernaculum ferreum haberi possit ad normam tamen decretorum S. R. C. interius exteriusque dispositum atque ornatum. Clavis vero semper penes parochum vel rectorem Ecclesiae maneat.

454.—Olea sacra sint in suis vasculis argenteis, aut saltem stanneis, bene obturatis; quae vascula sint inter se distincta, et propriam unumquodque inscriptionem habeat, maiusculis litteris incisam, ne quis error committatur. Ad usum vero quotidianum minora habeantur vascula ex argento, si fieri potest, aut stanno, sive separata sive coniuncta; apte tamen distincta et bene cooperta, et cum suis inscriptionibus ut supra, ne parochus aberret et unum pro altero sumat, quod cavere debet diligenter. Diligenter etiam ac decenter custodiri debent olea sancta in loco proprio, honesto ac mundo et sub clave in pariete presbyterii, rite disposito. (Rit. Rom. rubr. de Bapt.)

TITULUS III

DE LOCIS CULTUI DIVINO DEDICATIS

455.—Sacerdotes verbis et exemplis fideles perpetuo doceant templum esse Domum Dei, domumque oratio-

nis, in qua altaria, sanctuarium, chorus et alia huiusmodi sunt loca tum pro certis personis, tum pro certis functionibus destinata; nihil ergo in eo sit aut fiat tum a sacerdotibus, tum a fidelibus, quod non pietate, gravitate, modestia et honestate sit moderatum. Absolute vero prohibemus ne in templis ornatus aliquis admittatur qui profanum quid referat.

456.—Eodem modo vetitum manet, ne tempore Venerabilis Sacramenti expositionis, cerei sive lampades una cum faldistoriis ante aliam quamcumque imaginem in eodem altari sitam collocentur.

457.—Ianuae ecclesiarum cancellis muniantur ita dispositis, ut ex publica via interiora prospici nequeant; quod si aliquando ob fidelium multitudinem ipsi cancelli aperiri debeant, velum ante ipsam ianuam, praesertim si sanctissima Eucharistia exposita sit, collocetur.

458.—Ad ianuas ecclesiarum sint tabellae, in quibus edicta aliaque ecclesiastica documenta tali modo promulgari solita apponantur: notificationes vero Festorum, quae ad valuas ecclesiarum affigi solent, simplices sint, nec quid theatrale redoleant. In posterum vero parochus vel rector ecclesiae nullo modo notificationes affigere sinat absque praevia approbatione Curiae Episcopalis.

459.—Sacristia nitida servetur: in ea apponatur Crucifixi imago: sit armarium in quo serventur Misale, Rituale Romanum, et directorium in quo continetur ordo divini Officii Sacrique peragendi. In alio armariolo sera et clavi munito, vel in ipso sed separatim, custodiantur vasa sacra ordinario servitio necessaria. Sint etiam in Sacristia tabellae cum precationibus ante et post Missam recitari solitis. Tandem ibi, vel alibi sed in decenti loco, sit piscina sufficienter ampla et profunda, ut aqua, qua purificatoria, corporalia et palla

lavantur, alio non decurrat, sed illic sistat et humo absorbeatur. (Innoc. III. Const. *Nuper*, 23 Nov. 1697.)

460.—Baptisterium in paroeciis debet esse prope Ecclesiae ianuam ; cancellis autem occludatur sera munitis, ut accessus tantum pateat in actu baptismi ministrandi. Fons baptismalis sit ex metallo, ex marmore vel ex alio lapide polito sed minime permeabili. Sit etiam imago Sancti Ioannis Christum baptizantis et armarium ubi vascula sacrorum oleorum custodiantur.

461.—In singulis ecclesiis volumus stationes esse *Viae-Crucis* legitime erectas, ut fideles hoc pium explentes exercitium indulgentias ab Apostolica Sede concessas lucrari possint. Sed parochi et ecclesiarum rectores doceant fideles modum ab Ecclesia praescriptum ad illas indulgentias lucrandas.

462.—Videant Episcopi, quorum arbitrio oratoria privata Apostolica Sedes concedit, ne ex illis fideles quoad sanctificationis praeceptum festis diebus detrimentum capiant.

463.—Si oratorium privatum in alium locum alicuius domus transferatur, fiat de consensu Episcopi, cuius est determinare conditiones quae requiruntur ad Sacrum in Oratoriis celebrandum.

TITULUS IV

DE TEMPORIBUS CULTUI DIVINO DICATIS

Caput I.—*De Festis.*

464.—Parochi edoceant populum praeceptum Ecclesiae de festorum sanctificatione; gravem obligationem et modum adimplendi praeceptum per Missae auditionem et abstinentiam ab operibus servilibus. Praeterea

doceant ad animarum salutem plurimum conferre sacris concionibus et vespertino officio interesse. Tandem Deo gratissimum esse quod fideles saltem in praecipuis anni festivitatibus ad Poenitentiae et Eucharistiae sacramenta accedant.

465.—Episcopi et parochi prudentissime curent ut officinarum et fabricarum moderatores praeceptum sanctificationis festorum fideliter servent, et praesertim ut nullo modo impediant quominus aliquis ex eorum subditis praecepto saltem audiendi Sacrum satisfaciat. Et prae oculis habeantur normae a probatis auctoribus traditae circa dominos, qui praeceptum abstinendi a servilibus violant, et quoad conditionem opificum vel officialium qui apud istos dominos ita laborare coguntur.

466.—Cum Missa parochialis praesertim pro parochianis celebretur, curent concionatores et confessarii ut fideles intelligant quanti habere debeat, quantumque fructum percipiant qui ipsi intersint: atque iuxta mentem Concilii Tridentini, moneant fideles ut frequenter ad suas paroecias, saltem diebus dominicis et maioribus festis accedat, ad parochialem spiritum servandum, et ubi opus fuerit restituendum.

467.—Commendentur et efformentur piae societates, praecipue inter opifices, ad festorum profanationem vitandam et ad praecepti impletionem promovendam.

468.—Omnes qui curam animarum gerunt diebus dominicis post Evangelium Missae annuntient festa, vigilias, ieiunia, abstinentiam a carnibus et alia quae per hebdomadam occurrent, necnon et indulgentias concessas earumque conditiones.

469.—Episcopi, iuxta decreta S. Officii d. 5 Decembr. 1894 et 18 Martii 1896, obligationem ieiunii et abstinentia quandoque transferre valent gravissima de causa, nimirum, si agatur, de festo magno fidelium concursu cele-

brando, et periculum generale sit ne ieiunium, servetur; quando igitur Episcopi hac utantur facultate, parochi opportune populum de hoc moneant: ac si rationabili de causa ieiunii obligationem oporteat transferri quoad suos fideles, Episcopum adeant (1).

470.—Pluribus in locis piae repraesentationes, quae in maiore Hebdomada praesertim fieri solent, sive in processionibus, sive in concionibus, sive extra hos casus, multum ad pietatem fidelium fovendam conferunt. Attamen in magnis urbibus vicinisque pagis prope eas id non fiat nisi de Episcopi consensu: alibi vero omni studio parochi curare debent, super quo eorum conscientiam oneramus, ut omnia religiose, graviter, prudenterque procedant et sedulo caveant ne quid fiat ridiculum quod risui ac contemptui causam praebeant.

471.—Item prohibemus ne in repraesentatione Nativitatis Domini Nostri super altare collocentur sanctorum imagines, vestibus non propriis earum indutae et pastores referentes. In feria vero quinta maioris Hebdomadae ad altare pro reponendo SS. Sacramento sanctorum imagines apponere haud licet: (prae oculis tamen habeantur declarationes S. R. C.) (2).

472.—Ex saepius iteratis S. R. C. decretis mandatum celebrari debet in sacello vel loco distante ab altari, ubi reposita est Sanctissima Eucharistia ad vitandam omnem irreverentiam, ita ut si hoc fieri nequeat, omittendum sit, nulla in contrarium obstante consuetudine: cum praeterea alicubi mos irrepserit ut non duodecim pauperum sed puerorum ex cultioribus pedes laventur, expresse prohibemus ne cum pueris fiat Mandati caeremonia, sed potius perficiatur cum senibus pauperibus.

(1) V. Append. nn. 10 et 11.
(2) V. Append. n. 12.

473.—Nefas est post Vesperas Sabbati «Sitientes» quasqumque imagines Christi Domini, B. V. Mariae et Sanctorum exponere (S. R. C. in Bonaer. 3 Apr. 1876.) nec eo fine licet, ut eleemosynae pro divini cultus sumptibus erogandis colligantur.

474.—Inter praestantiores erga B. V. Mariam cultus significationes haud postremum locum obtinet mos celebrandi in eius honorem integrum mensem Maium. Huiusmodi cultum enixe igitur commendatum volumus, firmam spem foventes fore ut exemplo et tutela tantae Matris Christianorum mores ad Evangelicam normam magis in dies effingantur, vitiaque irrepentia profligentur. Quo vero ex hac praxi uberiores fructus percipiantur, ac nonnulli abusus e medio tollantur, episcoporum sit opportunam de hoc instructionem edere.

475.—Religionem cultumque erga magnum Patriarcham S. Iosephum Sponsum B. M. V. enixe omnibus, tam ecclesiasticis quam saecularibus, pariter commendamus; sed praecipue ecclesiarum rectores hortamur, ut dies XIX cuiusque mensis specialem in modum eidem dicata ita immaneat, ut nonullae pietatis exercitationes in eius honorem peragantur. Si vero integer mensis praecelso V. Mariae Sponso dicabitur, eius initium die etiam XIX Februarii fieri poterit ut finem in festo eius natalitio habeat.

476.—Districte inhibemus ne in exequiis defunctorum altaria et imagines velis violaceis, quae ad cultum pro morte Cristi Domini significanda destinata sunt, tegantur; nec licet in tumulo vel alio ecclesiae loco effigiem defuncti apponere.

477.—In Novendialibus ante Nativitatem Domini, ubi adest antiquissima consuetudo vel concursus populi, potest decantari unica Missa votiva solemnis B. M. Virginis, quamvis in ipso occurrat festum S. Thomae Apostoli et Dominica III vel IV Adventus, non omissa autem

conventuali statuta hora decantanda. (S. R. C. 28 Sept. 1558.)

478.—Quamvis hisce diebus et in ipsa Domini Nativitate cantus et musica alacrior permittatur, nunquam tamen licet cantus vel sonitus populares, aut alios quosqumque a sanctitate templi Dei quomodolibet alienos, personare.

479.—Cum mos invaluerit in multis privatorum domibus post hasce novendiales preces choreas ducere, vel aliis periculosis oblectamentis vacare; huiusmodi consuetudinem totis viribus improbamus, ac omnes fideles hortamur ne penes se id fieri sinant aut ullo modo huic scandalo ac divini cultus profanationi cooperentur.

480.—Festa in Mexicana Provincia observanda sunt sequentia:

Omnes dies dominicae totius anni.
Circumcisionis D. N. I. C., 1 Ian.
Epiphaniae Domini, 6 Ian.
Purificationis B. M. V., 2 Febr.
S. Ioseph, Sponsi B. M. V., 19 Mart.
Annuntiationis B. M. V., 25 Mart.
Ascensionis D. N. I. C.
Ssmi. Corporis Christi.
Nativit. S. Ioannis Bapt., 24 Iun.
SS. Apost. Petri et Pauli, 29 Iun.
Assumptionis B. M. V., 15 Aug.
Nativitatis B. M. V., 8 Sept.
Omnium Sanctorum, 1 Nov.
Immaculatae Conc. B. M. V., 8 Dec.
App. B. M. V. de Guadalupe, 12 Dec.
Nativ. D. N. I. C., 25 Dec.

Caput II.— *De Ieiuniis et abstinentia.*

481.—Omnes ecclesiarum rectores, sed praesertim parochi, fideles edoceant ieiunandi obligationem statutis temporibus ab ecclesia, atque abstinendi a carnibus vel a piscium carniumque promiscua manducatione; in hoc vero prae oculis habeant Sacrae Poenitentiariae responsa.

482.—Aperto ac claro sermone eos edoceant quid re vera a ieiunio excuset vel ab abstinentia. Et ne fideles in hac re seipsos decipiant consilium adhibeant prudentis Confessarii, et, si opus fuerit, medici vere christiani. Si autem de vera dispensatione res sit, recurrendum est ad Ordinarium, ut ipse servatis servandis provideat.

483.—Fideles praesertim clerici qui legitime a ieiunio vel abstinentia fuerint excusati vel dispensati, nunquam caeteris scandali occasionem praebeant.

484.—Dies quibus iuxta indulta a S. Sede concessa ieiunare tenentur omnes huius Provinciae ecclesiasticae utriusque sexus fideles (indis exceptis) sunt:

Omnes dies Quadragesimae, diebus Dominicis exceptis.

Vigilia Nativ. S. Ioann. Bapt., 23 Iun.
» Sanctotum Petri et Pauli, 28 Iun.
» Assump. B. M. V., 14 Aug.
» Omnium Sanctorum, 31 Octobr.
» Nativ. D. N. I. Chr., 24 Decem.
» Pentecostes.

Feria IV et VI et Sabbatum Quatuor Temporum. Tandem tempore Adventus, omnes feriae sextae et Sabbata.

485.—Indi vero ieiunare et abstinentiae legem ser-

vare tenentur, omnibus sextis feriis Quadragesimae, Vigilia Nativitatis D. N. I. C. et Sabbato maioris Hebdomadae. (Const. *Trans Oceanum* Leonis XIII.)

TITULUS V

DE CULTU DIVINO EXERCENDO

Caput I.—*De sacra Liturgia.*

486.—Nullus in ministerium ecclesiasticum cooptetur, quin plane noverit ritus sacros ac ceremonias, in eorumque fuerit executione rite versatus.

487.—Magistri ceremoniarum Ecclesiae Cathedralis munus est ne quidquam in divinis functionibus obeundis sacrae Liturgiae contrarium subintroducatur solerter invigilare. Ipsi autem testes Synodales abusus, qui forte irrepserint et quorum notitiam habeant, fideliter Ordinario denuntiare tenentur.

488.—Quia Sancta Ecclesia Cathedralis omnium aliarum ecclesiarum dioeceseos magistra et exemplar esse debet, districte et in virtute sanctae obedientae praecipimus ei cui, vel ex constitutionibus ecclesiarum cathedralium, vel ex consuetudine hoc onus incumbit, ut sedulo invigilet sacris functionibus, ne quid indecorum et contra sacros ritus admittatur; et praeterea quod in executione eorum quae praecepta sunt, omnia devote et rite fiant. Animadvertat etiam ac iuste prudenterque solita poena mulctet pecuniaria ad legitimum Praesidis Capituli arbitrium, eos qui vel non genuflectunt quando ita a Rubrica id praescribitur, vel genuflexiones non ita faciunt, ut genibus terram tangant, vel confabulationes tempore quo divina officia persolvuntur instituant, vel caput aut oculos continuo ad populum volvant: quod si incorrigibiles fuerint, Ordinario denuntientur.

CAPUT II.—*De Cantu et Musica.*

489.—Prae primis summopere commendamus studium et praxim cantus Gregoriani, qui est verus et proprius cantus Ecclesiae. «Hic cantus, ait Bened. XIV Encicl. *Annus qui*, cultui divino est adaptatus, et ad glorificandum Deum, mentesque sursum erigendas aptissimus, adeoque ut illius harmonia, si recta fuerit, castis auribus et cordibus piis maxime conveniat.»

490.—Mandamus ut in omnibus huius Provinciae ecclesiis cantus Gregorianus fiat prout in Editione typica a SSmo. Dno. Leone XIII, litteris datis sub forma Brevis diei 15 Nov. 1878 continetur: «*ut sic*, ait S. Pontifex, *cunctis in locis ac dioecesibus, cum in caeteris quae ad sacram Liturgiam pertinent, tum etiam in cantu, una eademque ratio servetur, qua Romana utitur Ecclesia.*» «Et omnes *animadvertere debent*, sunt verba S. R. C., *constantem esse Summorum Pontificum praxim ad nonnullos abusus tollendos persuasione magis quam imperatis uti voluisse: eo vel maxime scientes quod Rmi. Locorum Ordinarii eorumque cleri verba exhortationis Summi Pontificis loco mandati pie et religiose interpretari solent.*» (Decretum S. R. C. diei 10 Apr. 1883.)

491.—Musices vocalis figurata, quam Ecclesia permitit ea solummodo est, cuius graves piique cantus domum Domini decent laudesque divinas, et dum verborum prosequuntur sensum fideles ad pietatem religionemque magis excitantur; huic generali normae respondeat oportet quaevis musices figuratae productio, tum vero etiam cum vel organo, vel aliis musicis instrumentis consociatur.

492.—Cantus quem figuratum dicunt, quemque orga-

num pneumaticon concomitatur, huius indoli colligatae gravique harmonice respondeat. Musica vero quae instrumentis conficitur, cantum decore sustineant; nec illum fragoribus opprimant.

493.—Cum Ecclesiae Romanae lingua propria latina sit, haec una in compositione sacrae musices adhibenda est, ita ut lingua hispanica canere tempore quo Missa sive solemnis sive privata celebratur, necnon et tempore expositionis Sanctissimi Sacramenti districte inhibemus.

494.—Extra hunc duplicem casum ex consuetudine apud nos vigente permittantur cantus pii in lingua vernacula ab Episcopo rite examinati et approbati, non autem Hymni nationales, cantus vulgares, scurriles aliaque huius generis omnino profana; quae nedum voce humana canantur verum nec solis instrumentis aut organo personentur.

495.—Omnino interdicitur in Templo Sancto quaevis musice vocalis theatrorum concentibus profanisve confecta, aut modis concinnata nimis levibus mollibusque, cuiusmodi sunt: *Cabalette*, ut aiunt: item melodiae monodicae recitandae *plus aequo* theatrorum more exaggeratae: permittuntur tamen sive singulares (*arias*), sive inter duos (*duetto*), sive inter tres (*tercetto*), sive etiam inter plures voces musici concentus, dummodo melodiae sacrae indolem omnino retineant, atque cum reliqua compositione apte sint colligati.

496.—Quaelibet musice interdicitur in qua sacra verba etsi paucula, vel omissa, vel temere transposita, vel intercisa, vel nimis repetita, vel obscuro modo prolata, inveniantur.

497.—Nunquam liceat loco Gradualis, *Ave Maria*, vel aliam quamcumque antiphonam decantare, ubi enim in musice figurata decantari nequeat, in cantu firmo canendum est, vel saltem modo semitonato, ut

aiunt, et interea organa sive musica instrumenta pulsentur.

498.—Quilibet cantus interdicitur, cuius nimia prolixitas Officia divina ultra praescriptos limites protrahit: in cantu enim *Gloria in excelsis* et Symboli licet aliquantisper, non tamen nimium immolari; hoc vero nefas in Kyrie, Graduali, Offertorio, Benedictus, et Agnus Dei, quando nempe sacerdos et ministri stant rem sacram prosequuturi.

499.—Tempore consecrationis, elevationis et benedictionis cum venerabili Sacramento, nihil decantari potest, sed voces et organa omnino sileant; vel ad summum organum modo leni et suavi pulsetur.

500.—Interdicuntur item quaedam nimis artificiosae vocum inflexiones: necnon in musico concentu moderando, vel iis qui canunt aut sonant praecipiendo, rumorem peragi: sancto altari terga verti immodestae loquutiones misceri, aut aliud quidvis committi quod locum sanctum dedeceat.

501.—Severissime inhibetur sonitu in Ecclesia referre quamlibet partem vel, ut aiunt, reminiscentiam concentuum, qui in theatris, sive in drammate peragendo, sive in choreis sociandis dirigendisve, cuiuscumque generis sint fieri consueverunt.

502.—Interdictus est cantus quarumcumque Litaniarum in Ecclesiis, exceptis litaniis Sanctorum, Lauretanis et SS. Nominis Iesu (S. R. C. 10 Sept. 1863); ideoque haud decantentur Litaniae SSmi. Sacramenti neque Sacratissimi Cordis Iesu.

503.—Exemplar in vernacula lingua translatum horum omnium, quae de musice sacra statuta sunt, affigatur in Choro omnium huius Provinciae ecclesiarum.

504.—Parochis enixe commendamus ut in scholis parochialibus cantus Gregoriani scholam instituant, ad

hoc ut puerorum chorus efformetur in ipsius Paroeciae commodum.

505.—Ut rite prohibitiones et statuta circa cantum et musicam effectum peroptatum efficacius sortiantur, praecipimus ut intra annum ab huius Concilii, promulgatione nullus Parochus aut ecclesiae Rector permittat executioni mandari nisi opera, quae in Catalogo ab Episcopo approbando contineantur.

506.—Episcopi singuli pro sua quisque dioecesi, adhibita opera peritorum in hac re, et ope catalogorum musices sacrae earum societatum S. Caeciliae, quae huic rei dant operam, quam primum indicem efformabunt, quem omnes tenebuntur prosequi.

507.—Opera vero musica, quae hucusque apud nos in usu fuerunt, vel deinceps edantur, ad trutinam revocabuntur a viris peritis ab Episcopo disignandis.

508.—Optandum sane est ut societates huiusmodi, ad musicam sacram propagandam instituantur ad foveantur.

509.—Denique in omnibus quae musicam et cantum sacrum respiciunt prae oculis habeantur Breve Pii IX 30 Maii 1873, Breve SS. D. N. Leonis Papae XIII 15 Nov. 1878, et Decreta S. R. C. 26 Apr. 1883 et 7 Iul. 1894.

CAPUT III.—*De celebratione Missarum.*

510.—In memoriam revocamus sequentia verba S. Conc. Trid. circa dispositiones Sacerdotis Missam celebraturi : «Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum a Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum Mysterium quo vivifica illa Hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per Sacerdotes immolatur quotidie : satis apparet, omnem operam et diligentiam in eo ponendam esse ut quanta

maxima fieri potest interiori cordis munditia et puritate atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur.» (Sess. 22 de obs. in cel. Miss.)

511.—Memores sacerdotes esse debent nihil ex Rubricis Missalis Romani omitti aut immutari pose sine peccati culpa. Unde eos hortamur, ut non solum accurate totius Missae ordinem servent, sed etiam ut saltem semel in anno Missalis Rubricas et aliquod circa illas commentarium studiose perlegant.

512.—Curet omnis Sacerdos cum in ecclesia celebrat ut ultra medietatem unius horae communis Missa non protrahatur, ne taedio populum adstantem afficiat; et e contra nunquam, nequidem in privatis Oratoriis, ita festinanter aut incomposite celebret ut tertiam horae partem non superet quamvis agatur de Missa defunctorum. Si quis vero Sacerdos minus quam viginti minuta in Missae celebratione impendant, a Rectore ecclesiae prudenter moneatur, et, emendatione non sequuta Ordinario denuntietur.

513.—Nulli sacerdoti extraneo Missam celebrare permittatur nisi Ordinarii licentiam in scriptis ostendat: si vero sacerdos peregrinus celebrare cupiens obiiciat sibi tempus non suppetiisse ad praefatam licentiam obtinendam, tunc ab eo Rector ecclesiae exigat proprii eius Episcopi vel Praelati licentiam.

514.—In sacristia uniuscuiusque ecclesiae praesto sit liber in quo proprium nomen et cognomen, rubricam, diem et horam celebrationis consignare debeant Sacerdotes Sancta litantes, nisi Rectori Ecclesiae alias noti sint simulque nulli suspicioni subiecti. Ceterum singulorum Episcoporum erit opportunis remediis providere si quando in aliqua Ecclesia vel in Ecclesia alicuius loci haud serventur cautelae necessariae ad sacerdotes debita facultate carentes arcendos a celebratione Missae.

515.—Missis celebrandis in festis de praecepto is ordo

adhibeatur, ut pro populi commodo plures simul Missae non celebrentur, sed debito intervallo distribuantur (Conc. Mex., III, tit. De Cel. Miss., § IX): imo optandum esset ut in ecclesiis vicinis Missae ita alternatim celebrentur, ut eadem hora simul Sacrum in pluribus ex iis non peragatur.

516.—Mendicis nonnisi extra valvas ecclesiae et extra tempus Missarum liceat, non tamen nimis elata voce, eleemosynas quaeritare.

517.—Congruum omnino est ut in singulis ecclesiis Missae statis horis celebrentur, atque tabella ad valvas affigatur, qua fideles de horis quibus Missae celebrabuntur certiores reddantur.

CAPUT IV.—*De Officio Divino.*

518.—Cum clerici in sacris constituti, beneficiati omnes et religiosi utriusque sexus solemniter professi sub lethalis peccati poena teneantur ad quotidianam Officii divini recitationem, Breviario Romano et proprio uniuscuiusque Ordinis diligenter sese accommodent.

519.—Conentur itaque strictissimam hanc obligationem distincte, attente ac devote adimplere, nec faciles se erga seipsos gerant, quominus se ab huius sacri debiti solutione excusent, memoresque sint S. Brunonis Carthusiensis effati: «Spiritus Sanctus non vult accipere id quod non debes, neglecto eo quod debes.»

520.—In divini Officii recitatione tam publice quam privatim standum est Directorio dioecesano, quod etiam in casibus dubiis sequendum est, nisi error sit manifestus. (S. R. C. 23 Maii 1835.)

521.—Parabitur nova editio Supplementi ad Breviarum Romanum usui huius Provinciae accommodata et a S. R. C. approbanda, in qua, exceptis officiis quae in corpore Breviarii inserta sunt, alia omnia quae in hac ipsa Provincia recitanda sunt, inveniantur.

SECTIO SECUNDA

De administratione sacramentorum et Sacramentalium

TITULUS I

DE SACRAMENTIS IN GENERE

522.—Sacerdotes, praecipue animarum curatores, opportune fideles doceant Sacramentorum naturam, necessitatem, virtutem, caeremoniarum significationem eximiosque fructus exinde promanantes si debitis dispositionibus suscipiantur.

523.—Sancta sancte sunt tractanda: Ecclesiae igitur ministri indesinenter meditentur officii sui dignitatem, maxima cum veneratione Sacramenta perficiant, ac nonnisi conscientia pura ad ea conferenda accedant, tamquam fideles mysteriorum Dei dispensatores.

524.—In Sacramentorum administratione omnia et singula, a Rituali Romano praescripta, adamussim et magna cum attentione observentur: in administratione autem SS. Viatici et in nuptiarum celebratione iuxta regionis nostrae probatissimam consuetudinem ritui Ecclesiae Toletanae standum erit.

525.—Caveant Sacerdotes ne in Sacramenti confectione materiam vel formam adhibeant quae ipsum nullum aut illicitum reddant; in ipsa vero administratione actualem intentionen aut saltem virtualem habere stu-

deant: verba distincte et articulate, devote et reverenter pronuntient, vere legentes quae commode legi possunt non autem memoriae nimium fidentes; ut adstantes divinum esse quod peragitur magis intelligant et ad coelestia eorum mentes dirigantur.

526.—Sacerdotes ac praesertim parochi, quoties rationabiliter a fidelibus ad Sacramenta conferenda vocantur, faciles ac diligentes se praebeant: quacumque igitur sive diei sive noctis hora vocati fuerint, praesertim ubi casus urgentia vel necessitas id postulet, nullam officio suo praestando moram interponant.

527.—Sacramenta quorum administratio iure ad parochum spectat absque ipsius licentia vel absque gravis necessitatis causa, nullus sacerdos administrare praesumat. Ad valide autem et licite assistendum matrimoniis expressa requiritur delegatio proprii Ordinarii vel parochi.

TITULUS II.

DE BAPTISMO.

528.—Aqua naturalis ad valorem eaque consecrata ad licitatem Baptismi est adhibenda: curent ergo parochi ut in fonte baptismali aqua pura et munda conservetur: quod si putrefieri incipiat nova consecretur.

529.—Fontes baptismales sint decenter ornati, septi et clave obserati.

530.—Fontes huiusmodi in Ecclesiis tantum parochialibus esse deberent: verumtamen ubi necessarium videatur ob locorum distantiam et ut fidelium commodo consulatur, parochi in alia aut in aliis Ecclesiis eiusdem Paroeciae ex Episcopi iudicio et licentia fontem statuendum curabunt.

531.—Parochi omnes curent quamprimum post Feriam V. Maioris Hebdomadae olea sancta ab Ecclesia Cathedrali repetere.

532.—Cum infantibus nullum aliud medium aeternae saluti comparandae praesto sit, parochi parentes frequenter moneant ipsos sub gravi teneri ad filios suos quamprimum fieri possit ecclesiae afferendos ut baptizentur: ideoque curandum est omnino ut hoc Sacramentum non protrahatur ultra triduum absque gravi causa ab Episcopo vel Parocho probanda, et tunc dummodo dilatio octo dies non excedat neque adsit periculum in mora.

533.—Si mortis periculum immineat, quilibet homo baptizare potest; si autem in casu necessitatis nullus alius praesto sit, et parentes ipsi filium baptizent, nulla inde inter ipsos spiritualis cognatio nullumque impedimentum oritur.

534.—Si post diligentem inquisitionem parochus prudenter dubitet de baptismi validitate extra Ecclesiam ob necessitatem collati, iterum erit sub conditione conferendus: hoc idem agendum cum infantibus expositis, sive habeant schedulam de baptismo testantem sive non, excepto casu quo per personam quae schedulan scripsit, vel aliter, certo constet de baptismo valide ipsis collato.

535.—Curent parochi ut fideles omnes ac praesertim obstetrices modum baptismi conferendi addiscant.

536.—Extra verae necessitatis casum in fonte tantum baptismali hoc sacramentum administretur, exclusis cubiculis, oratoriis privatis necnon ecclesiis non parochialibus. Puer baptizandus erit in loco nativitatis; quod si parentes baptismo nondum collato alio secedant, ibidem baptizari poterit.

537.—Si post inquisitionem a parocho rite peractam dubium perseveret de baptismo adulti ex catholicis parentibus nati, Episcopus si fieri potest consulatur: ubi

vero tempus non suppetat, baptisma sub conditione conferatur, de quo Episcopus certior reddendus. Eadem norma tenenda quoad filios haereticorum et acatholicorum, qui ad nostram fidem convertuntur: minime vero adulti huiusmodi baptizentur absque fidei catholicae professione, si aetatem quatuordecim annorum nondum compleverint: secus abiuratio etiam exigatur haeresis vel errorum.

538.—Meminerint parochi, et fideles frequenter doceant munus patrini interdictum esse infidelibus, haereticis, publice excommunicatis, publice criminosis, iis qui rudimenta fidei ignorant ac omnibus denique acatholicis: prudenter igitur hi omnes ab hoc munere arcendi sunt.

539.—Clerici absque Episcopi licentia expressa patrini munere minime fungantur.

540.—Antequam baptismus conferatur minister Sacerdotis baptizantis, vel si adsit, scriba Parochi qui vulgo vocatur *Notario*, accurate inscribat in codice ad id destinato, non vero in chartulis, nomen baptizandi ac nomen et cognomen parentum et patrinorum: si autem de filio agatur illegitimo nomen patris nullatenus inquiratur: postea vero attestatio iuridica de collatione baptismi in parochiali libro iusta norman a Rituali Romano praescriptan conficiatur.

541.—Baptizandis non alia imponantur nomina nisi quae in Martyrologio Romano inveniuntur: quare in singulis ecclesiis parochialibus Martyrologii Romani exemplar, aut alia probata menologia habeantur.

542.—Si extra Ecclesiam parvulum ob casum necessitatis baptizari contigerit, quamprimum in Ecclesiam afferatur ad coeremonias iuxta Rituale Romanum supplendas.

TITULUS III

DE CONFIRMATIONE

543.— Parochi doceant fideles naturam, vim, dignitatem, characterem, coeremonias et caetera ad hoc sacramentum pertinentia in Catechismo Romano contenta. Moneant praeterea eos qui ad usum rationis pervenerint et in statu peccati versentur ad susceptionem huius sacramenti sese disponere debere per sacramentalem confessionem.

544.— Servetur consuetudo apud nos vigens hoc sacramentum suscipiendi in quacumque aetate confirmandus inveniatur, etiamsi ad usum rationis nondum pervenerit.

545.— Confirmandi, mundi anima et corpore, tempestive ecclesiam conveniant et ibi sistant a prima manuum impositione usque ad postremam benedictionem ab Episcopo impertiendam.

546.— Unus sit patrinus eiusdem sexus, et non clericus absque licentia Episcopi expressa.

547.— Nomen et cognomen confirmati, sive viri sive feminae, in libro inscribatur iuxta regulas a Rituali Romano praescriptas.

TITULUS IV

DE SS. EUCHARISTIA

CAPUT I.— *De SS. Eucharistiae asservatione et cultu.*

548.— Ius SS. Eucharistiam asservandi competit Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, Parochialibus nec-

non Ecclesiis Conventualibus Regularium utriusque sexus: Seminariis vero, scholis, nosocomiis et parochiarum filialibus Ecclesiis idem concedi potest ab Episcopo praevio Apostolico indulto.

549.—Tabernaculum in quo asservanda est Eucharistia ex auro, argento, marmore, ferro, vel ex quavis praestanti materia humiditatem non absorbente confectum sit oportet: interius parietes ipsius pannis sericis albis ornentur: exterius vero conopeo albi aut coloris ritui conformis tegatur.

550.—Nonnisi vasa sacra SS. Eucharistiam continentia in tabernaculo asservanda, supposito tamen corporali, quod ut mundum servetur, ordinario bis in mense mutetur.

551.—Ut omne periculum nullitatis amoveatur in confectione huius sacramenti curent Episcopi cellam vinariam designare, quae vinum consecrandum parochis et rectoribus ecclesiarum ministret.

552.—Hostiae consecrandae sub parochi vigilantia conficiantur: quo vero periculum corruptionis vitetur non consecrentur pro fidelium communione nisi recenter confectae, quae etiam singulis hebdomadibus renoventur.

553.—Ne SS. Eucharistia debita careat adoratione parochi et rectores ecclesiarum SS. Sacramenti confraternitates instituere curabunt.

554.—Lampas saltem una ante tabernaculum diu noctuque colluceat; sed ita prope altare ut fidelibus adventantibus Christum praesentem quodammodo annuntiet atque ad adorandum invitet. Oleo autem ex olivis expresso, alio quocumque interdicto absque Episcopi licentia, iugiter alatur ne umquam lumen deficiat, super quod sollicitudinem et vigilantiam Parochorum et Ecclesiarum Rectorum obtestamur, illorum conscientiam onerantes. Tabernaculo nec imagines, nec

reliquiae, nec flores, aut aliud quid eiusmodi superimponantur.

555.—In processionibus SS. Eucharistiae, SS. Sacramentum tantum deferatur, exclusis sacris reliquiis et Sanctorum imaginibus. Prorsus vero reprobamus abusum repraesentandi mysteria, virtutes vel similia pueris puellisve modo phantastico indutis.

556.—Duplex est expositio Eucharistiae, *publica*, seu sacrae hostiae in ostensorio et in trono solemni ritu exhibitae, et *privata*, sacrae scilicet pyxidis intra tabernaculum eius ostiolo tantum aperto: de utraque sequentia servanda sunt.

557.—Praeter dies Indulgentiae Quadraginta horarum, festi SS. Corporis Christi, eiusque Octavae, et SS. Cordis Iesu nullatenus SS. Sacramentum exponatur absque licentia Episcopi, qui perspecta gravitate causae, gloria Dei et fidelium aedificatione, ac re mature perpensa, veniam caute concedat.

558.—Si exposito SS. Sacramenti ad plures horas protrahi contingat, Parochi et Rectores ecclesiarum summa diligentia curabunt ut continuo coram SS. Sacramento adoratores saltem duodecim inveniantur. Si autem Episcopi aliter fieri intelligant, licentias ad eiusmodi expositiones opportune revocent.

559.—Caeremoniae pro expositione et repositione SS. Sacramenti praescriptae adamussim serventur: altare ubi exponitur aulaeis albi coloris nitide exornetur: Sanctorum imaginibus et reliquiis haud ornetur: in actu expositionis et repositionis strophae *Tantum ergo* et *Genitori* decantentur, sacerdos vero superpelliceo, stola et pluviali albi coloris indutus incedat, ipseque SS. Sacramentum in throno collocet minime vero per machinam. (Ad quod prae oculis habeantur decreta S. R. C. 22 Ian. 1701, 22 Martii 1862.)

560.—Ostensorium in quo SS. Sacramentum exponitur

ex auro, argento vel ex quovis alio praestanti metallo deaurato confectum sit: lunula autem quae immediate sacram tenet hostiam, semper ex auro vel argento deaurato conficiatur et in ea nulla imago sculpatur. Ut vero irreverentiae facilius vitentur una cum lunula theca adhibeatur, ita tamen ut vitreae laminae immediate hostiam non tangant.

561.—Thronus ad expositionem convenienter ornatus sit ac ita emineat SS. Sacramentum ab omnibus suspiciatur et principem locum habeat.

562.—Ad expositionem vero quod attinet privatam, iusta et rationabilis causa sufficit, nec Ordinarius adeundus: in ea autem peragenda coeremoniae praescriptae sedulo serventur.

Caput II.—*De SS. Eucharistiae administratione.*

563.—Parochi in concionibus parentes diligenter moneant ut opportune filios suos in Ecclesiam adducant ad primam rite parandos communionem.

564.—Fervida praesertim et simplici aliqua praedicatione ad normam spiritualium exercitiorum pueri ad primam communionem quotannis disponantur.

565.—Parochi hoc suum speciale munus considerantes tamquam puerorum spirituales parentes, alacri animo in illis parare studeant viam Domini. Nulli ergo parcant labori ad illorum mentes fidei lumine illustrandas, tenera ipsorum corda ferventiori erga Dominum Iesum Christum amore accendenda, maximamque cibi Eucharistici existimationem ac desiderium in illorum animis infundendum.

566.—Solemniori qua fieri possit pompa et apparatu prima puerorum communio celebretur, ut tam pueri hoc Sacramentum magni facere doceantur, quam pa-

rentes, si negligentes fuerint, ad pietatis sensus excitentur.

567.—Aetas ab Ecclesia praescripta ad hoc ut pueri ad Eucharisticam mensam admittantur est aetas discretionis: parochorum igitur erit explorare quinam sint admittendi, de eorum pietate, ingenio et rationis usu sedulo perquirentes. Cum vero haec discretio inter nonum et duodecimum aetatis annum haberi soleat, nemo ad primam communionem accedat nisi in praedicta aetate sit constitutus. Hoc autem decreto parochi nulla ratione prohibentur ab admittentis ad primam communionem iis pueris, de quibus constet ante nonum aetatis annum discretionem attigisse.

568.—Nullum puerum ad primam communionem parochi accedere sinant quin antea examinatus, idoneus ac dispositus inveniatur.

569.—Nullus sacerdos pueros sacrae mensae initiare praesumat absque Episcopi vel parochi consensu, qui faciles sint ad assentiendum praesertim pro illis qui in Religiosorum instituuntur collegiis.

570.—Post communionem vero pueri gratias referant Deo, pro ineffabili quo illos ditavit beneficio; solemniter etiam promissiones renovent in baptismo emissas, ac SS. Cordi Iesu et B. V. Mariae se ex toto corde devoveant.

571.—Adhortatio immediate ante vel post communionem, iuxta decretum S. R. C. 17 Sept. 1887, nonnisi ad altare et ab iis qui concionandi facultatem ab Ordinario obtinuerint fiat.

572.—Duplici praecepto fideles ad SS. Eucharistiae susceptionem tenentur, divino nempe et ecclesiastico. Parochi omnesque verbi Dei praecones adveniente Quadragesima in memoriam revocent fidelium sequentia verba Conc. Lat. sub Innoc. III: «Omnis utriusque sexus fidelis postquam ad annos discretionis pervenerit,

omnia sua peccata saltem semel in anno, fideliter confiteatur proprio sacerdoti et iniunctam sibi poenitentiam, propriis viribus studeat adimplere, suscipiens reverenter, ad minus in Paschate, Eucharistiae Sacramentum, nisi forte proprii sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab eiusmodi susceptione duxerit abstinendum: alioquin vivus ab ingressu Ecclesiae arceatur, et moriens ecclesiastica careat sepultura.»

573.—Ut huic praecepto facilius fideles possint satisfacere, in nostra hac provincia tempus ad eiusmod- praeceptum adimplendum incipit a Dominica Septuagesimae et protrahitur usque ad Octavam Corporis Christi inclusive. (Const. *Trans Oceanum* Leonis XIII.)

574.—Locus ab ecclesiastica lege definitus ad pasi chalem communionem accipiendam est parochialis uniuscuiusque ecclesia: ideoque qui alibi communicat praecepto minime satisfacit, nisi Episcopi aut proprii parochi accedat venia, in qua concedenda tam Episcopi quam parochi prudenter agant et iuxta laudabiles dioecesium consuetudines.

575.—Nisi aliquor detineatur impedimento, parochus ipse communionem paschalem distribuat: impeditus vero coadiutori aliive sacerdoti hoc officium committat.

576.—Dominica II post Pascha, iuxta laudabilen consuetudinem olim servatam, parochi sacram communionem infirmis solemniori quo fieri potest modo deferant praevia dispositione opportuna.

577.—Parochi hoc Sacramentum fidelibus dispensare curabunt quoties rationabiliter petunt; et excepto necessitatis casu, dimidium horae communionem inter et communionem intercedat.

578.—Doceantur assidue fideles ineffabilem huius Sacramenti excellentiam, eiusque virtutem et fructus, ut omnes ardenter excitentur ad frequentius accedendum.

579.—Iuxta antiquum morem huius Provinciae, usus catini in distributione SS. Communionis servandus est.

580.—Moneantur fideles similiter de praeparatione, sacrae communioni praemitenda, iuxta Apostoli verba: «Probet autem seipsum homo, et sic de pane illo edat et de calice bibat: qui enim manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat et bibit, non diiudicans corpus Domini.» Neque tantum veste nuptiali per gratiam ornati, et ieiuni; sed et magna humilitate, et fide et modestia ad tantum Sacramentum accedant.

Caput III.—*De SS. Viatico.*

581.—Fideles in periculo mortis constituti sacram Eucharistiam suscipere tenentur: quare parochorum est aegre decumbentes rite dispositos hoc SS. Viatico tempestive solari.

582.—Eadem obligatione tenentur Parochi rurales, qui perspecta locorum distantia si aliter fieri nequeat etiam equitando, imo iuxta facultates Apostolicas Episcopis huius regionis concedi solitas, capite cooperto et absque lampade SS. Sacramentum deferant; vel potius, si fieri possit, in publico sacello pagi vel praedii ubi aegrotus decumbit missam celebrent et particulam consecrent ipsi deferendam.

583.—Ad parochos etiam spectat curare ne capite plectendi tanto subsidio priventur tamque coelesti alimonia destituti hac vita cedant.

584.—Saepenumero contingit aegre decumbentes misere ex hac vita migrare, quin peccata fuerint antea confessi, ac una de causa, quod nemo sit qui ipsis patefaciat periculum mortis in quo inveniuntur eosque ad poenitentiam excitet. Quapropter iterum atque iterum parochos hortamur ut in concionibus frequenter mo-

neant parentes et medicos, hac super re illorum conscientiam onerantes, ut tempestive suadeant graviter aegrotis sese sacramentis opportune praemuniri; caeteros vero fideles monemus ne expectent iussa medici sed statim ac animadvertant propinquum, amicum vel proximum graviter aegrotare paroeciam adeant auxilia spiritualia pro aegroto expostulaturi.

585.—Infirmi, qui alteri quam parocho proprio vel eius vicario peccata sua confesi fuerint, ab ipso attestationem accipiant proprio parocho exhibendam, ut caeteris muniantur auxiliis spiritualibus.

586.—Parochi perspectas habeant dispositiones aegroti, ne ad indignos cum aliorum scandalo SS. Viaticum deferatur, prae oculis habentes Rit. Romanum eos designare quibus denegari debet, nisi prius sacra sese confessione purgarint et publicae offensioni prout de iure, seu iuxta prudentes normas a probatis auctoribus traditas, satisfecerint.

587.—Dolendum sane quod in hac provincia lege civili hodie betitum sibi debita externa pompa publiceque ad infirmos Augustissimum Eucharistiae Sacramentum deferre: parochi igitur invigilare est ut debita reverentia, decore et quoad fieri potest honesto vehiculo deferatur.

588.—Cum ad infirmos SS. Eucharistia defertur aut quavis alia de causa transfertur, usus umbellae a Rit. Romano praescriptus, omnino servetur ubicumque civili lege haud insuperabiliter prohibetur.

589.—SS. Viatico etiam muniantur praeviis dispositionibus pueri qui ad aetatem sufficientis discretionis pervenerint, quamvis ad primam communionem nondum admissi fuerint.

590.—Meminerint parochi graviter aegrotantes ius habere ad susceptionem Eucharistiae postquam SS. Viaticum susceperint, durante scilicet eadem morbi gravi-

tate, etiamsi ieiunium naturale servare nequeant; ad quod prae oculis habeant probatorum auctorum normas.

TITULUS V

DE SACRAMENTO POENITENTIAE

591.—Unus Deus peccata remittere potest: Christus igitur verus Deus et verus Homo hanc Apostolis eorumque successoribus potestatem iudiciali modo exercendam communicavit. Vi huius potestatis in Sacramento Poenitentiae dum iudicis munere fungitur sacerdos, patris, magistri medicique partes erga poenitentem exercet.

592.—Enixe parochis caeterisque concionatoribus commendamus ut sedulo fideles naturam, effectus et necessitatem huius sacramenti et partes quibus constat edoceant. Cum in dies imminuatur inter multos fideles huius sacramenti frequentatio, enitendum ut fideles perpendant ac probe sciant sacramentum poenitentiae inaestimabile donum esse atque argumentum divinae erga peccatores misericordiae ac bonitatis.

593.—Confesarii ac praecipue concionatores, perspecta contritionis necessitate, perdiligenter fideles edoceant, etiam in actu sacramentalis confessionis, actum doloris elicere, sive contritionis sive attritionis, eiusque patefaciant naturam, conditiones et effectus.

594.—Ordinarii pro viribus curabunt approbationem ad confessiones excipiendas concedere, restringere vel etiam denegare iuxta uniuscuiusque sacerdotis conditionem.

595.—Magna a confessariis cura ac diligentia habenda est cum de salutari ac opportuna satisfactione poenitentibus imponenda agitur: vitanda est in hoc praesertim nimia severitas, qua poenitenti laqueus iniicitur, et

prae oculis habendae spirituales necessitates ipsius poenitentis, neque omnia omnibus pari ratione prodesse credendum.

596.—Saluti animarum haud invigilant, imo graviter etiam peccant, confesarii qui nulla tacti sollicitudine poenitentes tantum audiunt, non monent, non interrogant; sed, expleta peccatorum enumeratione, absolutionis formam illico proferunt. Induantur igitur viscera misericordiae, et patris, doctoris ac medici erga peccatores munere fungantur.

597.—Saepe contingit quod si peccatores dure dimittantur, eo quod imparati se sistant, non amplius redeant; omni igitur qua possunt benevolentia huius sacramenti ministri eos ad absolutionem disponere conentur.

598.—Muneri suo Confessarius certe non satisfacit, nisi pro viribus curet poenitentes, qui ad eum ordinario accedere solent, manuducere ad perfectiora sectanda: ne vero coecus coeco ducatum praestet, in perfectionem christianam hac etiam de causa confessarii incumbant; ac in ecclesiasticis collationibus identidem de ascetica theologia sermo fiat.

599.—Ut inviolabile sigillum sacramentale efficacius servetur, sacerdos sedulo submissa voce in sede confessionali loquatur: post confessionem vero nullam habeat collocutionem neque cum ipso poenitente neque cum extraneis, ex qua deduci possit sacerdotem quoquomodo ad audita in confessione sese referre.

600.—Confessiones solummodo excipiantur in Ecclesia, et quidem in sede confessionali: haec autem aperto in loco collocata cratibus velo coopertis muniri debet, atque ita confici ut a parte anteriori nihil prohibeat quominus confessarius ab adstantibus conspici possit. Verumtamen iusta accedente causa virorum confessiones alibi, honesto tamen loco, excipi queunt.

601.—Hortamur eos qui frequenter ad hoc sacramentum accedunt ut confessarium ordinarium eligant, qui poenitentes nullo modo prohibeat quominus alium adeant confessarium; libertas enim poenitentis hac in re sarta tectaque relinquenda.

602.—Constantes et assidui sint parochi eorumque vicarii in fidelium confessionibus excipiendis: quare saepe saepius in confessionale assistant praesertim sabbatis et pridie Festorum, quibus magnus habetur populi concursus. Hoc autem non tantum praedictis, verum etiam ceteris confessariis paroeciae adscriptis, commendamus tempore praesertim quadragesimali, quo parochorum erit sedulo invigilare utrum rite hoc munus omnes adimpleant.

603.—Ne sigillum sacramentale violetur, pro surdis constituatur sedes confessionalis in sacristia.

604.—In Ecclesia confessiones mulierum ne excipiantur antequam omnia luce claruerint, nec protrahantur post solis occasum: nisi aliquando contrarium postulet publica fidelium necessitas; quo in casu Ecclesia convenienter illuminetur.

605.—Convenientissimum erid quod in audiendis publice confessionibus praeter vestem talarem, quae omnino requiritur, superpelliceum et stolam violacei coloris adhibeant confessarii.

606.—Sciant parochi, in quorum districtu indi alia quam hispana lingua utentes inveniuntur, se magnopere Dei gloriae consulturos et proprio officio ac conscientiae obligationi, si non tantum praecipuas interrogationes ad valorem et integritatem sacramentorum indorum idiomate versas, sed linguam ipsam ediscere curent, ut verbum Dei et catechismi explanationes indis tradere queant.

607.—Parochus vel confessarius ad aegroti confessionem audiendam vocatus statum, morem, indolem ac

religiositatem poenitentis prudenter inquirat. Postea vero totus incumbat ut animum infirmi ad sinceram fervidamque conversionem erigat.

608.—Si poenitens concubinarius fuerit ad complicis expulsionem, vel iusta intercedente causa ad matrimonium servatis servandis ineundum inducat: si societatibus secretis nomen dederit eis absolute valedicat insigniaque tradat. Acta vero publica ad reparationem scandali ab infirmo extra confessionem posita minime iuris publici fiant in catholicis diariis regionis, nisi Episcopus id necessarium iudicaverit.

609.—A poenitentibus autem ad quamlibet sectam pertinentibus ante confessionem errorum abiuratio publica vel privata pro rerum adiunctis, exigatur, iuxta normas a S. Sede praescriptas, praehabitisque opportunis facultatibus.

610.—Quoad poenitentes, qui constitutionem politicam apud nos vigentem, seu leges quae audiunt *de Reforma*, propter officium vel aliam quamcumque causam tueri promiserint, confessionem praecedere debet retractatio scripta vel saltem oralis, prudenter et suaviter obtinenda, iuxta normas a probatis auctoribus traditas.

611.—Pro abiuratione haeresis, professione fidei et retractatione formula a S. Sede statuta adhibeatur (1).

612.—De rigore autem actorum, quae neque ad reparationem scandali neque ad societates secretas relinquendas essentialia seu omnino necessaria sunt, confessarius iuxta infirmi dispositiones prudenter, et iuxta normas a S. Sede et a probatis auctoribus traditas remittat, ne una cum bona voluntate ultimam quoque spem ab eo radicitus evellat.

613.—Cum sacerdos mulierum infirmarum excipit confessiones, ianuae cubiculi omnino pateant; et sedulo

(1) V. Append. n. 12 bis.

curet ea omnia vitare quae vel minimam suspicionem ingerere possint.

TITULUS VI

DE EXTREMA UNCTIONE

614.—Magni faciendum est sacramentum Extremae Unctionis, animabus in extremo agone luctantibus utilissimum; imo vero corporibus ipsis non raro valde proficuum.

615.—Meminerint parochi ipsos sub gravi teneri ad Extremam-Unctionem aegrotis administrandam, sive per seipsos, sive per Vicarios aut per alium denique sacerdotem: si autem aegrotus probabiliter lethalis culpae conscius sit, vel si a longo tempore non amplius confessus, tenetur Parochus etiam cum mortis periculo hoc sacramentum eidem administrare, si sensibus destitutus sit et nonnisi sub conditione absolvi possit.

616.—Extrema-Unctio nonnisi periculose aegrotantibus administrari potest, non exclusis qui ad usum rationis nondum certo pervenerint, qui, adstante dubio de rationis usu, ungi debent sub conditione tantum.

617.—Unctiones fiant ex ordine et iuxta regulas Ritualis Romani: locaque inuncta abstergantur gossipio, quod ad singulas unctiones per aliud substitui debet. Et quidem unctiones pollice fiant, non autem penicillo, excepto necessitatis casu.

618.—Sacerdos hoc sacramentum administrare debet superpelliceo et stola violacei coloris indutus, nisi haec paramenta ad manum non habeat et periculum esset in mora.

619.—Parochi fideles erudiant de dignitate et effectibus huius sacramenti, nec non de his omnibus quae in

cubiculo aegroti paranda sunt ad eius administrationem.

620.—Sacerdos per seipsum, minime vero per laicum, Sacrum Oleum aegroti domum afferat.

621.—Vascula oleum infirmorum continentia et in usum quotidianum destinata, in Ecclesia et decenti loco retineantur, nisi domus parochialis longe ab Ecclesia sita sit.

TITULUS VII

DE ORDINE

622.—Militantis Ecclesiae bonum dignitatisque sacerdotalis praestantia expostulant ut non omnes indiscriminatim, sed qui ac Deo vocati sunt tamquam Aaron, divino sacerdotii munere condecorentur. Quapropter decretis inhaerentes Conc. Mexicani III vehementer hortamur Episcopos «ne contra Apostoli praeceptum cito manus imponant, sed cum omni diligentia et animi contentione ordinandorum qualitates examinent et merita expendant; neque eos qui minus fuerint idonei paucitatis ministrorum praetextu ad sacros ordines suscipiendos admittant».

623.—Quamvis omnes Episcopi Ecclesiae ministros valide ordinandi potestate gaudeant, unusquisque tamen a proprio Episcopo sub poenis a S. Tridentina Synodo statutis ordinandus est. Quinam vero proprius cuiusque Episcopus sit Innocentius XIII Const. *Speculatores* docet.

624.—Nullus igitur alienae dioecesis absque proprii Episcopi litteris dimissorialibus ad ordines admittatur, et nisi constet ipsum morum probitate caeterisque qualitatibus a Conc. Tridentino requisitis exornari. Episcopi vero dimissoriales hasce litteras nemini concedant, quin, rite instituto periculo, scientia aliisque

qualitatibus ad ordines necessariis se praeditum esse probaverit.

625.—Si quis ab Episcopo quidem proprio non tamen ratione originis aut domicilii ordinandus, sit, exhibere etiam debet sub poenis a iure statutis horum Episcoporum litteras testimoniales de natalibus, aetate, vita et moribus.

626.—Ne clerici cum dedecore proprii status mendicare cogantur vel sordidam artem exercere, nemo ad sacros ordines promoveatur qui ad congruam sustentationem titulo careat.

627.—Ad minores ordines non admittantur nisi qui linguan latinam intelligant et rudimenta cantus ecclesiastici noverit.

628.—Ad subdiaconatum vero et diaconatum non admittendi nisi qui postquam humaniorum litterarum ac philosophiae curriculum iuxta uniuscuisque seminarii statuta expleverit, de notabili parte theologicarum disciplinarum sufficienter eruditi sint: in cantu etiam ecclesiastico periti et in recitandis horis canonicis versati: examini vero de coerimoniis et scientia suo ordini competentibus, non tantum diaconi et subdiaconi, sed etiam acolyti subiiciantur.

629.—Cum iusta Tridentina statuta ad Presbyteratum assumendi non sunt nisi qui ad populum docendum ea quae scire omnibus necessarium est ad salutem ac ad ministranda sacramenta, diligenti examine praecedente, idonei comprobentur; nullus hoc gradu ornetur nisi saltem universae theologiae moralis cursum compleverit et insuper theologiae dogmaticae saltem per integrum triennium vacaverit.

630.—Ut autem de idoneitate ordinandorum Episcopo constet, praecipimus ut Episcopi, sive in Synodo dioecesana, sive extra, eligant et deputent examinatores qui de scientia ordinandorum inquirant. Ipsi vero

examinatores subiiciantur praescriptionibus Concilio Mexic. III, tit. IV De examine ordinibus praemitendo.

631.—Parochi aut hi quibus commissum fuerit de vita et moribus ordinandorum inquirere caute et diligenter procedant, testes probos seligant, et ipsos praemoneant ut in re tanti momenti, qualibet humana ratione postposita, suam opinionem ex conscientia proferant. Sciant omnes qui in hac inquisitione quomodolibet intervenerint magnum praeiudicium Ecclesiae illaturos, si veritatem exquirere aut exponere, ut par est, omittant aut negligant.

632.—Episcopi invigilent ut quibusvis pravis consuetudinibus implicatis sanctuarii ingressus obcludatur. Signate vero quoad castitatem hi tantum ad sacros ordines suscipiantur qui fideliter se continent et firmiter et efficaciter se continere volunt, Deo auctore.

633.— Prae oculis habeant confessarii doctrinam S. Alphonsi, iuxta quam neganda est absolutio clerico qui post iteratum lapsum sacros ordines statim suscipere innititur, quamvis alioquin sincere ad Deum conversus sit.

634.—Prout Tridentina Synodus decrevit, oportet ordinationes generales in Ecclesia Cathedrali solemniter haberi, assistente Capitulo, et quantum fieri potest statutis a iure temporibus.

635.—Sacerdotes novensiles primam missam non celebrent nisi a magistro coeremoniarum examinati et approbati fuerint.

636.—Quamvis neo sacerdos primam missam cum consueta celebret solemnitate, curet tamen ne sanctitas illius diei mundano impediatur strepitu et externis sollicitudinibus; sed potius animi recollectione aliisque pietatis operibus illum diem solemniorem habeat.

637.—Hortamur enixe sacerdotes omnes, praesertim vero parochos, ut ad pietatem et religionem informent

et curam gerant paternam erga pueros, qui vocationis divinae ad sacrum ministerium indicia praeseferant.

TITULUS VIII

DE MATRIMONIO

Caput I.—*De Sponsalibus et Bannis.*

638.—Parochus ad examen apud nos dictum *Presentación* nullatenus sponsos admittat, qui ad aetatem a iure canonico praescriptam nondum pervenerint, qua tuordecim scilicet annorum pro viro et duodecim pro femina.

639.—Si minime constet sponsos ad aetatem in matrimonium contracturis requisitam, pervenisse, Parochus instrumentum exigat de hac re desumptum e libris parochialibus in quibus collati baptismi attestationes inscribuntur, vel alio quovis modo probato dubium expellat.

640.—Si alter vel uterque sponsorum viduus sit, ad examen pariter non admittatur, nisi instrumentum canonicum et fidem faciens exhibuerit de priori matrimonio contracto deque morte coniugis secuta. Huiusmodi instrumentum Parocho vel Episcopo tradendum prout coniux intra vel extra dioecesim vita cesserit.

641.—Contrahentium parentibus insciis aut iure reluctantibus parochus ad examen gressum minime faciat; quia etsi matrimonium absque parentum consensu validum sit, tamen haec agendi ratio ab Ecclesia improbatur propter innumera dissidia quae in familiis inde solent oriri.

642.—Ast parochi parentes hortentur ne unquam nisi gravissimis de causis filios suos a matrimonio prohibeant, sed ea prudenter suadeant quae in Domino filiis expedire videantur, libertatem illorum nullo modo cohibentes.

643.—Parentum consensus in scriptis matrimonialibus actis adiiciatur.

644.—Parochi antequam examen aggrediantur sedulo inquirant contrahentium domicilium, et ulterius minime procedant quin certiores evadant unum, aut alterum, aut ambo ad suam Paroeciam pertinere.

645.—Ad hoc ut melius indigentibus consulatur, curabunt Episcopi parochos saltem identidem per annum statis temporibus ad se vocare indigentes suae paroeciae, eisque diem constituere ut absque ulla taxa eorum matrimonia celebrentur.

646.—Vagi contrahentes ad Paroeciam ubi hic et nunc degunt accedere possunt.

647.—Qui matrimonium cum alia attentaverit coram civili tantum magistratu ad examen non admittatur inconsulto Episcopo.

648.—Scopus huius examinis est inquirere verum statum sponsorum utrum nempe canonice idonei sint ad matrimonium contrahendum; magna igitur cum diligentia, prudentia et sagacitate procedant parochi in huiusmodi examine peragendo.

649.—Testes afferantur qui sponsos antea bene cognoverint attenta aetate eorum qui matrimonium inire cupiunt.

650.—Sint etiam testes probi, prudentes, veraces, fidedigni, parocho vel eius scribae vulgo *Notario* bene noti, vel alicui personae prudenti, quae parochum certiorem faciat de eorum idoneitate ad testimonium ferendum.

651.—Si de idoneitate testium aliquod dubium oriatur, eorum testimonium non admitatur.

652.—Ad testimonium reddendum hac super repraeferantur consanguinei extraneis, et cives exteris; nec admittantur vagi nisi iustam ob causam et re mature perpensa.

653.—In defecto virorum ad testificandum mulieres quoque possunt admitti.

654.—Ipse parochus vel eius vicarius testimonia recipiat et processum instituat, ut testes rite interrogentur et impedimenta si quae sint detegantur: sed nullatenus huius muneris executio *Notario* committatur, nisi sit clericus saltem in sacris ordinibus constitutus.

655.—Parochus, vel eius scriba dictus *Notario*, apprimi describat in libro nomen, cognomen, aetatem, locum residentiae, statum, professionem testis eiusque depositionem et iuramentum.

656.—Aetate minores testes esse non possunt, nisi in casu necessitatis et dummodo sint probitate conspicui.

657.—Etiamsi a iure statutum non sit tempus a quo testis sponsos cognoscere debeat, nos tamen Con. Mex. III vestigiis inhaerentes, quod testes requiret «qui contrahere volentes ante bene cognoverit attenta aetate eius qui ad matrimonium recipi cupit», sequentia statuimus: Si de adolescentibus agatur qui numquam de sua paroecia exierint, quicumque eiusdem paroeciae indiscriminatim poterunt de illis testimonium reddere, dummodo aetatem requisitam habeant: si autem agitur de contrahentibus provectioris aetatis, qui in diversis paroeciis domicilium aut quasi domicilium contraxerint, non sufficiet ut testes adducantur qui ipsos cognoverint a quinque vel sex annis qui examen praecedunt, neque sufficiet ut asserant se sponsos cognoscere a die quo ibidem versantur; unde nisi testes compareant qui testificare possint ipsos nullibi sese impedimentis irretiisse, parochi aliarum paroeciarum in quibus versati sunt etiam in scriptis rogentur ut ibidem quoque inquisitio hac de re perficiatur.

658.—Testes interrogentur caute et diligenter ab eisque exigatur in depositionibus causa scientiae.

659.—Inquisitione rite peracta, nisi constiterit sponsos aliquo vel occulto impedimento detineri, ad matrimonium poterunt admitti.

660.—Cum apud nos vigeat consuetudo ab omnibus admissa, quaeque ad praxim facillime deducitur, collocandi videlicet sponsam in loco tuto, auctoritate Parochi, sive quia adiuncta id postulant, sive quia sponsus ita requirit; hoc in casu haec erunt observanda.

661.—Parochus sponsam tuto loco minime tradat custodiendam, nisi examine et inquisitione praeviis rite peractis iustaque interveniente causa.

662.—Causae iustae sunt, libertas ad matrimonium et periculum illicitae familiaritatis inter sponsos: prima causa intercedit quando parentes irrationabiliter inviti matrimonium impediunt, vel aliquis extraneus idem facere malitiose intendit, vel denique raptum praecedit: secunda, quando sponsa parentibus et tutoribus orbata, est, praecipue si familiaritas inter contrahentes extitit.

663.—Si sponsa in tuto loco est reponenda, stricte inhibemus ne id fiat in domo parochiali aut alterius cuiuscumque sacerdotis.

664.—Parochis caute ac prudenter in his omnibus est procedendum, et quoad fieri potest de parentum sponsae consensu necnon et ipsius sponsi, ne difficultatibus apud civilia tribunalia implicentur.

665.—Inquisitione peracta, matrimonium in Ecclesia publice est denuntiandum, iuxta Concilium Tridentinum, quod Sacri Later. Conc. vestigiis inhaerendo praecipit, ut in posterum antequam matrimonium contrahatur ter a proprio contrahentium parocho, tribus continuis diebus festis in Ecclesia, inter missarum solemnia publice denuntietur inter quos matrimonium sit celebrandum.

666.—Scopus denuntiationum est ad certitudinem

moralem de libertate et canonica idoneitate contrahenium devenire.

667.—Si sponsi igitur in diversis degant paroeciis, uniuscuiusque contrahentis parochus praedictas denuntiationes peragat, quae etiam fieri debent in aliis paroeciis, ubi sponsi domicilium vel quasi domicilium contraxerint.

668.—Parochus autem matrimonio nullo modo assistere audeat, nisi a parochis, in quorum paroeciis matrimonium publicatum fuerit, certior factus fuerit de tribus denuntiationibus rite peractis, atque ipsorum testimonio constiterit nullum impedimentum fuisse detectum, quod matrimonio celebrando obstare possit.

669.—Quo vero scopus bannorum obtineatur, parochi fidelibus prudenter exponant impedimenta quae frequentius occurrunt, ipsosque moneant omnes stricta obligatione teneri impedimenta quae forte sciverint aperiendi etsi occulta et dubia.

670.—Si quando bannorum dispensatio petenda est, parochi eam non expostulent, nisi ipsis certo moraliter constet sponsos nullo ad contrahendum impedimento detineri: Episcopi vero, quibus hanc dispensandi facultatem Synodus Tridentina concessit, eadem non utantur nisi gravi et legitima de causa, quia non semel matrimonium contracturi malitiose hanc dispensationem petunt.

671.—Circa matrimonia peregrinorum, vagorum, militum et exterorum prudentissime agendum est, prae oculis habitis normis a probatis auctoribus traditis et praesertim Decretis et Instructionibus S. Sedis.

672.—Vagi, milites et exteri diligentissime interrogentur circa locum originis, tempus transactum ab illorum loci separatione, quamnam aetatem tunc habebant, in quibusnam locis sint commorati et per quodnam tempus: de his omnibus Episcopus certior fiat, ut decernat quid faciendum.

673.—Denique prae oculis habeantur Decreta S. Sedis praesertim Instructiones S. Officii an. 1868 et 21 Aug. 1676 (1), circa modum probandi obitum alicuius coniugis vel status libertatem.

Caput II.—*De matrimonii celebratione.*

674.—Nullus sacerdos matrimonio assistere praesumat absque Ordinarii vel Parochi expressa licentia et positis ponendis.

675.—Cum ad sacramenta admitti non debeant qui veritates ad salutem necessarias ignorant, Parochi invigilare debent ne matrimonio assistant eorum qui eiusmodi laborent ignorantia, quin prius edoceantur ac examinentur.

676.—Prae oculis habeant parochi in hac re sequentia Conc. Mex. III verba: «Parochis etiam praecipitur ne quemquam..... ad benedictionem nuptialem admittant nisi prius illum..... hortati fuerint, ut Orationem Dominicam, Salutationem angelicam, Antiphonam *Salve Regina*, Symbolum Apostolorum, Fidei Articulos, Praecepta Decalogi, Praecepta Ecclesiae, septem Sacramenta ac septem vitia capitalia, si ea ignoraverit quamprimum addiscat»; et interim eum non admittant ad nuptias celebrandas. Adlaborandum autem est Parochis ut haec omnia, non tantum memoriter teneat, sed etiam mente capiat qui ea ignorare comperiatur.

677.—Item quoad statum gratiae necessarium ad hoc sacramentum fructuose suscipiendum volumus observari Conc. Mexicanum III haec habens: «Ex eo magna incommoda et infelices eventus oriuntur, quod matrimonia nec sincero animo nec ad sacrorum canonum

(1) V Append. nn. 13 et 14.

praescriptum contrahuntur. Quare Episcopi et ecclesiastici iudices in executione eorum, quae de Sacro Matrimonii sacramento iure disposita sunt, omnem operam collocare debent. Quae maxime cupiens haec Synodus praecipit curatis omnibus, tam saecularibus quam regularibus, ut curent diligenter ne aliqui ex sibi subditis prius per verba de praesenti matrimonium contrahat quam peccata sua confiteantur; quo se ad suscipiendam gratiam praeparent quae in hoc sacramento confertur: hoc enim et ad vitam coniugalem cum omni pietate et tranquillitate degendam, et ad prolem educandam ad coelorumque patriam dirigendam convenientissimum principium erit.»

678.—Quamvis matrimonium per procuratorem si debitae conditiones serventur validum sit, tamen nisi mandatum procurationis approbetur in curia episcopali et facultas ab Ordinario obtineatur, Parochus huiusmodi matrimonio non assistat.

679.—Frequenter accidit concubinarios in eadem domo manentes graviter aegrotare et a Parocho auxilia petere spiritualia. His in adiunctis parochis sequentia prae oculis habeant.

680.—Stricte inhibemus parochis ne matrimoniis assistant concubinariorum eiusmodi nisi gravi de causa.

681.—Graves causae sunt: 1° legitimatio prolis; 2° bonum spirituale aegroti, et 3° ne morte viri mulier infamata relinquatur.

682.—Si ad matrimonium iuxta dicta procedendum est, ante eius celebrationem ponantur de iure ponenda: si vero tempus non suppetat instante periculo mortis, parochus, debita inquisitione peracta, certior factus de eorum habilitate ad contrahendum et dispensatis dispensandis ad matrimonium procedat. Postea vero de omnibus Episcopus certior reddatur.

683.—Caveant tamen parochi ne temere se gerant in

huiusmodi matrimoniis dispensationes elargiendo, quas formaliter non acceperint; a fortiori quas neque ipsi Ordinarii possent concedere. Quare prae oculis habeant specialia indulta apostolica propriis Episcopis concessa, quae ipsis legitime subdelegata fuerint.

Caput III.—*De matrimoniis mixtis et de matrimonio dicto civili.*

684.—Cum de aliquo matrimonio mixto ineundo agatur, parochus omni prudentia et zelo catholicam partem ab hoc matrimonio deterrere satagat, eamque doceat Ecclesiam ab eiusmodi matrimoniis semper abhorruisse, tum ob flagitiosam in divinis communicationem, tum ob impendens catholico coniugi perversionis periculum, tum ob pravam sobolis institutionem. (Instr. edita iussu Pii IX d. 15 Nov. 1858.)

685.—Si his non obstantibus matrimonium huiusmodi contrahere volentes in suo proposito pertinaciter perseverent, parochus de omnibus Episcopum certiorem reddat et causas veraciter exponat. Ad celebrationem vero matrimonii minime gressum faciat nisi dispensatione prius rite obtenta ac necessariis cautionibus praemissis: pars nempe catholica promittere decet pro viribus adlaboraturam ut pars acatholica ad fidem convertatur; pars autem acatholica spondere debet se numquam parti catholicae obstaculo futurum quominus onera et officia catholicorum propria adimpleat; ambobus vero in tuto ponenda institutio universae sobolis utriusque sexus in religione catholica: et haec omnia sub iuramento promittantur.

686.—Episcopus vero facultate dispensandi ab Apostolica Sede obtenta minime utatur nisi memoratae cautiones in tuto rite ponantur: et adamussin serventur instructiones S. Sedis una cum decretis quae de hac re lata sunt.

687.—Sciant parochi mixtas hasce nuptias extra Ecclesiam nulla benedictione adhibita aut sacro ritu celebrandas esse.

688.—Denique parochi, nisi praevideant monitionem certo non fore profuturam, et scandalum insuper absit, moneant partem catholicam de gravissimo peccato quod patrat et de censuris in quas incurrit, si coram ministro haeretico ad consensum matrimonialem praestandum vel renovandum se sisteret.

689.—Doctrinam catholicam de sacramento matrimonii parochi in concionibus prudenter fidelibus inculcent ad mentem Pii IX, Alloc. *Acerbissimum*, 27 Septembris 1852: scilicet, matrimonium esse vere et proprie unum ex septem evangelicae legis sacramentis, á Christo Domino institutum, ac propterea inter fideles matrimonium dari non posse, quin uno eodemque tempore sit sacramentum; atque idcirco quamlibet aliam inter christianos viri et mulieris praeter sacramentum coniunctionem, cuiusqumque etiam civilis legis vi factam, nihil aliud esse, nisi turpem et exitialem concubinatum ab Ecclesia tantopere damnatum: ac proinde a coniugali foedere sacramentum separari numquam posse, et omnino spectare ad Ecclesiae potestatem ea omnia decernere quae ad idem matrimonium quovis modo possint pertinere.

690.—Lugendum certe utpote in perniciem animarum maxime cedens, quod catholici nonnulli coram civili magistratu tantum compareant matrimonium inituri: ideoque totis viribus ab hoc damnationis statu avertendi sunt. Improbanda est etiam negligentia eorum qui postquam verum matrimonium in facie Ecclesiae contraxerit iura mere civilia sibi, coniugi et proli sarta tectaque servare non curant, coram civili magistratu haud comparentes; unde etiam improborum pravitate ansa praebetur, proprio relicto legitimo coniuye, alteri

civili tantum foedere adhaerere. Quapropter ad evitanda pericula quae ex hodiernis legibus civilibus facile oriri possunt, parochis indicimus ut in concionibus et privatim parentes sponsae graviter moneant, ne ulla de causa permittant sponsam de paterna domo abduci, quin prius sponsi propriae conscientiae consulerint per verum matrimonium in forma Ecclesiae consueta; dein ne filiam sponso tradant antequam eiusdem civilia iura coram civili magistratu in tuto posita fuerint: ad quod obtinendum, praemittantur matrimonio, saltem quoties necessarium iudicetur, attentis indole sponsi et adiunctis familiae eiusdem, opportunae et validae promissiones ex parte sponsi eiusque familiae.

691.—Si quis postquam matrimonium contraxerit in facie Ecclesiae, superstite adhuc coniuge, aliud attentaverit matrimonium contrahere coram civili magistratu, ipso facto excommunicationem incurrit Episcopo reservatam.

692. — Catholicorum officium est matrimonium in facie Ecclesiae celebrare priusquam civilis coeremonia coram civili magistratu compleatur: si quis vero contra egerit, ac intra duos menses coram proprio parocho vel coram Episcopo non comparuerit, eo scilicet fine ut, sive per matrimonium coram Ecclesia legitimandum seu celebrandum (si, attentis omnibus, civilis illa coniunctio legitimanda iudicetur), servatis de iure servandis, sive per legalem separationem, efficaciter consulat conscientiae suae excommunicationem incurrit ipso facto Episcopo reservatam.

TITULUS IX

DE INDULGENTIIS

693.—Ab Episcopis monendis sunt parochi aliique animarum rectores ut usum et effectus indulgentiarum populum edoceant: ita fiet ut debita cum dispositione ad eas lucrandas accedat et periculum avertatur ne illis propria ex ignorantia vel ex aliena malitia abutatur.

694.—Saepe inveniuntur fideles qui penitus ignorant quid veniat nomine indulgentiae quadragenarum, septem annorum, quid verbis indulgentiae plenariae et partialis significetur, et quod magis lugendum est nesciunt per indulgentiam eis applicari thesaurum Ecclesiae, nec intelligunt quid significetur indulgentiae verbo. Ideoque sedulo dissolvenda est huiusmodi ignorantia ubicumque inveniatur.

695. — Quia nonnumquam indulgentiae apocryphae pro veris a fidelibus habentur, muneris Episcoporum et parochorum est diligenter invigilare in re tanti momenti, ut illae indulgentiae apocryphae vel dubiae de medio tollantur.

696.—Episcopi etiam sedulo examinent Rescripta et Brevia in quibus indulgentiae conceduntur.

697.—Sacerdotes facultate gaudentes aliquas indulgentias concedendi, v. g. confratribus nonnullorum piorum sodalitiorum, deferentibus scapulare, etc., ne eas denegent fidelibus in mortis articulo constitutis. Si de indulgentia Const. *Pia Mater* Benedicti XIV agatur, excitent infirmos «praesertim ad ipsam mortem aequo ac libenti animo de manu Domini suscipiendam in satisfactionem poenarum quas peccando promeruerunt». Invocatio etiam saltem mentalis Sanctissimi No-

minis *Iesu*, quando aegrotus est sui compos, ut conditio sine qua non ei iniungenda est.

698.—Pro indulgentiis lucrandis et uberrimis fructibus percipiendis vix invenire possumus aliud pium exercitium aptius illo quod Via-Crucis vocatur: quare enixe fidelibus commendetur. «Compertum enim est hoc sancto exercitio pie ac devote peracto paulatim assuescere fideles quoscumque ad meditandum, eosque exercitari ad mores reformandos.» (S. C. Indulg. 3 Apr. 1731.)

699.—Opportunum ducimus animadvertere quod soli sacerdotes facultatem habentes possunt erigere stationes Viae-Crucis, Episcopi tamen venia toties quoties in scriptis obtenta, et annuente Parocho seu Rectore Ecclesiae.

700.—Optandum quod in unaquaque Ecclesia inveniatur altare privilegiatum pro animabus in Purgatorio detentis; sed ut vitetur omnis superstitionis occasio, de hoc erudiantur fideles; nam per indulgentiam altari privilegiato adnexam, si spectetur mens concedentis et usus potestatis clavium, intelligendam esse indulgentiam plenariam, quae animam statim liberet ab omnibus Purgatorii poenis; si vero spectetur applicationis effectus, intelligendam esse indulgentiam cuius mensura divinae misericordiae beneplacito et acceptationi respondet. (S. C. Indulg. 28 Iul. 1840.)

TITULUS X

DE BENEDICTIONIBUS ET REBUS BENEDICTIS

701.—Noverit sacerdos res quas ipse benedicere potest, quasve tantum Episcopus, ne maioris dignitatis munera temere aut imperite umquam usurpet. Quamvis

enim omnibus sacerdotibus dictum sit quod quaecumque benedixerint benedicantur, pro diversis tamen benedictionibus diversi sunt ab Ecclesia ministri deputati.

702.—Meminerint etiam ministri benedictionum has invalidas esse, si omittantur debitae formae aut preces ab Ecclesia praescriptae, vel si materia non sit praesens, vel si non adhibeantur ritus ab Ecclesia approbati; ita ut si orationes et signa ab Ecclesia praescripta omittantur, vel ita mutentur ut destruatur significatio principalis, nulla sit benedictio.

703.—In benedictionibus Pontificali, Rituali vel Missali romano sacerdotes utantur; vel etiam manualibus ab Episcopo approbatis et cum originalibus a S. R. C. probatis concordantibus. Pro benedictione nuptiali ea adhibenda est formula quae habetur in Missali romano ad Missam *Pro sponso et sponsa.*

704.—Vasa sacra vendere aut in usum profanum convertere minime licet, nisi praevia Episcopi licentia servatisque de iure servandis, et dummodo fusione primam formam amiserint.

705.—Mulieres, quae civiliter tantum coniunctae sunt vel quarum proles quomodocumque fuerit illegitima, nullum ius habent ad benedictionem mulieris post partum.

TITULUS XI

DE SEPULTURA

706.—Parochi moneant fideles ut cognatorum vel propinquorum defunctorum nomina deferant ut in libris parochialibus inscribantur; et uti catholicos decet iuxta morem et ritum Ecclesiae sepeliantur.

707.—Curent Parochi ut non tantum divitum sed

etiam pauperum cadavera sepeliantur iuxta ritum Ecclesiae, etiamsi aliquid vel totum remittant de iuribus parochialibus.

708.—Caveant parochi ne cantores, qui absque sacerdote cadavera comitari solent in pagis praesertim indorum, aliquem ritum exequantur ex iis qui a sacerdote tantum fieri debent.

709.—Si iniuria legum civilium prohibetur quominus cadavera in ecclesiam deferantur, parochus in domo ipsa defuncti officium defunctorum persolvere curet.

710.—Cadaverum crematio ab omnibus catholicis reiicienda est, utpote ethnicos referens mores, in odium christianae religionis apud alias nationes restituta, et christianorum moribus erga defunctorum fidelium cadavera omnino opposita.

711.—Prae oculis habeant parochi quibus deneganda est ecclesiastica sepultura ne communicemus defunctis cum quibus dum vitam degebant non communicavimus.

712.—Ante benedictionem oportet coemeteria circumdari muro et alta cruce muniri: benedictio autem coemeterii ab Episcopo vel eius deputato fieri debet: in coemeteriis semel benedictis humari tantum possunt qui in communione Ecclesiae defuncti sunt.

713.—Prisca coemeteria, quae ut plurimum apud nos in atriis Ecclesiarum sita sunt, veneratione esse digna neminem latet.

714.—Curent ergo parochi et ii quorum curae commissa sunt ut nihil sordidum nihilque profanum in illis appareat. Muri et sepes quibus circumdantur destrui non patiantur, sed perpetuo erecti ac sera muniti sint. Quod si aliquid contra eorum integritatem tentetur, absque mora Episcopum certiorem reddant et ab ipso agendi normam accipiant.

715.—Relate ad coemeteria civiliter saecularizata

vel profanata accurate serventur canonicae praescriptiones, et praesertim prae oculis habeantur normae a S. Officio editae die 13 Febr. 1862.

716.—Nihil in coemeteriis fiat, quod vanitatem redoleat, nihil quod fideles e piis cogitationibus abstrahat. Sedulo vero praecipue caveatur oportet ne inscriptiones sepulcris affixae quidquam exprimant a fide christiana alienum: nec desideretur in eis crucis signum. Prohibemus ne coram sepulcris, tam in coemeteriis quam in templis, lampades accendantur. Denique totis viribus curandum est ut in coemeteriis, etiam civiliter saecularizatis seu profanatis, nihil toleretur quod a christiana modestia, gravitate et urbanitate alienum existat; arceantur praesertim ab omnibus coemeteriis comessationes et ebrietates.

717.—Coemeteria a municipiis erecta et mere civilia, quamvis ob defectum coemeterii catholici (cui defectui pro viribus occurrendum), nullatenus benedicantur, vel si benedicenda sint, adhibeatur benedictio in Rituali Romano designata pro benedictione coemeterii novi.

PARS IV

DE BONIS ECCLESIASTICIS ET EORUM ADMINISTRATIONE

TITULUS I

DE OBLATIONIBUS

718.—Oblationes seu munera illa quae a fidelibus Deo et Ecclesiae sponte offeruntur, ad parochum loci pertinent, nisi de alia intentione offerentium vel ex consuetudine, vel ex communi persuasione, vel ex circumstantiis, vel aliunde constet.

719.—Ubi vero de hac alia offerentium voluntate constiterit, tunc parochus non de illis disponat pro lubitu suo, sed eas applicet iuxta mentem offerentium quae in omni cassu attendi debet.

720.—Quoad oblationes quas tam intra quam extra ecclesiam fideles exhibent aliqui Imagini, parochus aut rector illius ecclesiae eas applicet ad cultum illius fovendum, et ad fabricam ac ornatum Ecclesiae vel Sacelli ubi illa venerationi exponitur.

721.—Quod ut efficacius fiat, optamdum omnino est ut administratio oblationum quae in nonnullis ecclesiis penes laicos est ad parochum devolvatur; qui tamen in omni casu tam ingressus, quam egressus diligenter curet annotari in libro ad hoc specialiter destinato, eademque diligentia invigilet ne oblationes fidelium in finem profanum distrahantur.

722.—Quod si aliquid de oblationibus superfuerit

postquam fini intento ab offerentibus satisfactum fuerit, de eis nequeat disponere parochus nisi de Ordinarii consensu, cui quotannis de quantitate residua rationem reddere tenetur. (S. C. C. 28 Sept. 1888.)

723.—Rectores illarum ecclesiarum, quae extra urbem episcopalem inveniuntur, licet ab Ordinario nominati et non obstante contraria consuetudine, nullam indicent collectam extra Ecclesiam faciendam, sive ad cultum fovendum, sive ad reparationem ipsius Ecclesiae, nisi de consensu Parochi.

724.—Eamdem ob causam, ac etiam ad vitandos abusus qui hac in re irrepere possunt, nemo oblationes alibi colligat, nisi de proprii parochi consensu, necnon et parochi loci ubi oblationes colliguntur.

725.—Parochus autem, quamvis iustis de causis possit prohibere ne quis intra suae iurisdictionis finem collectam instituat, id tamen prohibere nequit cum non ab alio parocho, sed ab ipso Ordinario aliqui tributa est facultas eleemosynas in Dioecesi colligendi. Neque potest prohibere ne collectas faciant illi, qui speciali et indubitato indulto vel privilegio apostolico gaudeant ad collectas peragendas, dummodo stent normis a Sancta Sede statutis et conditionibus ipsius indulti seu privilegii.

726.—Regulares demum in suis ecclesiis possunt stipites fixos apponere vel mensas parare ad recipiendas oblationes fidelium, quia id a iure ipsis concessum est; sed nequeunt sollicitare, inducere et invitare populum per publicam promulgationem ad oblationes in suis ecclesiis faciendas. Attamen standum est consuetudini, si alicubi contraria fuerit. Idque dictum sit, salvis privilegiis Apostolicis alicui familiae regulari certo concessis.

727.—Cum Romanus Pontifex, ob sacrilegam praesertim Ditionis Pontificiae expoliationem, fidelium obla-

tionibus non parum indigeat, ad hoc ut Ecclesiae ipsius regimini, fidei propagationi, necnon totius Romanae Curiae decori consulere possit; officium certe sanctum simul ac gratissimum Episcopis et Clericis erit, tum ex propriis redditibus, tum ex fidelium obligationibus, eidem supremo Ecclesiae Pastori quotannis, ut mos est, pietatis obolum aliquod offerre. Quod ut plenius obtineatur stipes sub titulo *Óbolo de S. Pedro* huic scopo dicatus singulis in Ecclesiis pateat: Episcopi vero per litteras, parochi per conciones, fideles identidem excitent ad hoc Vicario Christi subsidium elargiendum.

TITULUS II

DE PENSIONE PRO SEMINARIO

728.—Quantum Ecclesiae profuturum sit Seminarium apprime constitutum nemo est qui non videat. Hinc est quod Seminariorum reformationem maxime intendentes eas regulas, eamque norman alibi praescripsimus, quibus Seminaria suum finem assequi ac hodiernis necessitatibus satisfacere possint. Sed quia non rite tantae institutioni providebitur, neque id omnibus numeris explebitur, nisi media temporalia suppeditentur quibus id assequi liceat; ideo prae oculis habentes praescriptiones Concilii Tridentini, Benedicti XIII litteras apostolicas *Creditas nobis*, VII idus Maii an. 1725, una cum Institutione *Praeter Constitutionem* eiusdem diei, sequentia ad memoriam revocamus, statuimus atque decernimus.

729.—Ad pensionem conciliarem pro Seminario solvendam tenetur: 1.° Episcopus; 2.° Capitula sive Cathedralis, sive Collegiatarum dioeceseos; 3.° Rectores ecclesiarum sive matricum sive filialium; 4.° Sanctuaria;

5.° Regulares et sanctimoniales; 6.° Piae sodalitates in dioecesi existentes.

730.—Ne autem hac in re iura vel privilegia aliena violentur, prae oculis habeantur canonicae praescriptiones, et praesertim Const. Benedicti XIII *Creditae nobis*, VII Idus Maii 1725 et Instructio de taxa imponenda pro Seminariis iussu eiusdem Pontificis edita.

731.—Episcopus de sua mensa absque ulla deductione expensarum, nisi forte earum quae ad percipiendos reditus necessariae fuerint, quotannis eam ratam partem pro Seminario tradat, quam quilibet alius beneficiatus eidem Seminario solvere tenetur.

732.—Capitula, Dignitates et Canonici, ita hoc tributum pro Seminario solvere tenentur, ut in computatione annuorum proventuum minime debeat supputari summa ad quotidianas distributiones inter praesentes assignata. Quod si totus redditus in distributionibus consistit, taxa determinari minime debet ab integris eorum redditibus, sed ex duabus tertiis partibus, quae in hoc casu vices gerunt praebendarum.

733.—Quoad Rectores ecclesiarum sive matricum sive filialium taxa cadere debet supra proventus qui proprie dicuntur parochiales, nulla expensarum facta deductione, nec eximuntur parochiae ad Regulares pertinentes.

734.—Pensio dicta conciliaris imposita omnibus parochis et destinata ad Seminarii sumptus, computatur hoc tempore a tribus ad quinque argenteos pro centenario.

735.—Sanctuaria aliaque templa, si quae sint, in quibus propter venerationem et cultum singularen alicui praestitum imagini, praeter proventus totaliter incertos, et alii sunt qui certi de incertis audiunt, taxam quoque solvere tenentur, horum proventuum habita ratione computandam.

736.—Taxam pro Seminario regulares quoque persol-

vant, ac iuxta Constitutionem supra citatam, quoad ea solum beneficia ac redditus exempti sint, supra quae Sedes Apostolica expresse exemptionem concessit.

737.—Sanctimoniales autem ad hanc pensionem cum proportione suorum reddituum tenentur, nisi specialissimum habeant titulum quo ab hac obligatione eximantur.

738.—Sodalitia laicorum quae Ordinarii auctoritate in Regularium quoque ecclesiis erecta sunt, huic taxationi subduntur, si fundos, capitalia vel legata habuerint: aliter ad nihil ex iure tenentur. Attamen si nondum satis Seminario provisum fuerit, eorum directores potest Episcopus hortari, ut ex redditibus provenientibus ex certis oblationibus, quae singulis mensibus annisve, titulo eleemosynae, aut ex statutis a sodalibus conferuntur, ad incrementum Seminarii aliquid donare velint; dummodo tamen voluntas dantium non defraudetur, servatisque servandis.

739.—Ut autem in taxa imponenda securius incedatur, Episcopus praecipere debet tum Rectoribus ecclesiarum matricum, quae ad regulares pertinent, tum ecclesiarum filialium et sanctuariorum quae sunt in dioecesi ut infra terminum convenientem in ipsius cancellaria notam exhibeant, qua absque ulla deductione de proventibus parochialibus sive de summa oblationum fideliter constet.

740.—A Regularibus etiam haec nota exigatur in qua redditus annui, si quos habent, constet, deductis tamen expensis ad eorum perceptionem necessariis.

TITULUS III

DE TERTIA EPISCOPALI

741.—Muneris est parochorum in dioecesibus huius Provinciae ecclesiasticae vitam degentium eam subministrare portionem proventuum parochialium, quam Episcopo assignare placuerit, et quae ad Ecclesiae necessitates sublevandas est destinata; reservatis tamen canonicis praescriptionibus ne iusta mensura excedatur.

742.—Tertia dicta Episcopalis, parochis et vicariis qui precario Paroeciis praeficiuntur imposita, singulis mensibus de redditibus in libris emolumentorum appositis solvi debet, dummodo portione congrua non fraudentur, et supersit quantum sufficiat ad explendum onera officii sui.

743.—Parochi qui portionem pensionis solvere debent, eam quolibet bimestri mittant ad Episcopum una cum nota, qua tum proventuum, tum expensarum ratio reddatur.

TITULUS IV

DE IURIBUS DICTIS STOLAE

744.—Ad populum fidelem sine dubio spectat congruam ministris Ecclesiae sustentationem praebere; ipsi enim dum ex una parte eius bonum spirituale procurant, laborando pro tanti finis assecutione, quippe qui de animabus sibi commissis Deo respondere debent; ex alia parte ob sui ministerii sanctitatem nequeunt se negotiis saecularibus immiscere, neque eas artes ac industrias

exercere, quibus honestam sibi sustentationem procurare possint. Hisce de causis non solum ius divinum expresse in Evangelio promulgatum, nec solum ius ecclesiasticum iamdiu ab Ecclesia sancitum, omnibus saeculis exercitum; sed etiam ipsum ius lumine rationis cognitum, quod clarissime nobis ostendit operarios dignos esse mercede sua, nec ullum propriis stipendiis militare debere, declarat etiam Ecclesiae ministros a populo sustentari necessarium esse. Hinc facile sequitur non esse meras oblationes eas quae occasione quorundam actuum ministerii ecclesiastici sacerdotibus tribuntur, nec pretium eorumdem actuum eas nominare debere, sed esse vera tributa quibus suam erga Ecclesiae ministros obligationem populus fidelis adimplet. De his igitur tributis, quae iurium parochialium apud nos nomen obtinuerunt, sequentia placuit statuere.

745.—Oportet ut Episcopus auctoritate sua edicat quantum fideles proestare teneantur occasione quorundam sacramentorum et benedictionum, idque licet taxa aliqua in pluribus paroeciis iam vigeat.

746.—Haec taxa determinari debet in Synodo dioecesana, vel per edictum Episcopale, attentis tum cleri necessitatibus, tum praesentium temporum adiunctis quae Episcopi prudentiam latere non possunt.

747.—Taxa haec aequitati respondeat, praesertim pro indigentibus; ab iis qui ad egestatem redacti sunt nihil omnino exigatur nisi quod ipsi sponte dare velint.

748.—Edictum Ordinarii in quo actus quidam ministerii taxantur, populo notum fiat, atque in officina parochiali necnon in Sacristia affigatur.

749.—Nihil amplius exigatur a fidelibus praeter taxam ab Ordinario praescriptam, et ad restitutionem teneantur qui hanc dispositionem contempserint.

750.—Nefas est aliquid occasione SS. Viatici aut Confessionis exigere nec titulo laboris, etiamsi loca

dissita percurrenda sint. Si quis vero in hoc deliquerit ab Episcopo corrigatur.

751.—Si ob causam gravem vel facultate ab Ordinario obtenta baptizatur puer alienae paroeciae, mittatur ad eius proprium parochum testimonium baptismi et taxa a patrinis hac de causa tributa.

752.—Si consuetudine vel parochi licentia simplex sacerdos mulieri post partum benedixerit, eiusdem sint oblationes quae tali occasione offeruntur.

753.—Quamquam ius omne velit ut proventus paroeciae ad parochum pertineant, tamen cum ipse abfuerit per notabile tempus a sua adscriptione, Episcopus designet aliquem qui illius vices suppleat, et huic partem ex proventibus parochialibus assignet, quae deductis expensis computari debet.

754.—Si autem parochus vicario suo relinquit paroeciam in eius absentia administrandam, hecque nimium protrahatur, tunc deductis expensis, ex proventibus parochialibus fiant duae partes aequales, quarum unam parochus, alteram vero Vicarius suam faciat praeter consuetam istius mercedem.

755.—Quod si propter Vicarii defectum commendata fuerit paroecia alicui ex parochis vicinis vel cuilibet sacerdoti approbato, eidem duas ex tribus proventuum parochialium partibus, expensis etiam deductis, adtribuatur.

756.—Ut effectum vero supradictae praescriptiones sortiantur, absentia parochi quae octo dies praetergrediatur, notabilis reputanda est.

757.—Non cogat parochus ut matrimonium contrahant in sua paroecia eos qui ius habent contrahendi in aliis, sed tantum ab iis exigat quod in taxa dioecesana praescribitur occasione publicationis bannorum.

758.—Si aliquis vero, licentia habita ab Ordinario, in ea paroecia vult matrimonium contrahere in qua nec

ipse nec sponsa domicilium habuerit, tunc integre persolvat proprio parocho quae in taxa persolvenda praescribuntur.

759.—Omnia quae pro matrimonio sunt stabilita solvantur paroeciae illi, in qua informatio matrimonialis facta est: paroeciae vero in qua matrimonium contrahitur illud tantum solvatur quod in taxa dioecesana pro hoc casu speciali determinatum fuerit.

760.—Parochus nimis facilis non sit ad diminuendum vel omnino remittendum quod in taxa praescribitur, idque ne male audiat apud populum eius successor, si ei libuerit integram taxam solvere, incongruam reddat paroeciam. Denique in omnibus quae taxam dioecesanam respiciunt accurate serventur praescripta a S. C. C. edita die 10 Iun. 1896.

TITULUS V

DE ECCLESIIS AEDIFICANDIS ET REPARANDIS

761.—Nulla erigatur Ecclesia, seu Capella cultui divino publico destinanda nisi eius erectio iudicio Ordinarii expedire videatur, ac iam adsint vel probabiliter adfutura sint ea media quibus intra congruum tempus ad terminum perduci possit.

762.—Antequam ecclesia construatur assignetur locus pro eiusdem atrio, ac pro domo rectorali, quae, parva licet, iusta Ecclesiam construi debet.

763.—Si quis vero ecclesiam construendam propriis sumptibus susceperit, oportet ut publica scriptura significet se eam divino cultui in perpetuum mancipare velle.

764.—Episcopus eligat aliquem archytectum pro

tota dioecesi, sine cuius consilio nulla reparatio alicuius momenti fiat, nullaque a fundamentis erigatur Ecclesia.

765.—Consilium archytecti dioecesani non immediate a parocho vel rectore, sed mediante Ordinario peti debet.

766.—Munus est parochorum, qui decorem domus Dei diligere debent, curare ut ecclesiae iam constructae identidem reparentur, scilicet ut tollantur deformia, collapsa erigantur et suppleantur quae in fabrica deficiunt.

767.—Post altaris reparationem non immutetur eius titulus, ac proinde non alia imago in nobiliori eius loco reponatur nisi ea cui primitus dedicatum fuit.

768.—Attamen si imago cui altare dedicatum est, nullum habet cultum, ipsumque altare vetustate ac oblivione iacuerit, novum in eius locum erectum altare possit cuicumque sancto dedicari, consulto tamen Episcopo servatisque de iure servandis.

769.—Quod si ad totalem Ecclesiae restaurationem oportet ut cuncta eius altaria destruantur, nova quae ibidem erigenda sunt sub quocumque titulo ab Ecclesia adprobato consecrentur.

770.—Attamen nulla fiat reparatio ilicuius momenti, nisi prius consulto Episcopo, cui exponantur singula facienda, quantum pecuniae sit probabiliter expendendum, et quae media excogitata fuerint ut reparatio ad terminum perducatur.

771.—Numquam accipiatur mutuo pecunia nomine ecclesiae, etiamsi ad eius instaurationem sit necessaria; pecunia sic accepta debitum personale constituat, ab eo scilicet solvendum qui illud personaliter contraxit, nisi veniam Episcopi in scriptis habuerit servatisque servandis.

772.—Neque parochus invertat in reparationibus fa-

ciendis eam partem ex proventibus parochialibus quae ad Episcopum pertinet, nisi de ipsius consensu.

773.—Ad arcendam omnem avaritiae suspicionem expedit ut collectis pro reparatione faciendis duo aut tres viri probatae fidei praeponantur, quorum unus pecuniae Custos constituatur.

774.—Si vero ecclesia indigens reparatione parochialis non sit, rector, vel in suo defectu parochus ad quem illa pertineat, excitet fideles qui in ea praecepto saltem audiendi missam satisfaciunt, ut collatis viribus eius reparationem procurent.

775.—Quod si vel neglexerint, vel ob egestatem facere nequiverint, et ecclesia pene diruta fuerit, ea in profanos usus non sordidos, erecta tamen ibi cruce, convertatur.

TITULUS VI

DE AEDIBUS PAROCHORUM ET ALIIS ECCLESIASTICIS AEDIFICIIS

776.—Quum non solum aliquae ecclesiae sed etiam plures domus parochiales ex parte dirutae sint, tum negligentia nonnullorum parochorum, tum temporum iniuria, ad Parochos sine dubio spectat id efficere ut saltem non totae collabantur decensque rectoribus ecclesiarum habeatur habitatio. De hac re igitur placuit statuere:

777.—Ubi dives fuerit paroecia, valde conveniens est ut de ipsis proventibus parochialibus reparatio fiat eo tamen excepto casu quo magnae ac dispendiosae faciendae essent reparationes quibus paroecia etsi dives occurrere nequit.

778.—Si pars domus parochialis dilaberetur, idque pa-

rochus praevidit, et ex negligentia graviter culpabili non vitavit cum posset, tenetur ad damnum reparandum suis expensis: quod si impotens sit ad expensas solvendas, tenetur aliter providere collectis inter parochianos praesertim institutis.

779.—Parochus sub cuius tutela est domus parochialis nullo pacto destruere audeat instaurationes in ea factis a suis antecessoribus, si hae prudentum iudicio probatae fuerint, neque novas instaurationes aggrediatur absque Ordinarii adprobatione.

780.—Item non destruat aut secum auferat, ubi a parochia separandus est, ea quae ad reparationem ornatumque domus parochialis ipse contulit, sed ea in beneficium domus ac successorum relinquat.

781.—Ubi omnia mobilia pro servitio Paroeciae aliquis parochus privatis suis expensis acquirit, curare debet ut in suo egressu non omnino expoliata relinquatur domus parochialis, sed ei adiudicet saltem mobilia quae absolute necessaria erunt pro successore.

782.—Omnia et singula quae modo praedicto in successorum transeunt utilitatem constare debent scripto quod in Archivio parochiae asseruari debet.

783.—Cum ob populi necessitatem paroecia aliqua dividenda est, ab ipso populo in cuius gratiam fit divisio exigatur, ut iuxta novam Ecclesiam parochialem domum pro eius rectore suis expensis aedificet.

784.—Locus conveniens pro schola parochiali puerorum in aedibus paroeciae deputetur; si hae amplae fuerint, sin vero minus, iuxta ipsas scholae aedificium erigatur cum facultas fuerit: scholae autem puellarum omnino separatae sint ab aedibus paroeciae.

785.—Sciat parochus adiudicationi obnoxium non esse, nequidem iuxta hodiernas leges civiles, nec atrium ecclesiae, nec domum parochialem nec ullam horum dependentiam; ideoque cum haec denunciata fuerint,

sine mora rem ad Episcopum deferat, ut is decernat quid faciendum sit.

786.—Ubi vero aliquid adiudicatum praesertim a multo tempore invenerit, nihil agere intentet absque consilio Ordinarii, ne vanis litibus implicetur; rem tamen ei fideliter deferat.

787.—Absit vero ut ille qui custos fidelis bonorum Ecclesiae esse debet eorum aliquam partem ad causas profanas tribuat; scire enim debet parochus se non dominum sed tantum administratorem atque usufructuarium esse bonorum ecclesiasticorum iuxta normas canonicas. Quod si aliter fecerit graviter peccat et poenis canonicis subiacet.

TITULUS VII

DE MISSARUM STIPENDIO

788.—Nihil est immutandum circa stipendium ordinarium Missae apud nos receptum.

789.—In Ecclesiis Cathedralibus standum regulis suarum constitutionum.

790.—Stipendia vero missarum, quae ab hora nona ad duodecimam celebrari solent, sive diebus de praecepto sive communibus, haec proportio omnino servetur scilicet, ut ordinario missae stipendio dimidia pars addatur pro singulis horis ab hora nona usque ad meridiem.

791.—Missarum vero solemnium vel exequiarum, vel in pagis dissitis aliarumve eiusmodi, stipendium directorio vel consuetudine legitime moderentur, donec Episcopi aliter provideant.

792.—Quoad Missas diei Nativitatis Domini et Commemorationis omnium fidelium Defunctorum standum

omnino tenori privilegii et iuris communis. (Const. *Trans Oceanum* Leonis XIII.)

793.—Pro secunda et tertia missa, quae a nonnullis ex Apostolico indulto celebrantur, exclusa omnino qualibet eleemosyna pro applicatione Missae, taxatio consueta accipi potest pro laboris remuneratione. (S. C. C. 25 Sept. 1858 et 23 Maii 1861.

794.—Nemini liceat stipendium missarum immutare.

PARS V

TITULUS UNICUS

DE IUDICIIS ET POENIS

795.—In causis matrimonialibus fideliter serventur praescriptiones Benedicti XIV in Const. *Dei miseratione* et Instructionis S. C. C. 22 Aug. 1840 (1).

796.—Quando agitur tantum de matrimonio rato et non consummato prae oculis habeatur declaratio eiusdem S. C. C. 16 Iun. 1894 in Varsavien. (2).

797.—Rigor citatae Const. Benedicti XIV remitti potest in casibus tantum a S. Officio designatis die 6 Iun. 1889 (3).

798.—In causis clericorum Episcopi diligenter servare curent Instructionem S. C. Episcoporum et Regularium 11 Iun. 1880 (4).

799.—Quoad appellationes serventur Constitutiones Benedicti XIV *Ad Militantis Ecclesiae* 30 Martii 1742, et *Trans Oceanum* SS. D. N. Leonis Papae XIII, 18 Apr. 1897 (5).

800.—In causis quae respiciunt Const. Bened. XIV *Sacramentum Poenitentiae* secretum inviolabiliter ser-

(1) V. Append. nn. 15 et 16.
(2) V. Append. n. 17.
(3) V. Append. n. 18.
(4) V. Append. n. 19.
(5) V. Append. n. 20.

vetur, et omnia fiant ad normam Instructionum S. Officii 20 Febr. 1867, 20 Iul. 1890 et 6 Aug. 1897 (1).

801.—Circa suspensiones ex informata conscientia sequantur Episcopi normas a S. C. de Propaganda Fide editas d. 20 Oct. 1884 (2).

802.—Praeter censuras generales per Const. Pii IX *Apostolicae Sedis* aliasque Apostolicas praescriptiones, promulgatas, speciales pro nostra Provincia suis locis inveniuntur.

(1) V. Append, n. 21.
(2) V. Append. n. 22.

DE HUIUS CONCILII DECRETIS

TITULUS UNICUS

803.—Acta et decreta huius Concilii Provincialis Mexicani Quinti mittantur Sanctae Sedi Apostolicae pro revisione et recognitione.

804.—Semel ac obtenta fuerit praedicta revisio, acta et decreta huius Concilii a Metropolita quamprimum et a singulis Episcopis infra sex menses sive in Synodo Dioecesana sive extra Synodum promulgentur. Et semel promulgata fideliter ab omnibus serventur (cfr. Decr. S. Officii 30 Sept. 1896) (1).

805.—Ex tenore Brevis Sixti V super Conc. Mexicanum III declaramus decreta omnia et statuta singula, quae in hoc Concilio V confirmata expresse non inveniantur, prorsus abrogata et nullius roboris habenda esse (2).

806.—Grato animo accipimus privilegia a SS. D. N. Leone Papa XIII per Const. *Trans Oceanum* dioecesibus Americae Latinae concessa. Indulta peculiaria a S. Sede obtenta sive ad tempus sive in perpetuum sedulo serventur in authenticis documentis, ne eorum conditiones, limitationes, tenor, etc. praetermittantur. Et quoties agatur de aliquo usu vel consuetudine decretis S. Sedis quomodolibet contraria, Episcopi illam pruden-

(1) V. Append. n. 23.
(2) V. Append. n. 24.

ter et efficaciter eliminent, et si quae difficultas gravis oriatur, recurrant ad eamdem S. Sedem expositis omnibus et singulis rei circumstantiis.

Quibus omnibus et singulis Nos omnes consentientes et definientes subscribimus, Mexici die prima Novembris festo Omnium Sanctorum anni millesimi octingentesimi nonagesimi sexti.

† PROSPER MARIA, *Archiep. Mexicanus.*
† RAYMUNDUS, *Episcopus Chilapensis.*
L. ✠ S. † IOSEPHUS MARIA, *Episcopus de Tulancingo.*
† FORTINUS HIPPOLYTUS, *Episc. de Cuernavaca.*
† IOACHIM ARCADIUS, *Episcopus Verae Crucis.*

Procurator specialis tam Illmi. ac Rmi. D. D. Franciscii M. Vargas nunc iam defuncti quam D. D. Victoriani Covarrubias Vicarii Capitularis Dioecesis Angelopolitanae, VITUS MODESTUS BARREDA, *Canonicus eiusdem ecclesiae.*

LEOPOLDO RUIZ, *Secretarius.*

APPENDIX

I.

Professio orthodoxae fidei iuxta formam a SS. PP. Pio IV et Pio IX praescriptam.

Ego N. firma fide credo et profiteor omnia et singula, quae continentur in Symbolo Fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur; videlicet: Credo in unum Deum, Patrem Omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei unigenitum: et ex Patre natum, ante omnia saecula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis: et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine: et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas. Et ascendit in coelum; sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos; cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit: Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam Catholicam et Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum: et vitam venturi saeculi. Amen.

Apostolicas et ecclesiasticas traditiones reliquasque eiusdem Ecclesiae observationes et constitutiones fir-

missime admitto et amplector. Item Sacram Scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit et tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu et interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto: nec eam umquam nisi iuxta unanimem consensum Patrum accipiam et interpretabor.

Profiteor quoque septem esse vere et proprie Sacramenta novae legis a Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis, necessaria; scilicet: Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem et Matrimonium, illaque gratiam conferre, et ex his Baptismum, Confirmationem et Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque et approbatos Ecclesiae Catholicae ritus, in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione, recipio et admitto. Omnia et singula, quae de peccato originali et de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita et declarata fuerunt, amplector et recipio.

Profiteor pariter, in Missa offerri Deo verum, proprium et propitiatorium sacrificium, pro vivis et defunctis; atque in Sanctissimo Eucharistiae Sacramento esse vere, realiter et substantialiter Corpus et Sanguinem, una cum Anima et Divinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conversionem totius substantiae panis in Corpus, et totius substantiae vini in Sanguinem, quam conversionem Ecclesia Catholica transubstantiationem appellat. Fateor etiam, sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi.

Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis iuvari. Similiter et Sanctos, uua cum Christo regnantes, venerandos atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissime assero, imagines Christi ac Deiparae semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas et retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia

relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam, Catholicam et Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem et magistram agnosco, Romanoque Pontifici, beati Petri Apostolorum Principis successori ac Iesu Christi Vicario veram obedentiam spondeo ac iuro.

Cetera etiam omnia a sacris Canonibus et Oecumenicis Conciliis, ac praecipue a sacrosancta Tridentina Synodo et ab Oecumenico Concilio Vaticano tradita, finita ac declarata, praesertim de Romani Pontificis Primatu et infallibili magisterio, indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia, atque haereses quascumque ab Ecclesia damnatas et reiectas et anathematizatas ego pariter damno, reiicio et anathematizo.

Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in praesenti sponte profiteor et veraciter teneo, eamdem integram et inviolatam, usque ad extremum vitae spiritum, constantissime, Deo adiuvante, retinere et confiteri, atque a meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri et praedicari, quantum in me erit, curaturum, ego idem N. spondeo, voveo ac iuro. Sic me Deus adiuvet, et haec sancta Dei Evangelia.

2.

Instructio Sacrae Cong. Episcoporum et Regularium de verbi Dei Praedicatione.

Sanctissimus Pater, Leo Papa XIII, cui apostolicum sacrae Praedicationis ministerium adeo cordi est, utpote christiano populo, his praesertim temporibus, recte instituendo tantopere necessarium, magno quidem animi sui dolore accepit, in annunciandis e suggestu Fidei mysteriis multa peccari, complures scilicet, aliquot abhinc annis, eosque gravissimos, irrepsisse abusus in modum, quibus saepenumero sacra hodie praedicatio spretu digna, aut saltem sterilis ac prorsus inutilis efficiatur.

Quapropter antecessorum suorum vestigia premens, hanc Sacram Congregationem Episcoporum et Regularium causis dignoscendis praepositam iussit ad Italiae Episcopos Praesulesque Religiosorum Ordinum sese convertere eorumque vigilantiam ac zelum vehementer excitare, ut quoad per ipsos fieri potest, huic incommodo remedium afferant, atque illud omnino removendum curent.

Augustis igitur Sanctissimi Patris praeceptis obsequens haec Sacra Congregatio Reverendissimis Episcopis et Regularium, Ordinum Coetuumque ecclesiasticorum Praesulibus hasce regulas omni diligentia studioque observandas exhibet.

1. Primum quidem quod ad sacri oratoris personam attinet caveant huiusmodi adeo sanctum ministerium ulli concredere qui nec sincera christiana pietate praeditus nec fervido in Dominum nostrum Iesum Christum amore incensus sit; sine quo aliud profecto non esset Orator, nisi *aut aes sonans*, *aut cymbalum tinniens* (I. Cor., XIII, 1) nec unquam verum divinae gloriae et salutis aeternae animarum zelum habere posset, qui

solus et ratio impellens, et finis ultimus evangelicae praedicationis sit oportet.

Haec vero Christiana pietas, sacris verbi Dei Praeconibus adeo necessaria, etiam in exteriori agendi ratione fulgeat necesse est, quae cum traditis e suggestu documentis pugnare non debet; nec quidquam iidem praeseferre vulgare aut mundanum; sed tales se exhibere, ut quisque illos existimet *ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei* (I. Cor., IV, 1): *secus enim*, ut Sanctus Thomas Aquinas animadvertit, *si doctrina est bona, et Praedicator malus, ipse est occasio blasphemiae in doctrinam Dei.* (Comment. in Matth., V.)

Cum pietate vero et christiana virtute etiam scientia sacra coniunctim socianda est; cum apprime compertum sit, atque assidua experientia comprobatum, Praedicationem vere sapientem, rite ordinatam ac fructuosam ab iis, qui bonis studiis, praesertim vero sacris, instructi non sint, frustra expectari; eosque cuidam, qua praestant, naturali loquacitati fidentes, quin hilum (aut parum admodum) se praeparent, pulpitum ascendere.

Hi nimirum non aliud conficiunt, quam aërem verberant, divinoque verbo contemptum irrisionemque, quin id fortasse advertant misere conquirunt: quibus idcirco iure merito congruit minax illud divinum effatum. *Quia tu scientiam repulisti ego repellam te ne sacerdotio fungaris mihi.* (Os. IV, 6.)

2. Postquam igitur sacerdos (non vero ante) quas recensuimus dotes sibi comparaverit, tum solum Rmi. Episcopi et Regularium Ordinum Praesules magnum divini verbi praedicandi ministerium eidem concedere poterunt: sed tamen continenter invigilanter, ut iis dicendis rebus inhaereat Orator, quae sacrae praedicationi proprie conveniunt. Hae quidem res (quae materia sunt propria sacrae praedicationis) his divini Redemptoris verbis continentur: *Praedicate Evangelium..... Docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis.* (Matth. XXXIII, 20.) Quae verba enarrans Angelicus Doctor scribit: «Praedicatores debent illuminare in credendis, dirigere in operandis, vitanda manifestare; et

modo comminando, modo exhortando, hominibus salutaria praedicare» (loco supra citato). Et S. Tridentinum Concilium: «Anuntiantes eis vitia, quae eos declinare, et virtutes, quas sectari oportet, ut poenam aeternam evadere, et coelestem gloriam consequi valeant.» (Sess. 5, cap. II, de Ref.) Sed multo amplius a summo Pontifice Pio IX, id declaratum fuit haec scribens (Litt. encycl. 9, nov. 1846): «Non semetipsos, sed Christum Crucifixum praedicantes sanctissima Religionis nostrae dogmata et praecepta iusta Catholicae Ecclesiae et Patrum doctrinam, gravi ac splendido orationis genere, populo clare aperteque annuntient; peculiaria singulorum officia accurate explicent; omnesque a flagitiis deterreant, ad pietatem inflamment, quo Fideles Dei verbo salubriter refecti, vitia omnia declinent, virtutes sectentur, atque ita aeternas poenas evadere, et coelestem gloriam consequi valeant.» Ex quibus omnibus manifesto liquet, Symbolum, Decalogum, Ecclesiae praecepta, Sacramenta, virtutes et vitia, varia hominum officia pro conditionis cuiusque varietate, hominis novissima, aliasque id genus aeternas veritates ordinariam debere sacrae praedicationis materiam constituere.

3. Atqui haec gravissima argumenta a multis divini verbi praeconibus indignum in modum negliguntur: qui quidem quaerentes quae sua sunt, non quae Iesu Christi, ac probe noscentes hasce materias ad popularem auram, quam expetunt, sibi conciliandam magis prae aliis idoneas nequaquam esse, eas omnes praesertim in concionubis quadragesimalibus, et quibusdam aliis solemnioribus anni solemnitatibus, consulto praetereunt: unaque cum rebus earum nomina permutantes antiquis concionibus novum aliquod genus praedicationis sufficiunt, quas morales collationes, falso sensu acceptas, vocant, quibus mens auditorum, vel potius phantasiae, otiose permulceatur, non vero voluntas salubriter permoveatur pravique reformentur mores. Hi nimirum non advertunt conciones quidem morales omnibus, polemicas vero collationes plerumque paucis prodese; atque hos ipsos paucos, si accuratius fuerint bonis mo-

ribus instructi, seu si diligentius adiuti, quo maiori castitate, animi demissione atque obedientia erga Ecclesiae auctoritatem praediti sint, id unum sufficeret ut mentem innumeris contra Fidem erroribus inmunem, et ad veritatis lucem suscipiendam paratiorem haberent: errores enim circa Religionem, praesertim inter catholicos populos, magis ab effrenatis animi cupiditatibus quam a quibusvis mentis aberrationibus originem ducunt; iuxta quod scriptum est: *De corde exeunt cogitationes malae..... blasphemiae.....* (Matth., XV, 19) et in Psalmo XIII v. 1. *Dixit insipiens in corde suo, non est Deus.* «*In corde suo, inquit Regius Psaltes* (sapienter hic adnotat S. Augustinus), *non vero in mente sua.*»

4. Nec vero ideo Collationum polemicarum usum damnandum existimamus, quae si recte perficiantur, et ipsae admodum utiles, imo etiam necessariae, tot inter errores contra Religionem quoque sparsos, quandoque esse possunt. Sed omnino a Christianis suggestibus vaniloquia illa arcenda sunt, quae de theoreticis potius rebus, quam practicis, pertractant; de civilibus potius, quam religiosis; maioris videlicet speciei, quam fructus; quae proinde Ephemeridum palaestris, aulisque academicis apta forte erunt; at vero a loco sancto prorsus absona.

Quod vero ad illas polemicas Collationes attinet, quae Religionis ab adversariorum impugnationibus defensionem spectant, sunt eae quidem identidem necessariae, at cuiusvis humeri onus non sunt, sed solummodo robustiorum. Imo ipsi maxime strenui Oratores magna debent prudentia uti: huiusmodi enim Apologiae in iis tantummodo locis, iisque temporibus, atque iis auditoribus faciendae sunt, qui vere illis egeant, et a quibus aliquod spirituale emolumentum reipsa sperari possit: cuius rei iudices maxime omnium competentes, locorum quorumlibet Episcopos esse manifeste patet. Has vero Apologias eas decet ratione fieri, ut earum demonstratio in doctrina sacra potius, quam in humanis seu naturalibus argumentis, solidissime fundetur: tali demum sapientia ac perspicuitate elaborari, ut periculum evite-

tur, ne in quorumdam auditorum mentibus altius defixi errores inhaereant, quam oppositae veritates, magisque percellant animos obiecta quam responsa. Praesertim vero cavendum est, ne frequentior quam par est, harum collationum usus aestimationi noceat et desiderio moralium concionum, quasi vero istae inferioris ordinis ac minoris momenti sint, quam polemicae: dum contra omnino constat moralem praedicationem fidelium universitati longe maxime necessariam esse, nec nobilitate a polemica vinci: ac proinde etiam valentiores et celebriores Oratores in auditorum conspectu quantum libet electissimo ac frequentissimo hanc deberent, saltem aliquando, sincero zelo exercere. Quod nisi fiat frequentes isti Auditores semper erroribus disserere audient, qui saepenumero in iis, qui intersunt nequaquam reperiuntur; numquam vero de culpis vitiisque, quae in hisce potius Auditoribus, quam fortasse in aliis, profecto vulgaribus, abundare solent.

5. At vero si plerique in thematum tractandorum selectione abusus deflentur, plerique alii et quidem haud minus graves sunt in ipsa thematum tractatione deplorandi. Circa quam haec praeclara documenta tradit idem S. Doctor Aquinas (l. c.): «Ut vere sit lux mundi, tria debet habere Praedicator verbi divini: primum est stabilitas, ut non deviet a veritate; secundum est claritas, ut non doceat cum obscuritate: tertium est utilitas (seu recta intentio), ut quaerat Dei laudem, et non suam.» Sed heu! triste infortunium! Plerarumque hodie concionum forma non solum ab evangelica perspicuitate et simplicitate longe abest, quam illa constanter praeseferret; sed etiam obscuris ambagibus tota obvolvitur, et in abstrusis argumentis, communem copuli captum excedentibus, versatur, ut illud propheticum effatum in mentem subeat hic opportune repetendum: *Parvuli petierunt panem et non erat qui frangeret eis.* (Thren., IV 4.)

Quod autem peius est, ille divinus character a concionibus abest, ille christianae pietatis habitus, illa S. Spiritus unctio, per quam praeco evangelicus semper

de seipso profiteri possit, et debeat: *Sermo meus et praedicatio mea non in persuasibilibus humanae sapientiae verbis; sed in ostensione spiritus et virtutis.* (I. Cor., II, 4.) Hi contra persuasibilibus humanae sapientiae verbis ferme unice innixi, verbum Dei parvi, aut nihili pendunt: sacram videlicet Scripturam, quae quidem praecipuus sacrae eloquentiae fons sit oportet: quemadmodum summus Pontifex super Cathedram Petri sedens nuper gravissimis verbis, quae huc referre opportunum putamus, edocebat (Encycl. De studio S. Scripturae, 18 nov. 1893): «Haec propria et singularis sacrarum Scripturarum virtus, a divino afflatu Spiritus Sancti profecta, ea est quae Oratori sacro auctoritatem addit, apostolicam praebet dicendi libertatem nervosam victricemque tribuit eloquentiam. Quisquis enim divini verbi spiritum et robur eloquendo refert ille non loquitur in sermone tantum, sed et in virtute, et Spiritu Sancto et in plenitudine multa (I. Thess., I, 5.) Quapropter ii dicendi sunt praepostere improvideque facere, qui ita conciones de Religione habent, et praecepta divina enunciant, nihil ut fere afferant, nisi humanae scientae et prudentiae verba, suis magis argumentis, quam divinis, innixi. Istorum scilicet orationen quantumvis nitentem luminibus, languescere et frigere necesse est utpote quae igne careat sermonis Dei, eamdemque longe abesse ab illa, qua divinus sermo pollet virtute: *Vivus est enim sermo Dei et efficax, et penetrabilior omni gladio ancipiti, et pertingens usque ad divisionem animae ac spiritus* (Hebr., IV, 12). Quamquam hoc etiam prudentioribus assentiendum est, inesse in Sacris Litteris mire variam et uberem, magnisque dignam rebus eloquentiam: id quod Augustinus pervidit, diserteque arguit (De Doctr. Christ., IV, 6. 7); atque res ipsa confirmat, et praestantissimorum in Oratoribus sacris testimonium, qui nomen suum assidue SS. Bibliorum consuetudini, pieque meditationi se praecipue debere, Deo grati affirmarunt.»

6. En igitur sacrae eloquentiae potissimus fons, Sacra Biblia. Sed isti Evangelii praecones dicti, temporum

nostrorum ideis ac moribus imbuti, neglecto per summum nefans fonte aquae *vivae*, ex humanae sapientia e *cisternis dissipatis* suam eloquentiam hauriunt; potius quam divinitus inspiratas sacrorum librorum sententias afferant, aut sanctorum Patrum, aut Conciliorum, auctores quamplurimos eosque profanos, novissimos atque etiam viventes, testes adducunt; quorum sententiae affatim ambiguas interpretationes, et quandoque etiam valde periculosas saepe saepius admittunt. «Est etiam pessimus sacrae eloquentiae abusus, religiosa themata unice ob praesentis vitae rationes, quin de futura vel mentio fiat, passim pertractare: commoda recensere a Christiana Religione mundo allata, et officia dissimulare: divinum Redemptorem uti egregium φιλάνθρωπον pingere, et Eius, ut Iudicis aeterni iustitiam praeterire.»

«Exiguus exinde huiusmodi praedicationis fructus: ex qua forte mundanus quisque homo persuasus exit, se, quin mores corrigat, dummodo in Christum credat probum christianum fore.» (Card. Bausa Archiep. Florent. ad iuv. cler. 1893.)

Sed quid istorum hic fructus refert? Hic profecto non est id quod ipsi in primis expetunt: auditoribus blandiri exoptant, quibus *pruriunt auribus* (II. Tim., IV, 3.): et dummodo templa stipata videant, eorum parvi interest animas fructu vacuas permanere. Proinde numquam de peccato disserunt, numquam de hominum novissimis, numquam denique de aliis, veritatibus gravissimis, quae auditores salubriter *contristare ad poenitentiam* possent. (II. Cor., VII, 9); solummodo *placentia* loquuntur (Is., XXX, 10); atque oc idem faciunt eloquentia quadam potius tribunitia quam apostolica; magis profana quam sacra, quae quamplures manus plaususque ipsis comparat a S. Hieronymo graviter reprobatos, cum ad Nepotianum scriberet: *Docente te in Ecclesia, non clamor populi, sed gemitus suscitetur: auditorum lacrymae laudes tuae sint.* Ex quo fit, ut eorum praedicatio, ita in templo, sicut alibi, theatrali quadam aura circumfusa appareat, quae eam omni sacro charactere expoliat, omnique spirituali efficacia destituit. Exinde item in

populo, imo etiam in plerisque e clero, adeo depravatus gustus divini verbi, et exsurdatum palatum: exinde tandem piorum scandalum, perversorum atque incredulorum nulla aut parva emendatio: qui quamvis interdum in templa, huiusmodi *placentia* verba audiendi causa, praesertim vero si sonoris illis ac magnifici nominibus, *civili progressu*, *patria*, *recenti nostrorum temporum scientia*, aliisque id genus allecti, profuse confluant, postquam Oratorem fragosis plausibus fuerint prosequuti oh! iste, aiientes, verum ac legitimum cocionandi callet modum! et templo exeunt quales illuc intraverant, sicut Iudaei, qui *omnes quidem mirabantur*, *sed non omnes convertebantur*. (S. August. in Matth., XIX, 15.)

7. Haec igitur Sacra Congregatio quum, supremis Romani Pontificis praeceptis obtemperans, tot tamque gravibus sacrae Praedicationis corruptelis consuetudine inductis remedium afferre omnino velit, omnes Rmos. Italiae Episcopos, Generales Coenobitarum Praesules, atque omnes ecclesiasticorum Coetuum Rectores compellas ut in easdem apostolica animi fortitudine insurgant, atque iisdem penitus extirpandis sedulo dent operam.

Itaque memores, se iuxta sacrosancti Conc. Trid. praescriptum (sess. 5, cap. II, de Ref.) *viros idoneos ad huiusmodi praedicationis officium assumere* addictos esse, hac in re quam maximam diligentiam curamque adhibeant. Si quidem sacerdotes designandi ad suam ipsorum dioecesim pertineant, iis adeo augustum ministerium *nisi prius sive per examen*, sive alio quolibet opportuno modo, *de vita*, *de scientia*, de moribus comprobati fuerint (Conc. Ind. l. c.) nequaquam concedant. Si vero illi ad aliam diocesim spectent, neutiquam Episcopi in sua concionaturos admittant, praesertim vero occurrentibus quibusdam solemnioribus anni solemnitatibus, nisi proprii Episcopi, seu Praesulis, litteras ostendat quae et sacerdotem bonis moribus praeditum, et huic officio idoneum esse testentur.

Generales etiam cuiusvis religiosi Ordinis, Societatis, Congregationis, Praesules nemini e sacerdotibus sibi

subditis publice concionari, inscio loci Episcopo, permittant; eoque minus decet traditis testimonialibus litteris, illos quoque mittere ut Episcopis se sistant, nisi prius accurate inquisierint, et certissime optimam noverint sacerdotum eorumdem et moralem vivendi, et consuetam concionandi rationem.

Si vero cuiuslibet Dioecesis Episcopus, postquam aliquem Sacerdotem litteris huiusmodi a suis commendatum ad Dei verbum praedicandum in propria Dioecesi exceperit, eumque deinceps in sacro ministerio peragendo ab normis monitisque hic per nos traditis aberrantem conspexerit, opportune primum eumdem admoneat, ut si fieri possit, quam primum resipiscat: quod nisi sufficiat, ab officio illico removeat, poenis etiam canonicis, si necessitas urgeat, adhibitis.

Ceterum quoniam haec S. Congregatio Rmorum. Episcoporum et Praesulum religiosis quibusvis Ordinibus praepositorum, diligentiae ac zelo se tuto fidere posse probe novit, idcirco per ipsos praecipue fore confidit, ut haec nova recensque Dei verbi annunciandi, seu potius adulterandi, ratio quamprimum reformatam se prodat; et sacra ipsa praedicatio, vanis verborum lenociniis amotis, augusto ac nativo suo splendori, supernaturali simul efficacia denuo suscepta, in Dei laudem, aeternam animarum salutem ac spiritualem Ecclesiae totiusque christiani Orbis utilitatem, tandem aliquando restituatur.

Romae, ex Scribarum Curia Sacrae Congregationis Episcoporum et Regularium negotiis dignoscendis expediendisque praepositae, die 31 Iulii, anno 1894.

I. Card. VERGA, *Praefectus.*

Aloisius Trombetta, *Pro-Secretarius.*

3.

Basileen. 1866.
Ex Decreto feriae IV diei 21 Martii 1866 ad Episcopos Helvetiae sequens Instructio fuit transmissa.

Iampridem ad sacram Congregationem quaestio de scholis mixtis, quae per totam fere Helvetiam perniciem rei catholicae minitantur, delata est, tribus propositis dubiis, quorum duo omnibus communia haberi possunt: 1. *An sacerdoti liceat scholarum, de quibus agitur, alumnis catholicis sive intra earum septa, sive alio, ut in Ecclesiam, ad id convocatis fidei christianae documenta speciatim tradere, aut pro capellani* (aumônier) *quovis munere fungi:* 2. *An parentibus liceat liberos suos huiusmodi scholis instituendos committere:* tertium ad Iurae incolas Bernensis Reipublicae addictos pertinet, nimirum: *An catholicis Iurassensibus liceat nuntium remittere iuri suo pactis publicis innixo, vi cuius nefas est, quemquam in publicis eorum scholis docendi munus obire, qui religionem catholicam non profiteatur.* Quemadmodum in re gravissima oportuit, tum diligentem circa rei veritatem ac statum ab Amplitudine Vestra notitiam conquiri, tum maturae agitari conferrique consilia S. Congregatio curavit, quibus rebus praemissis, de eadem denique dirimenda egit Feria IV, die 17 Ianuarii.

Porro praecipuum et capitale dubium, quod secundo loco proponebatur, visum est.—*An liceat parentibus liberos suos huiusmodi scholis instituendos committere*—quod in excutiendo vehementer Emos. PP. commoverunt tum intrinsecum rei periculum, tum ea, quae vosmetipsi ad eos referebatis. Itaque omni ope curandum esse censuerunt, ut omnibus patribus familias persuadeatur, se nihil peius de prole sua, de patria, de re catholica universa mereri posse, quam ut natos suos in extremam hanc aleam immittant. Cum enim puerilis actas

pro sua ipsa ingenuitate ac simplicitate vafrorum hominum seductionibus, nisi diligenter custodiatur, tota patet, tum vero maxime si iis implicetur rerum adiunctis, in quibus eam versari in eiusmodi scholis necesse est. Auctoritas quippe praeceptorum, quae maxime in adolescentium animis valet, ad ea omnia approbanda, quae in iis vident ex iisve audiunt, naturali quadam vi eos rapit: quo fit, ut illorum erga religionem indifferentia, errores ipsi haereticales, catholicaeque religionis contemptus venenato quodam halitu tenella pecorrumpat. Cui pesti haud minus lethifera accedit haereticorum condiscipulorum contagio, quorum corrupti mores, indita ex sectario dogmate indocilitas, quaeque pueriles animos vehementissime movet, in catholicam fidem, atque Ecclesiae praecepta mordax dicacitas, si quid incorruptum aut firmum in ipsis manserit, labefactent, ac perdant necesse est. Quae sane per se gravissima graviorem etiam in molem assurgere Emi. Patres perspiciebant ea considerantes, quae ab Amplitudine Vestra aperiebantur, eo consilio eiusmodi scholas institutas esse, ut catholica religio e vestris regionibus exstirpetur: eo enim praefixo scopo, nihil industriae nihil fraudum, nihil adversarium virium praetermissum iri ad contraditam eis iuventutem pervertendam, nemo non videt.

Neque vero illud quispiam sibi persuadeat, immunes ab hac pernicie scholas illas fore, quae materiam a religione discretam, atque profanam habent.—Etenim praeterquamquod eadem in illis ab haereticorum sive praeceptorum, sive condiscipulorum vitae ratione ac familiaritate scandala impendent, novus profecto in humanis rebus sit oportet, qui non sentiat, etiam in huiusmodi scholis aditum haereticis magistris undequaque aperiri, ut puerilem simplicitatem opportune et importune, data et non data ocasione, circumveniat, et in laqueos inducat, cuius quo magis inopinae, atque ocultae sunt artes, eo magis sunt ad perdendum efficaces. Itaque non tantum quae sacris, sed etiam quae profanis disciplinis, non minus quae metaphysicae aut ethicae, quam quae ma-

thesi, aut physicae, aut historicae, aut humanis litteris, aut linguis, aut artibus quibusvis tradendis institutae sunt, periculi atque exitii plenas eiusmodi scholas esse nulla ratione dubitandum.

Quae sane cum ita se habere apprime nossent Emi. Patres, non illud tamen eos praeteribat, peculiaria quaedam rerum adiuncta id efficere posse, ut easdem adire aliquando cogat necessitas; ubi scilicet ea tyrannide opprimantur catholici, ut ad scholas proprias, id est catholicas adeundas nulla iam illis aut pateat via, aut suppetat facultas; adeoque in ea sint optione, ut vel necessaria domui suae studiorum subsidia deserant publicumque ipsum regimen eterodoxis totum relinquant, aut scholas mixtas utut invitissimi subeant. At vero licet id Patribus persuaserit, non posse absoluto atque indefinito iudicio aditum ad scholas mixtas omnino improbari, remque potius singulorum Episcoporum prudenti arbitrio, religiosaeque conscientiae esse relinquendam, nihilominus, ne in re gravissima quisquam sese decipiat, duo voluerunt serio moneri, quae, cum agitur de subeunda occasione proxima peccandi, quae necessaria sit, omnes monent Theologi: *primo* ut videant Episcopi, ne fucata, aut proprie talis non sit, ea, quae obiicitur, necessitas: praesertim attentis circumstantiis eorum qui vel ex inopia altiora studia perficere nequeunt, vel alia de causa impares sunt ad officia publica sustinenda, non sine damno reipublicae Christianae—*secundo* ut ab iis, ad quorum officium id spectat, remedia omnia studiose adhibeantur, quae ad avertendum perversionis periculum efficacia sint. Et ad primum quod attinet animadverterunt, frustra quempiam necessitatem causari, si ad alias scholas, quae sint mere catholicae, licet in extraneis regionibus sitae, *possit liberos suos sine notabili damno mittere;* ad alterum vero quod pertinet, moneri voluerunt plurimum ad hanc rem conferre, planeque esse neecessariam unanimem, sinceramque concordiam sive laicorum cum clero, sive minoris cleri cum Episcopis, sive omnium inter se, ut, dum Episcopi sive coniuncti de opportunis adhibendis remediis in sy-

nodis provincialibus agunt, sive singuli gregem suum qua voce, qua litteris pastoralibus instruunt, et confirmant, a supremis vero Reipublicae moderatoribus sive per se, sive gravibus interpositis viris, ut meliorem in dies rerum ordinem, et conditiones aequiores impetrent, constanter studioseque curant; dum Clerus minor, ac praesertim Parochi in catechesibus, ac praecipue in iis exponendis veritatibus sive fidei sive morum, quae magis ab incredulis atque eterodoxis impetuntur, diligentem operam ponunt, expositamque tot periculis iuventutem magis magisque qua frequenti sacramentorum usu, qua pietate in Beatam Virginem communire student, et ad religionem firmiter tenendam excitant, in omnibus vero iustum ac vehemens desiderium, ut eiusmodi religionis ac pietatis offendicula, cuiusmodi certe scholae mixtae sunt, removeantur, prudenter quidem, sed assidue alunt; dum singuli genitores, quive eorum loco sunt, liberis suis sollicite invigilant, ac vel ipsi per se, vel, si minus idonei ipsi sint, per alios de lectionibus auditis eos interrogant, libros iisdem traditos recognoscunt, et si quid noxium in illis deprehenderint, antidota praebent, a familiaritate vero et consortio haereticorum condiscipulorum omnino arcent et prohibent, omnium simul hac ratione coniunctae et consociatae vires facilius efficaciusque adolescentium salutem tueantur, omnemque pestem ab eorum animis avertant. Itaque ad dictum dubium.—*An liceat parentibus liberos suos huiusmodi scholis instituendos committere*—responderunt—*Generatim loquendo non licere, sed in casibus particularibus iudicio et conscientiae Ordinarii id esse relinquendum; cuius tamen erit officii diligenter curare, ut non modo a se, et a parochis, verum etiam a singulis genitoribus opportuna remedia adhibeantur, simulque eniti apud magistratus ac praesides, ne vis inferatur conscientiae catholicorum, adhibendo libros, qui religioni catholicae sint infensi, ac denique assidue et instanter monere et hortari omnes, atque eos praesertim, quibus facultas est, ut liberos suos in alias regiones mittant, ubi catholicae educentur.*

Ex hisce autem, quae de hoc dubio considerata sunt, facile ad alterum patuit responsio, quod primo loco hisce verbis proponebatur.—*An sacerdoti liceat scholarum, de quibus agitur, alumnis catholicis sive intra earum septa, sive alio, ut in Ecclesiam, ad id convocatis, fidei christianae documenta speciatim tradere, aut pro eis capellani* (aumônier) *quovis munere fungi.*—Ex quo enim constat, gravissima ac plane extrema iuventuti catholicae in eiusmodi scholis versanti instare pericula, neque profecto cuipiam dubitare licet, in extremo gregis periculo teneri vi muneris proprii Episcopos in subsidium accurrere, et Sacerdotes ab eo evocatos, ac praesertim parochos omni studio opem suam conferre, cui tandem veniat in mentem, infelices illos adolescentulos in mortis faucibus haerentes negligi ac deseri posse? Qui sane si culpa propria eo devenissent, eripiendi tamen essent; nunc autem, cum non sua sed aliorum, eo fuerint perducti, quanto magis aequum est, ut sacerdotali cura suscipiantur? Neque vero quidquam movit Emos. Patres aut obiecta desperatio fructus, aut concepta spes ex desertione eorum, qui eas scholas adeunt, ceteros ab iis deterrendi, aut formidata scandali species, ne si populus videat docendi munus in iisdem scholis a sacerdotibus suscipi, eos ab Ecclesia approbari, liciteque ac libere adiri posse existimet. Cum enim agatur de obligatione, quae officio sacerdotali inest, palam est, non in ea exequenda scandalum timendum esse (quod sane pharisaicum foret), sed potius in eadem negligenda; neque bonum quodvis (pro quo obtinendo facienda mala non sunt) ex eius violatione esse quaerendum, neque denique ob desesperationem fructus, quem divinae bonitati commitere decet, deseri illam debere.—Quicumque enim *speculatores domui Israel dati sunt*, retinere non sine metu in auribus debent, quae Domibus per Ezechielem monuit: nimirum *si locuti ipsi non fuerint, ut se custodiat impius a via sua, fore ut impius in iniquitate sua moriatur;* at simul *Sanguis eius de manu eorum requiratur;* quod si, curantibus illis impii salutem, nullus ex eorum labore fructus succedat, *impium*

quidem in iniquitate sua periturum, sed illos animam suam omnino liberasse.

Itaque praedicto dubio:—*An liceat Sacerdoti in praedictis scholis fidei christianae documenta tradere, aut capellani munere fungi.*—Respondendum censuerunt: «*Affirmative, et ad mentem: mens est, ut non modo fidei christianae tradendae, verum etiam disciplinarum scholis, quotquot fieri potest, praefici sacerdotes, aut honestos, perspectaeque religionis laicos curandum sit: quo vero omnis cesset scandali formido, monendum esse populum, id fieri, ut mala, quae ex huiusmodi scholis dimanant, quantum fieri potest, avertantur; idque proinde nemini excusationi esse debere, quo minus liberos suos mittat ad scholas mere catholicas, in quibus eorum fides ac mores nullo modo periclitentur.*»

Restat tertium dubium, quod pertinet ad incolas Montis Iurae Bernensi Reipublicae addictos, quodque ita propositum fuit: *Etiamsi illae* (scholae mixtae) *utcumque possint tolerari, an catholicis Iurassendis liceat nuntium remittere iuri suo pactis publicis innixo, vi cuius nefas est, quemquam in publicis eorum scholis docendi munus obire, qui religionem non profiteatur.*—Cui dubio absque ulla haesitatione Emi. Patres respondendum esse censuerunt: «*Negative, sive agatur de expressa, sive etiam de tacita cessione ex silentio ac tolerantia culpabili.*» Itaque, licet cavendum sit, ne quid imprudenter agatur, quo ad graviora mala inferenda adversariorum excitetur ferocitas, nihil tamen de industria, deque constantia remittendum est, quo minus media omnia legitima, quae in catholicorum potestate sint, adhibeantur ad praedictum ius una cum foederis sanctitate, et catholicae religionis indemnitate recuperandum. Qua in re cum de zelo sive Antistitis, cuius iurisdictioni regio illa subiecta est, sive utriusque ordinis, clericalis scilicet et laicalis, Emi. Patres minime dubitant, quippe qui praeclara de eodem monumenta habent, tum illud commendare non desinunt, ut mutua concordia quam maxime retineatur, quae nisi vigeat, nihil unquam succedere feliciter poterit.

4.

Instructio de scholis publicis ad Rmos Episcopos in Foederatis Statibus Americae Septentrionalis.

Pluries S. Congregatio de Propaganda Fide certior facta est in Foederatis Statibus Americae Septentrionalis catholicae iuventuti e scholis publicis, quas illic vocant, gravissima damna imminere. Tristis hic nuntius effecit, ut praedicta S. Congregatio amplissimis istius ditionis Episcopis nonnullas quaestiones proponendas consuerit, quae partim ad causas, cur fideles sinant liberos suos scholas acatholicas frequentare, partim ad media quibus facilius iuvenes a scholis huiusmodi arceri possint, spectabant. Porro responsiones a laudatis Episcopis exaratae ad Supremam Congregationem Universalis Inquisitionis pro natura argumenti delatae sunt, ut negotio diligenter explorato fer. IV die 30 Iunii 1875 per instructionem sequentem absolvendum ab Emis. Patribus iudicatum est, quam exinde SSmus. D. N. fer. IV die 24 Novembris praedicti anni adprobare, ac confirmare dignatus est.

Porro in deliberationem cadere imprimis debebat ipsa iuventutis instituendae ratio scholis huiusmodi propria atque peculiaris. Ea vero S. Congregationi visa est etiam ex se periculi plena, ac perquam adversa rei catholicae. Alumni enim talium scholarum cum propria earumdem ratio omnem excludat doctrinam religionis, neque rudimenta fidei addiscent, neque Ecclesiae instruentur praeceptis, atque adeo carebunt cognitione homini quam maxime necessaria, sine qua christiane non vivitur. Enim vero in eiusmodi scholis iuvenes educantur iam inde a prima pueritia, ac propemodum a teneris unguiculis: qua aetate, ut constat, virtutis aut vitii semina tenaciter haerent. Aetas igitur tam flexibilis si absque religione

adolescat, sane ingens malum est. Porro autem in praedictis scholis utpote seiunctis ab Ecclesiae auctoritate, indiscriminatim ex omni secta magistri adhibentur, et ceteroquin ne perniciem afferant iuventuti nulla lege cautum est, ita ut liberum sit errores et vitiorum semina teneris mentibus infundere. Certa item corruptela ex hoc impendet quod in iisdem scholis aut saltem in pluribus earum utriusque sexus adolescentes et audiendis lectionibus in idem conclave congregantur, et sedere in eodem scamno masculi iuxta feminas iubentur. Quae omnia efficiunt, ut iuventus misere exponatur damno circa fidem, ac mores periclitentur.

Hoc autem periculum perversionis nisi e proximo remotum fiat, tales scholae tuta conscientia frequentari nequeunt. Id vel ipsa clamat lex naturalis et divina. Id porro claris verbis summus Pontifex edixit, Friburgensi quondam Archiepiscopos die 14 Iulii 1864 ita scribens: «Certe quidem ubi in quibusque locis regionibusque perniciosissimum huiusmodi vel susciperetur vel ad exitum perduceretur consilium expellendi a scholis Ecclesiae auctoritatem, et iuventus misere exponeretur damno circa fidem, tunc Ecclesia non solum deberet intentissimo studio omnia conari, nullisque curis unquam parcere, ut eadem iuventus necessariam christianam institutionem et educationem habeat, verum etiam cogeretur omnes fideles monere, eisque declarare, eiusmodi scholas Ecclesiae catholicae adversas haud posse in conscientia frequentari.» Et haec quidem, utpote fundata iure naturali ac divino, generale quoddam enuntiant principium, vimque universalem habent, et ad eas omnes pertinent regiones, ubi perniciosissima huiusmodi iuventutis instituendae ratio infeliciter invecta fuerit.

Oportet igitur, ut Sacrorum Antistites, quacumque possint ope atque opera, commissum sibi gregem arceant ab omni contagione scholarum publicarum. Est autem ad hoc omnium consensu nil tam necessarium, quam ut catholici ubique locorum proprias sibi scholas habeant, easque publicis scholis haud inferiores. Scholis ergo catholicis sive condendis ubi defuerint sive amplifi-

candis, et perfectius instruendis parandisque, ut institutione ac disciplina scholas publicas adaequent, omni cura prospiciendum est. Ac tam sancto quidem exequendo consilio tamque necessario, haud inutiliter adhibebuntur, si Episcopis ita visum fuerit, e Congregationibus religiosis sodales sive viri sive mulieres, sumptusque tanto operi necessarii, ut eo libentius atque abundantius suppeditentur a fidelibus, opportune oblata occasione, sive pastoralibus litteris sive concionibus sive privatis colloquiis serio necesse est ut ipsi commonefiant, sese officio suo graviter defuturos, nisi omni qua possunt cura, impensaque, scholis catholicis providerint. De quo potissimum monendi erunt quotquot inter catholicos ceteris praestant divitiis ac auctoritate apud populum: quique comitiis ferendis legibus sunt adscripti. Et vero in istis regionibus, nulla obstat lex civilis, quominus catholici ut ipsis visum fuerit propiis scholis prolem suam ad omnem scientiam ac pietatem erudiant. Est ergo in potestate positum ipsius populi catholici ut feliciter avertatur clades, quam scholarum illic publicarum institutum rei catholicae minitatur. Religio autem ac pietas ne e scholis vestris expellantur, id omnes tandem persuadeant sibi plurimum interesse, non singulorum tantum civium ac familiarum, verum etiam ipsius florentissimae Americanae nationis, quae tantam de se spem Ecclesiae dedit.

Ceterum S. Congregatio non ignorat talia interdum rerum esse adiuncta, ut parentes catholici prolem suam scholis publicis committere in conscientia possint. Id autem non poterunt, nisi ad sic agendum sufficientem causam habeant, ac talis causa sufficiens in casu aliquo particulari utrum adsit nec ne, id conscientiae ac iudicio Ordinariorum relinquendum erit; et tunc ea plerumque aderit, quando vel nulla praesto est schola catholica, vel quae suppetit parum est idonea erudiendis convenienter conditioni suae congruenterque adolescentibus. Tunc autem ut scholae publicae in conscientia adire possint, periculum perversionis cum propria ipsarum ratione plus minusve nunquam non coniunctum, opportu-

nis remediis cautionibusque fieri debet ex proximo remotum. Est ergo imprimis videndum, utrumne in schola de qua adeunda quaeritur, perversionis periculum sit eiusmodi quod fieri remotum plane nequeat: velut quoties ibi, aut docentur quaedam, aut aguntur catholicae doctrinae bonisve moribus contraria, quaeque citra animae detrimentum neque audiri possunt, nedum peragi. Enim vero tale periculum, ut per se patet, omnino vitandum est cum quocumque damno temporali etiam vitae. Debet porro iuventus, ut committi scholis publicis in conscientia possit, necessariam christianam institutionem et educationem, saltem extra scholae tempus, rite ac diligenter accipere. Quare parochi ac misionarii, memores eorum quae providentissime hac de re Concilium Baltimorense constituit, catechesibus diligenter dent Operam, iisque explicandis praecipue incumbant veritatibus fidei ac morum, quae magis ab incredulis et heterodoxis impetuntur; totque periculis expositam iuventutem impensa cura, qua frequenti sacramentorum usu, qua pietate in B. Virginem studeant communire, et ad religionem firmiter tenendam etiam atque etiam excitare. Ipsi vero parentes, quive eorum loco sunt, liberis suis sollicite invigilent, ac vel ipsi per se vel, si minus idonei ipsi sint, per alios, de lectionibus auditis eos interrogent, libros iisdem traditos recognoscant, et si quid noxium ibi deprehenderint, antidota praebeant, eosque a familiaritate et consortio discipulorum, a quibus fidei vel morum periculum imminere possit, seu quorum corrupti mores fuerint, omnino arceant atque prohibeant. Hanc autem necessariam christianam institutionem et educationem liberis suis impertire quotquot parentes negligunt; aut qui frequentare eos sinunt tales scholas in quibus animarum ruina evitari non potest, aut tandem qui, licet, schola catholica in eodem loco idonea adsit, apteque instructa, et parata, seu quamvis facultatem habeant in alia regione prolem catholice educandi, nihilominus committunt eam scholis publicis, sine sufficienti causa, ac sine necessariis cautionibus, quibus periculum perversionis e proximo remotum fiat:

eos si contumaces fuerint absolvi non posse in sacramento poenitentiae ex doctrina morali catholica manifestum est.

Haec instructio probata fuit feria IV 24 Novembris 1875.

5.

Litterae Circulares
Sacrae Congr. Concilii ad Ordinarios Americae Meridionalis.
De Seminariorum Regimine.

De clericorum seminariis agens S. Tridentina Synodus, in sess. XXIII, cap. 23 de Ref., praescriptis pluribus, quae ad alumnorum admissionem et ad religiosam et litterariam eorum educationem spectant, haec addit: «Quae omnia atque alia ad hanc rem opportuna et necessaria Episcopi singuli, cum consilio duorum canonicorum seniorum et graviorum, quos ipsi elegerint, prout Spiritus Sanctus suggesserit, constituent, eaque ut semper observentur saepius visitando operam dabunt.»

Pergens deinde ad ea quae oeconomicam administrationem respiciunt, statuit ut «iidem Episcopi cum consilio duorum de capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso capitulo eligatur»; itemque duorum de clero civitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius vero ad clerum pertineat, «omnibus provideant, quae ad Collegii fabricam instituendam, ad mercedem praeceptoribus et ministris solvendam, ad alendam iuventutem et ad alios sumptus referuntur.»

Duplex itaque S. Synodus iubet adesse Consilium in seminariis constituendis et regendis, alterum pro re disciplinari, alterum pro temporali administratione, distincta personarum numero, electionis forma ac officio; etsi nihil vetat quominus duo canonici, qui in coetu sunt consultorum pro re oeconomica, ipsi ab Episcopo eligantur et deputentur etiam pro disciplina, dummodo muneris distinctio servetur.

Quae omnia quam sapienter ordinata fuerit, quisque facile intelliget qui secum reputet, quantum a prospero seminarii statu et a sana clericorum institutione profec-

tus religionis pendeat: unde duplicem hunc consultorum ordinem adesse, qui in seminariorum regimine et administratione Episcopis adsit suppetias ferens, et in tanto pondere sustinendo eisdem opituletur, nonnisi prudentissima cautio ac saluberrima provisio est. Eo vel magis quod Episcopi aut visitatione dioecesis, aut aliis negotiis quibus necessario debent intendere, ita saepe occupentur, ut sui seminarii curae indesinenter vacare, et omnibus per se et directe consulere plerumque omnino impediantur.

Nec opponi potest exinde Ordinarios in expedita pii instituti gubernatione impediri; siquidem recepta regula est a S. C. C. inde ab anno 1585 tradita ac saepius deinde confirmata, ut Episcopi adhibere quidem deputatorum consilium teneantur, non item sequi. Sane in *Oscen.* mensis Octobris 1585 S. C. censuit «sufficere quod Episcopus huiusmodi consilium requirat, eorumque consilio adhibito posse Episcopum statuere et deliberare quae pro prudentia sua magis expedire iudicaverit». Quod autem solummodo pro consilio stat, impedimento esse non potest; sed lumini potius, directioni et auxilio inservit.

Noverint ergo Episcopi quanti intersit, quantoque studio satagendum sit, ut haec tam salubriter instituta lex executioni ubique demandetur, et fideliter servetur.

Quod si ex cleri defectu, aut ex gravibus aliis conditionum adiunctis, in quibus Americae Meridionalis dioeceses versantur, haec omnia impleri non possint, universam legem corruere, aut eius observantiam in iis quoque quae possibilia sunt praetermitti pati non debent Ordinarii: sed S. Sedem adire opportune tunc poterunt, quae pro variis locorum circumstantiis et casuum diversitate consilio suo Episcopis aderit, et salva legis substantia, in iis quae ad formam pertinent opportuna temperamenta adhibere non omittet.

Pro viribus tamen nitendum, ut, si fieri potest, in omnibus lex vigeat, nihilque ex ea detrahatur; adeo ut uterque consultorum coetus ad praescriptam formam constitutus munere suo iuxta legem defungatur.

Quae vero sit electionis forma in deputatis constituendis servanda, ex adducto Concilii textu perspicue patet.

Nec minori claritati innotescit in quibusnam negotiis consultorum votum sit exquirendum; in omnibus scilicet quae tum ad disciplinam et educationem clericorum tum ad sumptuariam piae domus rationem spectant. Unde S. C. C. in *Oscen.* anni 1585 superius adducta declaravit: « Episcopum cum consilio deputatorum teneri tam circa institutionem, disciplinam et mores clericorum, quam circa rerum temporalium administrationem providere..... exactionem vero quae fit pro Seminario ad solum Episcopum spectare.»

Et in *Salernitana* mensis Iulii 1589 propositis dubiis:

«II. An eorum (duorum scilicet deputatorum super disciplina) consilium adhibendum sit tam in constituendis regulis universalibus seminarii, quam in electione puerorum singulorum introducendorum, in electione magistrorum, librorum legendorum, confessoris, punitione discolorum, expulsione, visitatione et similibus?»

«III. An alii quatuor sint deputandi, et deputati adhibendi sint in consilio tantummodo in taxatione, contributione fructuum ex unione beneficiorum et in aliis difficultatibus ob quas seminarrii instructio vel conservatio impediretur vel perturbaretur; an etiam in exactione et temporalium administratione tam dicti seminarii, et, puta, deputatione vel expulsione ministrorum et famulorum temporalium, expensis quotidianis, provisione bladorum; quam etiam bonorum quarumcumque et redituum ipsius seminarii, etiam ex beneficiis unitis, ut, puta, locationibus, concessionibus, aliisque contractibus et litibus?» responsum fuit:

Ad II: *In omnibus his esse adhibendum.*

Ad III: *Teneri Episcopum adhibere deputatorum Consilium tam circa institutionem, disciplinam et mores, quam temporalium rerum administrationem.*

Cum autem unus ex consultoribus, super temporalibus negotiis deputatus a clero sit eligendus, clerus ius suum exercere potest in Synodo, si haec tunc habeatur,

prout doctores tradunt: aliter electio in peculiari totius cleri civitatis conventu est peragenda.

Omnium denique electorum munus perpetuum esse debere, et neminem nisi ex legitima causa amoveri posse, S. C. C. in cit. *Salernitana* anni 1589 resolvit, idque saepius deinde confirmavit.

Quod si ex morte, ex discessu aut ex alia iusta ratione alter eorum a suo munere cesset, eius subrogatio per eos facienda est per quos prior electio est acta.

Hae praecipuae sunt canonicae disciplinae capita, quibus deputatorum seminarii institutum continetur et regitur, quae de mandato SSmi D. N. Papae Leonis XIII, praesentibus S. C. litteris, omnibus Americae Meridionalis Ordinariis in mentem revocantur, ut consultissimae legis observantia, ubi obsolevit, restituatur, et ubi adhuc inducta non fuit, quamprimum in usum adducatur.

Datum Romae ex S. C. Concilii die 15 Martii 1897.

A. CARD. DI PIETRO, *Praefectus.*

B. Archiep. NAZIANZENUS, *Pro-Secretarius.*

6.

Constitutio Apostolica SS. D. N. Leonis Papae XIII. De prohibitione et censura librorum.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI AD PERPETUAM REI MEMORIAM

Officiorum ac munerum, quae diligentissime sanctissimeque servari in hoc apostolico fastigio oportet, hoc caput atque haec summa est, assidue vigilare atque omni ope contendere, ut integritas fidei morumque christianorum ne quid detrimenti capiat. Idque, si unquam alias, maxime est necessarium hoc tempore, cum, effrenatis licentia ingeniis ac moribus, omnis fere doctrina, quam servator hominum Iesus Christus tuendam Ecclesiae suae ad salutem generis humani permisit, in quotidianum vocatur certamen atque discrimen. Quo in certamine variae profecto atque innumerabiles sunt inimicorum calliditates artesque nocendi: sed cum primis est plena periculorum intemperantia scribendi, disseminandique in vulgus quae prave scripta sunt. Nihil enim cogitari potest perniciosius ad inquinandos animos per contemptum religionis perque illecebras multas peccandi. Quamobrem tanti metuens mali, et incolumitatis fidei ac morum custos et vindex Ecclesia, maturrime intellexit, remedia contra eiusmodi pestem esse sumenda: ob eamque rem id perpetuo studuit, ut homines, quoad in se esset, pravorum librorum lectione, hoc est pessimo veneno, prohiberet. Vehemens hac in re studium beati Pauli viderunt proxima originibus tempora: similique ratione perspexit sanctorum Patrum vigilan-

tiam, iussa Episcoporum, Conciliorum decreta omnis consequens aetas.

Praecipue vero monumenta litterarum testantur, quanta cura diligentiaque in eo evigilaverint Romani Pontifices, ne haereticorum scripto, malo publico, impune serperent. Plena est exemplorum vetustas. Anastasius I scripta Origenis perniciosiora, Innocentius I Pelagii, Leo magnus Manichaeorum opera omnia, gravi edicto damnavere. Cognitae eadem de re sunt, litterae *decretales* de recipiendis et non recipiendis libris, quas Gelasius opportune dedit. Similiter, decursu aetatum, Monotheletarum, Abaelardi, Marsilii Patavini, Wiclefi et Hussii pestilentes libros, sententia apostolicae Sedis confixit.

Saeculo autem decimo quinto, comperta arte nova libraria, non modo in prave scripta animadversum est, quae lucem aspexissent, sed etiam ne qua eius generis posthac ederentur, caveri coeptum. Atque hanc providentiam non levis aliqua caussa, sed omnino tutela honestatis ac salutis publicae per illud tempus postulabat: propterea quod artem per se optimam, maximarum utilitatum parentem, christianae gentium humanitati propagandae natam, in instrumentum ingens ruinarum nimis multi celeriter deflexerant. Magnum prave scriptorum malum, ipsa vulgandi celeritate maius erat ac velocius effectum. Itaque saluberrimo consilio cum Alexander VI, tum Leo X, decessores Nostri, certas tulere leges utique congruentes iis temporibus ac moribus, quae officinatores librarios in officio continerent.

Mox graviore exorto turbine, multo vigilantius ac fortius oportuit malarum haereseon prohibere contagia. Idcirco idem Leo X, posteaque Clemens VII, gravissime sanxerunt, ne cui legere, seu retinere, Lutheri libros fas esset. Cum vero pro illius aevi infelicitate crevisse practer modum atque in omnes partes pervasisset perniciosorum librorum impura colluvies, ampliore ac praesentiore remedium opus esse videbatur. Quod quidem remedium opportune primus adhibuit Paulus IV decessor Noster, videlicet elencho proposito

scriptorum et librorum, a quorum usu cavere fideles oporteret. Non ita multo post Tridentinae Synodi Patres gliscentem scribendi legendique licentiam novo consilio coercendam curaverunt. Eorum quippe voluntate iussuque lecti ad id praesules et theologi non solum augendo perpoliendoque Indici, quem Paulus IV ediderat, dedere operam, sed Regulas etiam conscripsere, in editione, lectione, usuque librorum servandas: quibus Regulis Pius IV apostolicae auctoritatis robus adiecit.

Verum salutis publicae ratio, quae Regulas Tridentinas initio genuerat, novari aliquid in eis, labentibus aetatibus, eadem iussit. Quamobrem romani Pontifices nominatimque Clemens VIII, Alexander VII, Benedictus XIV, gnari temporum et memores prudentiae, plura decrevere, quae ad eas explicandas atque accommodandas tempori valuerunt.

Quae res praeclare confirmant, praecipuas romanorum Pontificum curas in eo fuisse perpetuo positas, ut opinionum errores morumque corruptelam, geminam hanc civitatum labem ac ruinam, pravis libris gigni ac disseminari solitam, a civili hominum societate defenderent. Neque fructus fefellit operam, quam diu in rebus publicis administrandis rationi imperandi ac prohibendi lex aeterna praefuit, rectoresque civitatum cum potestate sacra in unum consensere.

Quae postea consecuta sunt, nemo nescit. Videlicet cum adiuncta rerum atque hominum sensim mutavisset dies, fecit id Ecclesia prudenter more suo, quod, perspecta, natura temporum, magis expedire atque utile esse hominum saluti videretur. Plures Regularum Indicis praescriptiones, quae excidisse opportunitate pristina videbantur, vel decreto ipsa sustulit, vel more usuque alicubi invalescente antiquari benigne simul ac provide sivit. Recentiore memoria, datis ad Archiepiscopos Episcoposque e principatu pontificio litteris, Pius IX Regulam X magna ex parte mitigavit. Praeterea, propinquo iam Concilio magno Vaticano, doctis viris, ad argumenta paranda delectis, id negotium dedit, ut expenderent atque aestimarent Regulas Indicis uni-

versas, iudiciumque ferrent, quid de iis facto opus esset. Illi commutandas, consentientibus sententiis, iudicavere. Idem se et sentire et petere a Concilio plurimi ex Patribus aperte profitebantur. Episcoporum Galliae extant hac de re litterae, quarum sententia est, necesse esse et sine cunctatione faciendum, ut *illae Regulae et universa res Indicis novo prorsus modo nostrae aetati melius attemperato et observatu faciliori instaurarentur.* Idem eo tempore iudicium fuit Episcoporum Germaniae, plane petentium, ut *Regulae Indicis..... recenti revisioni et redactioni submittantur.* Quibus Episcopi concinunt ex Italia aliisque e regionibus complures.

Qui quidem omnes, si temporum, si institutorum civilium, si morum popularium habeatur ratio, sane aequa postulant et cum materna Ecclesiae sanctae charitate convenientia. Etenim in tam celeri ingeniorum cursu, nullus est scientiarum campus, in quo non litterae licentius excurrant: inde pestilentissimorum librorum quotidiana colluvies. Quod vero gravius est, in tam grandi malo non modo connivent, sed magnam licentiam dant leges publicae. Hinc ex una parte, suspensi religione animi plurimorum: ex altera, quidlibet legendi impunita copia.

Hisce igitur incommodis medendum rati, duo facienda duximus, ex quibus norma agendi in hoc genere certa et perspicua omnibus suppetat. Videlicet librorum improbatae lectionis diligentissime recognosci Indicem; subinde, maturum cum fuerit, ita recognitum vulgari iussimus. Praeterea ad ipsas Regulas mentem adiscimus, easque decrevimus, incolumi earum natura, efficere aliquanto molliores, ita plane ut iis obtemperare, dummodo quis ingenio malo non sit, grave arduumque esse non possit. In quo non modo exempla sequimur decessorum Nostrorum, sed maternum Ecclesiae studium imitamur: quae quidem nihil tam expetit, quam se impertire benignam, sanandosque ex se natos ita semper curavit, curat, ut eorum infirmitati amanter studioseque parcat.

Itaque matura deliberatione, adhibitisque S. R. E.

Cardinalibus a sacro Consilio libris notandis, edere *Decreta Generalia* statuimus, quae infra scripta, unaque cum hac Constitutione coniuncta sunt: quibus idem sacrum Consilium posthac utatur unice, quibusque catholici homines toto orbe religiose pareant. Ea vim legis habere sola volumus, abrogatis *Regulis* sacrosanctae Tridentinae synodi iussu editis, *Observationibus*, *Instructione*, *Decretis*, *Monitis*, et quovis alio decessorum Nostrorum hac de re statuto iussuque, una excepta Constitutione Benedicti XIV *Sollicita et provida* quam, sicut adhuc viguit, ita in posterum vigere integram volumus.

DECRETA GENERALIA

de prohibitione et censura librorum.

TITULUS I

DE PROHIBITIONE LIBRORUM

CAPUT I.—*De prohibitis apostatarum, haereticorum, schismaticorum, aliorumque scriptorum libris.*

1.—Libri omnes, qui ante annum MDC aut Summi Pontifices, aut Concilia oecumenica damnarunt, et in novo Indice non recensentur, eodem modo damnati habeantur, sicut olim damnati fuerunt: iis exceptis, qui per haec Decreta Generalia permittuntur.

2.—Libri apostatarum, haereticorum, schismaticorum quorumcumque scriptorum haeresim vel schisma propugnantes, aut ipsa religionis fundamenta utcumque evertentes, omnino prohibentur.

3.—Item prohibentur acatholicorum libri, qui ex professo de religione tractant, nisi constet nihil in eis contra fidem catholicam contineri.

4.—Libri eorundem auctorum, qui ex professo de religione non tractant sed obiter tantum fidei veritates attingunt, iure ecclesiastico prohibiti non habeantur, donec speciali decreto proscripti haud fuerint.

Caput II.—*De Editionibus textus originalis et versionum non vulgarium Sacrae Scripturae.*

5.—Editiones textus originalis et antiquarum versionum catholicarum Sacrae Scripturae, etiam Ecclesiae Orientalis, ab acatholicis quibuscumque publicatae, etsi fideliter et integre editae appareant, iis dumtaxat, qui studiis theologicis vel biblicis dant operam, dummodo tamen non impugnentur in prolegomenis aut adnotationibus catholicae fidei dogmata, permittuntur.

6.—Eadem ratione, et sub iisdem conditionibus, permittuntur aliae versiones Sacrorum Bibliorum sive latina, sive alia lingua non vulgari ab acatholicis editae.

Caput III.—*De Versionibus vernaculis Sacrae Scripturae.*

7.—Cum experimento manifestum sit, si Sacra Biblia vulgari lingua passim sine discrimine permittantur, plus inde, ob hominum temeritatem, detrimenti, quam utilitatis oriri; versiones omnes in lingua vernacula, etiam a viris catholicis confectae, omnino prohibentur, nisi fuerint ab Apostolica Sede approbatae, aut editae sub vigilantia Episcoporum cum adnotationibus desumptis ex Sanctis Ecclesiae Patribus, atque ex doctis catholicisque scriptoribus.

8.—Interdicuntur versiones omnes Sacrorum Bibliorum, quavis vulgari lingua ab acatholicis quibuscumque confecta, atque illae praesertim, quae per Societates Biblicas, a Romanis Pontificibus non semel damnatae, divulgantur, cum in iis saluberrimae Ecclesiae leges de divinis libris edendis funditus posthabeantur.

Hae nihilominus versiones iis, qui studiis theologicis vel biblicis dant operam, permittuntur: iis servatis, quae supra (n. 5) statuta sunt.

Caput IV.—*De Libris obscenis.*

9.—Libri, qui res lascivas seu obscenas ex professo tractant, narrant, aut docent, cum non solum fidei, sed et morum, qui huiusmodi librorum lectione facile corrumpi solent, ratio habenda sit, omnino prohibentur.

10.—Libri auctorum sive antiquorum, sive recentiorum, quos classicos vocant, si hac ipsa turpitudinis labe infecti sunt, propter sermonis elegantiam et proprietatem, iis tantum permittuntur, quos officii aut magisterii ratio excusat: nulla tamen ratione pueris vel adolescentibus, nisi solerti cura expurgati, tradendi aut praelegendi erunt.

Caput V.—*De quibusdam specialis argumenti libris.*

11.—Damnantur libri, in quibus Deo aut Beatae Virgini Mariae, vel Sanctis, aut Catholicae Ecclesiae eiusque Cultui, vel Sacramentis, aut Apostolicae Sedi detrahitur. Eidem reprobationis iudicio subiacent ea opera, in quibus inspirationis Sacrae Scripturae conceptus pervertitur, aut eius extensio nimis coarctatur. Prohibentur quoque libri, qui data opera Ecclesiasticam Hierarchiam, aut statum clericalem vel religiosum probris afficiunt.

12.—Nefas esto libros edere, legere aut retinere in quibus sortilegia, divinatio, magia, evocatio spirituum, aliaeque huius generis superstitiones docentur, vel commendantur.

13.—Libri aut scripta, quae narrant novas apparitiones, revelationes, visiones, prophetias, miracula, vel quae novas inducunt devotiones, etiam sub praetextu

quod sint privatae, si publicentur absque legitima Superiorum Ecclesiae licentia, proscribuntur.

14.—Prohibentur pariter libri, qui duellum, suicidium, vel divortium licita statuunt, qui de sectis massonicis, vel aliis eiusdem generis societatibus agunt, easque utiles et non perniciosas Ecclesiae et civile societati esse contendunt, et qui errores ab Apostolica Sede proscriptos tuentur.

Caput VI.—*De Sacris Imaginibus et Indulgentiis.*

15.—Imagines quomodocumque impressae Domini Nostri Iesu Christi, Beatae Mariae Virginis, Angelorum atque Sanctorum, vel aliorum Servorum Dei ab Ecclesiae sensu et decretis difformes, omnino vetantur. Novae vero, sive preces habeant adnexas, sive absque illis edantur, sine Ecclesiasticae potestatis licentia non publicentur.

16.—Universis interdicitur indulgentias apocryphas, et a Sancta Sede Apostolica proscriptas vel revocatas quomodocumque divulgare. Quae divulgatae iam fuerint, de manibus fidelium auferantur.

17.—Indulgentiarum libri omnes, summaria, libelli, folia, etc., in quibus earum concessiones continentur, non publicentur absque competentis auctoritatis licentia.

Caput VII.—*De libris liturgicis et precatoriis.*

18.—In authenticis editionibus Missalis, Breviarii, Ritualis, Caeremonialis Episcoporum, Pontificalis romani, aliorumque librorum liturgicorum a Sancta Sede Apostolica approbatorum, nemo quidquam immutare praesumat: si secus factum fuerit, hae novae editiones prohibentur.

19.—Litaniae omnes, praeter antiquissimas et communes, quae in Breviariis, Missalibus, Pontificalibus

ac Ritualibus continentur, et praeter Litanias de Beata Virgine, quae in sacra Aede Lauretana decantari solent, et litanias Sanctissimi Nominis Iesu iam a Sancta Sede approbatas, non edantur sine revisione et approbatione Ordinarii.

20.—Libros, aut libellos precum, devotionis, vel doctrinae institutionisque religiosae, moralis, asceticae, mysticae, aliosque huiusmodi, quamvis ad fovendam populi christiani pietatem conducere videantur, nemo, praeter legitimae auctoritatis licentiam, publicet: secus prohibiti habeantur.

Caput VIII.—*De Diariis, foliis et libellis periodicis.*

21.—Diaria, folia et libelli periodici, qui religionem aut bonos mores data opera impetunt, non solum naturali, sed etiam ecclesiastico iure proscripti habeantur.

Curent autem Ordinarii, ubi opus sit, de huiusmodi lectionis periculo et damno fideles opportune monere.

22.—Nemo e catholicis, praesertim e viris ecclesiasticis, in huiusmodi diariis, vel foliis, vel libellis periodicis, quidquam nisi suadente iusta et rationabili causa, publicet.

Caput IX.—*De facultate legendi et retinendi libros prohibitos.*

23.—Libros sive specialibus, sive hisce Generalibus Decretis proscriptos, ii tantum legere et retinere poterunt, qui a Sede Apostolica, aut ab illis, quibus vices suas delegavit, opportunas fuerint consecuti facultates.

24.—Concedendis licentiis legendi et retinendi libros quoscumque prohibitos Romani Pontifices Sacram Indicis Congregationem praeposuere. Eadem nihilominus potestate gaudent, tum Suprema Sancti Officii Congregatio, tum Sacra Congregatio de Propaganda Fide pro regionibus suo regimini subiectis. Pro Urbe tantum,

haec facultas competit etiam Sacri Palacii Apostoloci Magistro.

25.—Episcopi aliique Praelati, iurisdictione quasi episcopali pollentes, pro singularibus libris, atque in casibus tantum urgentibus, licentiam concedere valeant. Quod si iidem generalem a Sede Apostolica impetraverint facultatem, ut fidelibus libros proscriptos legendi retinendique licentiam impertiri valeant, eam nonnisi cum delectu et ex iusta et rationabili causa concedant.

26.—Omnes qui facultatem apostolicam consecuti sunt legendi et retinendi libros prohibitos, nequeunt ideo legere et retinere libros quoslibet, aut ephemerides ab Ordinariis locorum proscriptas, nisi eis in apostolico indulto expressa facta fuerit potestas legendi et retinendi libros a quibuscumque damnatos. Meminerint insuper qui licentiam legendi libros prohibitos obtinuerunt, gravi se praecepto teneri huiusmodi libros ita custodire, ut ad aliorum manus non perveniant.

Caput X.—*De denunciatione pravorum librorum.*

27.—Quamvis catholicorum omnium sit, maxime eorum qui doctrina praevalent, perniciosos libros Episcopis, aut Apostolicae Sedi denunciare; id tamen speciali titulo pertinet ad Nuntios, Delegatos Apostolicos, locorum Ordinarios, atque Rectores Universitatum doctrinae laude florentium.

28.—Expedit ut in pravorum librorum denunciatione non solum libri titulus indicetur, sed etiam quoad fieri potest, causae exponantur ob quas liber censura dignus existimatur. Iis autem ad quos denunciatio defertur, sanctum erit, denunciantium nomina secreta servare.

29.—Ordinarii, etiam tamquam Delegati Sedis Apostolicae, libros, aliaque scripta noxia in sua Dioecesi edita vel diffusa proscribere, et e manibus fidelium auferre studeant. Ad Apostolicum iudicium ea deferent opera vel scripta, quae subtilius examen exigunt, vel in quibus ad salutarem effectum consequendum, supremae auctoritatis sententia requiri videatur.

TITULUS II

DE CENSURA LIBRORUM

Caput I.—*De Praelatis librorum censurae praepositis.*

30.—Penes quos potestas sit sacrorum bibliorum editiones et versiones adprobare vel permittere ex iis liquet, quae supra (n. 7) statuta sunt.

31.—Libros ab Apostolica Sede proscriptos nemo audeat iterum in lucen edere: quod si ex gravi et rationabili causa, singularis aliqua exceptio hac in re admittenda videatur, id nunquam fiet, nisi obtenta prius sacrae Indicis Congregationis licentia, servatisque conditionibus ab ea praescriptis.

32.—Quae ad causas Beatificationum et Canonizationum Servorum Dei utcumque pertinent, absque beneplacito Congregationis Sacris Ritibus tuendis praepositae, publicari nequeunt.

33.—Idem dicendum de Collectionibus Decretorum singularum Romanarum Congregationum: hae nimirum Collectiones edi nequeant, nisi obtenta prius licentia, et servatis conditionibus a moderatoribus uniuscuiusque Congregationis praescriptis.

34.—Vicarii et Missionarii Apostolici Decreta sacrae Congregationis Propagandae Fidei praepositae de libris edendis fideliter servent.

35.—Approbatio librorum, quorum censura praesentium Decretorum vi Apostolicae Sedi vel Romanis Congregationibus non reservatur, pertinet ad Ordinarium loci in quo publici iuris fiunt.

36.—Regulares, praeter Episcopi licentiam, meminerint teneri se, sacri Concilii Tridentini decreto, operis in lucem edendi facultatem a Praelato, cui subiacent, obtinere. Utraque autem concessio in principio vel in fine operis imprimatur.

37.—Si Auctor Romae degens librum non in Urbe, sed alibi imprimere velit, praeter approbationem Cardinalis Urbis Vicarii et Magistri Sacri Palatii Apostolici, alia non requiritur.

Caput II.—*De censorum officio in praevio librorum examine.*

38.—Curent Episcopi, quorum muneris est facultatem libros imprimendi concedere, ut eis examinandis spectatae pietatis et doctrinae viros adhibeant, de quorum fide et integritate sibi polliceri queant, nihil eos gratiae daturos, nihil odio, sed omni humano affectu posthabito. Dei dumtaxat gloriam spectaturos et fidelis populi utilitatem.

39.—De variis opinionibus atque sententiis (iuxta Benedicti XIV praeceptum) animo a praeiudiciis omnibus vacuo, iudicandum sibi esse censores sciant. Itaque nationis, familiae, scholae, instituti affectum excutiant, studia partium seponant. Ecclesiae sancta dogmata, et communem Catholicorum doctrinam, quae Conciliorum generalium decretis, Romanorum Pontificum Constitutionibus, atque Doctorum consensu continentur, unice prae oculis habeant.

40.—Absoluto examine, si nihil publicationi libri obstare videbitur, Ordinarius, in scriptis et omnino gratis, illius publicandi licentiam, in principio vel in fine operis imprimendam, auctori concedat.

Caput III.—*De libris praeviae censurae subiiciendis.*

41.—Omnes fideles tenentur praeviae censurae ecclesiasticae eos saltem subiicere libros, qui divinas Scripturas, Sacram Theologiam, Historiam ecclesiasticam, Ius Canonicum, Theologiam naturalem, Ethicen, aliasve huiusmodi religiosas aut morales disciplinas respiciunt, ac generaliter scripta omnia, in quibus religionis et morum honestatis specialiter intersit.

42.—Viri e clero seculari ne libros quidem, qui de artibus scientiisque mere naturalibus tractant, inconsultis suis Ordinariis publicent, ut obsequentis animi erga illos exemplum praebeant.

Iidem prohibentur quominus, absque praevia Ordi-

nariorum venia, diaria vel folia periodica moderanda suscipiant.

Caput IV.—*De Typographis et Editoribus librorum.*

43.—Nullus liber censurae ecclesiasticae subiectus excudatur, nisi in principio nomen et cognomen tum auctoris, tum editoris praeferat, locum insuper et annum impressionis atque editionis. Quod si aliquo in casu, iustas ob causas, nomen auctoris tacendum videatur, id permittendi penes Ordinarium potestas sit.

44.—Noverint Typographi et Editores librorum novas eiusdem operis approbati editiones, novam approbationem exigere, hanc insuper textui originali tributam, eius in aliud idioma versioni non suffragari.

45.—Libri ab Apostolica Sede damnati, ubique gentium prohibiti censeantur, et in quodcumque vertantur idioma.

46.—Quicumque librorum venditores, praecipue qui catholico nomine gloriantur, libros de obscenis ex professo tractantes neque vendant, neque commodent, neque retineant: ceteros prohibitos venales non habeant, nisi a Sacra Indicis Congregatione veniam per Ordinarium impetraverint, nec cuiquam vendant nisi prudenter existimare possint, ab emptore legitime peti.

Caput V.—*De poenis in Decretorum Generalium transgressores statutis.*

47.—Omnes et singuli scienter legentes, sine auctoritate Sedis Apostolicae, libros apostatarum et haereticorum haeresim propugnantes, nec non libros cuiusvis auctoris per Apostolicas Litteras nominatim prohibitos, eosdemque libros retinentes, imprimentes et quomodolibet defendentes, excommunicationem ipso facto incurrunt, Romano Pontifici speciali modo reservatam.

48.—Qui sine Ordinarii approbatione Sacrarum Scripturarum libros, vel earundem adnotationes vel commen-

tarios imprimunt, aut imprimi faciunt, incidit ipso facto in excommunicationem nemini reservatam.

49.—Qui vero cetera transgressi fuerint, quae his Decretis Generalibus praecipiuntur, pro diversa reatus gravitate serio ab Episcopo moneantur; et, si opportunum videbitur, canonicis etiam poenis coerceantur.

Praesentes vero litteras et quaecumque in ipsi habentur nullo unquam tempore de subreptionis aut obreptionis sive intentionis Nostrae vitio aliove quovis defectu notari vel impugnari posse; sed semper validas et in suo robore fore et esse, atque ab omnibus cuiusvis gradus et praeeminentiae inviolabiter in iudicio et extra observari debere, decernimus: irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate vel praetextu, scienter vel ignoranter contigerit attentari declarantes, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Volumus autem ut harum litterarum exemplis, etiam impressis, manu tamen Notarii subscriptis et per constitutum in ecclesiastica dignitate virum sigillo munitis, eadem habeatur fides quae Nostrae voluntatis significationi his praesentibus ostensis haberetur.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Nostrae constitutionis, ordinationis, limitationis, derogationis, voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire.—Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo nonagesimo septimo, VIII Kal. Februarias, Pontificatus Nostri decimo nono.

A. CARD. MACCHI

A. PANICI Subdatarius

VISA

DE CVRIA I. DE AQVILA E VICECOMITIBVS

Loco ✠ Plumbi

Reg. in Secret. Brevium.

I. CVGNONIVS.

7.

Sacrae Congregationis Episcoporum et Regularium Decretum.
Circa manifestationem conscientiae.

Quemadmodum omnium rerum humanarum quamtumvis honestae sanctaeque in se sint; ita et legum sapienter conditarum ea conditio est, ut ab hominibus ad impropria et aliena ex abusu traduci ac pertrahi valeant; ac propterea quandoque fit, ut intentum a legislatoribus finem haud amplius assequantur; imo et aliquando, ut contrarium sortiantur effectum.

Idque dolendum vel maxime est obtigisse quoad leges plurium Congregationum, Societatum aut Institutorum sive mulierum quae vota simplicia aut solemnia nuncupant, sive virorum professione ac regimine penitus laicorum; quandoquidem aliquoties in illorum Constitutionibus conscientiae manifestatio permissa fuerat, ut facilius alumni arduam perfectionis viam ab expertis Superioribus in dubiis addicerent; e contra a nonnullis ex his intima conscientiae scrutatio, quae unice Sacramento Poenitentiae reservata est, inducta fuit. Itidem in Constitutionibus ad tramitem SS. Canonum praescriptum fuit, ut Sacramentalis Confessio in huiusmodi Communitatibus fieret respectivis Confessariis ordinariis et extraordinariis; aliunde Superiorum arbitrium eo usque devenit, ut subditis aliquem extraordinarium Confessarium denegaverint, etiam in casu quo, ut propriae conscientiae consulerent, eo valde indigebant. Indita denique eis fuit discretionis ac prudentiae norma ut suos subditos rite recteque quoad peculiares poenitentias ac alia pietatis opera dirigerent; sed et haec per abusionem extensa in id etiam extitit, ut eis ad Sacram Synaxim accedere vel pro lubitu permiserint, vel

omnino interdum prohibuerint. Hinc factum est, huiusmodi dispositiones, quae ad spiritualem alumnorum profectum et ad unitatis pacem et concordiam in Communitatibus servandam fovendamque salutariter ac sapienter constitutae iam fuerant, haud raro in animarum discrimen, in conscientiarum anxietatem, ac insuper in externae pacis turbationem versae fuerint, ceu subditorum recursus et querimoniae passim ad S. Sedem interiectae evidentissime comprobant.

Quare SSmus. D. N. Leo divina providentia Papa XIII, pro ea qua praestat erga lectissimam hanc sui gregis portionem peculiari sollicitudine, in Audientia habita a me Cardinali Praefecto S. Congregationis Episcoporum et Regularium negotiis et consultationibus praepositae die decimaquarta Decembris 1890 omnibus sedulo diligenterque perpensis, haec quae sequuntur voluit, constituit atque decrevit.

I. Sanctitas Sua irritat, abrogat, et nullius in posterum roboris declarat quascumque dispositiones Constitutionum, piarum Societatum, Institutorum mulierum sive votorum simplicium sive solemnium, nec non virorum omnimo de laicorum, etsi dictae Constitutiones approbationem ab Apostolica Sede retulerint in forma quacumque etiam quam aiunt specialissimam, in eo scilicet, quod cordis et conscientiae intimam manifestationem quovis modo ac nomine respiciunt. Ita propterea serio iniungit Moderatoribus ac Moderatricibus huiusmodi Institutorum, Congregationum ac Societatum ut ex propriis Constitutionibus, Directoriis ac Manualibus praefatae dispositiones omnino deleantur penitusque expungantur. Irritat pariter ac delet quoslibet ea de re usus et consuetudines etiam immemorabiles.

II. Districte insuper prohibet memoratis Superioribus ac Superiorissis cuiuscumque gradus et praeeminentiae sint ne personas sibi subditas inducere pertentent directe aut indirecte, praecepto, consilio, timore, minis, aut blandittiis ad huiusmodi manifestationem conscientiae sibi peragendam; subditisque e converso praecipit, ut Superioribus maioribus denuncient Supe-

riores minores, qui eos ad id inducere audeant; et si agatur de Moderatore vel Moderatrice Generali denunciatio huic S. Congregationi ab iis fieri debeat.

III. Hoc autem minime impedit quominus subditi libere ac ultro aperire suum animum Superioribus valeant ad effectum ab illorum prudentia in dubiis ac anxietatibus consilium et directionem obtinendi pro virtutum acquisitione ac perfectionis progressu.

IV. Praeterea firmo remanente quoad Confessarios ordinarios et extraordinarios Communitatum quod a Sacrosancto Concilio Tridentino praescribitur in *Sess.* 25, cap. x, *de Regul. et a S. M. Benedicti XIV* statuitur in Constitutione quae incipit «Pastorali curae» Sanctitas Sua Praesules Superioresque admonet ne extraordinarium denegent subditis Confessarium quoties ut propriae conscientiae consulant ad id subditi adigantur, quim iidem superiores ullo modo petitionis rationem inquirant, aut aegre id ferre demostrent. Ac ne evanida tam provida dispositio fiat, Ordinarios exhortatur, ut in locis propriae Dioeceseos, in quibus Mulierum Communitates existunt, idoneos Sacerdotes facultatibus instructos designent, ad quos pro Sacramento poenitentiae recurrere eae facile queant.

V. Quod vero attinet ad permissionem vel prohibitionem ad sacram Synaxim accendi Eadem Sanctitas Sua decernit, huiusmodi permissiones vel prohibitiones dumtaxat ad Confessarium ordinarium vel extraordinarium spectare, quim Superiores ullam habeant auctoritatem hac in re sese ingerendi, excepto casu quo aliquis ex eorum subditis post ultimam Sacramentalem Confessionem Communitati scandalo fuerit, aut gravem externam culpam patraverit, donec ad Poenitentiae sacramentum denuo accesserit.

VI. Monentur hinc omnes, ut ad Sacram Synaxim curent diligenter se praeparare et accedere diebus in propriis regulis statutis; et quoties ob fervorem et spiritualem alicuius profectum Confessarius expedire iudicaverit ut frequentius accedat, id ei ab ipso Confessario permitti poterit. Verum qui licentiam a Confessario

obtinuerit frequentioris ac etiam quotidianae Communionis, de hoc certiorem reddere Superiorem teneatur; quod si hic iustas gravesque causas se habere reputet contra frequentiores huiusmodi Communiones, eas Confessario manifestare teneatur; cuius iudicio acquiescendum omnino erit.

VII. Eadem Sanctitas Sua insuper mandat omnibus et singulis Superioribus Generalibus, Provincialibus et Localibus Institutorum de quibus supra sive virorum sive mulierum ut studiose accurateque huius Decreti dispositiones observent sub poenis contra Superiores Apostolicae Sedis mandata violantes ipso facto incurrendis.

VIII. Denique mandat, ut praesentis Decreti exemplaria in vernaculum sermonem versa inserantur Constitutionibus praedictorum piorum Institutorum, et saltem semel in anno, stato tempore in unaquaque Domo, sive in publica mensa, sive in Capitulo ad hoc specialiter convocato alta et intelligibili voce legantur.

Et ita Sanctitas Sua constituit atque decrevit, contrariis quibuscumque etiam speciali et individua mentione dignis minime obstantibus.

Datum Romae ex Secretaria memoratae S. Congregationis Episcoporum et Regularium die 17 Decembris 1890.

I. Card. VERGA, *Praefectus.*

Fr. Aloisius Ep. Callinicen., *Secretarius.*

8.

Sacrae Congregationis Episcoporum et Regularium Decretum.
De Institutis votorum simplicium et de ordinationibus regularium.

Auctis admodum ex singulari Dei beneficio votorum simplicium Institutis, uti multa inde bona oriuntur, ita aliqua parit incommoda facilis alumnorum huiusmodi societatum egressus, et consequens, ex iure constituto, regressus in dioecesim originis. Haec autem graviora efficit temporalium bonorum inopia qua nunc Ecclesia premitur, unde Episcopi saepe providere nequeunt ut illi vitam honeste traducant. Haec, aliaque id genus, etiam de alumnis Ordinum votorum solemnium, perpendentes nonnulli Sacri locorum Antistites, pro Ecclesiastici ordinis decore et fidelium aedificatione, ab Apostolica Sede enixis precibus postularunt, remedium aliquod adhiberi. Cum ergo totum negotium Sanctissimus D. N. Leo PP. XIII detulisset Sacrae huic Congregationi Episcoporum et Regularium Negotiis et Consultationibus praepositae, Emi. Patres in Conventu Plenario habito in Vaticanis aedibus die 29 mens: Augusti anni 1892, praevio maturo examine ac discussione, perpensaque universa rei ratione, opportunas edere censuerunt dispositiones per generale decretum ubique locorum perpetuis futuris temporibus servandas. Quas cum SS. D. N. in Audientia d. 23 Sept. huius anni 1892 infrascripto Secretario benigne impertita probare et confirmare dignatus fuerit, ea quae sequuntur per praesens decretum Apostolica Auctoritate statuuntur et decernuntur.

I. Firmis remanentibus Constitutione S. Pii V diei 14 Oct. anni 1568, incipient. *Romanus Pontifex*, et declaratione sa. me. Pii PP. IX edita die 12 mens. Iunii anni 1858, quibus Superioribus Ordinum Regularium

prohibetur, ne litteras dimissoriales concedant Novitiis aut professis votorum simplicium trienalium, ad hoc ut titulo Paupertatis ad SS. Ordines promoveri valeant, eaedem dispositiones extenduntur etiam ad Instituta votorum simplicium, ita ut horum Institutorum Superiores non possint in posterum litteras dimissoriales concedere pro SS. Ordinibus, vel quomodocumque ad sacros Ordines alumnos promovere titulo Mensae communis vel Missionis, nisi illis tantum alumnis, qui vota quidem simplicia, sed perpetua iam emiserint, et proprio Instituto stabiliter aggregati fuerint; vel qui saltem per triennium permanserint in votis simplicibus temporaneis quoad ea Instituta quae ultra triennium perpetuam differunt professionem. Revocatis ad hunc effectum omnibus indultis ac privilegiis iam obtentis a S. Sede, necnon dispositionibus contrariis in respectivis Constitutionibus contentis, etsi tales Constitutiones fuerint a S. Sede Apostolica approbatae.

II. Hinc notum sit oportet de generali regula haud in posterum dispensatum iri, ut ad Maiores Ordines alumnus Congregationis votorum solemnium promoveatur quin prius solemnem professionem emiserit, vel per integrum triennium in votis simplicibus perseveraverit, si alumnus Instituto votorum simplicium sit adictus.— Quod si interdum causa legitima occurrat, cur quispiam Sacros Ordines suscipiat triennio nondum expleto, peti poterit ab Apostolica Sede dispensatio, ut Clericus vota solemnia nuncupare possit quamvis non expleverit triennium, quoad Instituta vero votorum simplicium, ut vota simplicia perpetua emittere possit, quamvis non expleto tempore a respectivi Instituti Constitutionibus praescripto pro professione votorum simplicium perpetuorum.

III. Dispositiones contentae in decreto S. C. Concilii iussu sa. me. Urbani VIII edito die 21 Septembris 1624 incipien. *Sacra Congregatio*, ac in decreto eiusdem S. C. iussu sa. me. Innocentii XII edito die 24 mens. Iulii anni 1694, incipien. *Instantibus*, ac in aliis decretis generalibus, quibus methodus ordinatur a

Superioribus Ordinum Regularium servanda in expellendis propriis alumnis, nedum in suo robore manent, sed servandae imponuntur etiam Superioribus Institutorum votorum simplicium, quoties agatur de aliquo alumno vota simplicia quidem sed perpetua professo, vel votis simplicibus temporaneis adstricto ac in sacris insuper Ordinibus constituto dimittendo; ita ut horum neminem et ipsi dimittere valeant, ut nunc dictum est, nisi ob culpam gravem, externam, et publicam, et nisi culpabilis sit etiam incorregibilis. Ut autem quis incorregibilis revera habeatur, Superiores praemittere debent, distinctis temporibus, trinam admonitionem et correctionem; qua nihil proficiente Superiores debent processum contra delinquentem instruere, processus resultantia accusato contestari, eidem tempus congruum concedere, quo suas defensiones sive per se, sive per alium eiusdem Instituti religiosum, exhibere valeat; quod si accusatus ipse proprias defensiones non praesentaverit, Superior, seu Tribunal, defensorem, ut supra, alumnum respectivi Instituti ex officio constituere debebit. Post haec Superior cum suo Consilio setentiam expulsionis aut dimissionis pronuntiare poterit, quae tamen nullum effectum habebit si condemnatus a sententia prolata rite ad S. C. EE. et RR. appellaverit, donec per eamdem S. C. definitivum iudicium prolatum non fuerit.—Quoties autem gravibus ex causis procedendi methodus supradicta servari nequeat, tunc recursus haberi debeat ad hanc S. C. ad effectum obtinendi dispensationem a solemnitatibus praescriptis, et facultatem procedendi summario modo iuxta praxim vigentem apud hanc S. C.

IV. Alumni votorum solemnium, vel simplicium perpetuorum, vel temporalium, in Sacris Ordinibus constituti, qui expulsi vel dimissi fuerint, perpetuo suspensi maneant, donec a S. Sede alio modo eis consulatur; ac praeterea Episcopum benevolum receptorem invenerint, et de ecclesiastico patrimonio sibi providerint.

V. Qui in Sacris Ordinibus constituti et votis simplicibus obstricti sive perpetuis, sive temporalibus, sponte

dimissionem ab Apostolica Sede petierint et obtinuerint, vel aliter ex Apostolico privilegio a votis simplicibus perpetuis vel temporaneis dispensati fuerint, ex claustro non exeant, donec Episcopum benevolum receptorem invenerint, et de ecclesiastico patrimonio sibi providerint, secus suspensi maneant ab exercitio susceptorum Ordinum. Quod porrigitur quoque ad alumnos votorum simplicium temporalium qui quovis professionis vinculo iam forent soluti, ob elapsum tempus quo vota ab ipsis fuerunt nuncupata.

VI. Professi tum votorum solemnium, tum simplicium ab Ordinariis locorum ad Sacros Ordines non admittantur, nisi, praeter alia a iure statuta, testimoniales litteras exhibeant, quo saltem per annum sacrae theologia operam dederint si agatur de subdiaconatu, ad minus per biennium, si de diaconatu, et quoad presbyteratum, saltem per triennium, praemisso tamen regulari aliorum studiorum curriculo.

Haec de expresso Sanctitatis Suae mandato praefata Sacra Congregatio constituit atque decernit, contrariis quibuscumque, etiam speciali et individua mentione dignis, minime obstantibus.

Datum Romae, ex Sacra Congregatione Epicoporum et Regularium, die 4 Novembris 1892.

I. CARD. VERGA, *Praefectus*.

† Ios. M. Arch. CAESARIEN., *Secretarius*.

9.

Decretum. De eleemosynarum collectis.

Singulari quidem protectione et auxilio dignae semet exhibent mulieres quae in piis religiosisque institutis Deo se devovent, in proximorum bonum longe lateque opera misericordiae exerceant nedum directe, sed stipem etiam iisdem operibus sustentantes quaeritantes, atque egregiam eapropter humilitatis, patientiae, charitatis aliarunque virtutum laudem praeseferentes. Cum tamen hoc colligendarum eleemosynarum ministerium, prae muliebri quaeritantium indole, ac hodierna humanae societatis conditione, periculis haud vacet nisi opportunis cautelis communiatur Sacra Congregatio Episcoporum et Regularium nonnullis Episcopis petentibus, re diligenter et mature perpensa, haec quae sequuntur statuit ac decrevit.

I. In votorum simplicium Institutis opus quaeritandi eleemosynas alumnae non aggrediantur nisi in spiritu fidei, quod stipem non sibi quaerant, sed ipsi Christo Iesu memores verborum eius: *Quandiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis*. Praeterea Ordinarios locorum, etiamsi eorum territoria pertranseant, obsequio reverentia et devotione prosequantur, tamquam parentes et patronos, quos adeant cum fiducia pro consilio auxilio ac praesidio in qualibet necessitate.

II. Iisdem votorum simplicium Sororibus non liceat eleemosynas quaerere, sive intra dioecesim in qua ipsae resident, sive extra sine licentia Orninarii loci respectivae residentiae.

III. Stipem quaesiturae extra dioecesim respectivae residentiae, licentiam obtinere insuper debent ab Ordinario loci in quo eleemosynas quaeritare desiderant.

IV. Nihil tamen impedit, quominus Superiorissae,

nulla petita licentia, ad sublevandam domum vel piorum operum, quibus praesunt inopiam, possint eleemosynas undequaque oblatas accepto habere, vel etiam per litteras impetrare ab honestis ac benevolis personis quibuscumque, usquedum a legitimo superiore rationabili ex causa, non prohibeantur.

V. Ordinarius loci, in quo extat domus Sororum quaeritare volentium, licentiam eis non concedat, 1° si de vera domus vel pii operis necessitate sibi non constet; 2° si quaeritatio commode fieri possit per alios ab ipsomet Ordinario designandos. Si autem necessitati occurri valeat per quaeritationem in loco in quo sorores resident, vel infra propriam dioecesim, Ordinarios eisdem licentiam non impertiatur eleemosynas colligendi extra dioecesim.

VI. Utraque licentia tradatur gratis et in scriptis, in qua quilibet Ordinarius leges et conditiones imponere poterit, quas pro locorum, temporum et personarum adiunctis magis opportunas in Domino iudicaverit: Licentia vero Ordinarii piae Sororum domus contineat litteras vel commisorias ad parochos aliasve prudentes personas, pro sororibus quaeritantibus intra dioecesim, vel commendatitias ad Ordinarios aliarum dioecesium pro Sororibus extra propriam dioecesim quaeritantibus. In litteris commissoriis mandetur parochis aliisve probis personis, ut consiliis et meliori qua possunt opera praesto sint Sororibus, earum agendi rationem invigilent, et si quid in eis minus rectum resciverint, statim ipsi Ordinario referant. In commendatitiis exorentur Ordinarii locorum, ut in sua quisque dioecesi Sorores ad quaeritandum admissas protegat ac adiuvet ac si sibi subditas eas haberet.

VII. Quisque loci Ordinarius Sorores ex aliena dioecesi advenientes ad eleemosynas colligendas non admittat nisi prius eamdem licentiam proprii Ordinarii sibi exhibuerint. Sororibus vero huiusmodi licentiam exhibentibus ipse suam, si lubeat impertiatur licentiam quaeritandi in propria dioecesi. Ubi autem Sorores, etiam si utraque licentia praeditae, in eleemosynarum

quaestu male se gerant statim in propriam domum eas redire Ordinarius iubeat, opportunisque etiam mediis si opus fuerit compellat.

VIII. Superiorissae, praesertim extra locum ubi domus habent, numquam ad eleemosynas quaerendas mittant Sorores nisi binas, aetate et animo maturas, intra dioecesim non ultra mensem, extra dioecesim non ultra duos menses, et semper ea pecuniae summa instructas qua, inopinato quocumque casu cogente, possint statim domum redire. Sorores quaeritantes semper et ubique ea qua decet, modestia eniteant, virorum familiaritatem et sermones inutiles caveant; clamores, tabernas aliaque loca incongrua evitent; nec in domibus longiorem moram faciant quam sit necessarium pro expetendis eleemosynis. Singulae numquam incedant, neque ab invicem separentur, nisi necessitate impellente. Iter facientes, si commode fieri poterit, utantur via ferrea; sed quantum possunt, de nocte, neque ab uno loco discedant, neque ad alium perveniant. De suo adventu futuro praemoneant illum, cui datae sunt Episcopi litterae; eique cum pervenerint se sistant precesque adhibeant, ut intercedat pro invenienda hospitalitate apud aliquod pium feminarum Institutum, vel saltem apud aliquam honestam mulierem, numquam vero in domo ubi possint in aliquod periculum offendere. Matutinas ac vespertinas preces non omittant: quotidie de mane aliquam ex vicionioribus Ecclesiis petant ibique Sacro assistant: singulis hebdomadis Poenitentiae et Eucharistiae Sacramentis reficiantur. Ante solis ortum et post occasum eleemosynas per loca non quaeritent. Elapso tempore ad quaeritandum eis praefixo, sine ulla mora ad propriam Superiorissam recto tramite remigrent. Eleemosynas numquam arroganter vel tamquam debitas postulent, sed breviter et humiliter sua et piorum operum exposita inopia, si quid sponte offertur accipiant, secus patienter divinae Providentiae confidant. Alias normas opportunas, quae a propria Superiorissa dari poterunt, adamussim observent.

Datum Romae ex Secretaria memoratae S. Con-

gregationis Episcoporum et Regularium die 27 Martii 1896.

I. CARD. VERGA, *Praefectus.*

A. Can. BOCCAFOGLI, *Sub-Secr.*

10.

Decretum S. Officii.
De lege ieiunii et abstinentiae anticipanda vel dispensanda ab Episcopis.

Feria IV die 5 *Decembris* 1894.

Cum recenter ad hanc Supremam Congregationem S. R. et U. Inquisitionis a compluribus Episcopis pervenerint petitiones, quarum omnium una mens erat, abstinentiae legem, de qua valde solliciti sunt, magnis in populorum concursibus aegre admodum ac difficulter variis de causis posse servari, et damno potius animarum quam saluti praebere occasionem; Eminentissimi ac Reverendissimi Domini S. R. E. Cardinales contra haereticam pravitatem in universa christiana republica Generales Inquisitores, in plenario comitio dictae Feriae IV die 5 Decembris 1894; re integre proposita ac mature perpensa, decreverunt ut infra, scilicet:

Supplicandum Sanctissimo ut Episcopis aliisque locorum Ordinariis concedere dignetur facultatem anticipandi die sibi benevisa atque ob gravissimas causas etiam dispensandi super lege ieiunii et abstinentiae, quando festum sub utroque praecepto servandum Patroni Principalis aut Titularis, vel solemne aliquod festum item magno populorum concursu celebrandum incideret in ferias sextas aut sabbata per annum, excepto tempore quadragesimae, diebus quatuor temporum et vigiliis per annum ieiunio consecratis; atque ut eadem anticipandi seu etiam gravissimis de causis dispensandi potestate uti possint pro diebus quibus nundinae extraordinarie, magno item populorum concursu, habeantur.

Habita autem per R. P. D. Assessorem S. O. relatione Sanctissimo Domino Nostro Leoni Papae XIII, idem Sanctissimus Dominus praesens Decretum ratum

habuit et confirmavit ac omnibus et singulis locorum Ordinariis facultatem, de qua agitur perpetuis futuris temporibus concessit ac attribuit, facta tamen in singulis casibus mentione Apostolicae dispensationis.

IOS. MANCINI, *S. R. et U. I. Notarius.*

II.

Dubia quoad Decretum de lege ieiunii et abstinentiae anticipanda vel dispensanda ab Episcopis.

Feria IV die 18 *Martii* 1896.

Post latum feria IV die 5 Decembris 1894. Supremae huius Congregationis S. O. decretum, quod incipit *Cum recenter*, quo facultas fit locorum Ordinariis anticipandi in alium diem, vel etiam, gravissimis de causis, dispensandi super ieunii et abstinentiae lege, occasione solemnitatum in vetitum aliquem diem incidentium, a pluribus locis circa eiusdem decreti genuinum sensum dubia proposita fuere quae sequuntur:

I. Utrum ad hoc ut Episcopus dispensare valeat, ad tramitem decreti, necesse sit ut festum celebretur magno populorum concursu?

II. Utrum Episcopus dispensare possit quando agitur tantum de festo duplicis praecepti, an etiam quando agitur de alio festo, vel de alia Catholica solemnitate, ex. gr. de centenariis, peregrinationibus et similibus?

III. Quomodo sit intelligendus magnus populorum concursus, an populorum extraneorum vel etiam eiusdem civitatis aut loci?

IV. Utrum inter causas gravissimas, ob quas Episcopus non solum anticipare, sed etiam dispensare potest assignari valeat grave periculum quod abstinentia anticipanda non observetur?

V. Utrum diebus exceptis, ieiunio consecratis, vetitum sit Episcopis tantum dispensare super abstinentia vel etiam illam anticipare?

VI. Utrum ex rationabili causa possit Episcopus committere Parochis, ut ipsi assignent diem in quo anticipari debeat abstinentia?

Quibus dubiis ad examen sedulo vocatis in Congregatione Generali habita feria IV die 18 Martii 1896 Emi. ac Rmi. Domini Cardinales Inquisitores Generales, praehabito voto DD. Consultorum, respondendum mandarunt:

Ad I. Affirmative.

Ad II. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam; modo adsit magnus populorum concursus.

Ad III. Attentis omnibus, intelligi potest etiam de concursu civitatis aut loci, facto verbo cum Sanctissimo.

Ad IV. Affirmative dummodo periculum sit generale.

Ad V. Affirmative, scilicet utrumque vetitum est Episcopis.

Ad VI. Affirmative.

Sequenti vero feria IV die 20 eiusdem mensis SSmus. Dominus Noster Leo divina Providentia Papa XIII, in solita audientia R. P. D. Assessori impertita, relatas sibi Emorum. Patrum resolutiones benigne approbare et confirmare dignatus est.

12.

Declaratio S. R. C. de Altari pro reponendo SS. Sacramento. Feriis V et VI Maioris Hebdomadae Romana.

Instantibus plerisque Rmis. Episcopis variarum regionum, qui sacros ritus et caeremonias iuxta ecclesiasticas praescriptiones ac laudabiles consuetudines in suis dioecesibus observari satagunt, quaestio super Altari quod communiter dicitur *sepulcrum*, alias agitata, S. R. Congregationi sub duplici sequenti dubio proposita fuit, nimirum:

I. Utrum in Altari, in quo Feria V et VI Maioris Hebdomadae, publicae adorationi exponitur et asservatur Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, repraesententur sepultura Domini, aut institutio eiusdem Augustissimi Sacramenti?

II. Utrum liceat ad exornandum praedictum altare adhibere statuas aut picturas, nempe Beatissimae Virginis, S. Ioannis Evangelistae, S. Mariae Magdalenae et militum custodum, aliaque huismodi?

Sacra porro Rituum Congregatio in ordinariis comitiis, subsignata die ad Vaticanum habitis, ad relationem infrascripti Cardinalis Sacrae eidem Congregationi Praefecti, exquisitis trium Rmorum. Consultorum suffragiis, scripto exaratis, attenta quoque antiqua et praesenti Ecclesiae disciplina, omnibusque maturo examine perpensis, rescribendum censuit:

Ad I. *Utrumque.*

Ad II. *Negative. Poterunt tamen Episcopi, ubi antiqua consuetudo vigeat, huiusmodi repraesentationes tolerare: caveant autem ne novae consuetudines hac in re introducantur:* Atque ita rescripsit, contrariis quibuscumque decretis abrogatis. Die 15 Decembris 1896.

Facta postmodum de his Sanctissimo Domino Nostro Leoni XIII per ipsum infrascriptum Cardinalem

relatione, Sanctitas Sua rescriptum Sacrae Congregationis ratum habuit et confirmavit iisdem die, mense et anno.

C. Card. ALOISI-MASELLA, *S. R. C. Praef.*

D. Panici, *S. R. C. Secretarius.*

13.

Formula abiurationis, professionis fidei, et absolutionis impertiendae iis, qui a lapsus in haeresim «Protestantium» vel aliarum sectarum ad sinum redeunt S. M. Ecclesiae.

Ego
Oppidi vel civitatis aetatis meae annorum genuflexus, coram Te Illmo. ac Revmo. D. Episcopo (vel R. D. specialiter Delegato), ac tangens mea manu Sancta Dei Evangelia profiteor firmiter tenere ac credere quod nemo possit aeternam salutem consequi nisi sincero corde credat ac teneat omnia quae credit et docet Santa Mater Ecclesia Catholica Apostolica Romana. Adversus quam Christi Ecclesiam ex animo doleo graviter me errasse; quia adhaesi et professus sum errores sectae N.—(v. g. *protestantium*).

Nunc vero per gratiam Dei dolens ex intimo corde ac poenitens me praedictae sectae haereticae adhaesisse illam detestor atque sincere abiuro; eodemque animo detestor ac maledico caeteris erroribus ac sectis Sanctae Catholicae Apostolicae Romanae Ecclesiae contrariis.

Tandem credo et profiteor omnes et singulas veritates atque Dogmata revelata, quae tenet atque docet Sancta Mater Ecclesia. Credo etiam et profiteor omnia et singula quae a Sacrosancto Oecumenico Concilio Vaticano ad credendum proposita sunt.

Credo et profiteor Summum Pontificem Romanum esse Caput et Pastorem supremum omnium fidelium a Christo Domino Nostro positum ad regendam, pascendam et gubernandam universam Ecclesiam, Cui propterea uti magistro infallibili ab omnibus fidelibus est obediendum.

Sic Deus me adiuvet et haec sancta evangelia quae propriis manibus tango.

Huic catholicae fidei professioni quam teneo, subscribo mea manu.

His peractis Sacerdos qui abiurationem accepit folium subscribat hoc modulo.

Praedictus .... *fuit per me Episcopum (vel Delegatum) expeditus in forma Ecclesiae consueta die.*

Ita est. Ego N. N. Episcopus N. (vel Sacerdos Delegatus N. N.)

N. B. *Postquam poenitens conversus supradictam recitaverit suae abiurationis insimul ac fidei professionis formulam, debet ab Episcopo vel a Sacerdote delegato paucis ac piis verbis excitari ad eliciendum contritionis internum actum; eique assignari aliquas spirituales poenitentias, quae vel in pietatis operibus vel in precibus consistere solent. Tandem conversus adhuc genuflexus absolvatur modo et formula adnexa* (1). *Advertendum insuper quod vi huius absolutionis poenitens in foro Ecclesiae externo reconciliatur, omnique liberatur censurae vinculo, unde postmodum Sacramentaliter absolvi poterit a quocumque Confessario per Ordinarium approbato.*

(1) Habebitur in speciali Appendice ad Rituale Romanum.

14.

Instructio S. Officii ad probandum obitum alicuius coniugis.

Matrimonii vinculo duos tantummodo «Christo ita docente, copulari, et coniungi posse, alterutro vero coniuge vita functo, secundas, imo et ulteriores nuptias licitas esse, dogmatica Ecclesiae Catholicae doctrina est».

Verum ad secundas, et ulteriores nuptias quod attinet, cum de re agatur, quae difficultatibus, ac fraudibus haud raro est obnoxia, hinc Sancta Sedes sedulo curavit modo Constitutionibus generalibus, saepius autem responsis in casibus particularibus datis, ut libertas novas nuptias ineundi ita cuique salva esset, ut praedicta matrimonii unitas in discrimen non adduceretur.

Inde constituta Sacrorum Canonum, quibus, ut quis possit licite ad alia vota transire, exigitur quod de morte coniugis certo constet, uti cap. *Dominus de secundis nuptiis*, vel quod de ipsa morte recipiatur *certum nuncium* uti cap. *In praesentia. De sponsalibus, et matrimoniis.* Inde etiam ea quae explanatius traduntur in Instructione «*Cum alias*, 21 *Augusti* 1670» a Clemente X sancita, et in Bullario Romano inserta super examine Testium pro matrimoniis contrahendis in Curia Emi. Vicarii Urbis, et coeterorum Ordinariorum. Maxime vero quae propius ad rem facientia ibi habentur NN. 12 et 13.

Et haec quidem abunde sufficerent si in eiusmodi causis peragendis, omnimoda, et absoluta certitudo de alterius Coniugis obitu haberi semper posset; sed cum id non sinant casuum propemodum infinitae vices (quod sapienter animadversum est in laudata Instructione his verbis: *Si tamen huiusmodi testimonia haberi non possunt, Sacra Congregatio non intendit excludere alias probationes, quae de iure communi possunt admitti,*

dummodo legitimae sint, et sufficientes) sequitur, quod stantibus licet principiis generalibus praestitutis, haud raro casus eveniunt, in quibus Ecclesiasticorum Praesidum iudicia haerere solent in vera iustaque probatione dignoscenda, ac statuenda, imo pro summa illa facilitate, quae aetate nostra facta est remotissimas quasquae religiones adeundi in omnes fere orbis partes homines divagentur, eiusmodi casuum multitudo adeo succrevit, ut frequentissimi hac de re ad Supremam hanc Congregationem habeantur recursus, non sine parvo partium incommodo, quibus inter informationes, atque instructiones, quas pro re nata, ut aiunt, peti, mittique necesse est, plurimum defluit temporis, quin possint ad optata vota convolare.

Quapropter Sacra eadem Congregatio huiusmodi necessitatibus occurrere percupiens, simulque perpendens in dissitis praesertim missionum locis, Ecclesiasticos praesides opportunis destitui subsidiis, quibus ex gravibus difficultatibus extricare se valeant, e re esse censuit, uberiorem edere Instructionem, in qua, iis, quae iam tradita sunt, nullo pacto abrogatis regulae indigitentur, quas in eiusmodi casibus haec ipsa S. Congregatio sequi solet, ut illarum ope, vel absque necessitate recursus ad Sanctam Sedem, possint iudicia ferri, vel certe, si recurrendum sit, status quaestionis ita dilucide exponatur, ut impedire longiori mora sententia non debeat. Itaque:

1.—Cum de coniugis morte quaestio instituitur, notandum primo loco, quod argumentum a sola ipsius absentia quantacumque (licet a legibus civilibus fere ubique admittatur) a Sacris Canonibus minime sufficiens ad iustam probationem habetur. Unde sa. me. Pius VI ad Archiepiscopum Pragensem die 11 Iulii 1789 rescripsit, solam coniugis absentiam, atque omnimodum eiusdem silentium *satis argumentum non esse ad mortem comprobandam*, ne tum quidem cum edicto regio coniux absens evocatus (idemque porro dicendum est, si per publicas ephemerides id factum sit) nullum suimet indicium dederit. *Quod enim non comparuerit*,

idem ait Pontifex, *non magis mors in causa esse potuit, quam eius contumacia.*

2.—Hinc ad praescriptum eorumdem sacrorum Canonum, documentum authenticum obitus diligenti studio exquiri omnino debet; exaratum scilicet ex regestis Paroeciae, vel Xenodochii, vel miliciae, vel etiam, si haberi nequeat ab auctoritate ecclesiastica, a Gubernio civili loci in quo, ut supponitur, persona obierit.

3.—Porro quandoque hoc documentum haberi nequit; quo casu testium depositionibus supplendum erit. Testes vero duo saltem esse debent, iurati, fide digni, et qui de facto proprio deponant, defunctum cognoverint, ac sint inter se concordes quoad locum, et causam obitus, aliasque substantiales circumstantias. Qui insuper, si defuncti propinqui sint, aut socii itineris, industriae, vel etiam militiae, eo magis plurimi faciendum erit illorum testimonium.

4.—Interdum unus tantum testis examinandus reperitur, et licet ab omni iure testimonium unius ad plene probandum non admittatur, attamen ne coniux alias nuptias inire peroptans, vitam coelibem agere cogatur, etiam unius testimonium absolute non respuit Suprema Congregatio in dirimendis huiusmodi casibus, dummodo ille testis recensitis conditionibus sit praeditus, nulli exceptioni obnoxius, ac praeterea eius depositio aliis gravibusque adminiculis fulciatur; sique alia extrinseca adminicula colligi omnino nequeant, hoc tamen certum sit, nihil in eius testimonio reperiri, quod non sit congruum, atque omnino verisimile.

5.—Contingit etiam ut Testes omnimoda fide digni testificentur se tempore non suspecto mortem coniugis ex aliorum attestatione audivisse, isti autem vel quia absentes, vel quia oberint, vel aliam ob quamcumque rationabilem causam examinari nequeunt; tunc dicta ex alieno ore, quatenus omnibus aliis in casu concurrentibus circumstantiis, aut saltem urgentionibus respondeant, satis esse censentur pro sequutae mortis prudenti iudicio.

6.—Verum, haud semel experientia compertum ha-

betur, quod nec unus quidem reperiatur testis qualis supra adstruitur. Hoc in casu probatio obitus ex coniecturis, praesumptibus indiciis, et adiunctis quibuscumque, sedula certe et admodum cauta investigatione curanda erit, ita nimirum, ut pluribus hinc inde collectis, eorumque natura perpensa, prout scilicet urgentiora, vel leviora sunt, seu propriore vel remotiore nexu cum veritate mortis coniunguntur, inde prudentis viri iudicium ad eamdem mortem affirmandam probabilitate maxima, seu morali certudine permoveri possit. Quapropter quandonam in singulis casibus habeatur ex huiusmodi coniecturis simul coniunctis iusta probatio, id prudenti relinquendum est iudicis arbitrio; heic tamen non abs re erit plures indicare fontes ex quibus illae sive urgentiores, sive etiam leviores colligi, et haberi possint.

7.—Itaque in primis ille praesumptiones investigandae erunt quae personam ipsius asserti defuncti respiciunt, quaeque profecto facile haberi poterunt a coniunctis, amicis, vicinis, et quoquo modo notis utriusque coniugis. In quorum examine requiratur *ex. gr.*

An ille, de cuius obitu est sermo, bonis moribus imbutus esset; pie, religioseque viveret; uxoremque diligeret; nullam sese occultandi causam haberet; utrum bona stabilia possideret, vel alia a suis propinquis, aut aliunde sperare posset.

An discesserit annuentibus uxore, et coniunctis; quae tum eius aetas, et valetudo esset.

An aliquando, et quo loco scripserit, et num suam voluntatem quamprimum redeundi aperuerit, aliaque huius generis indicia colligantur.

Alia ex rerum adiunctis pro varia absentiae causa colligi indicia sit poterunt.

Si ob militiam abierit, a duce militum requiratur quid de eo sciat; utrum alicui pugnae interfuerit; utrum ab hostibus fuerit captus; num castra deseruerit, aut destinationes periculosas habuerit, *etc.*

Si negotiationis causa iter susceperit inquiratur, utrum tempore itineris gravia pericula fuerint ipsi superanda:

num solus profectus fuerit, vel pluribus comitatus utrum in regionem ad quam se contulit supervenerint seditiones, bella, fames, et pestilentiae, *etc.*, *etc.*

Si maritimum iter fuerit aggressus sedula investigatio fiat a quo portu discesserit; quinam fuerint itineris socii; quo se contulerit; quod nomen navis quam conscendit; quis eiusdem navis gubernator; an naufragium fecerit; an societas quae navis cautionem forsan dedit, pretium eius solverit; aliaeque circumstantiae, si quae sint, diligenter perpendantur.

8.—Fama quoque alis adiuta adminiculis argumentum de obitu constituit, hisce tamen conditionibus, nimirum; quod a duobus saltem testibus fide dignis, et iuratis comprobetur; qui deponat de rationabili causa ipsius famae; an eam acceperint a maiori, et saniori parte populi, et an ipsi de eadem fama recte sentiant; nec sit dubium illam fuisse concitatam ab illis, in quorum commodum inquiritur.

9.—Tandem, si opus fuerit, praetereunda non erit investigatio per publicas ephemerides, datis Directori omnibus necessariis personae indiciis, nisi ob speciales circumstantias saniori, ac prudentiori consilio aliter censeatur.

10.—Haec omnia pro opportunitate casuum Sacra haec Congregatio diligenter expendere solet; cumque de re gravissima agatur, cunctis aequa lance libratis, atque insuper auditis plurium Theologorum, et iuris prudentum suffragiis, denique suum iudicium pronunciat, an de tali obitu satis constet, et nihil obstet quominus petenti transitus ad alias nuptias concedi possit.

11.—Ex his omnibus Ecclesiastici Praesides certam desumere possunt normam quam in huiusmodi iudiciis sequantur. Quod si non obstantibus regulis hucusque notatis res adhuc incerta, et implexa illis videatur, ad Sanctam Sedem recurrere debebunt, actis omnibus cum ipso recursu transmissis, aut saltem diligenter expositis.

15.

Decretum.

Emanatum in Congregatione generali S. Romanae et Universalis Inquisitionis habita Feria V, die 21 *Augusti* 1670 *in Palatio Apostolico Montis Quirinalis coram Sanctissimo Domino nostro Clemente Divina providentia Papa X ac Eminentissimis et Reverendissimis DD. S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana contra haereticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus a S. Sede Apostolica specialiter deputatis.*

Cum alias per Sacram Congregationem S. Officii, iteratis instructionibus ab eadem emanatis de anno 1658, et 1665, locorumque Ordinariis transmissis, provisum fuerit, ut praescriptis interrogatorii faciendis testibus, qui ad probandum statum liberum contrahentium matrimonium inducuntur, omnis prorsus secluderetur aditus iis, qui adhuc vivente altero coniuge, aut alias impediti ad secunda illicita vota transire satagebant: videns nihilominus Sanctissimus D. N. quamplures locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, et Deputatos ad excipiendas testium depositiones, nec non parochos, et notarios in casibus expressis aut omittere, aut non observare earumdem instructionum tenorem; et licet aliquando plene observent, non tamen interrogare testes super aliis impedimentis dirimentibus:

Ideo volens Sanctitas Sua praedictis malis occurrere, re mature considerata cum Eminentissimis et Reverendissimis Dominis Cardinalibus Generalibus Inquisitoribus, praesenti Decreto perpetuis futuris temporibus duraturo, iterum iniungit omnibus Vicariis, seu Deputatis pro examinandis testibus ad probandum statum liberum contrahentium matrimonium, nec non parochis,

notariis, et quibuscumque aliis respective, sub poenis etiam gravibus corporalibus arbitrio Sac. Congreg. ut instructionem infrascriptam ad unguem observent.

Ut autem praesens Decretum, et Instructio ad omnium notitiam facilius deveniant, decrevit, illa ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, et Cancellarie Apostolicae, ac in acie Campi Florae de Urbe, ac Palatio S. Officii eiusdem Urbis per aliquem ex cursoribus Sanctitatis Suae publicari, ac eorum exempla ibidem affixa relinqui; illaque sic publicata omnes, et singulos, quos concernunt, post duos menses a die publicationis in Urbe faciendae numerandos, perinde afficere, ac arctare ac si illorum unicuique personaliter notificata, et intimata fuissent.

INSTRUCTIO

Pro examine illorum testium, qui inducuntur pro contrahendis matrimoniis, tam in Curia Eminentissimi et Reverendissimi D. Cardinalis Urbis, Vicarii, quam in aliis Curiis caeterorum Ordinariorum.

In primis *testis moneatur de gravitate iuramenti in hoc praesertim negotio pertimescendi, in quo Divina simul, et Humana Maiestas laeditur ob rei, de qua tractatur, importantiam, et gravitatcm; et quod imminet poena triremium, et fustigationis deponenti falsum.*

Secundo, *interrogatur de nomine, cognomine, patria, aetate, exercitio, et habitatione.*

Tertio, *an sit civis, vel exterus, et quatenus sit exterus, a quanto tempore est in loco, in quo testis ipse deponit.*

Quarto, *an ad examen accesserit sponte, vel requisitus:* Si dixerit accessisse sponte a nemine requisitum, dimittatur, quia praesumitur mendax. Si vero dixerit accessisse requisitum, *interrogetur à quo, vel a quibus, ubi, quando, quomodo, coram quibus, et quoties fuerit requisitus, et an sciat adesse aliquod impedimentum inter contrahere volentes.*

Quinto, *interrogetur, an sibi pro hoc testimonio ferendo fuerit aliquid datum, promissum, remissum, vel oblatum a contrahere volentibus, vel ab alio ipsorum nomine.*

Sexto, *interrogetur, an cognoscat ipsos contrahere volentes, et a quanto tempore, in quo loco, qua occasione, et cuius qualitatis, vel conditionis existant.*

Septimo, *interrogetur, an contrahere volentes, sint cives vel exteri:* Si responderit esse exteros, supersedeatur in licentia contrahendi, donec per litteras Ordinarii ipsorum contrahere volentium doceatur de eorum libero statu de eo tempore, quo permanserunt in sua civitate, vel dioecesi.

Ad probandum vero eorumdem contrahere volentium statum liberum pro reliquo temporis spatio, scilicet usque ad tempus, quo volunt contrahere, admittantur testes idonei, qui legitime, et concludenter deponant statum liberum contrahere volentium, et reddant sufficientem rationem causae eorum scientiae, absque eo, quod teneantur deferre attestationes Ordinariorum locorum, in quibus contrahere volentes moram traxerunt.

Si vero responderit, contrahere volentes esse cives:

Octavo, *interrogetur, sub qua parochia hactenus contrahere volentes habitaverint, vel habitent de praesenti.*

Item, an ipse testis sciat aliquem ex praedictis contrahere volentibus quandoque habuisse uxorem, vel maritum, aut proffesum fuisse in aliqua religione approbata, vel suscepisse aliquem ex ordinibus sacris, subdiaconatum scilicet, diaconatum, vel presbyteratum, vel habere aliud impedimentum, ex quo non possit contrahi matrimonium.

Si vero testis responderit, non habuisse uxorem, vel maritum, neque aliud impedimentum, ut supra:

Nono, *interrogetur de causa scientiae, et an sit possibile, quod aliquis ex illis habuerit uxorem, vel maritum, aut aliud impedimentum, et quod ipse testis nesciat.*

Si risponderit affirmative, supersedeatur, nisi ex aliis

testibus probetur concludenter non abuisse uxorem, vel maritum, neque ullum aliud impedimentum, etc.

Decimo, *interrogetur de causa scientiae*, ex qua deinde iudex colligere poterit, an testi sit danda fides.

Si responderit, contrahere volentes habuisse uxorem, vel maritum, sed esse mortuos:

Undecimo, *interrogetur de loco, et tempore, quo sunt mortui, et quomodo ipse testis sciat fuisse coniuges, et nunc esse mortuos.* Et si respondeat, mortuos fuisse in aliquo hospitali, vel vidisse sepeliri in certa ecclesia, vel occasione militiae sepultos fuisse a militibus, non detur licentia contraendi, nisi prius recepto testimonio authentico a rectore hospitalis, in quo praedicti decesserunt, vel a rectore ecclesiae, in qua humata fuerunt eorum cadavera, vel si fieri potest a duce illius cohortis, in qua descriptus erat miles.

Si tam huiusmodi testimonia haberi non possunt, Sacra Congregatio non intendit excludere alias probationes, quae de iure communi possunt admitti, dummodo sint legitimae, et sufficientes.

Duodecimo, *interrogetur an post mortem dicti coniugis defuncti ex praedictis contrahere volentibus transierit ad secunda vota.*

Si responderit negative,

Decimotertio, *interrogetur, an esse possit, quod aliquis ex illis transierit ad secunda vota, absque eo, quod ipse testis sciat.*

Si responderit affirmative, supersedeatur in licentia, donec producantur testes, per quos negativa coarctetur concludenter.

Si vero negative,

Decimoquarto, *interrogetur de causa scientiae*, qua perpensa iudex poterit iudicare an sit concedenda licentia, vel non.

Si contrahentes sunt vagi, non procedatur ad licentiam contrahendi, nisi doceant per fides Ordinariorum suorum esse liberos, et in aliis servata forma Concilii Tridentini *in cap. Multi*, *Sess.* 24.

Fides, aliaque documenta, quae producuntur de par-

tibus, non admittantur, nisi sint munita sigillo et legalitate Episcopi Ordinarii, et recognita saltem per testes, qui habeant notam manum, et sigilum, et attente consideretur, quod fides, seu testimonia bene, et concludeter identificent personas, de quibus agitur.

Pro testibus in hac materia recipiantur magis consanguinei, quam extranei, quia praesumuntur melius informati, et cives magis, quam exteri; nec admittantur homines vagi, et milites, nisi data causa et maturo consilio; et notarius exacte describat personam testis, quem si cognoscit, utatur clausula: *Mii bene cognitus.* Sin minus examen non recipiat, nisi una cum persona testis aliqua alia compareat cognita notario, et quae attestetur de nomine, et cognomine ipsius testis, nec non de idoneitate eiusdem ad testimonium ferendum.

Et huiusmodi examinibus debet interesse in Urbe ultra notarium officialis specialiter deputandus ab Eminentissimo Vicario, et extra Urbem vel Vicarius Episcopi, vel aliqua alia persona insignis, et idonea ab Episcopo specialiter deputanda; alias puniatur notarius arbitrio sacrae Congregationis, et Ordinarius non permittat fieri publicationes.

Ordinarii praecipiant omnibus, et singuli parochis in eorum dioecesibus existentibus, ut pro matrimoniis cum exteris contrahendis non faciant publicationos in eorum Ecclesiis, nisi certiorato Ordinario, a quo, vel eius Generali Vicario, prius teneantur authenticam reportare, quod pro tali matrimonio fuerunt examinati testes in eorum tribunali, qui probant statum liberum contrahere volentium, etc.

Contravenientes autem severe punientur.

16.

Constitutio Benedicti XIV super causis nullitatis matrimonii.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI AD PERPETUAM REI MEMORIAM

Dei miseratione, cuius iudicia incomprehensibilia sunt et viae investigabiles, in suprema Ecclesiae specula immerentes constituti, ut super universum Dominicum gregem excubias sedulo agamus, ad commissum pastoralis officii munus pertinere dignoscimus subnascentes ex infernalis hostis astutia et hominum malitia abusus, quibus et animarum saluti pernicies, et Sacramentis Ecclesiae iniuria infertur, radicitus evellere, et potestatis Nobis desuper traditae operam interponere, ut et humana cohibeatur temeritas, et veneranda Divinae Legis servetur auctoritas.

§ I. Siquidem Matrimonii foedus a Deo institutum, quod et quatenus naturae officium est, pro educandae prolis studio, aliisque Matrimonii bonis servandis, perpetuum, et indissolubile esse convenit; et quatenus est Catholicae Ecclesiae Sacramentum, humana praesumptione dissolvi non posse, Salvator ipse ore suo pronunciabit dicens: *Quod Deus coniunxit, homo non separet;* ad aures Apostolatus Nostri pervenit, in quibusdam Ecclesiasticis Curiis inconsulta nimis Iudicum facilitate infringi, et temere atque inconsiderate de eorumdem Matrimoniorum nullitate latis sententiis, potestatem Coniugibus fieri transeundi ad alia vota. Quos sane improvidos Iudices humanae naturae conditione, et voce ipsa quodammodo admoneri oportebat, ne tam praecipiti audacia sanctum Matrimonii nexum frangerent, quem perpetuum atque indissolubilem primus humani

generis Parens praemonuit inquiens: *Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea*, et illud additum est: *Quamobrem relinquet homo Patrem suum, et Matrem, et adhaerebit Uxori suae, et erunt duo in carne una.*

§ II. Huiusmodi autem abolendae pravitatis notitia diversis ex partibus Nobis delata est, atque etiam indicata sunt exempla nonnullorum virorum, qui post primam, et secundam, ac tertiam, quam duxerant, Uxorem ob nimiam Iudicum praecipitantiam in nullitate Matrimoniorum declaranda, adhuc illis primis Uxoribus superstitibus, ad quartas contrahendas nuptias devenerant; et similiter foeminarum, quae post primum, secundum, et tertium maritum, quarto etiam, illis quoque viventibus, se iunxerant, non sine pusillorum scandalo, et bonorum omnium detestatione, qui sacra Matrimonii vincula ita contemni, et temere perfringi dolebant. Nos autem, his intellectis, gravi affecti dolore intimo animo ingemuimus, et non praetermisimus Apostolicae Nostrae sollicitudinis partes in Domino adimplere. Siquidem primo Pontificatus Nostri anno ad Episcopos illarum Partium, in quibus praedicta acciderant, plenissimis datis litteris, graviter conquesti sumus de huiusmodi pravitate, quae in Ecclesia Dei tolerabatur, et ad eam abolendam eorum animos erigere, et pastoralem zelum accendere curavimus: quod etiam egimus cum aliis aliarum regionum Episcopis, ubi huiusmodi pravum dirimendorum Matrimoniorum usum irrepsisse cognovimus.

§ III. Verum Nobis responsum est, id saepe contingere partim ex culpa illorum Iudicum, quibus vel in prima instantia, cum causa coram Iudice ordinario ex aliqua legitima causa cognosci nequit, vel in secunda, cum in partibus nullus adest Iudex, ad cuius Tribunal Causa in gradu appellationis devolvatur, vel si adest, iusta causa coram eo disceptari nequit, causae matrimoniales huiusmodi a Sede Apostolica committuntur, qui vel ob inscitiam, vel ob malam voluntatem proclives sunt ad Matrimonia dissolvenda, atque eadem Ma-

trimonia, levi vel etiam nullo habito examine, irrita, ac invalida declarant; partim etiam ex facto Coniugum super nullitate suorum Matrimoniorum litigantium, cum frequenter unus tantum eorum, qui disolutionem Matrimonii postulat, in iudicio compareat, et sententia, nullo contradicente, secundum sua vota obtenta, ad alias nuptias convolat; vel ambobus Coniugibus in Iudicium venientibus, alter, qui pro Matrimonio, alter vero, qui contra agit, sententia de nullitate Matrimonii prolata, nullus est, qui ad superiorem Iudicen appellationem interponat, vel quia litigantes in specie quidem discordes, re vera inter se concordes sunt, et invicem colludentes contractum Matrimonium dissolvi cupiunt; vel quia Pars, quae pro validitate Matrimonii stabat, eiusque nullitatem acriter contra adversarium impugnabat, lata a Iudice sententia contra Matrimonium, mutat voluntatem, vel pecunia sibi ad sumptus litis non suppetente, vel aliis deficientibus auxiliis ad litigandum necessariis, et incoeptum opus, ac causam post primam sententia deserit. Quo fit, ut deinde ambo Coniuges, vel unus eorum ad aliud contrahendum Matrimonium se conferat.

§ IV. Quod autem ad Iudices pertinent, quibus extra Romanam Curiam pro litigantium commodo causae matrimoniales committuntur, paterna illa vigilantia, qua de iustitia unicuique integre sapienterque administranda solliciti esse debemus, encyclicis litteris ad Venerabiles Fratres Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, et Episcopos scriptis vicesima sexta Augusti anno secundo Pontificatus Nostri, providere curavimus, in quibus ea praescripsimus, quae Sacris Canonibus, et Concilii Tridentini decretis consona, si diligenter, ut speramus, serventur, in posterum causae non nisi personis congrua iuris peritia, et necessario probitatis, spectataeque fidei munitis praesidio committentur. Insuper ad ea, quae in iisdem encyclicis litteris constituta sunt, id etiam in praesenti adiungimus; quod, quamvis Concilii Tridentini decretum, quo causae matrimoniales subtractae fuerunt Decani, Archidiaconi, et aliorum inferio-

rum Iudicio, et Episcoporum tantum examini, et iurisdictioni reservatae, dumtaxat procedat de Archidiaconis, Decanis aliisque inferioribus, qui in eadem Dioecesi constituti, vel privilegio aliquo vel praescriptione, saltem in visitatione, causarum matrimonialium cognitionem sibi adrogabant; idcirco minime obstet commissionibus, quae pro iisdem causis matrimonialibus definiendis a Sede Apostolica alicui eorum in secunda instantia fierent; nihilominus praecipimus, ac mandamus iis, ad quos huiusmodi commissionum, seu delegationum expediendarum cura pertinet, ut in futurum causarum matrimonialium cognitionem non committant nisi Episcopis praesertim vicinioribus, vel si nullus sit Episcopus, cui ex legitima causa commode committi possit, tum commissio, et delegatio dirigatur uni ex iis, qui secundum ordinem, et modum a Nobis in praefatis encyclicis litteris praescriptum pro Iudice idoneo ab Episcopo cum consilio sui Capituli nominatus fuerit.

§ V. Quod vero ad ordinem, et seriem iudiciorum in causis matrimonialibus pro debita, et congrua earum terminatione servandum spectat, motu proprio, certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine hac Nostra in perpetuum valitura sanctione constituimus, decernimus, ac iubemus, ut ab omnibus, et singulis Locorum Ordinariis in suis respective Dioecesibus persona aliqua idonea eligatur, et si fieri potest, ex ecclesiastico coetu, iuris scientia, pariter et vitae probitate praedita, quae Matrimoniorum Defensor nominabitur, cum facultate tamen eam suspendendi, vel removendi, si iusta causa adfuerit, et substituendi aliam aeque idoneam, et iisdem qualitatibus ornatam, quod etiam fieri poterit, quotiescumque persona ad Matrimoniorum defensionem destinata, cum se occasio agendi obtulerit, erit legitime impedita.

§ VI. Ad officium autem Defensoris Matrimoniorum huiusmodi, ut supra electi, spectabit, in iudicium venire, quotiescumque contigerit, matrimoniales causas super validitate, vel nullitate coram legitimo Iudice disceptari, eumque oportebit in quolibet actu iudiciali

citari, adesse examini testium, voce et scriptis Matrimonii validitatem tueri, eaque omnia deducere, quae ad Matrimonium sustinendum necessaria censebit.

§ VII. Et demum Defensoris huiusmodi persona, tanquam pars necessaria ad iudicii validitatem, et integritatem censeatur, semperque adsit in iudicio sive unus ex Coniugibus, qui pro nullitate Matrimonii agit, sive ambo, quorum alter pro nullitate, alter vero pro validitate in iudicium veniant. Defensor autem, cum ei munus huiusmodi committetur, iuramentum praestabit fideliter officium suum obeundi, et quotiescumque contigerit, ut in iudicio adesse debeat pro alicuius Matrimonii validitate tuenda, rursum idem iuramentum praebebit: quaecumque vero, eo non legitime citato aut intimato, in iudicio peracta fuerint, nulla, irrita, cassa declaramus, ac pro nullis, cassis, ac irritis haberi volumus perinde ac si citata, et intimata non esset ea pars, cuius citari intererat, et quam iuxta legum et canonum praescripta ad legitimam iudicii validitatem citari aut intimari omnino necessarium erat.

§ VIII. Cum igitur coram Ordinario, ad quem causas huiusmodi cognoscere pertinet, controversia aliqua proponetur, in qua de Matrimonii validitate dubitabitur, et existentibus in iudicio vel uno ex Coniugibus, qui pro nullitate Matrimonii, vel ambobus, quorum alter pro validitate, alter vero pro nullitate actionem intendat, Defensor Matrimonii partes omnes officii sui diligenter adimpleat. Itaque si a Iudice pro Matrimonii validitate iudicabitur, et nullus sit, qui appellet, ipse etiam ab appellatione se abstineat: idque etiam servetur, si a Iudice secundae instantiae pro validitate Matrimonii fuerit iudicatum, postquam Iudex primae instantiae de illius nullitate sententiam pronunciaverat; sin autem contra Matrimonii validitatem sententia feratur, Defensor inter legitima tempora appellabit adhaerens parti, quae pro validitate agebat; cum autem in iudicio nemo unus sit qui pro Matrimonii validitate negotium insistat, vel si adsit, lata contra eum sententia, iudicium deseruerit, ipse ex officio ad superiorem Iudicem provocabit.

§ IX. Appellatione a prima sententia pendente, vel etiam nulla ob malitiam, vel oscitantiam, vel collusionem Defensoris, et Partium interposita, si ambo, vel unus ex Coniugibus novas nuptias celebrare ausus fuerit, volumus ac decernimus, ut non solum serventur, quae adversus eos, qui Matrimonium contra interdictum Ecclesiae contrahunt, statuta sunt, praesertim ut invicem a cohabitatione separentur, quoadusque altera sententia super nullitate emaneverit, a qua intra decem dies non sit apellatum, vel apellatio interposita deserta deinde fuerit; sed ulterius ut contrahens vel contrahentes, Matrimonium huiusmodi poenis contra Poligamos a Sacris Canonibus, et a Constitutionibus Apostolicis constitutis omnino subiaceant, quas in eos, quatenus opus sit, motu, scientia, ac potestate simili rursus statuimus, decernimus, ac renovamus.

§ X. Posteaquam vero appellationis beneficio ad alterum Iudicem causa in secunda instantia delata fuerit, omnia, et singula quaecumque coram Iudice in prima instantia servanda praefinita fuerunt, etiam coram altero in secunda exacte ac diligenter custodientur, citato in quolibet Iudicii actu Defensore Matrimonii, qui voce et scripto matrimonii validitatem strenue ac pro viribus tuebitur, et si Iudex in secunda instantia fuerit Metropolitanus, aut Sedis Apostolicae Nuncius, aut Episcopus vicinior, Matrimonii Defensor sit, qui ab ipsis fuerit deputatus, quemadmodum ipsis deputare mandamus, ut quae a Nobis superius constituta sunt, peragere possit; si autem Iudex in secunda instantia erit Iudex Commissarius, cui a Sede Apostolica causae cognitio demandata sit, et qui tribunal, et iurisdictionem ordinariam non habeat, et propterea careat Defensore Matrimonii, volumus, ut illo Defensore Matrimonii utatur, qui constitutus fuerit ab Ordinario, in cuius Dioecesi causam cognoscet, etiam si idem Ordinarius sit, qui primam sententiam in eadem causa pronunciaverit.

§ XI. Instructo autem in hunc modum iudicio, si secunda sententia alteri conformis fuerit, hoc est, si in secunda aeque ac in prima nullum ac irritum matrimo-

nium iudicatum fuerit, et ab ea Pars, vel Defensor pro sua conscientia non crediderit appellandum, vel appellationem interpositam prosequendam minime censuerint, in potestate et arbitrio Coniugum sit novas nuptias contrahere, dummodo alicui eorum ob aliquod impedimentum, vel legitimam causam id vetitum non sit. Potestas tamen post alteram sententiam conformem, ut supra, Coniugibus facta intelligatur, et locum habeat, salvo semper, et firmo remanente iure, seu privilegio causarum matrimonialium, quae ob cuiuscumque temporis lapsum nunquam transeunt in rem iudicatam; sed si nova res, quae non deducta, vel ignorata fuerit, detegatur, resumi possunt, et rursus in iudicialem controversiam revocari. Quod si a secunda sententia super nullitate vel altera pars appellaverit, vel huiusmodi sit, ut ei salva conscientia, Defensor Matrimonii acquiescendum non putet, vel quia sibi videtur manifeste iniusta vel invalida, vel quia fuerit lata in tertia instantia, et sit revocatoria alterius praecedentis super validitate in secunda instantia emanatae, volumus, ut firma remanente utrique Coniugi prohibitione ad alias transeundi nuptias, quas si contrahere ausi fuerint, poenis, ut praefertur, a Nobis constitutis subesse decernimus, causa in tertia vel quarta instantia cognoscatur, servatis diligenter omnibus, quae a nobis in prima, et secunda instantia demandata fuerunt, nempe in quolibet iudiciali actu citato, et audito Defensore Matrimonii, qui a Iudice tertiae instantie deputatu fuerit.

§ XII. Defensor autem Matrimonii, quem ad munus suum gratis obeundum pro amore Dei, et proximi utilitate, et Ecclesiae reverentia in Domino exhortamur, si operam suam sine mercede aut salario aliqua ex causa exhibere recusaverit, ab ipsius Causae Iudice ei constituatur, et ab ea parte, quae pro validitate Matrimonii agit, si ipsi facultas sit, solvatur, sin minus a Iudice primae, vel secundae, vel tertiae instantiae respective subministrabitur, qui pecuniam ex mulctis suorum tribunalium redactas, vel redigendas, et in opera pia erogandas in huiusmodi sumptus insumere poterunt. Cum

vero iudices causae erunt Iudices Commisarii, qui neque forum habent, et consequenter neque pecuniam ex mulctis collectam, volumus ac mandamus, ut Defensori Matrimonii satisfiat ex pecunia mulctarum illius Episcopi, in cuius Dioecesi Iudex Commisarius iuxta Sedis Apostolicae mandatum iudicium exercebit.

§ XIII. Hactenus quidem quoad causas Matrimoniales, quae extra Romanam Curiam pertractantur. Quoad causas vero, quae Romae disceptandae sunt, cum earum cognitio in prima instantia ad S. R. E. Cardinalem in praefata Urbe, eiusque Suburbiis, et districtu Vicarium Nostrum in spiritualibus pro tempore spectet, mandamus ac iubemus, ut omnia et singula, quae in aliis causis extra Romanam Curiam pertractandis praescripta fuerunt, nempe ut iudicium peragatur, citato et audito Defensore Matrimonii ab eodem Cardinali Vicario deputato, aliaque, ut supra omnino serventur, tum etiam in aliis causis, quae in prima instantia ex consensu partium, vel in secunda per appellationem ad Sedem Apostolicam, omisso medio, interpossitam, vel in tertia Romam deferentur, quas omnes iudicari volumus vel in Congregatione S. R. E. Cardinalium super interpretatione et executione Concilii Tridentini, vel in causarum Palatii nostri Auditorio, dummodo Nobis, et Romano Pontifici pro tempore iustis ex causis non videatur particularis Congregatio S. R. E. Cardinalium, vel Romanae Curiae Praelatorum deputanda. Cum autem causa super Matrimonii nullitate agitabitur in dicta Congregatione S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, Defensor Matrimonii a Cardinali Praefecto eiusdem Congregationis, si vero in Palatii nostri Auditorio, ab Auditore Decano praefati Tribunalis, si demum in Congregatione particulari, a Persona eiusdem Congregationis digniore deputetur.

§ XIV. Unica quidem resolutio pro nullitate Matrimonii emanata, si causa in Congregatione Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, vel in Congregatione particulari deputata cognoscatur, et similiter in Palatii nostri Auditorio unica sententia super eadem nullitate

pronunciata minime sufficiat ad tribuendam liberam Coniugibus facultatem novas nuptias contrahendi, sed si causa in praefata Congregatione Cardinalium Tridentini Concilii Interpretum introducta fuerit, rursus in eadem ad Defensoris Matrimonii instantiam reproponatur; si vero Congregationi particulari commissa fuerit, ad petitionem eiusdem Defensoris altera etiam particularis Congregatio deputabitur; si vero in Palatii nostri Auditorio iudicata sit, a praefato Defensore appellatione interposita, ab aliis Auditoribus iuxta ordinem in gyrum seu turnum definiatur; si autem causa universo Tribunali commissa fuerit, ab omnibus Auditoribus rursus examinabitur, nolentes omnino, ut nullo in casu Matrimonii vinculum dissolutum censeatur, nisi duo iudicata vel resolutiones aut sententias penitus similes, et conformes, a quibus neque Pars, neque Defensor Matrimonii crediderit appellandum, emanaverit; quod si secus factum fuerit, et novum initum Matrimonium, Nostrae voluntatis huiusmodi transgressores poenis a Nobis ut supra statutis submittantur.

§ XV. Et quoniam saepe apud Sedem Apostolicam preces porrigi solent pro dispensatione Matrimonii rati, et non consummati, quae ut plurimum pro voto consultivo ad Congregationem S. R. E. Cardinalium Concilii Interpretum vel nonnunquam ad aliquam Congregationem particularem deputatam a Romanis Pontificibus pro tempore remitti solent, ut huiusmodi instantiae ordine ac rite procedant, volumus ac mandamus, ut supplex libellus Nobis, vel Romano Pontifici pro tempore exhibeatur, in quo plena, et accurata totius facti species contineatur, causaque omnes in eo exprimantur, quae ad obtinendam petitam dispensationem conducere posse a supplicante censentur, ut Romanus Pontifex, eo lecto, et mature considerato, secum deliberare possit, an petitionem reiiciat, vel eius examen alicui ex dictis Congregationibus committat, a qua posteaquam suum votum consultivum editum fuerit, a Secretario eiusdem Congregationis totius negotii series exacte Romano Pontifici pro tempore referatur, qui pro sua prudentia iudicabit,

an Congregationis resolutio sit approbanda, vel potius totius causae examen alteri Congregationi, vel Tribunali, prout eidem Pontifici videbitur, rursus committendum.

§ XVI. Demum volumus ac decernimus, easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime, et inviolabiter observari. Sicque, et non aliter per quoscumque Iudices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac eosdem S. R. E. Cardinales, etiam de latere legatos, et S. Sedis Nuntios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, ubique iudicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, nec non quibusvis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus verborum, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus in genere, vel in specie, seu alias quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma in illis tradita observata eisdem praesentibus pro expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem, ut praesentes litterae in valvis Ecclesiae Lateranensis, et Principis Apostolorum, nec non Cancellariae Apostolicae, ac in acie Campi Florae de Urbe, ut moris est, publicentur et affigantur sicque publicatae, et affixae omnes, et singulos, quos illae concernunt, perinde arctent, et afficiant, ac si unicuique eorum nominatim, et personaliter intimatae fuissent; quodque earumdem praesentium transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicuius Notarii publici subscriptis et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio, quam extra illud ubique adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

§ XVII. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostri decreti, statuti, constitutionis, prohibitionis, revocationis, annullationis, declarationis, mandati, ac voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Mariam Maiorem tertio nonas Novembris anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo primo Pontificatus Nostri anno secundo.

D. Card. PASSIONEUS.

Visa de Curia,
N. Antonellus.

X. Sub-Datarius.

Loco ✠ Plumbi. I. B. Eugenius.

17.

Instructio S. C. C. pro confectione processus in causis matrimonialibus.

Cum moneat Glossa (*in cap. fin. de frig. et malef.*) in causis matrimonialibus omnem cautelam esse adhibendam propter periculum animarum, quod et docuit Sanchez (*De matrim.*, *lib.* 7, *disp.* 107), et Card. Argenvilliers (*in dissert. matrimonii relat. inter vota Constantini*, *P.* 5, *vol. ult. n.* 16), plura hinc a Sacris Canonibus sancita sunt, ut tutum ac rectum iudicium efformari queat. Ad removendas vero fraudes, quae coniugum malitia vel collusione saepe oriebantur, S. M. Bened. XIV (*in Constit. Dei Miseratione*) processum conficiendum esse praecepit sub pena nullitatis omnium actorum, ut probationibus undequaque accuratissime cumulatis in causis huiusmodi omnium gravissimis, in quibus agitur de Sacramenti validitate vel nullitate, ac de disolvendo vinculo matrimoniali, iudices in proferendo iudicio tuti conquiescere posset. At quia saepe in hoc difficillimo processu acta minus recte, et apte ad veritatem eruendam conficiebantur, S. Congregatio saepius instructiones edidit, ac normam prescripsit quam Episcopi sequerentur.

Cum itaque in huiusmodi causis non de iure alterutrius partis tantum, sed praecipue de Sacramentali vinculo dissolvendo agatur, processus acta non ad instar aliorum iudiciorum, praesertim civilium, sed iusta SS. Canones, citatam S. M. Bened. XIV Constitutionem, et praesentem instructionem erunt efformanda. Ea itaque non vernaculo sed latino sermone erunt conscribenda, exceptis tamen excipiendis, nimirum articulis, interrogatoriis, responsionibus ad ea, et peritorum relationibus; praesertim vero decreta, et sententia, quae iusta priscos mores erit conficienda, latina lingua exarabuntur.

Praeterea cum a Sacro Conc. Trid. (*sess.* 24, *cap.* xx *De ref.*, § *ad haec*), ac etiam a S. M. Bened. XIV (*in cit. Constit. Dei Miseratione*, § 4) causarum matrimonialium cognitio quibusvis iudicibus inferioribus, non obstante quovis privilegio ac praescriptione, fuerit sublata, ac Episcoporum tantum examini et iurisdictioni reservata etiam prae Abbatibus vere Nullius, licet Cardinalitia dignitate fulgentibus iusta S. Congregationis resolutiones, hinc tutius erit, ut nedum sententia proferatur, sed etiam acta processus per Episcopum, vel per Ecclesiasticam personam specialiter ab eo delegandam conficiantur.

Hisce praemisis, quoties aliquis ex coniugibus instantiam in scriptis porriget super nullitate Matrimonii Episcopus Iudicem, si velit, delegabit, deinde ipse, vel iudex delegatus citari mandabit Defensorem Matrimonii, quatenus in curia Episcopali iam deputatus existat, sin minus, idoneum virum deputabit iis qualitatibus praestatem, quas superius memorata Constitut. S. M. Benedicti XIV requirit, eumque citari mandabit. Defensoris Matrimonii erit praefixa die accedere ad praestandum iuramentum, se munus suum diligenter et incorrupte expleturum, et omnia voce ac scriptis deducturum, quae ad validitatem matrimonii sustinendam conferre poterunt. Praeterea hic defensor matrimonii citandus erit ad quaelibet acta, ne vitio nullitatis ipsa tabescant. Ipsi, qui pro Sacramenti validitate stat, semper et quandocumque acta processus, etsi nondum publicati, erunt communicanda, semper et quandocumque eius scripta erunt recipienda, ac novi termini eo flagitante erunt prorogandi, ut ea perficiat et exhibeat.

Praefinita die in citatione comparebit instans pro nullitate, et tunc Defensor Matrimonii tradet interrogatoria clausa, et obsignata Cancellario seu Notario, aperienda illo postulante ex Iudicis decreto in actu examinis, super quibus interrogandus erit coniux instans pro nulitate. Iis ea addet etiam in actu examinis ex officio Iudex, quae ex responsionibus magis apta conspiciet ad veritatem eruendam sive in declatationem

responsionum datarum, sive super novis circumstantiis resultantibus, quod erit intelligendum etiam de aliis interrogatoriis, super quibus coeteri omnes de re instructi erunt examinandi.

Cum itaque advenerit statuta dies, pars nullitatem matrimonii allegans comparebit, ut supra dictum, coram Iudice, adstante Defensore Matrimonii et Cancellario. Iudex deferet parti examinandae iuramentum de veritate dicenda, et deinde reserabit interrogatoria exhibita, ut supra dictum est, a Defensore Matrimonii, eaque singulatim proponet, audiet responsiones, easque dictabit Cancellario.

Interim dum pars erit examinanda ipse Cancellarius exscribet in processu primam interrogationem, et deinceps singulas ex ordine, post quas scribet responsiones a Iudice dictandas. Si quod interrogatorium, ut superius monitum est, addatur ex officio a Iudice vel a Defensore Matrimonii, Cancellarius interrumpet ordinem progressivum, et adnotabit *interrogata ex officio;* et scripta interrogatione et responsione, reassumet ordinem progressivum interrogationum exhibitarum a Defensore Matrimonii.

Si examen una sessione absolvi non poterit, Iudex illud suspendet, ac destinabit etiam diem et horam pro reassumptione et prosecutione iisdem modo ac forma facienda, ut supra dictum est. Absoluto examine Cancellarius leget clara, et intelligibili voce responsiones datas, facta examinato facultate variandi, et declarandi datas responsiones, prout ei libuerit. Tandem iudex deferat iuramento eidem coniugi, se vera dixisse, atque nunquam ante publicationem processus se evulgaturum sive interrogationes propositas, sive responsiones datas. Deinde ipse subscribet, et si fuerit illiteratus per signum Cru†cis; dein Iudex et Defensor validitatis matrimonii apponet suam subscriptionem, et Cancellarius de actu rogabit.

Poterit pars examini subiecta vel illico post examen vel etiam deinceps antequam publicetur processus, si velit, articulos proponere, super quibus etiam, citato

Defensore Matrimonii, erit examinandus alter coniux, et quatenus etiam ad hoc articuli proponantur, erit iterum citandus coniux, qui primus fuerat interrogatus, et adstante Defensore Matrimonii, super articulis ab altero propositis audietur.

Haec norma quae data fuit pro instantis examine servanda erit, congrua congruis referendo, in quovis alio examine.

Expleto examine illius coniugis qui actor fuit in promovenda nullitatis querela, sequitur examen alterius coniugis, quod erit conficiendum iisdem prorsus methodo ac lege, quae praescriptae fuerunt in praecedentibus paragraphis, ac sub iisdem interrogatoriis actori propositis, vel aliis additis, vel novis confectis prout Defensor Matrimonii in Domino censuerit.

Deinde procedendum erit ad examen *septimae manus*, hoc est septem propinquorum ex utroque latere ad formam Text. *(in cap. Litterae Vestrae de frig. et malef.).* Ut id facilius exequi Iudex valeat, Defensor Matrimonii citabit partem actricem, ut indicet septem sibi sanguine, vel affinitate coniunctos, si fieri possit, sin minus septem vicinos bonae famae. Singuli, audita prius lectura examinis, seu confessionis coniugis eos inducentis, erunt interrogandi, utrum perspectam habeant religionem et honestatem illius coniugis, ut propterea sibi verosimile sit, ac credant eum vera dixisse. Similiter instante Defensore Matrimonii citandus erit alter coniux, ut etiam ipse indicet septem propinquos vel affines, iisque deficientibus, septem vicinos bonae famae, qui ut supra dictum est deponant; seorsim erunt hi quatuordecim conflantes septimam manum examini subiiciendi designatis diebus horis, delato prius iuramento singulis. Defensor Matrimonii interrogatoria clausa exhibebit, ut superius dictum est.

Liberum erit coniugibus testes bonae famae ac de re instructos inducere, qui omnes seorsim et methodo hactenus praescripta erunt examini subiiciendi.

Si alios etiam Defensor Matrimonii ex actis iam confectis deprehendet de re instructos, hos etiam ci-

tabit, ut examini subiiciantur. Si qui forsan absentes noscantur, qui commode ad civitatem accedere nequeant etiam ob distantiae sumptus, vel ad partis instantiam, vel, ea silente ad instantiam Defensoris Matrimonii erunt ab Episcopo illius Dioecesis, in qua morantur examinandi iuxta interrogatoria ab eodem Defensore conficienda, ac clausa et obsignata transmittenda, deputato ab eodem Episcopo altero idoneo viro, qui praestet requisitis in Bulla saepius laudata S. M. Bened. XIV praescriptis, quique expleat munus Defensoris validitatis matrimonii, et examini adsit.

Omnes vero testes, congrua congruis referendo rogandi erunt praesertim quando initum fuerit Matrimonium; utrum inter Coniuges mutui amoris et benevolentiae signa intercesserint: quamdiu in eadem domo, vel civitate cohabitaverint; utrum innotuerit eos consummationi operam dedisse; an inde matrimonium consummatum censeretur; de causis consummationem impeditivis; de conquestionibus, quando et cum quibus factis, et cur nolint amplius in matrimonio permanere.

Si querela super impotentia versetur, interrogandi erunt periti physici, quos coniuges consuluerunt.

Praeterea quatenus querela super nullitate ex iis sit, ut solvi possit matrimonium, si coniuges illud non consummarunt, tunc procedendum erit ad inspectionem corporis coniugum seorsim sequenti methodo perficiendam, instante praesertim Defensore Matrimonii.

Iudex praefiget terminum tam utrique coniugi, quam Defensori Matrimonii ad exhibendas notulas peritorum medicorum et chirurgorum confidentium, et diffidentium pro utriusque coniugis inspectione, congrua congruis referendo.

Exhibitis notulis a partibus Iudex eliget quinque peritos, tres scilicet medicos, et duos chirurgos ex his, in quibus partes consentiant, sin minus ex officio eos, qui tamen partibus non sint rationabiliter suspecti, deputabit; atque curabit, ut deputatio cadat super celebrioribus civitatis tum quoad scientiam, tum quoad religionem et honestatem, atque his peritis facultatem

dabit recognoscendi corpus viri, adhibitis honestis mediis ad explorandam ipsius potentiam, nec non facultatem, quatenus non conveniant in prima inspectione, iterum accedendi. Atque in eodem decreto diem, horam et locum destinabit, in quibus periti accedent, ut inspectionem perficiant.

Designata die et hora, ad locum accedent Iudex, Defensor Matrimonii, Cancellarius, ac Periti. Singuli ex peritis, ac seorsim corpus viri inspicient ea qua fieri poterit decentia, et factis experimentis, quae iuxta artem, non tamen illicitis, opportuna iudicabunt, singuli scriptam emittent relationem.

In inspectione, et relatione haec praecipue investiganda, et referenda erunt.

An adsint signa phisice certa impotentiae deducta ex conformatione partium, aut ex aliquo vitio quod apparere poterit. An adsint signa, quae moralem certitudinem inducant impotentiae, et quatenus existant, quae sit huius impotentiae causa, utrum sit impotentia perpetua insanabilis, ac praecedens matrimonium, an signa impotentiae sint dubia vel aequivoca.

Peracta relatione a singulis seorsim, Defensor Matrimonii exhibebit interrogatoria clausa, sigillata, super quibus fieri debet examen Peritorum, sibique reservabit ius addendi alia interrogatoria, ac iterum ea ad examen revocandi. Si examen singulorum Peritorum eadem die perfici nequiverit, iudex aliam diem designabit, ut illud prosequatur. Uterque ex Peritis tum ante examen iuramentum praestabit de veritate dicenda, tum post examen iuramento dicta confirmabit, sese propria manu subscribens, Iudex, Defensor validitati Matrimonii, et Cancellarius se subscribent, qui actum rogabit.

Procedendum etiam erit ad inspectionem corporis mulieris. Iudex, ut supradictum est de peritis, tres saltem Obstetrices deputabit, quae a duobus saltem peritis uno medico, et altero chirurgo, ut supra seligendis, sedulo erunt instruendae de recognoscendo visu et tactu in muliebrium inspectione. Statuta autem huius inspectionis die mulier erit traducenda ad domum honestae

Matronae pariter a Iudice deputandae pro infrascripta praestanda personali adsistentia, atque adstantibus semper tribus Obstetricibus et Matrona, inmergenda erit in balneo aquae tepentis a Peritis prius recognoscendo, quod sit aquae purae, quo in balneo per spatium saltem trium quadrantium horae unius permanere debebit: quo tempore transacto, adstantibus semper et praesentibus Matrona, et Obstetricibus, statim ne ullum spatium, aut momentum temporis mulieri detur, quo ad arctandum vas ullo medicamento, aut aliqua fraude uti queat, ad ipsius corporis inspectionem a singulis seorsim deveniendum erit, adstante semper et praesente Matrona; qua in re prospiciendum etiam, ut haec recognitio fiat tempore tantum diurno et in cubilo luminoso, ut ex inspectione huiusmodi utrum mulier virgo sit, an violata et corrupta, adhibitis artis regulis, exactius deprehendatur.

Iudex, Defensor Matrimonii et Cancellarius cum Peritis, ut supra ad domum Matronae accedent. Peracta hinc recognitione, seorsim singulae Obstetrices referent de virginitatis, aut corruptionis indiciis ab inspectione resultantibus, an certa et qualia supersint signa et argumenta intemerati, aut corrupti claustri virginalis, et an ulla fraus ad virginitatem simulandam adhiberi potuerit. Deinde super his magis praecise deponent in responsionibus ad interrogatoria, quae clausa et obsignata exhibebit Defensor validitatis Matrimonii. Deinde formali examini erunt subiiciendi Periti, quorum iudicium erit exquirendum super relatis et depositis ab Obstetricibus. Tandem examen subire debebit quoque Matrona quoad praestitam toto balnei et recognitionis tempore adsistentiam, servatis quoad examen iis omnibus, quae superius dicta sunt, congrua tamen congruis referendo.

Quatenus Defensori Matrimonii nulla alia probatio exquirenda videatur, nullamque putet aliam Iudex prae sua diligentia assumendam, finis imponetur probationum collectioni et publicabitur processus, edito super hoc decreto a Iudice, factisque subscriptionibus ab eo, a

Defensore Matrimonii, et a Cancellario. Haec habenda methodus. Quae in actis continentur, nemini nec ipsis quidem coniugibus eorumque defensoribus erunt communicanda ante processus publicationem, uno excepto Defensore Matrimonii, cui libera semper et quandocumque erit actorum inspectio et examen.

Locus deinde erit defensionibus. Liberum etiam erit Defensori Matrimonii post processus publicationem novas probationes exquirere, cum agat favore Sacramenti, et nunquam bina sententia nullitatis conformis transeat in rem iudicatam, ac reassumi caussa possit etiam post initas novas nuptias a partibus iuxta Constitut. saepius citatam *Dei miseratione*.

Omnibus absolutis, et cum nil amplius deducendum censuerit Defensor Matrimonii, sententiam proferet episcopus.

Si hac Matrimonii nullitas decreta fuerit, debebit Defensor Matrimonii appellare iuxta citatam Constitutionem, nec poterunt Coniuges ad alia vota transiri nisi post obtentam alteram sententiam conformem super nullitate, sub poenis contra polygamos constitutis in citata Constitutione *Dei miseratione*. Deinde transmittenda erunt acta ab Episcopo ad Iudicem, ad quem provocatum fuit, in copia authentica, soluta per partem diligentiorem competenti mercede Cancellario.

18.

S. C. C.– Varsavien.—Dubia circa causas matrimoniales.

I. Sitne in causis nullitatis matrimonii ex quocumque titulo coram Iudice Spirituali agitatis necesse exigere, ut testes septimae manus producantur, an vero id in solis causis ex capite impotentiae devolutis observandum, in caeteris autem omnibus praetermitti possit?

II. Liceatne sine speciali pro unaquaque vice permissione S. Congregationis recipere instantiam et instituere procesum in ordine ad efflagitandam dispensationem Sanctissimi?—Et quatenus negative:

III. Liceatne, absoluta instructione causae ex titulo impotentiae physicae, quum inspectio corporum demonstravit virginitatem uxoris, non tamen evicit impotentiam mariti, transmittere acta causae ad S. C. pro impetranda Sanctissimi dispensatione?

IV. Si uxor virginem se esse contendens, virginitatemque suam per inspectionem evincere sustinens, maritum impotentiae insimulat,—is vero contumax est, vel, comparendo, negat, sed inspectioni succumbere renuit,—liceatne unilateraliter, id est ad solam uxoris instantiam, processum ulterius tractare ac deinceps acta ad S. C. transmittere petendae a Sanctissimo dispensationis causa; an vero processus sit inhibendus veniaque S. C. in ulteriorem eius instructionem impetranda?

V. Num in supra relatis casibus (I, II et III) necessario annectendae sint non modo coniecturae Defensoris sed etiam opiniones Theologi et Canonistae.

Resolutio: Sacra Congr. Concilii, re disceptata sub die 16 Iunii 1894, censuit respondere:

Ad I. Negative ad primam partem; et testimonium septimae manus, stricto sensu sumptum, exigi ad corroborandam confessionem coniugum quoad inconsummationem matrimonii.—Ad II. Negative.—Ad III et IV. Affirmative.—Ad V. Negative.

19.

Declaratio S. O. circa impedimenta facilis probationis.

S. Off. 5 Iun. 1889. Quando agitur de impedimento disparitatis cultus, et evidenter constat unam partem esse baptizatam, et alteram non fuisse baptizatam; quando agitur de impedimento ligaminis, et certe constat primum coniugem esse legitimum et adhuc vivere; quando denique agitur de consanguinitate et affinitate ex copula licita, aut etiam de cognatione spirituali, aut de impedimento clandestinitatis in locis ubi Decretum Trid. *Tametsi* publicatum est, vel uti tale diu observatum; dummodo ex certo et authentico documento, vel, in huius defectu, ex certis argumentis evidenter constet de existentia huiusmodi impedimentorum, super quibus Ecclesiae auctoritate dispensatum non fuerit: hisce in casibus, praetermisis solemnitatibus in Constitutione Apostolica *Dei miseratione* requisitis, matrimonium poterit declarari nullum, cum interventu tamen defensoris vinculi matrimonialis, quin opus sit secunda sententia, (*Ex Collectan. S. C. de Prop. Fide.*)

20.

Instructio de modo quo oeconomice procedere debent curiae ecclesiasticae in causis disciplinaribus et criminalibus clericorum. Die 11 Iunii 1880.

Sacra haec EE. et RR. Congregatio, praesentis temporis conditione, in qua Ecclesia versatur, accurate perpensa qua vix non ubique in res et personas ecclesiasticas externam suam actionem exercere impeditur, simulque et illud prae oculis habens maxima ex parte ecclesiasticas curias opportunis mediis carere quibus recte ordinentur, constituit facultatem expresse impertire locorum Ordinariis ut adhibitis formis magis oeconomicis iurisdictionem suam in clericos, ad disciplinam quod attinet, exerceat.

Utque hinc iusticia incolumis servetur inde vero processus ad canonum praescriptum ab omnibus fiant, sequentes praestituit normas ab omnibus servandas.

I. Ordinarii pro eorumdem munere pastorali, tenentur disciplinae et correctioni consulere clericorum qui iisdem subduntur, eorum mores inspicere, atque ea opportuna remedia adhibere quae a sacris canonibus sive ad praecavenda sive ad corrigenda mala praescribuntur.

II. Haec inter, alia ad praecavendum malum ordinantur, alia in eius coercitione ac medela vim suam exercent. Hinc priora ea amovere student quae aut scandalum aut occassionem voluntariam aut causam delinquendi proximam exibent. Posteriora vero tum delinquentes ad meliorem frugem revocare, tum damna ex crimine secuta reficere satagunt.

III. Porro ordinariis munus incumbit recensita hactenus remedia pro sua prudentia et conscientia adhibendi prout rerum et adiunctorum natura et canones ecclesiastici exigunt.

IV. Mediis quibus malum praecavetur, potissimum accensentur spiritualia exercitia, monitiones et praecepta.

V. His tamen praemittenda est summaria saltem facti notitia, cuius ab Ordinario habenda est ratio, ut si opus sit, *ad ulteriora* procedat vel etiam possit superiori auctoritati satisfacere si legitime ab aliquo ad illam recursus habeatur.

VI. Monitiones vero *canonicae* vel in forma paterna et secreta (adhibita etiam epistola vel interposita aliqua persona) vel in forma iuridica, ita tamen ut aliquo modo semper constet de facta monitione.

VII. Monitionibus frustra adhibitis, Ordinarius Curiae mandet ut praeceptum opportunum intimetur delinquenti, quo eidem quid facere vel omittere debeat indicatur, addita si illud transgrediatur respondentis ecclesiasticae poenae comminatione.

VIII. Praeceptum reo praevento intimatur a Cancellario coram Vicario generali; vel coram duobus testibus probatae integritatis, sive ecclesiasticis sive laicis.

§ 1. Actibus subscribitur a partibus praesentibus, quin et a praevento si velit.

§ 2. Vicarius generalis iurisiurandi vinculo obstringere potest testes ut secretum servent, si rei natura, de qua agitur id ad prudentiae normam exigat.

IX. Ad infligendas poenas quod spectat, sedulo Reverendissimi Ordinari animadvertant, hanc instructionem haud efficere ut solemnitates in iudicis servandae iuxta sacros canones, apostolicae constitutiones aliasque ecclesiasticas sanctiones abrogatae censeantur, quotiescumque libere et efficaciter usurpari possint; verum oeconomicus huiusmodi processus iis Curiis servandas praescribit in quibus solemnitates iudiciorum aut adhiberi nequeunt aut minus expedire videantur.

Insuper suam vim plene retinet remedium extraiudiciale quod *ex informata conscientia* appellatur, et pro criminibus occultis adhibendum decrevit Concilium Tridentium (Sess. 14, cap. 1 de Ref.) iis tamen regulis ac cautionibus servatis quas in eiusdem capitis intellectu cons-

tanter adhibuit Sacra Congregatio Concilii in pluribus resolutionibus ac nominatim *in Bosniem. et Sirmien.* 20 Decembr. 1873.

X. Quum criminaliter procedi opus sit, sive ob praeceptorum infractionem sive ob communia crimina aut ecclesiasticarum legum violationem, processus ea ratione confici potest ut summaria forma absque strepitu iudicii fiat, servatis tamen semper iis regulis quae ad iustitiam essentialiter tuendam pertinent.

XI. Processus vero *ex officio* instruitur aut post supplicem libellum exhibitum, aut occasione querelae, aut cuiuscumque notitiae a Curia habitae, atque ad finem eo consilio perducitur ut maiori qua fieri potest cautione et prudentia, veritas detegatur, et tum criminis notitia haberi, tum qui accusatus fuerat innocens aut reus cognosci possit.

XII. Processus confici potest ab aliquo ecclesiastico viro probo ac idoneo cui opem suam conferet actuarius.

XIII. In quacumque Curia adesse debet Procurator fiscalis ad iustitiae legisque tutelam.

XIV. Si Curia cursores non habet eorum munus pro intimationibus aliisque significationibus suppleri poterit ab aliqua qualificata persona quae de facto fidem faciat, vel documenta per tabellarios publicos specialiter commendata transmiti poterunt, ita tamen ut scripto constet de eorum exhibitione, receptione aut reiectione.

XV. Criminis iuridica existentia tum ex processus confectione authenticis communita informationibus aut confessionibus extraiudicialibus vel testium depositionibus constare poterit. Transgressio vero alicuius praecepti constat per novam exhibitionem decreti et actus indictionis iis servatis de quibus supra articulis VII et VIII.

XVI. At vero ut accusatus tamquam reus haberi possit, ea iuridica probatione opus est, qua vel facti veritas omnino evidens sit, vel ea habeatur moralis certitudo quae prudens dubium omnino excludat.

XVII. Qui examini subiici debent ii semper seorsim audiantur.

XVIII. Testes sive ad probandum sive ad defensionem nisi lex aliqua obstet, iurati esse debent quin et si opus sit iuramento ad secretum servandum adigantur.

XIX. Si qui forte ex iis absint, eorum examen fit ab ecclesiastica auctoritate loci quo morantur ad quam facti expositio transmitti debet, haec vero supplet, servatis tamen iis quae in hac instructione praescribuntur.

XX. Si vero quidam testes vel quoad factum vel quoad eius circumstantias veluti ad causam dirimendam omnino necessarii iudicentur neque tamen audiri possit vel quia non expedit vel quia nolunt; eorum in actis mentio fiat; horum vero defectus per alios testes *de relato* aut alio quovis modo fide dignos supplendus erit.

XXI. Dum omnia sufficienter habeantur quibus factum eiusque imputatibilitas eruatur, ad examen accusatus erit vocandus.

XXII. In citatione, nisi obstet prudentia, proponi ei debent per extensum accusationes adversus eum intentatae ut se praeparet ad eas disiiciendas.

XXIII. Si vero vel ex accusationum qualitate vel alia de causa id prudenter fieri nequeat, generali modo ei iniungendum erit ut ad examen veniat et accusationem obiectam diluat.

XXIV. Si renuat, iteratur intimatio, eique praefigitur peremptorius terminus, simulque monetur eo termino elapso tamquam in contumacem animadversum iri: et reapse ceu talis habebitur nisi legitiman absentiae causam probet.

XXV. Si in iudicio adest, examini subiicitur: et si alicuius momenti inductiones exhibeat, eae, quantum fieri potest, exhauriendae erunt.

XXVI. Deinde ad contestationem facti criminosi deveniendum est, simulque probationes exhibitae proferendae, quibus evincitur eum qui accusatur reum esse poenisque canonicis puniendum.

XXVII. Cum hoc pacto reus conventus omnia cognoscet quae contra ipsum proferuntur, hic tum ea diluere tum se tueri iure poterit.

XXVIII. Poterit tamen terminum aliquem etiam pe-

tere ad semet defendendum scripto, quo potissimum fieri debet cum ex dictis in articulo XXIII haud potuerit se paratum ad respondendum exhibere.

XXIX. Processu absoluto, actorum instructor eiusdem essentialium conclusionum restrictum conficere debet.

XXX. In causae tractatione inquisitus potest, si velit, repraesentari et defendi sive ab alio sacerdote sive a laico, qui tamen prius ab Ordinario approbandi erunt.

XXXI. Si reus praeventus defensorem sibi constituere nolit, Ordinarius unum ex officio eidem deputabit.

XXXII. Defensor caute ex actis notitiam haurit causae ut eam possit tueri eiusque defensio etiam ante causae propositionem scripto poterit exhiberi. At si Ordinarius iudicet ex causae natura secretum iuramenti vinculo servandum esse, defensor quoque eodem obstringitur.

XXXIII. Processus et restrictus dein ad procuratorem fiscalem transmittitur, ut ea quae ad ipsum pertinent exequatur; itemque ad Ordinarium utrumque postea transmittitur, qui causae statu apprime perspecto, diem statuit quo discuti ac dirimi debeat simulque de hoc eum qui accusatur certiorem efficit.

XXXIV. Statuta die causa proponitur coram Vicario Generali adstantibus procuratore fiscali, rei patrono et cancellario.

XXXV. Auditis tum conclusionibus fiscalibus tum deductionibus pro defensione, sententia profertur, cancellario dispositivam partem scribente ex dictato, in eaque mentio expressa fieri debet si reus damnatur, canonicae sanctionis quae contra ipsum adhibetur.

XXXVI. Sententia praevento indicitur, qui appellationem ad superiorem ecclesiasticam potestatem interponere potest.

XXXVII. In iudicio appellationis servantur ea quae Benedictus XIV, in sua constitutione *Ad militantes* 30 Martii 1742 praecepit, itemque huius S. Congregationis Decretum 18 Decembris 1865, et litterae encyclicae 1 Aug. 1851.

XXXVIII. Appellatio fieri debet intra decem dies a sententiae notificatione, quo termino inutiliter elapso, sententia executioni debet mandari.

XXXIX. Facta intra decem dies appellatione, Curia absque mora transmittere debet ad superiorem ecclesiastican potestatem, ad quam appellatum est, omnes actus causae originales, scilicet processum, restrictum, defensionem et sententiam.

XL. Potestas ecclesiastica superior, appellationis habita notitia, appellantem monet ut intra viginti dies defensorem sibi constituat, ab eadem superiore potestate aprobandum.

XLI. Si peremptorius hic terminus frustra elabatur, censetur appellans renuntiasse appellationis beneficio et a potestate superiore appellatio consequenter edicitur perempta.

XLII. Cum a sententia Curiae Episcopalis fiat appellatio ad Metropolitanum, hic in cognoscenda ac dirimenda causa instructionem hanc ceu norman in processu servare debet.

XLIII. Si contingat clericum contra fori privilegium a laica potestate ob communia crimina processui et iudicio subicii, Ordinarius eo in casu facti criminosi summariam notitiam capit simulque perpendit utrum ad Sacrorum canonum praescriptum infamia aut irregularitas aut alia ecclesiastica sanctio locum habeat.

§ I. Iudicio nondum expleto vel quousque accusatus vinculis detinetur consultius est ut Ordinarius sese contineat in remediis provisoriis adhibendis.

§ II, Iudicio vero absoluto, reoque convento libertati reddito, Curia, iusta informationes prius habitas earumque indolem procedit, si opus sit, iuxta modum in hac instructione prescriptum.

XLIV. Si forte occurrant dubia aut difficultates practicae, Ordinarii ad vitandas contentiones et nullitates recurrant ad hanc Sacram Congregationem.

Ex audientia SSmi. diei 11 Iunii 1880.

SSmus. Dnus. Noster Leo Div. Prov. PP. XIII audita relatione praesentis Instructionis ab infrascripto Sac.

Congregationis Episcoporum et Regularium Secretario eam in omnibus approbare et confirmare dignatus est.
Romae die et anno quibus supra.

I. Card. FERRIERI, *Praef.*

I. B. Agnozzi, *Secretarius.*

21.

Sanctissimi Domini nostri Leonis Papae XIII Litterae Apostolicae de privilegiis Americae Latinae.

LEO PP. XIII

AD FUTURAM REI MEMORIAM

Trans Oceanum Atlanticum ad alteram orbis partem divinae providentiae benigna dispositione per Christophorum Columbum apertum itinere, Ecclesia Dei multa ibi mortalium millia reperit, quos, ut suum munus atque opus erat, a latebris et fero cultu ad humanitatem et mansuetudinem traduceret, ab errore et superstitione ad communionem bonorum omnium, quae per Iesum Cristum parta sunt, ab interitu ad vitam revocaret. Quod quidem salutare munus, ipso vivente adhuc repertore Columbo, ab Alexandro VI Pontifice Maximo decessore Nostro inchoatum perpetuo charitatis tenore ita Ecclesia insistere perrexit, pergit, ut temporibus Nostris ad extremam usque Patagoniam sacras suas expeditiones auspicato protulerit. Campus enim spatio interminatus, cessatione ipsa atque otio ferax, si diligenter subigatur et colatur, fructus edit laetos atque uberes, cultorumque, laboribus atque industriae optime respondet.

Quamobrem Romani Pontifices decessores Nostri nullo non tempore destiterunt ad Americae culturam novos operarios summittere, quos ut acrius elaborarent praestantioresque ab opere suo fructus demeterent, singularibus facultatibus et privilegiis auxerunt, atque extraordinaria auctoritate et potestate corroborarunt. Quibus freti Missionarii, lumine religionis catholicae per Americae regiones longe lateque diffuso, brevi interiecto annorum spatio, in iis praesertim locis ubi novi

incolae ab Europa commigrantes, nominatim hispani, domicilium sibi sedemque stabilem collocaverant, templa excitarunt, monasteria condiderunt, paroecias, scholas aperuerunt, dioeceses ex potestate Summorum Pontificum constituerunt. Ex quo factum est ut Americae magna pars ab avita religione novorum incolarum et ab origine eorum linguae haberi et dici possit America Latina.

At illud proprium est humanarum institutionum et legum, ut nihil sit in eis tam sanctum et salutare quod vel consuetudo non demutet, vel tempora, non invertant, vel mores non corrumpant. Sic in Ecclesia Dei, in qua cùm absoluta immutabilitate doctrinae varietas disciplinae coniungitur, non raro evenit, ut quae olim apta erant atque idonea, ea labens aetas faciat vel inepta, vel inutilia, vel etiam contraria.

Quare antiquis privilegiis temporis decursu vel ex parte abrogatis, vel alias ut plurimum insufficientibus, singulari Maximorum Pontificum largitione, aliae adictae sunt facultates sub determinatis formulis, vel singulis Americae Latinae Episcopis deinceps delegari solitae, vel pro extraordinariis quibusdam casibus et determinatis regionibus concessae, quarum series si antiqua privilegia numero et extensione superat, difficultates tamen quae sunt circa naturam, vigorem et numerum eorumdem e medio non tollit. Ad haec amovenda incommoda decessor Noster sanctae memoria Pius IX datis ad id similibus litteris die I Octobris anni MDCCCLXVII plura ex antiquis privilegiis pro Republica Aequatoris ad triginta annorum spatium confirmavit, seu quatenus opus fuerat denuo concessit.

Quum vero ex monumentis ecclesiasticis Americam Latinam respicientibus, quae magna peritorum diligentia collecta atque investigata sunt, probe constet multa ex privilegiis Indiae Occidentali concessis partim haud vigere, partim in dubium esse revocanda; Nos qui Americanas gentes egregie de Ecclesia Romana meritas singulari amore prosequimur, ad tollendas in re tanti momenti perplexitates et angustias animi, quae

Episcopos illarum dioecesium aliosque, quorum interest, non raro exagitant, totum dictorum privilegiorum negotium deferri iussimus speciali Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium; qui post maturam deliberationem novorum privilegiorum catalogum, exclusis catalogis, summariis et recensionibus in conciliis provincialibus vel aliter edites, conficiendum censuerunt, confectumque Apostolica auctoritate probandum.

Nos igitur re mature perpensa, pro ea, quam gerimus, de omnibus Ecclesiis sollicitudine, eorumdem Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, ne Clerus et populus illarum regionum anteactorum privilegiorum memoria et usu penitus privati maneant, sententiam tenuimus et quae infra recesentur privilegia pro omnibus Americae Latinae singulisque dioecesibus et ditionibus de Apostolicae potestatis plenitudine ad proximum triginta annorum spatium hisce ipsis litteris concedimus. Quare, quod bonum, felix, faustumque sit et universae Americae Latinae Ecclesiae benevertat, mandamus, edicimus:

I. Ut electi Episcopi in Americae Latinae ditionibus commorantes postquam promotionis litteras Apostolicas acceperint, nisi aliter in praefatis litteris praescriptum sit, a quocumque maluerint catholico Antistite, gratiam et communionem Apostolicae Sedis habente, accitis et assistentibus, si alii Episcopi assistentes absque gravi incommodo reperiri nequeant, duobus vel tribus presbyteris in ecclesiastica dignitate constitutis, vel Cathedralis Ecclesiae Canonicis, consecrationis munus accipere valeant.

II. Ut Concilii Provincialis celebratio ad duodecim annos differri possit, reservato Metropolitae iure illud frequentius, prout neccessitas postulaverit, celebrandi, nisi aliter per Sedem Apostolicam postea ordinatum fuerit.

III. Ut Episcopi Sacrum Chrisma, quod ex indico etiam, vero tamen balsami liquore fieri potest, et Olea Sacra conficere possint iis sacerdotibus adstantibus qui

adstare potuerint, et, urgente necessitate, extra diem Coenae Domini.

IV. Ut adhiberi possint Sacra Olea etiam antiqua, non tamen ultra quatuor annos, dummodo corrupta ne sint, et peracta omni diligentia, nova vel recentiora Sacra Olea haberi nequeant.

V. Ut pro omnibus et solis regionibus seu locis, in quibus magnae distantiae causa vel ob aliud grave impedimentum perdifficile sit Parochis vel Missionariis ad Baptismum conferendum aquam Sabbato Sancto et Pentecostes benedictam ex fontibus baptismalibus, ubi asservatur, desumere et secum circumferre, Ordinarii, nomine Sanctae huius Sedis, concedere possint Parochis et Missionariis supradictis facultatem benedicendi aquam baptismalem ea breviori formula, qua Missionarios in Peruvia apud Indos Summus Pontifex Paullus III uti concessit, quaeque in appendice ad rituale Romanum legitur.

VI. Ut si propter defectum temporis, improbamque defatigationem, aliisque gravibus de causis perdifficile sit omnes adhibere caeremonias pro Baptismo adultorum praescriptas, Parochi et Missionarii, de praevio Ordinarii consensu, uti possint solis ritibus, qui in Constitutione Pauli III «Altitudo» diei I Iunii MDXXXVII designantur. Insuper ut in iisdem rerum adiunctis Ordinarii nomine Sanctae Sedis concedere valeant Parochis et Missionariis usum ordinis Baptismi parvulorum, onerata in usu huiusmodi facultatis eorumdem Ordinariorum conscientia super existentia gravis necessitatis.

VII. Ut in omnibus et singulis ditionibus Americae Latinae, nulla excepta, omnes sacerdotes tam saeculares quam regulares, quamdiu in praefatis ditionibus moram duxerint, et non alias, singulis annis die secunda Novembris seu die sequenti, iuxta rubricas Missalis Romani, qua nempe commemoratio omnium fidelium defunctorum ab Ecclesia universali recolitur, tres Missas singuli celebrare possint et valeant, ita tamen ut unam tantum eleemosynam accipiant, videlicet pro prima Missa dumtaxat, et in ea quantitate tantum, quae a Sy-

nodalibus Constitionibus seu a loci consuetudine regulariter praefinita fuerit; fructum autem medium secundae et tertiae Missae non peculiari quidem defuncto, sed in suffragium omnium fidelium defunctorum omnino applicent, ad normam Constitutionis Benedicti XIV Pontificis Maximi «Quod expensis» diei XXVI Augusti MDCCXLVIII.

VIII. Ut omnes fideles annuae Confessionis et Communionis praecepto satisfacere possint a dominica Septuagesimae usque ad octavam diem solemnitatis Corporis Christi inclusive.

IX. Ut omnes fideles lucrari possint indulgentias et iubilaea, quae requirunt Confessionem, Communionem et ieiunium, dummodo servato ieiunio, si loco inhabitent, ubi impossibile prorsus vel difficile admodum sit Confessarii copiam habere, corde saltem contriti sint cum proposito firmo confitendi admissa quam primun poterunt, vel ad minus intra unum mensem.

X. Ut Indi et Nigritae intra tertium et quartum tam consanguinitatis quam affinitatis gradum matrimonia contrahere possint.

XI. Ut Indi et Nigritae quocumque anni tempore nuptiarum benedictionem accipere possint, dummodo iis temporibus, quibus ab Ecclesia prohibentur nuptiae, pompae apparatum non adhibeant.

XII. Ne Indi et Nigritae ieiunare teneantur praeterquam in feriis sextis Quadragesimae, in Sabbato Sancto, et in pervigilio Natalis D. N. I. C.

XIII. Ut praeterea Indi et Nigritae absque ullo onere, seu solutione eleemosynae uti possint indulto, quod Quadragesimale dicitur, et quo fideles respectivae dioecesis seu regionis ab Apostolica Sede donantur; ideoque carnibus, ovis et lacticiniis vesci possint omnibus diebus ab Ecclesia vetitis, exceptis quoad carnes diebus in superiori paragrapho XII notatis.

XIV. Ut quandocumque in causis tam criminalibus, quam aliis quibuscumque forum ecclesiasticum concernentibus a sententiis pro tempore latis appellari contigerit, si prima sententia ab Episcopo lata fuerit, ad

Metropolitanum; si vero prima sententia lata sit ab ipso Metropolitano, ad Ordinarium viciniorem absque alio Sedis Apostolicae rescripto appelletur: et si secunda sententia primae conformis fuerit, vim rei iudicate obtineat, et executioni per eum, qui eam tulerit, demandetur, quacumque appellatione non obstante; si vero illae duae sive ab Ordinario et Metropolitano, sive a Metropolitano et Ordinario viciniore latae, conformes non fuerint, tunc ad alterum Metropolitanum vel Episcopum ei, a quo primo fuit lata sententia, viciniorem eiusdem provinciae appelletur, et duas ex ipsis tribus sententias conformes, quas vim rei iudicatae habere volumus, is, qui postremo loco iudicaverit, exequatur, quacumque appellatione non obstante. Cum autem recursus ad Apostolicam Sedem etiam omisso medio, sive ante sive post sententias iudicum inferiorum, semper integer manere debeat, ad normam iuris, in usu huius privilegii omnino servandae erunt sequentes conditiones: 1° Ut in singulis causis salva maneat cuique litiganti facultas ad hanc Apostolicam Sedem etiam post primam sententiam recurrendi; 2° Ut in singulis actibus expressa fiat Apostolicae delegationis mentio; 3° Ut causae maiores sint eidem Apostolicae Sedi reservatae ad normam Sacri Concilii Tridentini; 4° Et quoad causas matrimoniales ea custodiantur, quae in Constitutione Benedicti XIV cuius initium «Dei miseratione» praestituta sunt.

Abrogatis deletisque Auctoritate Nostra Apostolica omnibus et singulis Indiarum Occidentalium privilegiis quocumque nomine vel forma ab hac Sancta Sede prius concessis.

Contrariis quibuscumque etiam speciali et individua mentione dignis non obstantibus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die solemni Paschae XVIII Aprilis MDCCCXCVII, Pontificatus Nostri anno vigesimo.

A. Card. MACCHI.

Declaratio authentica quoad significationem denominationis Indorum et Nigritarum in Litteris Apostolicis Trans Oceanum, diei 18 Aprilis 1897.

Ex Audientia Sanctissimi die 24 Maii a. 1898.

Cum propositum fuerit dubium, quinam nomine *Indorum* et *Nigritarum* in Litteris Apostolicis *Trans Oceanum* a SSmo. D. N. Leone PP. XIII die 18 Aprilis 1897 editis, intelligi debeant, Eadem Sanctitas Sua, referente me infrascripto Sacrae Congregationis Negotiis Ecclesiasticis Extraordinariis praepositae Secretario, haec quae sequuntur censuit declaranda:

In praedictis Litteris Apostolicis *Trans Oceanum*, nomina *Indorum* et *Nigritarum* eadem significatione sumi ac in coeteris praecedentibus Constitutionibus pontificiis de hac materia agentibus, speciatim in Constitutionibus Alexandri VIII *Animarum saluti*, diei 30 Martii 1690, et Benedicti XIV *Cum Venerabilis*, diei 27 Ianuarii 1757, videlicet:

I. Sub nomine *Indorum* et *Nigritarum*, praeter ipsos Indos et Nigritas, comprehendi etiam eos, qui ex Indo aut Nigrita et ex muliere Europaea (vel europaei sanguinis) nec non qui ex Europaeo viro et Indica vel Nigrita muliere sunt progeniti, ideoque *Mixti*, *Mestitii* vel *Mulati* vocantur, et absolutam medietatem sanguinis europaei habent. Non autem comprehendi eos, qui originem ab Indis vel Nigritis ducunt per avum tandum vel aviam, quique *Quarterones* dicuntur, utpote quartam solummodo partem sanguinis indici vel negritici habentes; et multo minus qui per proavum vel proaviam dumtaxat ab Indis vel Negritis originem trahunt, et vulgo *Puchueles* seu *Pucuelles* appellantur.

II. Insuper, *Indorum* et *Nigritarum* nomine intelligi etiam Africanos, Asiaticos et Oceanios, dummodo ex europaeo sanguine non sint, ac in America Latina commorentur, quamvis in ea nati non fuerint.

Et ita Sanctitas Sua publicari et servari mandavit, contrariis quibuscumque minime obfuturis.

Datum Romae, ex Secretaria eiusdem Sacrae Congregationis, die, mense et anno praedictis.

FELIX CAVAGNIS, *Secretarius*

S. Congr. Negotiis Ecl. Extraord. praepositae.

22.

Instructiones quoad diligentias adhibendas in causis sollicitationis circa denunciatum eiusque denunciantes.

I. Instructionis S. Romanae et Universalis Inquisitionis circa observantiam Apostolicae Constitutionis «Sacramentum Poenitentiae» N. 10 praecipitur ut, *antequam contra denunciatum procedatur, perspectum exploratumque iudici esse debeat, mulieres vel viri denunciantes sint boni nominis, neque ad accusandum vel inimicitia et tali humano affectu seducti fuerint.*

II. Praeceptum huiusmodi, uti omnia quae ad huius Supremi Tribunalis procedendi rationem spectant, strictissimi iuris censendum est, ita ut, eo neglecto, ad ulteriora procedit nequeat.

III. Nec sufficit ut id utcumque, sed omnino necesse est ut certa iudiciali forma iudici innotescat; quod propria dictione: «*diligentias circa denunciatum eiusque denunciantes peragere*» significari in foro S. Officii usus obtinuit.

IV. Iamvero cum non semper nec ab omnibus vel tantum post longum tempus, cum nempe testimoniorum receptio difficilis et quandoque impossibilis est, Supremum hoc Tribunal id servari perspexerit, hanc ad rem Instructionem, pro Rmorum. Ordinariorum norma, edendam mandavit.

V. Ordinarius igitur toties quoties aliquam de infando sollicitationis crimine denunciationem acceperit, illico ad dilligentias peragendas procedet. Ad quem finem vel per se vel per Sacerdotem a se *specialiter* delegatum advocabit (separatim scilicet et qua decet circumspectione) duos testes, quantum fieri poterit, ex coetu ecclesiastico, utcumque vero omni exceptione maiores, qui bene noverint tum denunciatum tum omnes et singulos denunciantes, eosque, sub sanctitate iuramenti de veritate dicenda et de secreto S. Officii

servando, iudicialiter interrogabit, testimonium scripto referens, iuxta insequentem formulam; utriusque vero testimonii atque una simul respectivae denunciationis authenticum exemplar directe tutaque via ad hanc Supremam Congregationem quamprimum transmittet.

VI. Dictum est: «vel per se vel per Sacerdotem a se *specialiter* delegatum»; nihil enim prohibet quominus, rationabili ex causa, pio alicui docto ac prudenti Sacerdoti id muneris Ordinarius demandare valeat; *speciali* tamen ei in singulis casibus delegatione impertita, eique antea delato iureiurando de munere fideliter obeundo et de secreto S. Officii servando.

VII. Quod si inveniri nequeant duo tantum testes qui noverint una simul denunciatum et omnes et singulos denunciantes, plures vocari debent. Tot nempe hoc in casu testes, ut supra, vocandi erunt, quot oportebit ut duplex quoad denunciatum et unumquemque denunciantem habeatur testimonium.

VIII. Quoties autem iuramentum de secreto servando et, pro diversis casibus, de veritate dicenda vel de munere fideliter obeundo deferendum sit, iuramentum ipsum semper et ab omnibus, etiam Sacerdotibus, *tactis Ss. Dei Evangeliis et non aliter*, praestandum erit. In Ordinarii vero potestate erit, siquidem pro rerum, locorum aut personarum adiunctis necessarium vel expediens iudicaverit, excommuniationem ipso facto incurrendam et Rom. Pont. speciali modo reservatam violatoribus comminari.

IX. Sequitur interrogationis formula:

Die..... mense..... anno.....

Vocatus personaliter comparuit coram me infrascripto Episcopo..... [*notetur nomen dioecesis. Delegatus autem dicat:* coram me infrascripto a. r. p. d. Episcopo..... ad hunc actum tantum specialiter legato] sistente in..... (*notetur locus ubi negotium geretur.*)

N..... N..... *(nomen, cognomen et qualitates testis conventi)* qui delato ei iuramento veritatis dicendae, quod praestitit tactis Ss. Dei Evangelii, fuit per me.

1. Interrogatus: Utrum noverint Sacerdotem N..... N.....? [*nomen, cognomen et qualitates denunciati.*]

Respondit..... [*exscribatur lingua qua utitur testis, eius responsio.*]

2. Interrogatus: Quaenam sit huiusce Sacerdotis vitae ratio, quinam mores, quaenam penes populum existimatio?

Respondit:.....

3. Interrogatus: Utrum noverit viros vel ut plurimum, mulieres NN..... NN.....? [*nomen, cognomen et qualitates uniuscuiusque denunciantis.*]

Respondit:.....

4. Interrogatus: Quaenam sit uniuscuiusque eorum vitae ratio, quaenam penes populum existimatio?

Respondit:.....

5. Interrogatus: Utrum eos censeat fide dignos, vel contra mentiendi, calumniandi in iudicio et etiam peierandi capaces eos existimet?

Respondit:.....

6. Interrogatus: Utrum sciat, num forte inter eos et praefatum Sacerdotem ulla unquam extiterit odii vel inimicitiarum causa?

Respondit:.....

Tunc, delato ei iuramento de secreto S. Officii servando, quod praestitit ut supra, dimissus fuit, et antequam discederet, in confirmationem praemissorum se subscripsit.

Subscriptio autographa testis vel eius signum † crucis.

Acta sunt haec per me N..... N..... [*nomen, cognomen et qualitates Episcopi vel eius Delegati qui testimonium recepit.*]

Datum Romae die 6 Augusti 1897.

L. M. Card. PAROCCHI.

23.

Instrucio S. C. de Propaganda Fide de Suspensionibus ex informata conscientia.

Omni tempore sollicita fuit Ecclesia ut non solum ascensus ad sacros Ordines interdiceretur indignis, verum etiam ab eorumdem exercitio criminosi suspensi manerent.

Cum autem occultorum quoque criminum quaeque prodere non expediret, facilis et prompta, nempe a iudiciariis formis libera, coercitio aliquando necessaria sit ad sacri ministerii dignitatem et fidelium utilitatem tuendam; hinc sapientissimo Consilio Tridentini Patres (Sess. 15, cap. 1, de Ref.) decreverunt: «Ei qui ascensus ad sacros ordines a suo Praelato ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen, quomodolibet, etiam extraiudicialiter fuerit interdictus, aut qui a suis ordinibus seu gradibus vel dignitatibus ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsius Praelati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo, aut ad priores ordines, gradus et dignitates sive honores restitutio suffragetur.»

Ex hoc provido decreto, in eo quo refertur ad clericorum crimina, quae extraiudicialem suspensionem ab ecclesiasticis officiis merentur, iamdudum in uso fuit suspensionis poena ex causis Praelato notis; quae nempe audit *Suspensio ex informata conscientia*. Ad hoc itaque ut in eadem infligenda, cum maiori qua potest cautela et securitate Ordinarii catholicarum Missionum procedant, S. Congregatio de Propaganda Fide praesentem instructionem edendam censuit, cui iidem Ordinarii in adhibendo hoc extraordinario remedio sese conformare curabunt.

1. Suspensio ex informata conscientia, non secus ac illa quae per iudicialem sententiam infligitur, personam

ecclesiasticam a suis ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus ecclesiasticis exercendis interdicit.

2. In hoc praecipue ipsa differt a iudiciali suspensione, quod adhibetur tamquam extraordinarium remedium in poenam admissi criminis; ideoque ad eiusmodi impositionem non requiruntur nec formae iudiciales, nec canonicae admonitiones. Satis erit proinde, si Praelatus hanc poenam infligens, simplici utatur praecepto, quo declaret se suspensionem ab exercitio sacrorum officiorum vel ecclesiasticorum munium indicere.

3. Huiusmodi praeceptum semper in scriptis intimandum est, die et mense designato; ideoque autem fieri debet vel ab ipso Ordinario, vel ab alia persona de expresso ipsius mandato. In eadem autem intimatione exprimendum est, quod eiusmodi punitio irrogetur in vim Tridentini Decreti Sess. 14, cap. 1, de Ref.

4. Debent insuper exprimi partes exercitii Ordinis, vel officii, ad quas extenditur suspensio; quod si suspensus interdictus sit ab officio, cui alter in locum ipsius substituendus est, ut puta Oeconomus in cura animarum, tunc substitutus mercedem percipiet ex fructibus beneficii in ea portione, quae iuxta prudens Ordinarii arbitrium taxabitur. At si suspensus in hac taxatione se gravatum senserit, moderationem provocare poterit apud Curiam Archiepiscopalem, aut etiam apud Sedem Apostolicam.

5. Exprimi item debet tempus durationis eiusdem poenae. Abstineant tamen Ordinarii ab ipsa infligenda in perpetuum. Quod si ob graviores causas Ordinarius censuerit eam imponere non ad tempus determinatum, sed ad suum beneplacitum, tunc ipsa habetur pro temporanea, ideoque cessabit cum iurisdictione Ordinarii suspensionem infligentis.

6. Suspensioni ex informata conscientia iustam ac legitimam causam praebet crimen, seu culpa a suspenso commissa. Hac autem debet esse occulta, et ita gravis, ut talem promereatur punitionem.

7. Ad hoc autem ut sit occulta requiritur, ut neque in iudicium, neque in rumores vulgi deducta sit, neque

insuper eiusmodi numero et qualitati personarum cognita sit, unde delictum censeri debeat notorium.

8. Verum tenet etiam suspensio si ex pluribus delictis aliquod fuerit notum in vulgus; aut si crimen, quod ante suspensionem fuerat occultum, deinceps post ipsam fuerit ab aliis evulgatum.

9. Prudenti arbitrio Praelatorum relinquitur suspensionis causam, seu ipsam culpam delinquenti aut patefacere, aut reticere. Partes alioquin pastoralis sollicitudinis et charitatis eorumdem erunt, ut si istiusmodi poenam suspenso manifestare censuerint, ipsa ex paternis, quas interponent, monitionibus, nedum ad expiationem culpae, verum etiam ad emendationem delinquentis, et ad occasionem peccandi eliminandam inserviant.

10. Meminerint vero Praesules, quod si contra decretum, quo irrogata fuit suspensio, promoveatur recursus ad Apostolicam Sedem, tunc apud ipsam comprobari debet culpa, quae eidem praebuit occasionem. Consultum idcirco erit, ut antequam haec poena infligatur, probationes illius quantumvis extraiudicialiter et secreto colligantur; ita ut eo ipso, quod cum omni certitudine culpabilitatis in punitione inferenda proceditur, si deinceps causa examinada est apud Apostolicam Sedem, probationes criminis in eas difficultates haud impingant, quae ut plurimum occurrunt in istiusmodi iudiciis.

11. A decreto suspensionis ex informata conscientia non datur appellatio ad tribunal superioris ordinis. Postquam idcirco clericus intimationem suspensionis habuerit, si nihilominus appellationem interponere, eiusque obtentu in altari ministrare, seu quovis modo suum ordinem solemniter exercere praesumat, statim incidit in irregularitatem.

12. Semper tamen patet aditus ad Apostolicam Sedem; et in casu quo clericus absque sufficienti ac rationabili causa se hac poena mulctatum reputet, recurrere potetit ad Summum Pontificem. Interim tamen in vigore permanet decretum suspensionis usque dum ab

ipso Pontifice, vel a S. Congregatione, quae de recursu iudicare debet, non fuerit rescissum aut etiam moderatum.

13. Ceterum ex quo istiusmodi poena est remedium omnino extraordinarium, quod praesertim ad expiationem criminum absque formis iudiciariis adhibetur, prae oculis habeant Praelati id quod sapientissime admonet Summus Pontifex s. m. Benedictus IV in suo tractatu *De Synodo Dioeces.*, l. XII, cap. VIII, n. 6, quod nimirum reprehensibilis foret episcopus, si in sua Synodo declararet, se deinceps ex privata tantum scientia cum poena suspensionis a divinis animadversurum in clericos, quos graviter deliquisse compererit, quamvis eorum delictum non possit in foro externo concludenter probari, aut illud non expediat in aliorum notitiam deducere.

Romae ex Aedibus S. C. de Prop. Fide die 20 Octobris 1884.

24.

Declaratio S. O.
De vi et promulgatione Concilii Plenarii aut Provincialis.

Eme. Domine:

Litteris datis die 22 Decembris anni elapsi ad Emum. D. Cardinalem Secretarium huius Supremae Congregationis S. O. Amplitudo Tua sequentia dubia proponebat:

I. Utrum Episcopi in Concilio sive plenario sive provinciali coadunati vera potestate legislativa potiri censeantur?

II. Utrum decreta Conciliorum sive plenariorum sive provincialium a S. Sede modo generali, non autem speciali, adprobata, omnimodo, vi legum careant, nisi in statuta dioecesana iam fuerint incorporata; et quidem tantum valeant, quantum sic fuerint incorporata?

Re ad examen revocata, in Congregatione Generali habita fer. V, loco IV, die 10 Septembris 1896, Emi. Dni. Cardinales una mecum Inquisitores Generales, reformatis dubiis uti sequitur:

I. Utrum Episcopi in Concilio sive plenario sive provinciali legitime coadunati, vera potestate legislativa potiri censeantur?

II. Utrum decreta Conciliorum sive plenariorum sive provincialium a S. Sede in forma communi sive specifica confirmata vel adprobata, vel saltem recognita omnimoda vi careant, nisi in statuta diocesana iam fuerint incorporata; et quidem tantum valeant, in quantum sic fuerunt incorporata?

Respondendum decreverunt:

Ad I. Affirmative.

Ad II. Negative.

Et ad mentem.

Haec ad A. T. notitiam dum desero fausta quaeque ac felicia a Deo Tibi lubens deprecor.

Ad r. p. d. Archiepiscopum

S. Ludovici in America.

Uti Frater

L. M. Card. PAROCCHI.

25.

Decreta Concilii Mexicani Provincialis III expresse a Concilio Mexicano V confirmata.

DE PRAEDICATIONE VERBI DEI

§ I

Tam Episcopi quam Parochi verbum Dei per se ipsos praedicent, ex Tridentini praescripto, nisi legitimo sint impedimento obnoxii.

Praecipuum Episcoporum munus est docere Populum Evangelium Dei, quod tanquam Apostolorum successores, ea maxime cura exercere debet, ut recte, pureque tractent verbum veritatis, ac formam habeant sanorum verborum quibus plebes sibi commissae Doctrina salutari, ita pascantur, ut Christo Pastori bono semper inhaereant. Quod optime perpendens Sacrosanctum Tridentinum Concilium statuit, ac decrevit, omnes Episcopos, et alios Ecclesiarum Praelatos teneri, per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad praedicandum Evangelium Dei, si vero legitime impediri contigerit, idoneos viros assumere debeant, ad praedicationis munus salubriter exequendum. Quamobrem haec Provincialis Synodus, auctoritati Concilii Tridentini, et veterum Patrum innixa, Episcopos et alios Provinciae Mexicanae Praelatos in Domino cohortatur, ut in hanc curam toto pectore incumbant, ac Greges sibi commissos, ipsimet, praesertim in Ecclesia sua, verbo Dei Pascant. Sin autem se interdum vere impeditos cognoverint, per viros idoneos ex praescripto eiusdem Concilii sibi eligendos, hoc munus studiosissime Populo praestent.

§ II

Parochi verbum Dei annuncient omnibus Dominicis et festis diebus.

Parochi vero et Curati, qui in dispensando subditis verbo Dei, Coadiutores Episcoporum sunt, iusta Concilii Tridentini Decretum, Dominicis saltem diebus, et festis sollemnibus oves sibi commissas, pro earum sensu et intelligentia salutaribus verbis pascant, docendo ea, quae ad salutem sunt necessaria, eis itidem annunciando, quae vitia declinare, quasve sectari virtutes oporteat, ut poenam aeternam evadere et coelestem gloriam consequi valeant. Id vero Parochi et Curati praedicti per se ipsos praestare debeant; sin minus ab ordinario compellantur, quod si legitime impediti fuerint, summo studio invigilent, ne desint Ministri idonei ad id muneris adimplendum; ut autem praedicationis usus perpetuo conservetur, et in dies magis, atque magis cum fructu animarum accrescat, iis, qui praedicandi officio funguntur, regulas proxime annotatas haec Sancta Synodus observandas proponit.

§ III

Concionatores Scripturam Sacram iuxta sensum Ecclesiae interpretentur.

Praedicatores verbi Dei iusta Concilii Tridentini praeceptum, Scripturam Sacram interpretentur eo sensu, quem Sancta Mater Ecclessia, et unanimis Sanctorum Patrum consensus comprobavit, nec prudentiae suae innixi Scripturae vim faciant, ad singulares, novos et pro suo arbitratu excogitatos sensus eam detorquendo, nec quidquam ab Ecclesia, aut a probatis Ecclesiae Doctoribus alienum proferant.

§ IV

Semper ex Evangelio Mysterium aliquod exponant.

Mysterium aliquod Fidei semper exponant ex aliquo Evangelii loco, argumento desumpto, ut auditores frequenter Dei verbum

audiendo facile percipiant, quae sibi ad salutem maxime sunt necessaria.

§ V

Auditorum captui sese accommodent.

Difficilibus, et inanibus quaestionibus prorsus abstineant, ne se ipsos ostentare magis, quam Christum praedicare videantur, sed ad ea, quae pro cuiusque gradu, qualitate, conditioneve magis expediunt, auditores exhortantur, eosque facilioribus, et convenientioribus mediis ad haec consequenda studiosissime instituantur.

§ VI

Quomodo Episcopos, et Magistratus admonere debeant.

Episcopos, aliosve Praelatos et Magistratus civiles cum offensione auditorum, ne acerbe obiurgent, sed si quid in illis dignum reprehensione invenerint, privatim potius eos admoneant. Populum vero, iusta dictum Apostoli, praepositis eius etiam discolis, obedire cohortentur.

§ VII

Cautio et charitas servetur in reprehendendo.

In reprehendendis vitiis cauti sint, nec quemquam tacite, aut nominatim insectentur, sed potius ita se gerant, ut pietatis et charitatis solum studio, non peculiari alicuius odio adductos, id facere omnes intelligant.

§ VIII

Doctrinam confirment exemplo bonae vitae.

Denique doctrina, quam docent, ut efficacior sit, non minus vita et exemplo, quam sermone comprobetur, ne quod verbis asserunt, moribus impugnent, et dum aliis praedicant, ipsi reprobi efficiantur.

N. B. Confirmatio horum Decretorum habetur in Conc. Mex. Provinciali V, nn. 21, 32 et 33.

Pro Episcopo defuncto a singulis Sacerdotibus Missa celebretur.

Quia vero rationi maxime consonum est ut subditi superiores amore prosequantur, praecepit haec Synodus, ut defuncto aliquo Episcopo, omnes illius Dioecesis Sacerdotes, intra quatuor dies a die notitiae, pro eo Missam unam de defuncto Episcopo celebrare teneantur, intra octo vero in singulis Ecclesiis Episcopatus Missa una sollemnis celebretur cum Responsorio, idque sine pompa, et sine Ecclesiarum sumptibus fiat.

N. B. Hoc decretum confirmatum est in Conc. Mex. Prov. V, n. 212.

DE EXAMINE ORDINIBUS PRAEMITTENDO

§ I

Episcopi in Dioecesana Synodo Examinatores eligant.

Ut ordinandorum, et eorum, quibus animarum cura credenda est, quibus polleant meritis, quamve ad spiritualia munera obeunda idonei sint, facilius Episcopis notum fiat, praecipit haec Synodus Mexicanae Provinciae Episcopis, ut in Synodo Dioecesana, quae primo quoque tempore celebrabitur, tres saltem eligant et deputent Examinatores, qui una cum Episcopo, vel eius Vicario, si Episcopus fuerit impeditus, de scientia ordinandorum periculum faciant, ante Synodum autem habitam, per suos Episcopi id etiam praestent. Examinatores vero deputati, in suo munere obeundo, hanc a Synodo praescriptam formam observent.

§ II

Iuramentum ab Examinatoribus praestandum.

Examinatores in Synodo Dioecesano constituti, iureiurando se obstringant de fidelitate servanda in suo suscepto munere, de vere, et sincere manifestanda eorum comperta scientia, de quibus ipsi experimentum sumpserit, amore, odio, aliove humano effectu post-

habitis. Examinis vero causa, nihil quidquam pecuniae, praemii, alicuiusve doni, aut quid simile accipiant.

§ III

Examinandus Episcopo denuntietur, qui aliquid Examinatoribus donaverit, aut etiam promiserit.

Si examinandorum quisquam per se, vel interpositam personam dona, favoresve Examinatori promiserit, Episcopo statim denuntietur, et eumdem ad Ordines pro illa vice inhabilem decernat.

§ IV

Ne Examinatores quid interrogaturi sint, antea revelent, neque intersint examini cognatorum suorum.

Ea de quibus subituri examen interrogandi sunt, per se, vel per alios, directe aut indirecte, ne revelent: si quis eorum qui examinandi sunt, consanguineus, affinis, familiaris, familiaeve adiunctus alicuius examinatoris fuerit, examinator ille ne praesens quidem adsit, sed id Episcopo notum faciat, ut alius in eius locum vocetur.

§ V

Suam sententiam nemini revelent.

Ne sententiam, quam in approbando, vel reprobando dicturi sunt ulli manifestent, sub poenis Excommunicationis maioris ipso iure.

§ VI

Tituli praecedentium Ordinum exhibeantur, ante quam quis ad Ordines subsequentes admittatur.

Ne quemquam ad examen subeundum admittant, nisi prius suscepti Ordinis titulum ab Episcopo, et Notario subscriptum, sigillatumque exhibuerit.

§ VII

Hactenus dicta Examinatores praestent in concursibus ad beneficia.

Quae omnia sub eisdem iuramento et censura, tunc quoque servare teneantur, cum de Episcopi mandato, aliquos ad beneficia obtinenda examinare contigerit.

N. B. Haec Decreta confirmata sunt in Conc. Mex. Prov. V, n. 622.

INDEX RERUM NOTABILIUM

A

B

C

D

E

F

G

H

I

K

L

M

N

O

P

Q

R

T

U

V

Catecismo magno predicable. Libro nuevo, en su forma, perfectamente ordenado y amenizado con gran copia de oportunos *símiles*, *parábolas*, *emblemas* y *ejemplos*, comprendiendo las nuevas declaraciones de la Iglesia hasta el año de 1898, inclusas las referentes á los errores modernos, bulas y ayuno eclesiástico, todo con relación á las necesidades actuales de los fieles, con extensas notas é índices alfabéticos, ya de materias, ya de ejemplos y lugares bíblicos, ya de asuntos ordenados para la predicación; obra que da á los sacerdotes el trabajo hecho, dividido y amenizado, y es pan partido para los fieles, escrita por D. Santiago Ojea y Márquez, presbítero, y publicada con licencia eclesiástica. Esta hermosa obra, la más completa en su género, la más apropiada para la predicación del Evangelio y para la catequesis, la más práctica en sus enseñanzas, la que resuelve multitud de dudas en la vida espiritual, equivale á una biblioteca y consta de seis tratados, que forman 13 grandes tomos, y satisface una verdadera necesidad de nuestros tiempos, tanto para el clero regular y secular y colegios de enseñanza, cuanto para los monasterios de religiosas, familias cristianas y almas buenas que deseen penetrarse á fondo de las verdades augustas y sublimes de la Religión católica. Es un verdadero y completo arsenal de doctrinas teológicas, dogmáticasy morales, ascéticas y místicas, basadas en las Sagradas Escrituras y en sentencias numerosas de los Santos y Padres de la Iglesia. Conocido el autor y los múltiples elogios que de sus obras han hecho en diversas ocasiones los *Boletines eclesiásticos*, la prensa católica y los más doctos y piadosos varones apostólicos, omitimos toda recomendación y nos concretamos á indicar los títulos, el orden de materias en cada uno de los tomos y la baratura extraordinaria; porque esta publicación no se ha hecho con idea de lucro, sino para prodigar el bien lo más posible y facilitar al clero el sagrado ministerio de la predicación.

TRATADOS.	TÍTULOS.	TOMOS.			
1.° Símbolo	*Maravillas divinas*	2	pasta	$	5 50
2.° Sacramentos	*Tesoros del Corazón de Jesús*	2	íd.	»	5 00
3.° Decálogo	*Ley de Amor*	2	íd.	»	5 50
4.° Virtudes, dones y bienaventuranzas	*La Vida Feliz*	4	íd.	»	9 00
5.° La fe y los vicios á ella opuestos	*El Reinado de Jesucristo*	1	íd.	»	3 00
6.° Decálogo y virtudes	*Complemento al Catecismo magno*	2	íd.	»	5 50

Cada uno de los seis tratados constituyen asunto completo; se venden separadamente.

La colección completa, ó sea los 13 tomos................... » 28 00

Un tomo en 4.º menor, manuable (que mide 17 ½ por 11); consta de 358 páginas, impresas en rojo y negro con orlas encarnadas, tipos grandes, buen papel, encuadernado en tela y monogramas en seco... 2 00
En chagrín negro y cantos dorados............................. 3 25

La Presencia Real, por el Rvdo. P. Eymard, fundador de la Sociedad del Santísimo Sacramento. *Un tomo en 8.º, de 260 páginas, encuadernado en piel y planchas................................* 1 00

La Presencia Real es sencillamente la expresión de la viva fe, de la consoladora esperanza y del ardiente amor que ante Jesucristo Sacramentado el P. Eymard atesoró, sobre todo los últimos años, y con que quiso indudablemente regalar á las almas devotas de Jesucristo Sacramentado. Después de un directorio, el más práctico para la adoración, y de un método para asistir á la Santa Misa, expone, bajo 45 títulos diferentes, delicadas reflexiones que al alma más fría ó poco fervorosa, sin darse cuenta de ello, la llevan á gustar de la presencia de Jesucristo Sacramentado, adorarlo con los más íntimos afectos, y lo que es más, á amarle por medio de la práctica sólida y eficaz de las virtudes eucarísticas. La Presencia Real, La Institución Eucarística, las grandezas de este dón, sus relaciones con el alma, con el mundo, con la familia, con la Iglesia, y, por fin, los modelos de adoración que han de imitarse, todo queda gratamente trasladado al alma con solo leer atentamente y con buena voluntad las páginas de este libro.

La Sagrada Comunión, por el Rvdo. P. Eymard, fundador de la Sociedad del Santísimo Sacramento. *Un tomo en 8.º, de 358 páginas, encuadernado en piel y planchas..........................* 1 00

Este libro va encaminado á resolver el gran problema de la vida espiritual, comulgar bien; de cuya atinada resolución depende la paz del alma, su consuelo, su fortaleza y su perseverancia en la virtud: trae desde luego un método de preparación al acto más solemne para el alma y de acción de gracias al más grande de los beneficios en la vida cristiana, que no puede menos de hacer que el alma del que lo practique se sienta animada á prepararse mejor cada día. Llena además el gran vacío de las almas que desean entretenerse con Jesucristo después de la comunión sacramental; pero de modo que resulte este entretenimiento fructuoso y mejore cada día más y más la propia alma: trae 38 capítulos que encierran reflexiones las más serias, pensamientos los más humildes y afectos los más acomodados á encender el amor de Dios.

Con este libro las almas más exigentes pueden muy bien pasarse tantos y dilatados momentos aprendiendo, agradeciendo y amando prácticamente á Jesucristo Sacramentado.

Retiro á los pies de Jesús Sacramentado, por el Reverendo P. Eymard, fundador de la Sociedad del Santísimo Sacramento. *Un tomo en 8.º, de 264 páginas, encuadernado en piel y planchas...* 1 00

El libro de los retiros es un paso más en la vida espiritual; ya su título deja ver que trata de hacer pasar al alma varios días olvidada del mundo y escondida en el Sagrario con Jesucristo Sacramentado; tiene cuatro retiros de seis y siete días, en los cuales levanta el alma desde las comunes miserias de la vida, enseñándola á ser pobre, humilde y pura, desprendiéndola del mundo hasta llevarla á la práctica de las virtudes eucarísticas y unirla estrechamente con Nuestro Señor Jesucristo.

La religiosa y el sacerdote tienen en éste un libro de oro; las almas amantes de Jesucristo tendrán en él bastantes páginas de oro también.